

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK/134/30021/14 WW

Warszawa, dnia 20 października 2014 r.

PB-20/14

Nr: 30021	Data wpływu 8 i 29 lipca 2014 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 14 października 2014 r.

RACHUNKOWOŚĆ

TEMAT

**UPROSZCZENIA W RACHUNKOWOŚCI
DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Krajowy Sztab Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej z siedzibą w Łodzi.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą mającą na celu zwolnienie stowarzyszeń z obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych określonych w ustawie o rachunkowości.

W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości postuluje się wprowadzić w art. 2 (określającym zakres podmiotowy ustawy) następujące zmiany:

1. w ust. 1 pkt 2 przed wyrazami „osób fizycznych” dodaje się wyrazy „stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej oraz”;
2. w ust. 2 przed wyrazami „Osoby fizyczne” dodaje się wyrazy „Stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej oraz”.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Krajowy Sztab Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej, reprezentowany przez prezesa zarządu, wystąpił do Senatu o wprowadzenie zmian mających na celu zwolnienie stowarzyszeń z obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z ustawą o rachunkowości.

Wnoszący petycję podają, że od wielu już lat postulują zwolnienie stowarzyszeń od prowadzenia ewidencji zdarzeń z ustawy o rachunkowości na rzecz ewidencji podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Obecnie stowarzyszenia non-profit traktowane są tak samo jak przedsiębiorstwa, które osiągają przychody ponad 1 200 000 euro, co w ich opinii jest bezzasadne i niezrozumiałe. Jest też jednym z głównych czynników hamujących rozwój stowarzyszeń, a w wielu przypadkach powoduje ich likwidację.

W opinii autorów petycji konieczność prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych w przypadku stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej, a jedynie działania non-profit, jest „praktycznie tylko sztuką dla sztuki”, w ramach aktywności tych organizacji nie powstaje obowiązek podatkowy, a są traktowane bardziej restrykcyjnie niż spółki osiągające kilkumilionowe przychody. Stowarzyszenia rozliczają się z urzędami skarbowymi, co daje pełną możliwość kontrolowania ich działalności. Ponadto, otrzymywane przez nie subwencje są rozliczone z podmiotami, które je przyznają.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.) w art. 1 określa zasady rachunkowości, tryb badania sprawozdań finansowych przez

biegłych rewidentów oraz zasady wykonywania działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Ustawa była nowelizowana w lipcu 2014 r., a efektem zmian jest wprowadzenie definicji jednostek mikro oraz uproszczeń w zakresie sporządzania sprawozdania finansowego przez te jednostki.

Zakres podmiotowy ustawy określa art. 2, stanowi jakie jednostki mają obowiązek lub możliwość stosowania ustawy o rachunkowości. Przepisy ustawy stosuje się, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 1–7, do mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu w Polsce:

- spółek handlowych (osobowych i kapitałowych, w tym również w organizacji) oraz spółek cywilnych, z zastrzeżeniem pkt 2, a także innych osób prawnych, z wyjątkiem Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego (pkt 1),
- osób fizycznych, spółek cywilnych i spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 1 milion 200 tysięcy euro (pkt 2),
- jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów: Prawa bankowego, o obrocie papierami wartościowymi, o funduszach inwestycyjnych, o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, bez względu na wielkość przychodów (pkt 3),
 - gmin, powiatów, województw i ich związków, a także (pkt 4),
 - a) państwowych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych,
 - b) gminnych, powiatowych i wojewódzkich zakładów budżetowych,
- jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek, o których mowa w pkt 1 i 2 (pkt 5),
- oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (pkt 6),
- jednostek niewymienionych w pkt 1–6, jeżeli otrzymują one na realizację zadań zleconych dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów samorządu terytorialnego lub funduszy celowych – od początku roku obrotowego, w którym dotacje lub subwencje zostały im przyznane (pkt 7).

Artykuł 2 ust. 2 stanowi, że osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mogą stosować zasady rachunkowości określone ustawą również od początku następnego roku obrotowego, jeżeli ich przychody netto ze

sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 1 miliona 200 tysięcy euro – w tym przypadku osoby te lub wspólnicy przed rozpoczęciem roku obrotowego są obowiązani do zawiadomienia o tym właściwego urzędu skarbowego.

Słownik pojęć używanych w ustawie zawiera art. 3. Przez rok obrotowy rozumie się rok kalendarzowy lub inny okres trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych, stosowany również do celów podatkowych. Rok obrotowy lub jego zmiany określa statut lub umowa, na podstawie której utworzono jednostkę. Jeżeli jednostka rozpoczęła działalność w drugiej połowie roku obrotowego, to można księgi rachunkowe i sprawozdanie finansowe za ten okres połączyć z księgami rachunkowymi i sprawozdaniem finansowym za rok następny. W przypadku zmiany roku obrotowego pierwszy po zmianie rok obrotowy powinien być dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy (art. 3 ust. 1 pkt 9).

Aktywa to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych (art. 3 ust. 1 pkt 12).

Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy (art. 3 ust. 1a pkt 1–3) są:

- spółki akcyjne, spółki z o.o. oraz spółki komandytowo-akcyjne, inne osoby prawne a także oddziały przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, które w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, oraz w roku poprzedzającym rok obrotowy nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości: na koniec roku obrotowego sumy 1,5 miliona zł aktywów bilansu, 3 milionów zł przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy i średniorocznego zatrudnienia 10 osób, w przeliczeniu na etaty,

- stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, fundacje, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego, jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej,

- osoby fizyczne, spółki cywilne i spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły nie mniej niż równowartość w walucie polskiej 1 200 000 euro i nie więcej niż 2 000 000 euro.

Na mocy art. 4 ust. 1–4 jednostki (podmioty i osoby fizyczne) obowiązane są stosować zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym.

Rachunkowość jednostki obejmuje:

- przyjęte zasady (politykę) rachunkowości oraz prowadzenie, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym,
- okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów oraz ich wycenę i ustalanie wyniku finansowego,
- sporządzanie sprawozdań finansowych oraz gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą,
- poddanie badaniu, składanie do właściwego rejestru sądowego, udostępnianie i ogłaszanie sprawozdań finansowych w przypadkach przewidzianych ustawą.

Jednostka może w ramach zasad rachunkowości stosować uproszczenia, jeżeli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na realizację obowiązku stosowania tych zasad.

Ustawa w art. 6 stanowi, że w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności (art. 7 ust. 1).

Jednostka mikro (w tym m.in. stowarzyszenia) może zrezygnować z zachowania zasady ostrożności przy wycenie składników aktywów i pasywów (art. 7 ust. 2a).

Ustawa kwestie związane z prowadzeniem ksiąg rachunkowych reguluje w art. 9–25. Zgodnie z art. 10 ust. 1 jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a dotyczące m.in:

- określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych,
- metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego,
- sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Regulacje zawarte w art. 28–44 dotyczą sposobu wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego jednostki. Art. 28 określa parametry wyceny oraz sposób wyceny dla poszczególnych składników bilansu oraz minimalną częstotliwość dokonywania wyceny poszczególnych pozycji bilansowych – nie rzadziej niż na dzień bilansowy.

Na mocy art. 28 ust. 6 za wartość godziwą przyjmuje się kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, pomiędzy zainteresowanymi i niepowiązаныmi ze sobą stronami. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na aktywnym rynku stanowi cena rynkowa pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem

transakcji. Cenę rynkową aktywów finansowych posiadanych przez jednostkę oraz zobowiązań finansowych, stanowi zgłoszona na rynku bieżąca oferta kupna, natomiast cenę rynkową aktywów finansowych.

Art. 28 ust. 8a stanowi o skorygowanej cenie nabycia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych. Jednostka mikro nie wycenia aktywów i pasywów według wartości godziwej (ceny rynkowej) i skorygowanej ceny nabycia (art. 28a).

Regulacje zawarte w art. 45–54 dotyczą sprawozdania finansowego jednostki. Na mocy art. 45 ust. 2 sprawozdanie finansowe składa się z: bilansu, rachunku zysków i strat, informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia. Załącznik nr 4 do ustawy zawiera zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym dla jednostek mikro. W bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy (art. 46 ust. 1).

Dla jednostek mikro bilans powinien zawierać informacje zwarte w załączniku nr 4 do ustawy (art. 46 ust. 5 pkt 4).

Na mocy art. 47 ust. 1 w rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Rachunek zysków i strat dla jednostek mikro powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym – w załączniku nr 4 do ustawy (art. 47 ust. 4 pkt 4).

Art. 48 ust. 1–2 reguluje kwestie dotyczące zakresu informacji dodatkowej niezbędne w sprawozdaniu finansowym. Jednostka mikro może nie sporządzać informacji dodatkowej, pod warunkiem że przedstawi informacje uzupełniające do bilansu określone w załączniku nr 4 do ustawy (art. 48 ust. 3).

Ustawa w art. 48a ust. 1 stanowi, że zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym obejmuje informacje o zmianach poszczególnych składników kapitału własnego za bieżący i poprzedni rok obrotowy określone w załącznikach do ustawy dla wymienionych jednostek. Jednostka mikro może nie sporządzać zestawienia zmian w kapitale własnym (art. 48a ust. 3).

Zgodnie z art. 48b ust. 1 rachunek przepływów pieniężnych sporządzony metodą bezpośrednią albo pośrednią, zależnie od wyboru dokonanego przez kierownika jednostki, wykazuje dane za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Jednostka mikro może nie sporządzać rachunku przepływów pieniężnych, o którym mowa wyżej (art. 48b ust. 4).

Na mocy art. 49a przyjmuje się, że sprawozdanie finansowe sporządzone przez jednostkę mikro z zastosowaniem przepisów, o których mowa wyżej, przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy tej jednostki.

PRACE LEGISLACYJNE:

Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości opracowany został przez resort finansów (projekt z 22 lipca 2013 r.), 25 lipca 2013 r. skierowany do uzgodnień zewnętrznych. Uwagi do projektu ustawy zgłosiła m.in. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych. W opinii Federacji należy zezwolić organizacjom pozarządowym, które prowadzą działalność gospodarczą korzystać z uproszczeń dostępnych przedsiębiorcom, zachowując odpowiednią skalę rozmiaru działalności. Najszybszym sposobem, choć wyłącznie tymczasowym, byłoby rozszerzenie zakresu podmiotów prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów z art. 24a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych o organizacje pozarządowe.

Rada Ministrów 4 marca 2014 r. przyjęła projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości i skierowała go do prac w parlamencie. Do Sejmu projekt wpłynął 20 marca 2014 r. (druk sejmowy nr 2245), po przejściu procedury legislacyjnej Sejm uchwalił ustawę z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości. Do Senatu ustawa wpłynęła 11 czerwca 2014 r. (druk senacki nr 661) i została przez Marszałka Senatu skierowana do Komisji Budżetu i Finansów Publicznych. 18 czerwca 2014 r. komisja rozpatrzyła ustawę, w posiedzeniu komisji uczestniczył Prezes Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej, który stwierdził, że od wielu lat stowarzyszenia, zwłaszcza nieprowadzące działalności gospodarczej, sygnalizują problem obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych – zgodnie z ustawą o rachunkowości, gdyż stanowi to barierę w ich rozwoju. Często organizacje te rezygnują z prowadzenia działalności z powodu braku środków finansowych na zatrudnienie księgowego (miesięcznie około 2 tys. zł). Zgłosił do ustawy dwie poprawki (wniosek petycyjny).

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska stwierdziła, że rząd jest przeciwny rozszerzaniu katalogu jednostek zwolnionych od stosowania ustawy o rachunkowości. Intencją zmian nie było rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy, tylko przeciwnie, uszczelnienie systemu. Wszystkie bowiem osoby prawne prowadzące księgi rachunkowe, bez względu na wysokość osiąganych przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i operacji finansowych podlegają przepisom ustawy o rachunkowości. Przywołała art. 9 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, zgodnie z którym „podatnicy są obowiązani do prowadzenia ewidencji rachunkowej, zgodnie z odrębnymi przepisami, w sposób zapewniający określenie wysokości dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy, a także do uwzględnienia w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych informacji niezbędnych do obliczenia wysokości odpisów amortyzacyjnych zgodnie z przepisami art. 16a–16m”.

Komisja Budżetu i Finansów Publicznych zaproponowała poprawki do ustawy (wnioski prezesa Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej nie uzyskały poparcia) i przygotowała sprawozdanie (druk nr 661 A).

Na 57. posiedzeniu Senatu 3 lipca 2014 r. podczas debaty nad ustawą z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie rachunkowości przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych podkreślił, że komisja wykazuje gotowość do pracy nad zmianą ustawy o rachunkowości w kierunku dalszego uproszczenia rachunkowości dla małych organizacji pozarządowych. Komisja może podjąć w tym zakresie działania, jeżeli organizacje pozarządowe przygotowują wstępne założenia inicjatywy ustawodawczej dotyczące tej problematyki.

Senator Mieczysław Augustyn – wiceprzewodniczący Parlamentarnego Zespołu do Spraw Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi wyraził zadowolenie, że stowarzyszenia i fundacje nieprowadzące działalności gospodarczej będą mogły korzystać z uproszczeń w rachunkowości. Stwierdził, że uproszczenia są ciągle dolegliwe dla małych stowarzyszeń, które stanowią ponad 80% wszystkich organizacji, a osiągają przychody do 10 tys. zł w roku, głównie ze składek członkowskich. Parlamentarny Zespół podejmie ten problem, w celu przygotowania dalszych uproszczeń, aby mogły powstawać nowe organizacje, a osoby które poświęcają swój czas w interesie dobra publicznego, nie powinny być nadmiernie obciążane.

Senator Jan Rulewski zgłosił do ustawy dwie poprawki (wnioski petycyjny).

Komisja Budżetu i Finansów Publicznych rozpatrzyła wnioski zgłoszone w toku debaty 3 lipca 2014 r. nad ustawą o zmianie ustawy o rachunkowości i przygotowała sprawozdanie wraz z zestawieniem wniosków (druk nr 661 Z). Poprawki do ustawy zgłoszone przez senatora Jana Rulewskiego nie uzyskały poparcia Senatu.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.) w art. 1 ust. 1 reguluje zasady:

- prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych i współpracy organów administracji publicznej z tymi organizacjami,
- uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania tych organizacji, sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

Na mocy art. 3 ust. 1 działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie. Organizacjami pozarządowymi są: niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, niedziałające w celu

osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 (partii politycznych oraz fundacji przez nie utworzonych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych).

Zgodnie z art. 10 ust. 1 prowadzenie przez organizacje pozarządowe i inne podmioty (stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które nie działają w celu osiągnięcia zysku i przeznaczają cały dochód na cele statutowe oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników) nieodpłatnej i odpłatnej działalności pożytku publicznego lub działalności gospodarczej

– wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności, z zastrzeżeniem przepisów o rachunkowości.

Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie merytoryczne z działalności, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych, oraz roczne sprawozdanie finansowe, zgodnie z ustawą o rachunkowości (art. 23 ust. 1 i 2).

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.) w art. 2 stanowi, że stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności. Swoją działalność opiera na pracy społecznej członków, do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

Stowarzyszenie podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, o ile przepis ustawy nie stanowi inaczej (art. 8 ust. 1). Co najmniej piętnaście osób, zakładających stowarzyszenie, uchwała statut i wybiera komitet założycielski.

Majątek stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności oraz z ofiarności publicznej (art. 33–35). Stowarzyszenie może przyjmować darowizny, spadki i zapisy, korzystać z ofiarności publicznej oraz prowadzić działalność gospodarczą i otrzymywać dotacje. Dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

O prowadzeniu ewidencji za pomocą podatkowej księgi przychodów i rozchodów stanowią przepisy art. 24a ust. 1 i 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.). Podatkową księgę przychodów

i rozchodów obowiązane są prowadzić osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie wykonujące działalność gospodarczą, jeżeli ich przychody, w rozumieniu art. 14 tej ustawy, za poprzedni rok podatkowy nie przekroczyły co najmniej równowartości w złotych kwoty 1 200 000 euro.

Prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów reguluje **rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów** (Dz. U. z 2014 r. poz. 1037). Określa ono także warunki, jakim powinna odpowiadać księga, aby stanowiła dowód pozwalający na ustalenie zobowiązań podatkowych, szczegółowy zakres obowiązków związanych z jej prowadzeniem, a także terminy zawiadomienia naczelnika urzędu skarbowego o prowadzeniu księgi.

Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi 23 lipca 2014 r. odbyło posiedzenie poświęcone zmianom w ustawie o rachunkowości, w celu zwolnienia organizacji pozarządowych z obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych. Senator Mieczysław Augustyn – wiceprzewodniczący Parlamentarnego Zespołu przypomniał, że problem został zgłoszony przez organizacje współpracujące z Parlamentarnym Zespołem. Posiedzenie Prezydium miało na celu ustalenie, w jakim trybie zostaną zainicjowane prace nad projektem dla umożliwienia dalszego uproszczenia rachunkowości. Zaproponowano, aby Rada Działalności Pożytku Publicznego rozpoczęła prace w tym zakresie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Nowe regulacje dotyczące uproszczeń w rachunkowości weszły w życie 5 września 2014 r. na mocy ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości.

Ustawa częściowo wdraża Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającą dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającą dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG, w odniesieniu do jednostek mikro.

Jednostki typu mikro będą mogły sporządzać skrócone sprawozdanie finansowe, w którym będą uwzględniały jedynie podstawowe informacje z bilansu oraz rachunku zysków i strat. Zniesiony został również obowiązek sporządzania informacji dodatkowej, pod warunkiem, że niektóre dane będą ujawnione w informacjach dołączonych do bilansu. Zakres danych, które powinny być ujawnione w informacjach uzupełniających do bilansu, takich jak na przykład kwoty wszelkich zobowiązań finansowych, w tym gwarancji i poręczeń dla jednostek mikro, został określony w załączniku nr 4 do ustawy.

REKOMENDACJE BIURA:

Ustawa o rachunkowości wyznacza ramy prawne prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań finansowych. Ostatnią nowelizacją wprowadzono do ustawy nową kategorię podmiotów – jednostki mikro, które mogą stosować uproszczoną sprawozdawczość finansową i dzięki temu zmniejszać obciążenia administracyjne (kosztowe i czasowe).

Rozpatrując propozycje zmian w niniejszej petycji należy podkreślić, że:

- autorzy petycji postulują podjęcie prac legislacyjnych dotyczących zmiany ustawy o rachunkowości, gdyż w ich opinii, wprowadzona uproszczona rachunkowość dla stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej jest wciąż niesatysfakcjonująca. Te społeczne organizacje w dalszym ciągu nie posiadają środków finansowych na prowadzenie ksiąg rachunkowych, co w przyszłości będzie skutkowało dalszym ograniczaniem ich rozwoju,

- w opinii Parlamentarnego Zespołu do Spraw Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi uproszczona rachunkowość jest wciąż uciążliwa dla małych stowarzyszeń. Potrzebne jest dalsze zniesienie ustawowych ograniczeń, które powstrzymują osoby społecznie zaangażowane od zakładania stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji obywatelskich,

- senacka Komisja Budżetu i Finansów Publicznych wykazuje gotowość do pracy nad zmianą ustawy o rachunkowości w kierunku zmniejszenia obciążeń w zakresie ewidencjonowania zdarzeń przez małe organizacje pozarządowe, po przedstawieniu przez te podmioty założeń inicjatywy ustawodawczej w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe informacje, Biuro Komunikacji Społecznej dostrzega możliwość podjęcia prac nad petycją.

OPRACOWAŁA

Wanda Wójtowicz

WICEDYREKTOR

Andrzej Dziubecki

DP: 11

podpis A. Pomicinowski 27/7

Prezes

Spółecznej Krajowej Sieci Ratunkowej,
Polskiego Radia Obywatelskiego,
Wiceprezydent
Europejskiej Federacji Radia Obywatelskiego

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna
2014-07-24
BB/3138

www.ratownictwo.org

P-0838/2014 GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 24.07.14 wpł. Nr dz. Pan
nr 3138 podpis Bogdan Borusewicz

Łódź, dnia 3 lipca 2014 r.
KANCELARIA SENATU
BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
25.07.2014
Nr kancelaryjny PKS/11337
Nr dziennika

Stanowisko Przewodniczącego

PETYCJA

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o podjęcie w przyspieszonym trybie inicjatywy ustawodawczej skutkiem, której będzie zwolnienie stowarzyszeń z obowiązku prowadzenia pełnej księgowości na rzecz ewidencji przychodów i rozchodów, co jest od wielu lat postulowane przez te organizacje. Proponujemy następującą treść ustawy:

„Ustawa o zmianie ustawy o rachunkowości.

Art. 1. W treści art. 2 ust. 1 pkt. 2 przed słowami „osób fizycznych” dodaje się słowa „stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej oraz”.

Art. 2. W treści art. 2 ust. 2 przed słowami „osoby fizyczne” dodaje się słowa „Stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej oraz”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”

KANCELARIA SENATU
BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
Dział Petycji i Korespondencji
Wpłynęło dn. 2014-07-29
Nr 30021 Podpis Jerzy Płókarz

Uzasadnienie

Obecny stan traktujący stowarzyszenia non-profit tak samo jak przedsiębiorstwa, które osiągają przychody ponad 1 200 000 euro jest bezzasadny i wręcz niezrozumiały.

Obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest jednym z głównych czynników hamujących rozwój stowarzyszeń w Polsce, a w wielu przypadkach wręcz powoduje likwidację takich społecznych organizacji.

Zauważyć należy, że konieczność prowadzenia pełnej księgowości jest w przypadku stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej, a jedynie działania czysto non-profit, praktycznie tylko sztuką dla sztuki, bowiem w praktyce, w takich organizacjach nie powstaje w ogóle obowiązek podatkowy, a są traktowane bardziej restrykcyjnie niż spółki osiągające kilkumilionowe przychody. Ponadto stowarzyszenia takie i tak mają obowiązek składania stosownego rozliczenia do Urzędów Skarbowych, co daje pełną możliwość kontrolowania ich działalności. To samo dotyczy otrzymywanych przez nie subwencji, które muszą zostać szczegółowo rozliczone wobec instytucji dotujących.

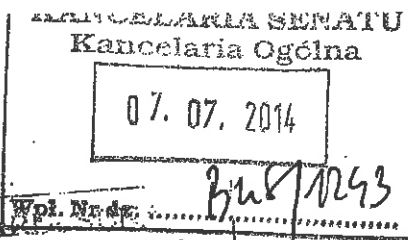
Zlikwidowanie utrudnienia jakim jest dla stowarzyszeń non-profit obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest wysoce uzasadnione względami społecznymi, tym bardziej, że proponowana regulacja nie pociąga za sobą żadnych ujemnych skutków.

Z uwagi na olbrzymią wagę i słuszność tego wniosku dla funkcjonowania stowarzyszeń w Polsce, wszyscy, którzy pomogą w tej sprawie polskim stowarzyszeniom, zostaną umieszczeni w publikowanej w internecie galerii osób zasłużonych dla organizacji społecznych (<http://ratownictwo.org/obrona/chwalimy-ganimy>).

Stanowisko Przewodniczącego

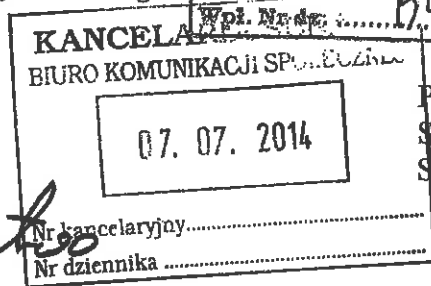
Jerzy Płókarz

P- 0839 / 2014

www.ratownictwo.org

Łódź, dnia 3 lipca 2014 r.

Panie i Panowie
Senatorowie
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

KANCELARIA SENATU
BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
Dział Petycji i Korespondencji

Wpłynęło dn. 08.09.2014

Nr. 30021

PETYCJA

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o podjęcie w przyspieszonym trybie inicjatywy ustawodawczej skutkiem, której będzie zwolnienie stowarzyszeń z obowiązku prowadzenia pełnej księgowości na rzecz ewidencji przychodów i rozchodów, co jest od wielu lat postulowane przez te organizacje. Proponujemy następującą treść ustawy:

„Ustawa o zmianie ustawy o rachunkowości.

Art. 1. W treści art. 2 ust. 1 pkt. 2 przed słowami „osób fizycznych” dodaje się słowa „stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej oraz”.

Art. 2. W treści art. 2 ust. 2 przed słowami „osoby fizyczne” dodaje się słowa „Stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej oraz”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”

Uzasadnienie

Obecny stan traktujący stowarzyszenia non-profit tak samo jak przedsiębiorstwa, które osiągają przychody ponad 1 200 000 euro jest bezzasadny i wręcz niezrozumiały.

Obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest jednym z głównych czynników hamujących rozwój stowarzyszeń w Polsce, a w wielu przypadkach wręcz powoduje likwidację takich społecznych organizacji.

Zauważyć należy, że konieczność prowadzenia pełnej księgowości jest w przypadku stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej, a jedynie działania czysto non-profit, praktycznie tylko sztuką dla sztuki, bowiem w praktyce, w takich organizacjach nie powstaje w ogóle obowiązek podatkowy, a są traktowane bardziej restrykcyjnie niż spółki osiągające kilkumilionowe przychody. Ponadto stowarzyszenia takie i tak mają obowiązek składania stosownego rozliczenia do Urzędów Skarbowych, co daje pełną możliwość kontrolowania ich działalności. To samo dotyczy otrzymywanych przez nie subwencji, które muszą zostać szczegółowo rozliczone wobec instytucji dotujących.

Zlikwidowanie utrudnienia jakim jest dla stowarzyszeń non-profit obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest wysoce uzasadnione względami społecznymi, tym bardziej, że proponowana regulacja nie pociąga za sobą żadnych ujemnych skutków.

Z uwagi na olbrzymią wagę i słuszność tego wniosku dla funkcjonowania stowarzyszeń w Polsce, wszyscy, którzy pomogą w tej sprawie polskim stowarzyszeniom, zostaną umieszczeni w publikowanej w internecie galerii osób zasłużonych dla organizacji społecznych (<http://ratownictwo.org/obrona/chwalimy-ganimy>).

Z wyrazami szacunku,

(-) Jerzy Piórkarz

Ogólnopolska
Federacja
Organizacji
Pozarządowych

Minister Finansów
Rzeczypospolitej Polskiej

ZARZĄD

Piotr Frączak
Fundacja Rozwoju
Społeczeństwa
Obywatelskiego
Prezes

Marzena Mendza-
Drozd
Stowarzyszenie na
rzecz Forum Inicjatyw
Pozarządowych
Wiceprezesa

Dariusz Supel
Związek
Harcerstwa
Polskiego
Wiceprezes

Karolina Dreszer-
Smałek
Fundacja na rzecz
Collegium Polonicum
Członkini

Łukasz Broniszewski
Fundacja Stabilo
Członek

Przemysław Dziewitek
Stowarzyszenie na
rzecz rozwoju Kapitału
Społecznego
„Pracownia
Obywatelska”
Członek

w związku z dokumentem DR1/502/2-12/KDY/2013
dotyczy projektu ustawy z dnia 22 lipca 2013 o zmianie rachunkowości w zakresie,
w którym reguluje prowadzenie księgowości przez organizacje pozarządowe

Szanowny Panie Ministrze,

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych wyraża zdziwienie, że nie została zaproszona do konsultacji projektu ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości. Przypominamy, że zajmujemy się stale tematyką uproszczenia księgowości dla organizacji pozarządowych od 2006 roku, o czym informowaliśmy Ministerstwo Finansów licznymi pismami. Zgłaszaliśmy problemy związane z rachunkowością na różnych spotkaniach zespołów (Radzie Działalności Pożytku Publicznego¹, Parlamentarnemu Zespołowi ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi², zespołowi ds. rozwiązań w zakresie finansowania działalności społecznej i obywatelskiej przy Kancelarii Prezydenta RP³), a także zebraliśmy podpisy organizacji pozarządowych pod apelem o wprowadzenie uproszczonej księgowości dla małych organizacji pozarządowych. Zapewnienie o podjęciu działań złożył w 2011r. podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Wiesław Szczuka⁴.

Wydaje się, że proponowane zapisy w projekcie zmiany ustawy nie odpowiadają naszym postulatom i nadal nie korespondują ze specyfiką podmiotów sektora pozarządowego. Po pierwsze, w naszej opinii pożądane jest odrębne uregulowanie problematyki sprawozdawczości jednostek prowadzących działalność społeczną (nie będących jednostkami sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku). Jednak podstawowym postulatem pozostaje propozycja uproszczenia księgowości dla organizacji pozarządowych prowadzących działalność w skali mikro. Dysponujemy ekspertami prawnymi wskazującymi drogę wprowadzenia naszych postulatów do porządku prawnego z korzyściami dla wszystkich uczestników życia publicznego. Pracę nad propozycjami prowadzi też Rada Działalności Pożytku Publicznego i Kancelaria Prezydenta.

¹ relacja z posiedzenia <http://www.pozytek.gov.pl/komunikaty,893.html>

² biuletyn dostępny na stronie
<http://www.isp.org.pl/uploads/filemanager/Nowy%20folder/BiuletynParlamentarnegoZespoudu.WsprracyMidzynarodowej.pdf>

³ zapis przebiegu posiedzenia na <http://www.prezydent.pl/dialog/fdp/spoleczenstwo-obywatelskie---kapital-spoeczny-/aktualnosci/art,9,fdp-o-zmianach-w-prawie-o-stowarzyszeniach.html>

⁴ treść dostępna na <http://sejm.e-prawnik.pl/vi-kadencja/interpelacje/2315.html>

ZARZĄD

Piotr Frączak
Fundacja Rozwoju
Społeczeństwa
Obywatelskiego
Prezes

Marzena Mendza-
Drozd
Stowarzyszenie na
rzecz Forum Inicjatyw
Pozarządowych
Wiceprezesa

Dariusz Supel
Związek
Harcerstwa
Polskiego
Wiceprezes

Karolina Dreszer-
Smałek
Fundacja na rzecz
Collegium Polonicum
Członkini

Łukasz Broniszewski
Fundacja Stabilo
Członek

Przemysław Dzięwitek
Stowarzyszenie na
rzecz rozwoju Kapitału
Społecznego
„Pracownia
Obywatelska”
Członek

Organizacje pozarządowe pełnią cele społecznie użyteczne, tworzone są w celu niezarobkowym, co wpływa na szczególną dynamikę i kształt polityki finansowej. Obecnie Minister Finansów deklaruje zmiany w celu poprawy warunków wykonywania działalności gospodarczej oraz ograniczenia lub zniesienia barier hamujących rozwój przedsiębiorczości. W tym celu zezwala na stosowanie uproszczonej rachunkowości podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą w skali mikro, określając maksymalną wysokość obrotu lub przychodów finansowych. W naszej opinii państwo powinno w równym stopniu wspierać działalność społeczną likwidując bariery hamujące rozwój sektora obywatelskiego. Organizacje pozarządowe potrzebują stabilnych środków finansowania, dlatego coraz częściej podejmują własną działalność gospodarczą, nakierowaną na realizację celów statutowych. Takie podmioty nie powinny być traktowane bardziej restrykcyjnie niż przedsiębiorcy prowadzący działalność nastawioną na zysk. Zatem należy co najmniej zezwolić organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność gospodarczą na korzystanie z uproszczeń dostępnych przedsiębiorcom przy zachowaniu odpowiedniej skali rozmiaru działalności. Najszerszym sposobem, choć podkreślamy, że wyłącznie tymczasowym, byłoby rozszerzenie zakresu podmiotów prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów – z art. 24a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych – o organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą. Jednocześnie, dla zachowania kompletności, określenie w przepisach o rachunkowości maksymalnej wysokości przychodu takiej organizacji na min. 150.000zł lub jej równowartość w walucie euro.

Obecnie prowadzone prace nad zmianami wynikają z implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r., która wskazuje, że u jej podstaw leży zasada „najpierw myśl na małą skalę” oraz że „państwa członkowskie powinny uwzględniać specyficzne warunki i potrzeby własnych rynków przy podejmowaniu decyzji o tym, czy lub jak wdrożyć odrębny system dla mikrojednostek”. Nasze postulaty w tę myśl się wpisują. Ponadto dyrektywa pozostawia pole do stosowania uzasadnionych wyjątków. Zgodnie z preambułą państwa członkowskie powinny unikać nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych dla małych jednostek, a dodatkowe obowiązki zaleca się nakładać jedynie, gdy są podyktowane wymogami absolutnie koniecznymi do celów poboru podatków. Proponowane przez nas zmiany prowadzą do zachowania zasady proporcjonalności obciążeń do korzyści. Jednocześnie wykorzystują funkcjonującą już w prawie podatkowym instytucję, która dotychczas umożliwiała organom rzetelną kontrolę podatkową.

Przypominamy także, że organizacje pozarządowe o statusie organizacji pożytku publicznego, które z racji realizowania zadań publicznych powinny spełniać zastrzone

Ogólnopolska
Federacja
Organizacji
Pozarządowych

ZARZĄD

Piotr Frączak
Fundacja Rozwoju
Społeczeństwa
Obywatelskiego
Prezes

Marzena Mendza-
Drozd
Stowarzyszenie na
rzecz Forum Inicjatyw
Pozarządowych
Wiceprezeska

Dariusz Supel
Związek
Harcerstwa
Polskiego
Wiceprezes

Karolina Dreszer-
Smalec
Fundacja na rzecz
Collegium Polonicum
Członkini

Łukasz Broniszewski
Fundacja Stabilo
Członek

Przemysław Dziewitek
Stowarzyszenie na
rzecz rozwoju Kapitału
Społecznego
„Pracownia
Obywatelska”
Członek

kryteria przejrzystości, podlegają reżimowi ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Kontrola nad nimi wynika z przepisów odrębnych niż obecnie dyskutowane.

Bardzo prosimy o wzięcie pod uwagę interesów specyficznych podmiotów działających w obrocie prawnym jakimi są organizacje pozarządowe, których jest obecnie ok. 110.000 (wg raportu stowarzyszenia Klon/Jawor⁵) z czego ponad 50% nie przekracza 100.000 złotych obrotu rocznego, a aż 20% - 1.000zł. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych deklaruje udział w pracach nad takimi rozwiązaniami, a także prosi o włączenie w proces konsultacji wszystkich przygotowywanych aktów prawnych, które dotyczą działania organizacji pozarządowych.

Z poważaniem

Zarząd Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych

⁵ raport dostępny na http://www.ngo.pl/PodstawoweFakty_2012_raport/

Protokół ustaleń nr 9/2014
posiedzenia Rady Ministrów
w dniu 4 marca 2014 r.

Pkt 5. Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości – przedstawił Minister Finansów Mateusz Szczęsny.

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy, deklarując, że ma on na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej, oraz zdecydowała o skierowaniu go do Sejmu, upoważniając Ministra Finansów do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Strona główna
Prace Sejmu
Posłowie
Publikacje
O Sejmie
Archiwum

Strona główna Prace Sejmu Proces Legislacyjny Przebieg procesu legislacyjnego Druk nr 2245

Przebieg prac przed skierowaniem projektu do Sejmu

druk nr 2245

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości

- projekt mający na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej

projekt dotyczy objęcia uproszczeniami w zakresie sprawozdawczości finansowej dużej liczby jednostek i ma na celu redukcję barier administracyjnych oraz zmniejszenie kosztów działalności gospodarczej, czynników, które w znacznym stopniu ograniczają rozwój przedsiębiorczości

Posiedzenia komisji i podkomisji

2014

- 20 marca 2014 **Projekt wpłynął do Sejmu - druk nr 2245**
- 25 marca 2014 **Skierowano do I czytania w komisjach**
do Komisji Finansów Publicznych
- 3 kwietnia 2014 **I czytanie w komisjach**
Praca w komisjach po I czytaniu
- 23 kwietnia 2014 **Sprawozdanie podkomisji**
7 maja 2014 **Sprawozdanie komisji druk nr 2360**
Sprawozdawca: Zbigniew Konwiński
Wniosek komisji: załączony projekt ustawy
- 28 maja 2014 **II czytanie na posiedzeniu Sejmu**
Nr posiedzenia: 68
Decyzja: zakończono II czytanie
- 10 czerwca 2014 **III czytanie na posiedzeniu Sejmu**
Nr posiedzenia: 69
Głosowanie: całość projektu ustawy
Wynik: 428 za, 3 przeciw, 0 wstrzymało się (głos. nr 61)
Decyzja: uchwalono
Tekst ustawy po III czytaniu
- 11 czerwca 2014 **Ustawę przekazano Prezydentowi i Marszałkowi Senatu**
- 3 lipca 2014 **Stanowisko Senatu**
Uchwała Senatu **druk nr 2556**
Wniósł poprawki
Skierowano do: Komisji Finansów Publicznych dnia 04-07-2014
Praca w komisjach nad stanowiskiem Senatu
- 8 lipca 2014 **Sprawozdanie komisji druk nr 2573**
Sprawozdawca: Zbigniew Konwiński
Wniosek komisji: przyjąć poprawki

- 11 lipca 2014 **Rozpatrywanie na forum Sejmu stanowiska Senatu**
Nr posiedzenia: **71**
Decyzja: przyjęto poprawki
- 15 lipca 2014 **Ustawę przekazano Prezydentowi do podpisu**
- 5 sierpnia 2014 **Prezydent podpisał ustawę**
- Ustawa o zmianie ustawy o rachunkowości**
Uchwalono na pos. nr 71 dnia 11-07-2014
Dz.U. poz. 1100

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Budżetu
i Finansów Publicznych (161.)
w dniu 18 czerwca 2014 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości (druk senacki nr 661, druki sejmowe nr 2245 i 2360).

(Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 04)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Kazimierz Kleina)

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Otwieram posiedzenie Komisji Budżetu i Finansów Publicznych.

Witam wszystkich bardzo serdecznie. Witam panią minister. Witam także gości, którzy do nas dotarli, oraz członków Komisji Budżetu i Finansów Publicznych.

Przedmiotem naszego posiedzenia jest rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości.

Czy w posiedzeniu uczestniczą osoby prowadzące działalność lobbingsową lub reprezentujące firmy prowadzące działalność lobbingsową w rozumieniu prawa? Nie ma takich osób. Każdy patrzy tak trochę nie do końca przekonany o tym, czy jest lobbystą, czy nie jest lobbystą, ale ostatecznie każdy mówi, że nim nie jest. Dobrze. Przyjmujemy to do wiadomości i odnotowujemy w protokole.

Pani Minister, bardzo prosimy o krótką prezentację ustawy.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Dzień dobry.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Nowelizacja, nad którą procedujemy, jest implementacją przepisów prawa Unii Europejskiej, a mianowicie uchwalonej w ubiegłym roku nowej dyrektywy Unii Europejskiej o rachunkowości, która przyznaje państwu członkowskiemu możliwość wprowadzenia określonych uproszczeń w zakresie sprawozdawczości finansowej. Założenia nowelizacji ustawy o rachunkowości mają dwa podstawowe cele: po pierwsze, uproszczenie sprawozdania finansowego dla najmniejszych jednostek, tak zwanych jednostek mikro, które są zobowiązane do stosowania przepisów ustawy o rachunkowości; po drugie, rozszerzenie katalogu jednostek mikro w celu umożliwienia stosowania uproszczeń w rachunkowości przez szerszy krąg podmiotów, niż wynika to bezpośrednio ze wspomnianej dyrektywy.

W ramach uproszczeń w sprawozdawczości finansowej w przypadku jednostek mikro przewidujemy: po pierwsze, możliwość sporządzania znacznie skróconego sprawozdania finansowego ograniczonego do podstawowych informacji w bilansie oraz rachunku zysków i strat; po drugie,

zwolnienie ze sporządzania informacji dodatkowej oraz sprawozdania z działalności, pod warunkiem że niektóre z informacji zostaną przez jednostki mikro ujawnione w informacjach uzupełniających do bilansu; po trzecie, zwolnienie ze sporządzania zestawienia zmian w kapitale własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych. Co ważne, w przypadku skorzystania z jakiegokolwiek uproszczenia w zakresie sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności jednostka będzie miała obowiązek stosowania wyceny aktywów i pasywów w wartości historycznej, a mianowicie w cenie nabycia bądź koszcie wytworzenia, co oznacza, że nie będzie mogła stosować wyceny w wartości godziwej.

Na co się zdecydowaliśmy, procedując nad tą nowelizacją? Zdecydowaliśmy się na rozszerzenie katalogu jednostek mikro na inne osoby prawne, z wyłączeniem jednostek sektora finansów publicznych, a także na oddziały przedsiębiorców zagranicznych w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, jak również na stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, fundacje, przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego i organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła. Kryterium włączenia w krąg podmiotów mikro jest nieprowadzenie działalności gospodarczej, bez względu na osiągnięte przychody. Zdecydowaliśmy się również na rozszerzenie katalogu jednostek mikro o „osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie, jeżeli przychody netto tych jednostek ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych wyniosły równowartość w walucie polskiej nie mniej niż 1 miliona 200 tysięcy euro i nie więcej niż 2 milionów euro za poprzedni rok obrotowy”, jak również wymienione wcześniej podmioty, które na zasadzie dobrowolności stosują zasady rachunkowości określone ustawą, „jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 1 miliona 200 tysięcy euro”.

Warto wspomnieć o jeszcze innych zmianach w ustawie o rachunkowości, przewidzianych w procedowanym projekcie. Po pierwsze, chodzi o nałożenie na spółdzielnie socjalne, niezależnie od ich wielkości, obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych, z uwagi na fakt, że jako osoby prawne, tak samo jak inne spółdzielnie, powinny prowadzić księgi rachunkowe bez względu na wielkość

osiąganych przychodów. Druga istotna zmiana to wykreślenie z katalogu podmiotów zobowiązanych do prowadzenia ksiąg rachunkowych państwowych funduszy celowych ze względu na to, że państwowy fundusz celowy jest wyodrębnionym rachunkiem bankowym, którym dysponuje minister wskazany w ustawie tworzącej fundusz albo inny organ wskazany w ustawie o finansach publicznych. Trzecia zmiana to rozszerzenie możliwości nieprowadzenia ksiąg rachunkowych dla osób fizycznych nieposiadających obywatelstwa polskiego na osoby spoza krajów Unii Europejskiej, „jeśli przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów, operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 1 miliona 200 tysięcy euro”.

Kilka słów na temat przewidywanych korzyści. Zaproponowane uproszczenia niewątpliwie przyczynią się do obniżenia kosztów przygotowywania sprawozdania finansowego, ale też kosztów bieżącego prowadzenia rachunkowości przez jednostki mikro. Zakładamy, że projektowane zmiany doprowadzą do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorczości w wyniku zmniejszenia ograniczeń administracyjnych. Zniesienie tych barier i wprowadzenie bardziej przyjaznych przepisów powinno znacznie poprawić – ogólnie rzecz ujmując – warunki prowadzenia działalności gospodarczej, przyczynią się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki. Przewidujemy, że z uproszczeń, które proponujemy, skorzysta około trzydziestu czterech tysięcy jednostek, co przełoży się na oszczędności dla nich w wysokości około 17 milionów zł.

Może jeszcze powiem – ponieważ nie wspomniałam o tym w moich pierwszych słowach – co to jest jednostka mikro. Jednostka mikro, według podstawowej definicji wynikającej z dyrektywy, to spółka akcyjna, spółka z o.o., spółka komandytowo-akcyjna oraz spółka osobowa utworzona przez te spółki, która na dzień bilansowy nie przekroczyła limitów dwóch z trzech następujących kryteriów: suma bilansowa 1 milion 500 tysięcy zł, przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów 3 miliony zł oraz przeciętne zatrudnienie w roku obrotowym dziesięć osób.

Jak powiedziałam, oprócz zaliczenia do jednostek mikro właśnie tych podmiotów, o których była mowa w dyrektywie... Wspomniałam już o tym, które rodzaje jednostek zdecydowaliśmy się włączyć do definicji mikro. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo, Pani Minister.
Bardzo proszę Biuro Legislacyjne, pan legislator...

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

Biuro Legislacyjne przygotowało swoją opinię. W tym momencie chciałbym zauważyć, że przygotowując opinię, miałem przyjemność współpracować z partnerami rządo-

wymi, z Departamentem Rachunkowości Ministerstwa Finansów, za co bardzo dziękuję. Mam nadzieję, że dzięki temu, że ta współpraca była i że była owocna, dzisiaj na posiedzeniu uda się sprawnie przebrnąć przez uwagi Biura Legislacyjnego do rozpatrywanej przez komisję ustawy.

Proszę państwa, nie mam wielu uwag. Być może, patrząc na objętość, wydaje się, że jest ich dużo, ale to raczej ze względu na charakter poprawek.

Proszę państwa, pierwsza uwaga dotyczy art. 1 pktu 1 lit. a i zmienianego art. 2 ust. 1 pktu 2. Poprawka ma charakter redakcyjny. Należy tutaj dodać brakujący spójnik „oraz”. Gdyby Wysoka Komisja przyjęła poprawkę, nie byłoby konieczne przyjmowanie podobnej poprawki w przypadku art. 3 pktu 1 lit. c i d. Gdyby jednak druga uwaga Biura Legislacyjnego nie została przyjęta, analogiczne uwagi o brakujących spójnikach powinny zostać uwzględnione konsekwentnie. Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że mam omówić wszystkie uwagi czy po kolei...

(Głos z sali: Po kolei.)

(Głos z sali: Wszystkie.)

Może tak byłoby lepiej...

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dobrze. W takim razie jakie jest stanowisko rządu wobec tej poprawki?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Pozytywne.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Pozytywne. Tak że zgłaszam tę poprawkę. Będziemy głosować na końcu czy już teraz?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Proszę bardzo.

Kto jest za przyjęciem poprawki? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Poprawka została jednomyślnie zaakceptowana.

Druga uwaga.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Proszę państwa, druga uwaga dotyczy definicji pojęcia „jednostka mikro”. Chciałbym zwrócić państwa uwagę na to, że jest to bardzo rozbudowana definicja, w związku z czym rząd, a potem Sejm miały problem z właściwym określeniem relacji pomiędzy poszczególnymi elementami definicji. Stąd też pojawiły się tutaj pewne sformułowania... techniki, które trudno uznać za zgodne z zasadami techniki prawodawczej. Po pierwsze, proszę zwrócić uwagę na to, że część wspólna w definicji została zamieszczona

między pktami d i e. Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej część wspólną wyliczenia zamieszczamy na końcu. Zamieszczenie jej pomiędzy elementami wyliczenia może budzić wątpliwości interpretacyjne. Po drugie, chciałbym zwrócić uwagę na to, że w tych przepisach ustawodawca posługuje się odesłaniem „z zastrzeżeniem”. To sformułowanie budzi wątpliwości interpretacyjne. Tak naprawdę chyba tylko ten, kto tworzy przepisy, wie co miał na myśli, posługując się sformułowaniem „z zastrzeżeniem”. W tym konkretnym przypadku, kiedy będziemy mieli do czynienia z interpretatorem, może on mieć wątpliwość, czy rozumieć to sformułowanie jako „z wyjątkiem”, czy też jako „z uwzględnieniem”. Ani zasady techniki prawodawczej, ani dobra praktyka legislacyjna nie eliminują tych wątpliwości. W związku z tym należałoby tak sformułować przepisy, aby nie posługiwać się tym sformułowaniem. Moim zdaniem w ogóle nie ma potrzeby zastrzegania przepisu w obrębie definicji jednostki mikro, jako że sposób ułożenia przepisów w definicji jest taki, że nie ma wątpliwości co do relacji pomiędzy elementami definicji.

Kolejna kwestia to kwestia spójników, którymi ustawodawca posługuje się w tej definicji. Kilukrotnie miast spójnika alternatywy rozłącznej „albo” posłużono się spójnikiem alternatywy łącznej „lub”; trudno to uznać za zgodne z wolą ustawodawcy. Mając na uwadze to, że definicja jednostki mikro jest bardzo rozbudowana – powiedziałem to już na wstępie mojej wypowiedzi dotyczącej tego punktu – Biuro Legislacyjne proponuje, aby wyjąć tę definicję do odrębnej jednostki redakcyjnej zawierającej słowniczek ustawy i oznaczyć poszczególne elementy tej definicji jako odrębne ustępy, ust. 1a i 1b. W takim wypadku w ogóle nie będziemy musieli zastrzegać. Wydaje się, że przeniesienie tych elementów definicji do odrębnych ustępów spowoduje, że definicja będzie jeszcze bardziej czytelna. Uwzględnimy tym samym §6 zasad techniki prawodawczej. Tak że to tyle na temat definicji. Proszę państwa, ta propozycja jest w pktcie 2 mojej opinii. Jako że chodzi o przeniesienie, poprawka jest dosyć rozbudowana. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.
Pani Minister?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Nie mamy uwag, opiniujemy pozytywnie.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Czy są uwagi ze strony senatorów? Nie ma.
W takim razie zgłaszam tę poprawkę i głosujemy nad nią.

Kto jest za przyjęciem poprawki drugiej? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Poprawka została jednomyślnie poparta.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Chciałbym tylko dodać, że konsekwencją przyjęcia tej poprawki jest konieczność zmienienia przepisów ustawy, w których odsyłano do dotychczasowej definicji. Te wszystkie konsekwencje zostały wymienione w pktcie 2 opinii.

Proszę państwa, jeżeli chodzi o kolejną uwagę, to dotyczy ona art. 1 pktu 4 i dodawanego do ustawy o rachunkowości art. 28a. Przepis ten stanowi, że „przepisu art. 28 nie stosuje się do jednostek mikro w zakresie wyceny aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia”. W związku z tym przepisem pojawiła się pewna wątpliwość. Co tak naprawdę jest celem ustawodawcy formułującego taką wypowiedź normatywną? Czy celem ustawodawcy jest wprowadzenie do ustawy zakazu wyceny aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia, czy też wyłącznie wyłączenie stosowania określonych przepisów i pozostawienie w zakresie wyceny aktywów i pasywów swobody temu, kto będzie jej dokonywał? W trakcie prac ustaliliśmy, że celem ustawodawcy było wprowadzenie zakazu. Jako że – tak jak powiedziałem – art. 28a może budzić wątpliwości, Biuro Legislacyjne zaproponowało, aby art. 28a nadać taki kształt, by nie było żadnych wątpliwości, że jednostka mikro nie wycenia aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia. To była uwaga trzecia.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję. Czyli to będzie zmiana w art. 1 w pktcie 4 dotyczącym art. 28?

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:* Tak, to jest uwaga trzecia „w art. 1 w pktcie 4, art. 28a otrzymuje brzmienie”.)

Jasne.

Pani Minister?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Nie mamy uwag. Naszym zdaniem zarówno poprzednie brzmienie, jak i to zaproponowane w zasadzie zmierzają do tego samego, ale nie będę polemizować z technikami legislacyjnymi, tak że pozytywnie opiniujemy proponowaną zmianę.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Bardzo dziękuję, Pani Minister.

Czy panowie senatorowie mają uwagi? Nie ma uwag.

Tak że zgłaszam tę poprawkę i głosujemy.

Kto jest za przyjęciem poprawki? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Poprawka została przyjęta jednomyślnie.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Kolejna uwaga Biura Legislacyjnego dotyczy art. 2. Art. 2 to przepis, który częściowo jest przepisem przejściowym, a częściowo przepisem określającym, od którego momentu będziemy stosowali nowe uproszczone zasady sprawozdawczości. Proszę państwa, w odniesieniu do art. 2 pojawiło się kilka wątpliwości. Pierwsza i najważniejsza dotyczy celu i istoty sformułowania w art. 2 ust. 2. Zdaniem Biura Legislacyjnego art. 2 ust. 2 jest zbędny. Dlaczego? Proszę państwa, celem art. 2 ust. 2 było to, aby nie budziło żadnych wątpliwości, że ten, kto będzie przygotowywał sprawozdanie finansowe za rok 2014, może wziąć pod uwagę również sprawozdanie finansowe z roku 2013. Wynika to z faktu, że sporządzając sprawozdanie finansowe na zasadach uproszczonych, w pewnych okolicznościach, oceniając spełnienie warunków, musimy brać pod uwagę dwa następujące po sobie lata obrotowe. Intencja ta co do zasady nie budzi wątpliwości. Problem polega na tym, że oczywiście jest, jeśli chodzi o tę ustawę, że oceniając spełnienie warunków w przypadku sprawozdania za 2014 r., trzeba będzie wziąć pod uwagę również 2013 r., o ile ustawodawca określi warunek, że bierzemy pod uwagę dwa lata z rządu. Nie ma żadnych wątpliwości w tym zakresie. Proszę państwa, jeżeli pozostawimy art. 2 ust. 2 w takim kształcie, jaki przyjął Sejm, pojawi się poważny problem interpretacyjny związany z interpretacją art. 3 pktu 1a lit. c, jako że w przepisie tym ustawodawca odnosi się również do sprawozdania i do pewnych wartości za poprzedni rok obrotowy. Skoro w przypadku lit. c ustawodawca nie ma wątpliwości, że oceniając spełnienie warunków przez osoby fizyczne, spółki cywilne itd., trzeba wziąć pod uwagę sprawozdanie finansowe z 2013 r., to nie powinien mieć analogicznych wątpliwości w przypadku podmiotów, o których mowa w lit. a. Jeżeli te wątpliwości są w lit. a, to powinny być również w lit. c. Skoro nie ma ich w przypadku lit. c, to nie powinno być ich również w przypadku lit. a. Jeżeli okaże się, że w odniesieniu do lit. a został sformułowany przepis o stosowaniu, a w odniesieniu do lit. c nie został on sformułowany, a sytuacje są analogiczne, to racjonalny interpretator będzie interpretował te przepisy w taki sposób: w przypadku podmiotów, o których mowa w lit. a, bierzemy pod uwagę rok 2013, a w przypadku podmiotów, o których mowa w lit. c, nie bierzemy tego roku pod uwagę, bo gdyby ustawodawca chciał, to wyraźnie by to napisał. Dlatego też po analizie art. 2 ust. 2 w Biurze Legislacyjnym doszliśmy do wniosku, że nie ma absolutnie żadnych wątpliwości co do tego, że podmiot przygotowujący sprawozdanie finansowe za rok 2014 będzie mógł wziąć pod uwagę również sprawozdanie z 2013 r. W związku z tym proponujemy skreślenie ust. 2.

Proszę państwa, kolejna uwaga w odniesieniu do art. 2 wiąże się z pewną nie do końca dobrą techniką, którą się posłużono w przypadku tego przepisu. Proszę zwrócić uwagę na to, że w art. 2 ust. 1 ustawodawca mówi, że „ustawa ma zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok obrotowy kończący się po dniu wejścia w życie ustawy”. Problem polega na tym, że stosowana będzie nie tyle ustawa nowelizująca, ile znowelizowana

w brzmieniu nadanym rozpatrywaną ustawą. Przepis art. 2 ust. 1 sugeruje, że podstawą określania zasad uproszczonego sporządzania sprawozdań jest ustawa nowelizująca, a nie nowelizowana. W związku z tym w art. 2 ust. 1 trzeba we właściwy sposób dać wyraz woli ustawodawcy. Stąd też w mojej opinii, w uwadze dotyczącej art. 2, czyli w pktcie 4 opinii, znalazła się propozycja jednoznacznego wskazania, aby przepis mówił tak: ustawa wymieniona w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą itd. Gdyby komisja nie podzieliła poglądu Biura Legislacyjnego o tym, że ust. 2 jest zbędny, analogiczną poprawkę dotyczącą precyzyjnego wskazania aktu, który będzie stosowany, należałoby wprowadzić również w odniesieniu do ust. 2 i konsekwentnie w odniesieniu do ust. 3. To tyle. Bardzo precyzyjnie opisałem tę swoją uwagę w opinii, dlatego – tak mi się wydaje – nie ma potrzeby, żebym to wszystko jeszcze raz cytował. W razie pytań jestem otwarty. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Pani Minister?

(*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podeadworna-Tarnowska*: Bardzo proszę o odpowiedź panią Joannę Dadacz, dyrektor Departamentu Rachunkowości w Ministerstwie Finansów.)

Proszę bardzo, Pani Dyrektor.

Dyrektor Departamentu Rachunkowości w Ministerstwie Finansów Joanna Dadacz:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Odniosę się tylko do ust. 2, bo w trybie roboczym z pozostałymi uwagami tak naprawdę myśmy się jak najbardziej zgodziliśmy. Jednak naszym zdaniem ust. 2 – pan mecenas przed chwilą dosyć obszernie argumentował, dlaczego jest za wykreśleniem tego przepisu – w którym po raz pierwszy w ustawie pojawia się konstrukcja, że trzeba sprawdzać dwa lata obrotowe następujące po sobie, czyli obecny rok obrotowy i poprzedzający rok obrotowy, stanowi kropkę nad „i”. W przypadku wszystkich jednostek, które działają na podstawie ustawy o rachunkowości, korzystanie z uproszczeń wprowadzanych tą nowelizacją może rodzić pytania – które później będą się pojawiały w korespondencji napływającej do Ministerstwa Finansów – o to, czy można już skorzystać w 2014 r., biorąc pod uwagę rok 2013... Jeżeli ust. 2 zostanie skreślony, to też będziemy to tak interpretować. Z mojego doświadczenia w interpretowaniu i stosowaniu przepisów ustawy o rachunkowości wynika, że takie pytania po prostu mogą paść. Stąd chęć zapobieżenia niepewności jednostek, które będą chciały skorzystać z tej opcji.

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski*: Jeszcze jedno...)

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Za chwilę.

Dziękuję bardzo.

Pani Dyrektor, jeżeli byśmy przyjęli zapis zaproponowany przez pana legislatora, pana Zabielskiego, to jakie według pani byłyby konsekwencje tego zapisu? Jeszcze raz.

**Dyrektor Departamentu Rachunkowości
w Ministerstwie Finansów
Joanna Dadacz:**

Skreślenie ust. 2, moim zdaniem, może budzić wątpliwości interpretacyjne wśród jednostek, które będą chciały skorzystać z przepisu. One nie będą dokładnie wiedziały – ponieważ ustawa wchodzi w życie w 2014 r. – czy do obliczenia tego, czy są jednostką mikro, mogą już przyjąć rok 2013, kiedy jeszcze nie było ustawy w tej zaproponowanej wersji, czy też te dwa lata następujące po sobie będą mogły liczyć dopiero od 2014 r., co by opóźniło wejście w życie tychże przepisów o rok. Stąd, mając na względzie przedsiębiorców i to, żeby im ułatwić życie, żeby oni się nie obawiali takiej możliwości, chcieliśmy wprowadzić ust. 2.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Czyli zaproponowany przez państwa zapis jest zapisem, który według was ma – że tak powiem – dać pewność przedsiębiorcom co do tego, jak oni powinni się w tej sprawie zachowywać i raczej ułatwia im postępowanie, bo nie muszą interpretować, szukać itd. Takie jest państwa zdanie.

Teraz pan legislator.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:**

Dziękuję za umożliwienie mi zabrania jeszcze raz głosu.

Zgadzam się z panią dyrektor, że ustawodawca powinien pisać przepisy w taki sposób, żeby adresat nie miał żadnych wątpliwości co do tego, jak te przepisy należy stosować, tylko że wprowadzenie ust. 2 będzie miało wręcz odwrotny skutek. Chciałbym zwrócić uwagę – i powtórzę to raz jeszcze – na to, że w analogicznym przypadku w lit. c, gdzie również bierzemy pod uwagę poprzedni rok obrotowy, nie ma takiego przepisu eliminującego wątpliwości, które teoretycznie mogą się pojawić. Innymi słowy, jeżeli ust. 2 zostanie, to w odniesieniu do podmiotów wskazanych w lit. c trzeba będzie przyjąć taką interpretację, że te podmioty nie mogą wziąć pod uwagę lat obrotowych poprzedzających rok wejścia ustawy w życie. Tylko tyle.

Ja, jako przedstawiciel Biura Legislacyjnego, nie będę proponował dodania analogicznego przepisu w odniesieniu do lit. c, bo Biuro Legislacyjne uznaje, że ten przepis nie ma żadnej wartości normatywnej. Zakładamy, że profesjonalista, który ma przygotować sprawozdanie finansowe, umie interpretować przepisy. To jest specyficzna ustawa. Ustawodawca nie może tworzyć aktu normatywnego, który będzie jednocześnie przewodnikiem po prawie. Proszę państwa, od przedstawiania pewnych sposobów interpretowania, od komunikowania tego, jak należy czytać przepisy, jest ewentualnie informacja zamieszczona na stronie internetowej ministerstwa, właściwego departamentu, a nie ustawa. Jeszcze raz podkreślam, że pozostawienie ust. 2 spowoduje, że w przypadku lit. c... W lit. c są wymienione

osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie itd. Podmioty te konsekwentnie nie będą mogły wziąć pod uwagę roku obrotowego 2013. Innymi słowy, przepisy upraszczające sprawozdania będą mogły mieć zastosowanie dopiero od 2016 r. w odniesieniu do sprawozdań za 2015 r. Mówię, że tak będzie, z pełnym przekonaniem. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Prawie bym się z panem mecenasem zgodził, gdyby nie jedno zdanie, które pan powiedział: że ustawy nie piszemy po to, żeby ludzie ją zrozumieli, tylko od tego jest wysokiej klasy fachowiec, który będzie to analizował, a do pomocy weźmie sobie jeszcze interpretację zamieszczoną na stronie internetowej ministerstwa. Ten argument mnie nie przekonuje.

A czy przekonuje to senatorów? Tak? Czyli senator Czarnobaj, lekko kiwający głową, uważa, że powinniśmy pisać prawo tak, żeby ono nie musiało być zrozumiałe dla normalnego...

(*Głosy z sali:* Nie.)

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:* Nie, przecież nie o tym mowa.)

(*Głos z sali:* Panie Przewodniczący...)

Dobrze.

Pani Minister?

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:* Nie o tym mowa.)

No, o tym też była mowa w jednym zdaniu.

Proszę bardzo, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Chciałabym zaproponować, żebyśmy – skoro pan legislator ma wątpliwości, że nie będzie to spójne – po prostu dodali w ust. 2: w przypadku jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. a i lit. c. Przepisy będą spójne.

Pragnę jeszcze jedną kwestię...

(*Przewodniczący Kazimierz Kleina:* Jasne, tylko własnie... Proszę bardzo.)

Zgodnie z tym, co powiedział pan przewodniczący, przepisy tej ustawy i to, co nowelizujemy, jest skierowane przede wszystkim do małych jednostek, do mikropodmiotów. Oczywiście przepisy obowiązują wszystkich. To nie jest tak, że w jednostkach mikro będzie siedział taki na prawdę wysokiej klasy fachowiec...

(*Głos z sali:* Jak pan mecenas.)

...jak pan mecenas – bardzo dziękuję za wyręczenie – i będzie interpretował przepisy. Myślę, że skoro pani dyrektor, która zajmuje się ustawą o rachunkowości, przygotowuje i wysyła przedsiębiorcom mnóstwo interpretacji, miała problem ze zrozumieniem tej intencji, to te mikropodmioty też mogą mieć problem. A zmiany – jeszcze raz to podkreślam – nie zmierzają do tego, żeby sprawić problemy interpretacyjne najmniejszym jednostkom. Dziękuję bardzo.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Za chwileczkę.

Pan mecenas na początku swojego drugiego wystąpienia powiedział, że ze względu na to, że właśnie dusza legislatora nie byłaby usatysfakcjonowana... On patrzy na to także pod kątem czystości legislacyjnej. Propozycja pani minister pewnie nie jest zbyt czysta legislacyjnie, ale w zasadzie konsumuje te wątpliwości, które ma pan mecenas.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Jest jeszcze bardziej nieczyste...

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Nazwijmy to...)

No, proszę bardzo, Panie Mecenasiu.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Panie Przewodniczący, pan mnie bierze pod włos.

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Nie.)

Proszę państwa, to nie jest tak. Oczywiście możemy dopisać również informację o lit. c w ust. 2. Jednak prawda jest taka, że Biuro Legislacyjne nadal będzie zgłaszało zastrzeżenia co do tego przepisu, bo przepisu o charakterze nienormatywnym nie formułujemy w akcie normatywnym; stoi to w sprzeczności z §11 zasad techniki prawodawczej. Proszę państwa, to nie jest tak, że ustawa jest tym lepsza, im więcej komentarza się w niej znajdzie. Tak naprawdę to, czy ona będzie zrozumiała, czy nie będzie zrozumiała, czy adresat będzie umiał przeczytać tę ustawę, czy też nie, przede wszystkim zależy od jakości prawa, które tworzymy. Nie mam wątpliwości, że jeżeli przepisy będą napisane właściwie, to adresaci sobie poradzą.

Chciałbym zwrócić uwagę na jeszcze jedną sprawę. Mówimy o roku 2013 w odniesieniu do uproszczonej sprawozdawczości. Proszę zauważyć, że tak naprawdę artykuł, który formułuje definicję jednostki mikro, nie określa, od którego momentu mają być spełnione warunki, aby można było skorzystać z uprzywilejowania. Innymi słowy, skoro ustawodawca nie wskazał tego pierwotnego momentu, od którego warunki mają być spełnione, mamy wziąć pod uwagę wszystko, co zaistniało do momentu oceny spełnienia warunków. Ta ocena będzie dokonywana w 2015 r. za 2014 r. Podmiot stosujący ustawę weźmie wówczas do ręki definicję jednostki mikro i sprawdzi, czy spełnia on warunki, czy też ich nie spełnia. I będzie brał pod uwagę całościowość okoliczności, które są uwzględniane w przypadku oceniania, czy może skorzystać z uproszczonej sprawozdawczości, czy też nie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Senator Cioch.

Senator Henryk Cioch:

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

W ramach dyskusji chciałbym jeszcze tylko zwrócić uwagę...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Poprawkę?)

No, generalnie. Pojęcie...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Ale, Panie Senatorze...)

Jeśli chodzi o pojęcie jednostki mikro – zdążyłem sobie to dokładnie przejrzeć – to bez względu na to, jakie poprawki zostaną zgłoszone, i tak nie unikniemy wątpliwości przy tym sformułowaniu ustawy. Podam przykład: stowarzyszenia. W ustawie – Prawo o stowarzyszeniach jest podział stowarzyszeń na stowarzyszenia mające osobowość prawną, stowarzyszenia zwykłe, których też dotyczą regulacje... Które w ogóle nie mogą prowadzić żadnej działalności gospodarczej, a więc ustawa – Prawo o stowarzyszeniach je wyłącza... Jeżeli chodzi o stowarzyszenia, to status jednostki mikro mogą mieć tylko i wyłącznie stowarzyszenia prowadzące działalność zarobkową. Stowarzyszenia, które nie prowadzą działalności zarobkowej, ze swojej istoty nie mogą mieć statusu jednostki mikro.

Sytuacja jest jeszcze bardziej skomplikowana, gdy chodzi o fundacje. Typologia fundacji jest bardzo złożona, bo są podobnie fundacje niesamodzielne, które nie podlegają rejestracji i nie mogą prowadzić żadnej działalności gospodarczej. Z kolei są fundacje nieprowadzące... Nie mogą mieć tego statusu. I są fundacje prowadzące działalność bodajże na zasadach określonych w art. 5.

Trzecia grupa podmiotów, w przypadku których, moim zdaniem, będą wątpliwości, to spółdzielnie. Ta sprawa jest jeszcze bardziej skomplikowana, bo jest kilka odrębnych ustaw spółdzielczych. Przykładowo: wśród tych mikro-podmiotów nie są wymieniane spółdzielnie socjalne, nie mówię o spółdzielniach uczniowskich. Żeby było śmieszniej, spółdzielnie uczniowskie – jest ich parę tysięcy – prowadzą działalność gospodarczą, ale z kolei nie mają osobowości prawnej, są to osoby ułomne. Generalnie mam taką uwagę: aby Ministerstwo Finansów nie dokonywało później interpretacji, to chyba byłoby wskazane, ażebyśmy pewne kwestie w tejże ustawie, niezmiernie ważnej dla każdego podmiotu, który jest objęty obowiązkiem składania sprawozdań finansowych... To jest sprawa kluczowa. Nie chcę mówić...

Ostatnio występowałem przed Trybunałem Konstytucyjnym. To była sprawa związana właśnie z ustawą o rachunkowości. Konkretnie chodziło o rozporządzenia wydawane przez ministra finansów na podstawie tejże ustawy. Dla mnie nie ulega wątpliwości... Będę składał poprawki, aby pewne kwestie doprecyzować, ażeby uniknąć wątpliwości, ponieważ nie może być wątpliwości w tak kluczowej sprawie. Mam nadzieję, że mnie państwo w pewnym sensie poproszą, no bo to jest konieczne. To leży w państwa interesie.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

To nowy wątek, na który zresztą zwrócili uwagę także nasi goście, których zaprosiliśmy, czyli problem związany ze stowarzyszeniami. Ale to za chwileczkę. Do gości i do ich wątpliwości dojdziemy, ale te wątpliwości w zasadzie zgłosił już pan senator.

Teraz, żebyśmy wybrnęli z tego punktu...

Pani Minister?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Cały czas chodzi o art. 2? Ja jednak bym proponowała, żeby zostawić ust. 2 i po prostu dodać lit. c, odpowiednio zapisać... Proszę pamiętać, że ust. 1...

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Wówczas byłoby to czystsze pod względem legislacyjnym.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska: Tak.)

Dusza legislatora burzy się w tej sprawie, ale z punktu widzenia...

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Proszę pamiętać o tym, że ustawa dla mikroprzedsiębiorstw może już obowiązywać w przypadku sprawozdawczości za rok 2014.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Senator Leszek Czarnobaj.

Senator Leszek Czarnobaj:

Mam propozycję, żebyśmy się nad tym spokojnie zastanowili do posiedzenia plenarnego.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Ale nad tą wątpliwością dyskutowaliście już państwo i dokładnie w tej sprawie jest różnica zdań między ministerstwem a panem legislatorem. W tym przypadku niestety musimy dokonać wyboru. Myślałem, że pani minister się lekko ugnie w tej sprawie, ale jednak trwa przy swoim stanowisku. Później myślałem, że może legislator...

Czy pan coś teraz sugeruje, Panie Legislatorze?

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:**

Proszę państwa, wydaje mi się, że tak naprawdę najrozsądniejsze – oczywiście z mojego punktu widzenia – byłoby skreślenie. Jednak prawda jest taka, że dodanie lit. c do ust. 2 – dlatego że ust. 2 ma dziś taką, a nie inną treść – nie załatwia sprawy. Proszę sobie przeczytać ust. 2. Tam na końcu jest mowa o pewnych wartościach i wielkościach. To absolutnie nie ma nic wspólnego z lit. c. Jeżeli chce się obchodzić – że tak powiem – legislację i wpisywać do ustawy komentarze, to niech te komentarze będą napisane właściwie. W takim wypadku należałoby w ogóle dodać odrębny przepis dotyczący lit. c. Powiem tak: z punktu widzenia Biura Legislacyjnego oczywiście byłoby to złym rozwiązaniem. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo,

W takim razie ja też bym się skłaniał do propozycji pana senatora Leszka Czarnobaja, żeby jeszcze trochę pomyśleć nad tym punktem i do naszego najbliższego posiedzenia, które będzie w przyszłym tygodniu... nie, za dwa tygodnie, żeby ewentualnie jeszcze te wątpliwości, które zostały wszystkim przedstawione... Żeby rzeczywiście jeszcze spróbować to przygotować.

W takim razie kolejna uwaga.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:**

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, kolejna uwaga dotyczy załącznika. Ustawodawca dodaje do ustawy załącznik...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Uwaga numer pięć.)

Uwaga numer pięć.

Ustawodawca dodaje do ustawy o rachunkowości załącznik nr 4, dotyczący zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym, o którym mowa w art. 45, w przypadku jednostek mikro.

Proszę państwa, jeżeli popatrzymy na część „Informacje ogólne”, na pkt 1, to zauważymy, że mówi on o tym, że w sprawozdaniu podaje się nazwę firmy, siedzibę jednostki oraz wskazuje się właściwy sąd lub inny organ prowadzący rejestr. Przepis został sformułowany w taki sposób, że nie da się go pogodzić z katalogiem jednostek mikro oraz z kodeksem cywilnym. Proszę zwrócić uwagę na to, że osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą nie ma nazwy, tylko imię i nazwisko. Osoba fizyczna nie ma siedziby, tylko miejsce zamieszkania. Co więcej, proszę państwa, słowa „siedziba”, „miejsce zamieszkania” oznaczają wyłącznie miejscowość, a z tego, co wiem, wynika, że intencją ustawodawcy jest, aby w sprawozdaniu podawano również adres. Adres jest instytucją administracyjno-prawną. Siedziba, miejsce zamieszkania to instytucje cywilistyczne.

Kolejna sprawa. Wskazujemy organ prowadzący rejestr, wskazujemy właściwy sąd. Jeśli chodzi o walor informacyjny tych informacji, to tak naprawdę ten, kto będzie czytał sprawozdanie, nie dowie się wiele, bo na przykład w związku z tym, że dzisiaj centralną informację i ewidencję działalności gospodarczej prowadzi minister gospodarki, teoretycznie wystarczyłoby napisać: minister gospodarki, kropka. A tak naprawdę – jak się wydaje – wolą ustawodawcy było to, aby osoba, która została zarejestrowana albo zewidencjonowana jako przedsiębiorca, podawała w sprawozdaniu finansowym numer, pod którym została wpisana do rejestru, pod którym znalazła się w ewidencji, po to, żeby dzięki temu numerowi można było zweryfikować, czy ten podmiot rzeczywiście jest zarejestrowany, czy ten podmiot jest rzeczywiście zewidencjonowany, kto go reprezentuje, jaki jest zakres działalności, czy terytorium kraju, czy szerzej itd. Biuro Legislacyjne proponuje, aby pkt 1 załącznika otrzymał brzmienie: firma, siedziba i adres albo miejsce zamieszkania i adres oraz numer we właściwym rejestrze sądowym albo ewidencji. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.
Pani Minister?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Niestety z tym też mamy problem, ponieważ w pierwotnym brzmieniu, a mianowicie w załączniku nr 1 w ust. 1 – mogę tak powiedzieć – wprowadzenie do sprawozdania finansowego obejmuje w szczególności nazwę firmy, siedzibę... Czyli takie brzmienie, jakie zostało zaproponowane w załączniku nr 4, a więc przepisy znów będą, niestety, niespójne. Naszym zdaniem trzeba by było poprawić również załącznik nr 1, a to już wykracza poza zakres procedowanych zmian. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Czy dostrzegacie państwo problem, o którym mówił pan mecenas? Nie chodzi mi teraz o zapis, tylko o to, czy według państwa uwaga pana mecenas jest słuszna?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Merytorycznie jest słuszna.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Jest słuszna. Czyli trzeba znaleźć sposób, żeby rozwiązać ten problem. To już jest ważne.
Pan mecenas.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:**

Z tego, co wiem, wynika, że trwają prace nad kolejnym projektem rządowym nowelizującym ustawę o rachunkowości w odniesieniu do małych jednostek. W związku z tym chyba nie ma powodów, dla których nie powinniśmy tego napisać dzisiaj tak, jak trzeba. W kolejnej nowelizacji należy po prostu wprowadzić odpowiednią zmianę w załącznikach, które są już w ustawie, tak aby one odpowiadały prawdzie. Dzisiaj jest trochę tak, że jednostka, jaką jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, nie ma czego wpisać w pkt 1, bo po prostu nie ma takich danych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Zgłaszam tę poprawkę. Trudno, nie będziemy się...

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Trzeba będzie głosować w przyszłości...*)

Tak. Rzeczywiście jest problem. Pani minister potwierdza, że jest to pewien problem, tylko że nie do końca wiecie, jak to wpisać, czy nie możecie tego wpisać...

Jeszcze pani dyrektor. Proszę bardzo.

**Dyrektor Departamentu Rachunkowości
w Ministerstwie Finansów
Joanna Dadacz:**

Wyobraźmy sobie jedną z małych jednostek, która będzie jednostką mikro. Ona bierze tylko jeden z warunków, na przykład nie będzie stosowała zasad wyceny, nie będzie sporządzała informacji dodatkowej, ale stwierdzi, że chce sporządzić sprawozdanie finansowe w trybie rozszerzonym, czyli w tym, który wynika z załącznika nr 1. Już widzę znowu pytania, które będą kierowane do nas, mówiące o tym, że z załącznika nr 1, tego starego, wynikają zupełnie inne dane niż te, które są teraz wprowadzane w załączniku nr 4. Jeszcze raz powtórzę to, co pani minister powiedziała: zmiana zaproponowana przez pana mecenas merytorycznie jest jak najbardziej słuszna. My tylko zwracamy uwagę panów senatorów na fakt, że przez mniej więcej półtora roku albo dwa lata załączniki będą się po prostu różniły co do wprowadzenia. Uważam, że taka wiedza powinna zostać państwu przekazana. Nie możemy zmienić pod tym względem załącznika nr 1 ani załącznika nr 2, ani załącznika nr 3, bo to wykracza poza zakres nowelizacji. Po prostu zwracamy uwagę na to, że w tej części załączniki będą się między sobą różniły.

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Czy mogę jeszcze jedno zdanie...*)

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Tylko jeszcze jedna informacja uzupełniająca...

(*Przewodniczący Kazimierz Kleina: Proszę bardzo.*)

...w nawiązaniu do tego, co pani dyrektor powiedziała na początku. Proszę pamiętać, że skorzystanie z uproszczeń w sprawozdawczości to opcja dla jednostki. My nie wprowadzamy nakazu obligatoryjnego stosowania uproszczonej sprawozdawczości w przypadku tego typu jednostek. W związku z tym wyobraźmy sobie sytuację... Bo takie pytania też były zadawane. Czy jednostka, która będzie stosowała wycenę wartości według ceny nabycia czy według kosztu historycznego, będzie wiarygodna przykładowo dla banku, kiedy będzie się ubiegać o kredyt? Odpowiedź nasza była taka, że oczywiście jednostka ma prawo skorzystać z opcji uproszczeń w sprawozdawczości finansowej, niemniej jednak, jeśli wymogiem w banku będzie przedstawienie sprawozdawczości w rozszerzonym zakresie, to ona będzie dla własnego – użyję takiego przewrotnego słowa – dobra sprawozdawać się pełniej. W związku z tym – tak jak zauważyła pani dyrektor – te wprowadzenia, zawierające informacje o nazwie, firmie i siedzibie, w przypadku jednego i drugiego sprawozdania będą się różniły. Tyle chciałabym również... Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dobrze.

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Jeszcze jedno.*)

Pan mecenas.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Chciałbym powiedzieć tylko jedno. Abstrahujemy od tego, że dzisiaj w załącznikach nr 1, 2, 3 jest błąd – bo to jest oczywisty błąd; te załączniki również powinny mówić o miejscu zamieszkania i adresie, adresie w przypadku siedziby itd. – albo tylko w załączniku nr 1. Dzisiaj w ustawie jest błąd. Proszę państwa, jeżeli dzisiaj powtórzymy ten błąd, to za chwilę, dodając do ustawy kolejny załącznik, załącznik nr 5 dotyczący małych jednostek, znowu będziemy twierdzili, że nie możemy tego napisać dobrze, ponieważ już w załączniku nr 1 i załączniku nr 4 jest inaczej; to jest błędne koło. Albo w pewnym momencie ustawodawca zauważa, że popełnił błąd i pisze to dobrze z pewnymi konsekwencjami, tak że trzeba będzie to w systemie wyczyścić, albo będziemy brnęli w taką sytuację i powielali błąd. Co więcej, chciałbym powiedzieć, że chyba nic się nie stanie, skoro dzisiaj na podstawie załącznika nr 1 jakoś przekonujecie państwo osoby fizyczne, żeby podawały określone dane, to tym bardziej te osoby będą podawały dane w sytuacji, kiedy będzie to wprost napisane. Tylko tyle.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Zgłaszam poprawkę. Głosujemy nad nią.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (0)

Poprawka została przyjęta jednogłośnie.

Uwaga szósta.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Uwaga szósta, ostatnia, to znowu uwaga czysto technicznolegislacyjna. Chodzi o to, żeby ten załącznik wyglądał jak załącznik do aktu normatywnego, jakim jest ustawa. Proszę państwa, proszę zwrócić uwagę na to, że w części „Bilans” oraz w części „Rachunek zysków i strat” ustawodawca wprowadza wyliczenia, przy czym wyliczenia w lit. a w części „Bilans” oraz w lit. a, c, d w części „Rachunek zysków i strat” składają się tylko z jednego punktu. Regulacje dotyczące formułowania przepisu zawierającego wyliczenia odnosimy również do załącznika; załącznik jest częścią ustawy i powinniśmy stosować te same reguły. Żeby przepis zawierający wliczenie był sformułowany prawidłowo, musi zawierać ileś elementów wyliczenia, a nie tylko jeden element wyliczenia, a w tym konkretnym przypadku tak jest. Dlatego Biuro Legislacyjne proponuje, aby nie tworzyć – że tak powiem – quasi-przepi-

su zawierającego wyliczenie i aby po prostu tę treść, która znalazła się w punktach, wpisać wprost do samej treści liter. To pierwsza sprawa.

A druga kwestia, która wiąże się z tym załącznikiem, jest następująca: w części „Rachunek zysków i strat” ustawodawca błędnie oznaczył litery; znalazły się tam dwie następujące po sobie litery „f”, a powinna być jedna litera „f”, a potem „g”. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Senator Cioch.

Senator Henryk Cioch:

Panie Przewodniczący, tak się składa, iż zajmuję się akurat tą problematyką trochę tak naukowo i niestety po prostu przybywa mi coraz więcej wątpliwości. Przykładowo, jeżeli chodzi... Jest tutaj taki zapis, który mówi o kościelnych osobach prawnych nieprowadzących działalności gospodarczej, prowadzących rachunkowość zgodnie ze swoimi przepisami wewnętrznymi. Znam się trochę na prawie kościelnym i wyznaniowym i po prostu mam zasadnicze wątpliwości, o których nie chciałbym mówić, bo wykład trwałby wiele godzin.

Poza tym w ustawie tej nie zostały ujęte kwestie dotyczące spółek komandytowo-akcyjnych, które są regulowane w kodeksie spółek handlowych, a przecież nie są one zaliczane do spółek mających osobowość prawną. Więc moim zdaniem powinny być absolutnie ujęte w tejże ustawie.

Następna sprawa. Ustawa ta milczy na temat spółdzielni. To jest odrębna kategoria podmiotów, jeszcze przy całej ich złożoności...

(*Przewodniczący Kazimierz Kleina: Panie Senatorze, ale mówimy tylko o tej jednej poprawce.*)

Nie. Do czego zmierzam... Oczywiście złożę wiele poprawek. A w związku z tym, że mam zamiar złożyć wiele poprawek i je złożę, to – proszę mi wybaczyć, bo wstępnie wyraziłem zgodę na to, żeby być sprawozdawcą – w tej sytuacji po prostu...

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Nie chciałbym być sprawozdawcą z innych przyczyn. Jestem jeszcze przewodniczącym Senackiego Zespołu Spółdzielczego itd. Tak że proszę mnie uwolnić od tego obowiązku.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Wracamy do uwagi, którą zgłosił pan legislator.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

(*Senator Henryk Cioch: Nie chcę. Znam się na tym, ale wszyscy będą mieli do mnie...*)

Pani Minister?

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Opiniuję pozytywnie.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Opinia jest pozytywna. W takim razie zgłaszam tę poprawkę. Głosujemy.

Kto za przyjęciem poprawki? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (0)

Poprawka została jednomyślnie poparta.

Proszę państwa, w ten sposób – poza tym jednym punktem – wyczerpaliśmy poprawki, które zostały przygotowane przez Biuro Legislacyjne.

Teraz nasi goście.

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Przepraszam, czy mógłbym dodać jeden komentarz do uwag pana senatora Ciocha?)

Pan senator Cioch będzie przygotowywał poprawki na posiedzenie plenarne.

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Ale mogą wyjść poza zakres...)

Proszę bardzo, jednym zdaniem...

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący, chciałbym skierować jedno słowo do pana senatora Ciocha.

Panie Senatorze, miałbym do pana olbrzymią prośbę, żeby w momencie, kiedy będzie pan przygotowywał poprawki, wziął pan pod uwagę zakres przedmiotowy i podmiotowy ustawy... Generalnie chodzi o to, że tą ustawą nie zmieniamy katalogu podmiotów, które prowadzą rachunkowość, czy to pełną... Tak naprawdę jedynie odnosimy się do wprowadzenia pewnych uproszczeń dla określonych grup, a więc modyfikowanie katalogu podmiotów, które prowadzą rachunkowość, zwalnianie z prowadzenia obowiązku będą musiały zostać ocenione jako wykroczenie poza zakres dopuszczalnej poprawki Senatu. Proszę państwa, już na tym etapie chciałbym powiedzieć, że działamy w ramach tego, co nam uchwalił Sejm. Skoro mamy pomysły na to, żeby zmieniać katalog podmiotów, rozszerzać go, zawężać, to powinniśmy to zrobić za pomocą odrębnej nowelizacji. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Teraz nasi goście.

Proszę bardzo, pani. Proszę włączyć mikrofon i się przedstawić.

Radca Prawny w Zespole Prawnym w Biurze Krajowej Rady Spółdzielczej Klaudia Klaudel:

Dzień dobry państwu.

Klaudia Klaudel, radca prawny, Krajowa Rada Spółdzielcza.

Chciałabym do szanownej komisji złożyć wniosek o przyjęcie poprawki do art. 3 ust. 1 pktu 1a; chodzi o rozszerzenie definicji instytucji mikro. Krajowa Rada Spółdzielcza nie rozumie, dlaczego doszło do nieuznania spółdzielni oraz spółdzielni socjalnych za podmioty mogące korzystać z uprawnień projektowanych przez szacowaną komisję. Propozycja zmiany zgłoszona przez Krajową Radę Spółdzielczą dotyczy rozszerzenia zwrotu „oraz inne osoby prawne” w wyniku dodania określenia „spółdzielnie”. Dzięki tej zmianie przede wszystkim unikniemy wątpliwości interpretacyjnych przy dokonywaniu wykładni podmiotów zaliczanych do kategorii mikrojednostek, jeśli chodzi o rozumienie uprawnień zarówno przez same spółdzielnie, jak i urzędy, które będą interpretować te przepisy.

Należy również wskazać, że w art. 2 ust. 1 pkt 2 doszło do wykreślenia spółdzielni socjalnych właśnie z katalogu podmiotów uprawnionych do korzystania ze zwolnienia z obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych. Przyjęto, iż spółdzielnie socjalne, bez względu na wielkość osiąganych przychodów, powinny prowadzić księgi rachunkowe. Zmiana ta nie ma żadnego uzasadnienia i w ocenie Krajowej Rady Spółdzielczej stanowi jawną dyskryminację spółdzielni socjalnych względem innych podmiotów gospodarczych. Należy zauważyć, że w obecnej obowiązującej ustawie o rachunkowości spółdzielnie socjalne, jeżeli nie przekroczyły progu 1 miliona 200 tysięcy euro, są uprawnione do tego, żeby nie prowadzić ksiąg rachunkowych. W projektowanych zmianach wyklucza się spółdzielnie socjalne. Uzasadnienie tak naprawdę nie podaje żadnych merytorycznych powodów takich zmian. Uprzywilejowane są spółki, to znaczy i spółki akcyjne, i spółki z o.o., i spółki partnerskie. Na przykład kancelarie adwokacko-radcowskie mogą prowadzić działalność w postaci spółek partnerskich. W odczuciu Krajowej Rady Spółdzielczej niezrozumiałe jest wykreślenie zarówno spółdzielni, jak i spółdzielni socjalnych z katalogu podmiotów uprawnionych. Należy jednocześnie podkreślić, iż dochodzi do rozbieżności. Spółdzielnie to też osoby prawne. Będą wątpliwości...

(Głos z sali: No właśnie.)

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Dobrze.)

Będą wątpliwości, gdyż w ocenie skutków regulacji dołączonej do projektu przedmiotowego pod indeksem dziesiątym, który interpretuje katalog innych osób prawnych, są wskazane również spółdzielnie. Pani minister na początku swojego wystąpienia zaznaczyła, iż spółdzielnie nie będą należały do katalogu mikrojednostek. Proszę państwa, zarówno adresaci będą mieli problem z tym, jak mają rozumieć „inne osoby prawne”, jak również same urzędy będą miały problem z interpretacją wprowadzanych w życie przepisów. Dlatego też Krajowa Rada Spółdzielcza uprzejmie prosi o wpisanie spółdzielni do katalogu mikrojednostek, gdyż spółdzielnie to też osoby prawne; proszę o tym pamiętać. Zgłaszamy również poprawkę dotyczącą tego, żeby zachować dotychczasowy stan prawny w zakresie art. 2 ust. 1 pkt 2. Chodzi o zachowanie spółdzielni socjalnych jako podmiotów, które nie będą musiały prowadzić ksiąg rachunkowych, jeżeli nie przekroczy 1 miliona 200 tysięcy euro... Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.
Pani Minister, prosimy o ustosunkowanie się do tej uwagi.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Panie Przewodniczący! Szanowni Panowie Senatorowie!

Myszę, że chyba nie zostałam przez panią zrozumiana, ponieważ tak naprawdę powiedziałam, że w procedowanych zmianach nakładamy na spółdzielnie socjalne, niezależnie od ich wielkości, obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych z tego powodu, że są one osobami prawnymi. Ale nie powiedziałam, że tych spółdzielni nie będą dotyczyły uproszczenia, o których mówimy. To było... Proszę sobie odczytać stenogram z posiedzenia podkomisji sejmowej, na którym...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Pani Minister, proszę nie prostować, tylko powiedzieć, że będzie tak, tak i tak. W odpowiedzi na tę...)

Spółdzielnia socjalna będzie mogła korzystać z uproszczeń, nad którymi procedujemy.

(Głos z sali: A inne spółdzielnie?)

(Głos z sali: Też.)

Tak. Wszystkie spółdzielnie.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:**

Każda inna osoba prawna. Proszę zwrócić uwagę na treść lit. a, gdzie jest mowa o spółkach, innych osobach prawnych, a sformułowanie „w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej” – jak sądzę – odnosi się do oddziałów przedsiębiorców zagranicznych. W związku z tym każda osoba prawna, która jest zobligowana prowadzić sprawozdawczość, będzie mogła skorzystać z uproszczeń, o ile spełni warunki. Przepraszam, że tak wszedłem w spór. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

To jest istotna uwaga. Czyli według państwa, według pani minister ten problem, zgodnie z tą ustawą, nie istnieje. Czyli de facto wszystkie rozwiązania, które są w tej ustawie, idą po myśli... są zgodne z intencjami, o których mówiła pani mecenas.

(Głos z sali: Tak.)

Tak jest.

(Radca Prawny w Zespole Prawnym w Biurze Krajowej Rady Spółdzielczej Klaudia Klauedel: Pani Przewodniczący...)

Czy ma pani jednak wątpliwości, czy...

**Radca Prawny w Zespole Prawnym
w Biurze Krajowej Rady Spółdzielczej
Klaudia Klauedel:**

Tak, Panie Przewodniczący, mam wątpliwości.

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Z czego wynikają?)

Wynikające z tego, że w obecnym stanie prawnym spółdzielnie socjalne są wpisane do art. 2, a je się wykreśla. Wykreślając spółdzielnie socjalne, powodujemy...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Ale czy pani słyszała, co mówiła pani minister? Że chodzi generalnie o wszystkich przedsiębiorców, którzy spełniają tego rodzaju...)

Tak. Ale jest art. 2. Pani minister mówiła o art. 3. Bardzo byśmy prosili o dopisanie do art. 2 spółdzielni socjalnych, czyli zachowanie obecnego stanu prawnego, a jeśli chodzi o art. 3, bardzo prosimy o dopisanie „spółdzielnie oraz inne osoby prawne”, żeby nie było wątpliwości interpretacyjnych, ponieważ naprawdę mogą takowe wystąpić. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Jeszcze raz Biuro Legislacyjne. Panie Mecenasie, czy w tej sprawie występują wątpliwości interpretacyjne?

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:**

Proszę państwa, powiem tylko jedno.

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Żebyśmy po prostu nie skomplikowali...)

Musimy rozdzielić dyskusję na temat art. 2 od dyskusji na temat art. 3. W przypadku art. 3 nie ma wątpliwości, że również spółdzielnia socjalna będzie mogła skorzystać z uprawnień, o ile spełni warunki.

Jeżeli chodzi o art. 2 i o pytanie, czy spółdzielni socjalnej powinien dotyczyć próg 1 miliona 200 tysięcy euro, czy też nie, to jest to kwestia merytoryczna. Zdaniem rządu... Z ustawy wynika, że spółdzielnia socjalna została wyłączona – jak rozumiem – z premedytacją... W związku z tym nie mam żadnych wątpliwości, że pod tym względem jest to napisane właściwie, ale Biuro Legislacyjne nie podejmuje się rozstrzygnięcia tego, czy jest to merytorycznie słuszne. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Pani minister autorytetem – że tak powiem – ministra potwierdza, że wszystkie wymogi są... pani wątpliwości są rozwiane. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości, trzeba pamiętać o tym, że oczywiście słowa powiedziane tutaj, na posiedzeniu komisji, są tak samo ważne, jak zapis.

Proszę bardzo. Nasi kolejni goście.

A czy ktoś z senatorów chce w tym momencie złożyć poprawkę, o której wspomniała pani mecenas?

Senator Henryk Cioch:

Uważam, że poprawki zaproponowane przez panią mecenas, która reprezentuje Krajową Radę Spółdzielczą... A Krajowa Rada Spółdzielcza ma wręcz obowiązek uczestniczyć w procesie legislacyjnym...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Senatorze, my to wszystko wiemy. Przecież nawet zapraszamy gości...)

...dotyczącym każdej ustawy. Uważam, iż poprawki, które pani złożyła, są jak najbardziej zasadne, ponieważ...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Senatorze, pytanie jest...)

I uzasadnia dlaczego. Ponieważ spółdzielnie są odrębną kategorią prawną, odrębnym od spółek prawa handlowego podmiotem, a ta ustawa generalnie milczy o spółdzielniach.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Czy w związku z tym składa pan poprawkę? Bo jedyną osobą, która może zgłosić poprawkę...

Senator Henryk Cioch:

Złożę poprawkę na posiedzeniu plenarnym. I złożę jeszcze więcej innych poprawek.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dobrze, ale to jest kwestia...

(Senator Henryk Cioch: Tak, to ja złożę już na...)

Teraz kolejni nasi goście.

Proszę bardzo, teraz pan. Pan reprezentuje Społeczną Krajową Sieć Ratunkową, Polskie Radio Obywatelskie, Europejską Federację Radia Obywatelskiego. Proszę bardzo. Proszę się jeszcze przedstawić z nazwiska.

**Prezes Zarządu
Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej
Jerzy Płókarz:**

Nazywam się Jerzy Płókarz, pełnię funkcję prezesa Polskiego Radia Obywatelskiego, Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej.

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Tak jest. Na czym polega problem, który chciałby pan poruszyć?)

Przede wszystkim chciałbym serdecznie podziękować panu przewodniczącemu za umożliwienie przedstawicielowi naszej organizacji wzięcia udziału...

Szanowni Państwo! Chodzi o problem stary jak świat, a mianowicie o odwieczny problem sygnalizowany przez stowarzyszenia, zwłaszcza stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej, o obowiązek prowadzenia pełnej księgowości, bowiem obowiązek składania sprawozdania w tej formie, jaka jest przewidziana w ustawie o rachunkowości, niestety obliuguje stowarzyszenia do prowadzenia pełnej rachunkowości. Jest to jeden z głównych elementów niszczących te organizacje, stanowiący pewną barierę

w tworzeniu organizacji. Często całe organizacje padają z tego powodu, rezygnują z prowadzenia działalności, także pojedyncze jednostki organizacyjne, bowiem po prostu nie mogą temu poddać. Dzisiaj zatrudnienie księgowego, który poprowadzi pełną amerykańkę, to koszt około 2 tysięcy zł miesięcznie; organizacji społecznych po prostu na to nie stać. Stąd też prośba i apel do państwa senatorów o przejście poprawki i o umieszczenie w katalogu osób, które nie są zobligowane... których nie dotyczy ustawa o rachunkowości – chodzi o ten 1 milion 200 tysięcy euro – stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej i konsekwentnie, aby w ustawie dodać lit. c... Aby w ust. 2 przed słowami „osoby fizyczne” dodać „stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej” i dalej osoby fizyczne... Chodzi o ust. 2 przepisu ustawy, który mówi o tym, że jednostki niepodlegające ustawie, jeśli ich przychody nie przekroczą 1 miliona 200 tysięcy euro, mogą dobrowolnie korzystać...

Jeżeli mogę, jeszcze minutę... Z całym szacunkiem do pana mecenasa... Panie Mecenasie, nie zgadzam się z tezą, że panowie senatorowie są... czy państwo senatorowie, bo przecież w Senacie są panie...

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Ale pan mecenas w sprawie pana propozycji poprawki jeszcze nie stawiał żadnej tezy.)

Nie. Chodzi o zdanie, które pan mecenas powiedział przed chwilą, o to, że wykraczamy... Propozycja ta nie wykracza, ponieważ w ustawie wyłączono już właśnie między innymi spółdzielnie socjalne z tego wyłączenia, przepraszam za masło maślane... Ustawą tą de facto wyłączono z katalogu osób zwolnionych, których nie dotyczy...

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Ale mówimy o pana propozycji poprawki, a nie o spółdzielniach socjalnych, bo ta sprawa została już wyjaśniona.

(Prezes Zarządu Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej Jerzy Płókarz: Apel, mogę tylko...)

Apel za chwileczkę, dobrze? Wpierw musimy wyjaśnić sobie istotę tej poprawki. Poproszę o zabranie głosu pana mecenasa, a później panią minister. Potem będziemy apelowali.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:**

Dziękuję.

Chciałbym powiedzieć, że nie czuję się wywołany do odpowiedzi, dlatego że ja przedstawiam w tym zakresie nie swój pogląd, tylko pogląd Trybunału Konstytucyjnego; Trybunał na podstawie konstytucji wyinterpretował, co Senat może, a czego Senat nie może.

Proszę państwa, ustawa w brzmieniu uchwalonym przez Sejm ma określony zakres przedmiotowy i podmiotowy. Wolą ustawodawcy nie było to, aby rozszerzać katalog wyłączeń z zakresu reżimu ustawy o rachunkowości. Ustawodawca wręcz uszczelnia system, czyli prowadzi odwrotne działanie.

Mówiąc o zakresie poprawki, trzeba pamiętać o jej szerokości i głębokości. Nawet gdybyśmy uznali, że mimo wszystko w jakiś sposób mieści się to w szerokości nowelizacji, to w głębokości się nie mieści. Celem tej nowelizacji nie jest rozszerzanie katalogu podmiotów zwolnionych od prowadzenia sprawozdawczości w pełnym zakresie, a tym bardziej prowadzenia rachunkowości. Tylko tyle mam do powiedzenia. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Ale pan się nie odniósł do tej konkretnej sprawy.
(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Ale właśnie powiedziałem, że...*)

Czyli według pana mecenas ta sugestia wybiega poza zakres nowelizacji.

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Jeszcze spojrzę w tym momencie na przedstawicieli rządu. Rozumiem, że generalnie przedmiotem i celem tej ustawy nie było modyfikowanie katalogu podmiotów zwolnionych od prowadzenia rachunkowości.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Jeszcze takie pytanie: czy w ramach tej nowelizacji, Panie Mecenasie, możemy rozpatrywać uwagę, która została zgłoszona przez pana? Proszę tylko, bo pan...

Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski:

Powiem tylko jedno, że... Proszę państwa, zdaniem Biura Legislacyjnego taka poprawka wykraczałaby poza zakres...

(*Przewodniczący Kazimierz Kleina: Dobrze. Dziękuję bardzo.*)

Ale chciałbym jeszcze powiedzieć, gwoli ścisłości i żeby wszyscy mieli jasność, że w naszym regulaminie jest art. 69, zgodnie z którym w przypadku, gdy komisja zauważy potrzebę wprowadzenia poprawki wykraczającej poza zakres, może skorzystać z uprawnienia do tak zwanej szybkiej ścieżki legislacyjnej. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Pani Minister, proszę się odnieść tylko do propozycji i prośby, którą przedstawił pan prezes.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Jesteśmy przeciwni rozszerzeniu katalogu jednostek zwolnionych od stosowania ustawy o rachunkowości. Proszę zwrócić uwagę na to, że wszystkie osoby prawne podlegają reżimowi ustawy o rachunkowości. Naszą inten-

cją nie było rozszerzenie tego katalogu, a wręcz przeciwnie, uszczelnienie systemu. Dlaczego? Powiem tylko jedno. Spółdzielnia socjalna, o której wcześniej była mowa, jako osoba prawna jest podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych. Na mocy obecnie obowiązujących przepisów ustawy o rachunkowości spółdzielnie socjalne mogą stosować ksiązkę przychodów i rozchodów do 1 miliona 200 tysięcy euro... I to rozszczelnia system, ponieważ ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych i ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych są ściśle... Można powiedzieć, że przepisy jednej i drugiej ustawy powinny być ściśle spójne z przepisami ustawy o rachunkowości. Dlaczego o tym mówię? Nasza kluczowa argumentacja jest taka: wszystkie osoby prawne prowadzące księgi rachunkowe, bez względu na wysokość osiąganych przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i operacji finansowych – tak jak wspominałam na początku – podlegają reżimowi ustawy o rachunkowości. Jednak pragnę zwrócić uwagę chociażby na art. 9 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. W tym artykule jest mowa o tym, że „podatnicy są obowiązani do prowadzenia ewidencji rachunkowej, zgodnie z odrębnymi przepisami, w sposób zapewniający określenie wysokości dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy, a także do uwzględnienia w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych informacji niezbędnych do obliczenia wysokości odpisów amortyzacyjnych zgodnie z przepisami art. 16a–16m”. Tymczasem według informacji, którymi dysponujemy w Ministerstwie Finansów, wiele spółdzielni socjalnych prowadzi ewidencję w formie książki przychodów i rozchodów, co naszym zdaniem nie powinno mieć miejsca, ponieważ powoduje to rozszczelnienie systemu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo.

Ale ta uwaga dotyczyła tylko i wyłącznie stowarzyszeń, bo...

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
Dorota Podedworna-Tarnowska:**

Panie Przewodniczący, zasada jest dokładnie taka sama. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dobrze. Czyli stanowisko rządu w tej sprawie także jest negatywne.

Proszę bardzo. Pan senator Cioch.

Senator Henryk Cioch:

Króciutko, nie będę mówił przez godzinę. Proszę państwa, jest jeszcze ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jeżeli chodzi o tę ustawę, to status organizacji pożytku publicznego... W ogóle ta ustawa nie

mówi o organizacjach pożytku publicznego jako odrębnej kategorii... Do tych organizacji są zaliczane fundacje, stowarzyszenia i właśnie spółdzielnie socjalne, które z mocy tejże ustawy mają status organizacji pożytku publicznego, który zapewnia im cały szereg ulg, przywilejów.

(Przewodniczący Kazimierz Kleina: Ale czy one tracą w związku z wejściem w życie tej ustawy?)

Tak, absolutnie. Poddanie rygorom tej ograniczonej sprawozdawczości z pewnością jest pozbawieniem ich określonych uprawnień.

Druga kwestia. Moim zdaniem, absolutnie ma pan rację. Trzeba odróżnić – zresztą mówiłem o tym – stowarzyszenia od stowarzyszeń prowadzących działalność zarobkową. Stowarzyszenia prowadzące działalność zarobkową mają status przedsiębiorcy, są wpisane zarówno w dziale pierwszym, jak i drugim KRS, a fundacje nieprowadzące działalności gospodarczej, stowarzyszenia nieprowadzące działalności zarobkowej tylko i wyłącznie w dziale drugim KRS, tam gdzie są wpisywane organizacje pożytku publicznego. Dla mnie nie ulega najmniejszej wątpliwości, że stowarzyszenia nie powinny prowadzić sprawozdawczości w ograniczonym zakresie z prostej przyczyny: nie mają na to środków, ponieważ utrzymują się wyłącznie ze składek, które często nie są płacone i mają wymiar symboliczny.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Senatorze, ale czy zapis, który jest w tej chwili w art. 1a lit. b, upraszcza sytuację stowarzyszeń, czy ją komplikuje, czy jej nie zmienia?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Poczekaj. Senatorze, sekundkę.

Pani Minister, jednym słowem...

Teraz odnosimy takie wrażenie, że ustawa, którą przyjmujemy, według państwa słów, nakłada na wszystkich dużo więcej obowiązków, zwłaszcza na stowarzyszenia itd. Mnie się wydaje, że jest dokładnie odwrotnie, a państwo mówicie – szczególnie senator Cioch – że teraz pojawiają się nowe obowiązki.

Jednym zdaniem, Pani Minister, czy ta ustawa upraszcza procedury i daje możliwość tam, gdzie jest... Proszę bardzo, Pani Minister.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Tak, upraszcza w przypadku tego typu jednostek, o których mówił pan senator. Katalog jednostek, które i tak dotychczas prowadziły pełną rachunkowość, a które były wymienione w rozporządzeniu ministra finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej, włączamy do katalogu jednostek mikro. Jedynym kryterium w przypadku jednostek, które były wymienione w art. 1 tego rozporządzenia, a które w ust. 1 art. 1 włączamy bezpośrednio do ustawy, do katalogu jednostek mikro, jest nieprowadzenie działalności gospodarczej. Dziękuję.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję.

Proszę państwa, wydaje mi się, że po prostu nie możemy w nieskończoność dyskutować. Włączenie w tej chwili stowarzyszeń wykroczyłyby poza zakres nowelizacji. Ewentualnie będziemy w kontakcie z państwem. Przyjrzymy się, czy trzeba byłoby przyjąć przepisy jeszcze upraszczające na przykład całą księgowość w stowarzyszeniach, w niektórych kategoriach fundacji itd., ale to wymagałoby odrębnej ustawy, ścieżki. Jesteśmy gotowi, jako komisja, przyrzeć się tej sprawie. Ale wydaje mi się, że na tym etapie po prostu zaczniemy, po pierwsze, komplikować, a po drugie, wychodzić poza zakres tej nowelizacji.

Chciałbym jednak, żeby do czasu posiedzenia plenarnego wszyscy ci, którzy mają jakiegokolwiek wątpliwości w tej sprawie i mają propozycje poprawek, napisali je i zgłosili do naszej komisji, żebyśmy mogli się przyrzeć tym poprawkom w ciągu tych najbliższych dwóch tygodni. Wtedy ewentualnie byśmy zgłosili te poprawki na posiedzeniu plenarnym, ale potrzebujemy czasu w tej sprawie.

Na tym etapie chciałbym zaproponować, żebyśmy przyjęli ustawę w tym kształcie, w jakim ona jest.

Senator Cioch zapowiedział, że będzie równocześnie...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

No, oczywiście sprawa.

Senator Cioch będzie zgłaszał jeszcze jakieś inne poprawki, będziemy mieli czas, żeby to przedstawić. Ale ja bym sugerował, żeby przysłać nam wcześniej te poprawki, żebyśmy mogli je przeanalizować.

Jeszcze pani minister słowo...

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Gwoli uspokojenia i potwierdzenia jeszcze raz zapewniam, że katalog jednostek, które są przekładane z cytowanego przeze mnie rozporządzenia ministra finansów bezpośrednio do ustawy, powoduje, że te jednostki będą mogły skorzystać z jeszcze większych uproszczeń niż te, które są przewidziane obecnie w cytowanym rozporządzeniu. Jeśli odstąpimy od rozszerzenia katalogu jednostek mikro w tym właśnie zakresie, czyli jeśli zostawimy prowadzenie rachunkowości i sprawozdawczości na podstawie tego rozporządzenia, czyli zachowamy status quo czy dzisiejszy stan prawny, to te jednostki będą prowadziły bardziej szczegółową rachunkowość i będą sporządzały bardziej szczegółowe sprawozdania finansowe. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Kazimierz Kleina:

Dziękuję bardzo, Pani Minister.

Zamykam dyskusję na tym etapie. Jeszcze raz proszę, żeby przedstawić na piśmie ewentualne uwagi i propozycje poprawek; będziemy się im przyglądali w ciągu najbliższych dwóch tygodni.

Zgłaszam wniosek o przyjęcie ustawy, chyba że senatorowie zgłaszają w tej chwili jakieś poprawki... Nie

zgłaszają. Zgłaszam więc wniosek o przyjęcie ustawy wraz z poprawkami.

Kto jest za przyjęciem ustawy wraz z poprawkami? (4)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał od głosu? (1)

Na senatora sprawozdawcę proponuję senatora Tadeusza Kopcia.

(*Senator Tadeusz Kopeć: Tak jest, Panie Przewodniczący.*)

Dziękuję bardzo za to, że zostało to przyjęte z radością. Była taka myśl, żeby senator Cioch był sprawozdawcą, ale w trakcie naszego posiedzenia wymiksował się z tego obowiązku, więc senator Kopeć solidnie zrobi to sprawozdanie.

Dziękuję bardzo wszystkim państwu, dziękuję naszym gościom, dziękuję za propozycje poprawek, dziękuję pani minister i przedstawicielom rządu.

Zamykam posiedzenie.

(Koniec posiedzenia o godzinie 13 minut 20)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

P- 0830 / 2014

Łódź, dnia 17 czerwca 2014 r.

Pan
Kazimierz Kleina

Przewodniczący
Komisji Budżetu i Finansów Publicznych
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowienie Pana Przewodniczącego

Zwracamy się z uprzejmą prośbą do Pana Przewodniczącego oraz do wszystkich członków Komisji Budżetu i Finansów Publicznych o przejęcie i zgłoszenie następujących poprawek do projektu ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości:

W art. 1

- w pkt 1), a), w treści art. 2 pkt 2 przed słowami „osób fizycznych” postulujemy dodanie słów „stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej oraz”.

- dodać ppkt c) o treści: „w ust. 2 przed słowami „osoby fizyczne” dodaje się słowa „Stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej oraz”.

Uzasadnienie

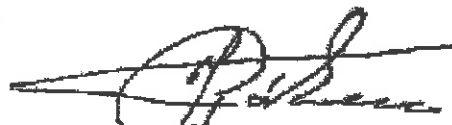
Zwolnienie stowarzyszeń z obowiązku prowadzenia rachunkowości na rzecz ewidencji przychodów i rozchodów jest od wielu lat postulowane przez społeczników i rozwiązanie takie kilkakrotnie pojawiało się w projektach ustaw, które jednak nie zostały uchwalone z uwagi na zastrzeżenia do innych, zawartych w nich propozycji uregulowań.

Obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest jednym z głównych czynników hamujących rozwój stowarzyszeń w Polsce, a w wielu przypadkach wręcz powoduje likwidację takich społecznych organizacji.

Zauważyć należy, że konieczność prowadzenia pełnej księgowości jest w przypadku stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej, a jedynie działania czysto społeczne jest praktycznie tylko sztuką dla sztuki. Stowarzyszenia takie i tak mają obowiązek składania stosownego rozliczenia do Urzędów Skarbowych, co daje pełną możliwość kontrolowania ich działalności. To samo dotyczy otrzymywanych przez nie subwencji, które muszą zostać szczegółowo rozliczone wobec instytucji dotującej.

Z uwagi na olbrzymią pożyteczność funkcjonowania stowarzyszeń, likwidacja utrudnienia jakim jest obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest wysoce uzasadniona względami społecznymi, tym bardziej, że proponowana regulacja nie pociąga za sobą żadnych ujemnych skutków.

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Płókarz

Łódź, dnia 24 czerwca 2014 r.

P-0831/2014

Panie i Panowie
Senatorowie
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Stanisław Paistwo

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o przejęcie i zgłoszenie następującej poprawki do projektu ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (druk nr 661):

W art. 1 ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości:

- w pkt 1), a), w treści art. 2 pkt. 2 ustawy o rachunkowości, przed słowami „osób fizycznych” postulujemy dodanie słów „stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej oraz”.

- i w konsekwencji dodanie ppkt. o) o treści: „w ust. 2 przed słowami „osoby fizyczne” dodaje się słowa „Stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej oraz”.

Uzasadnienie

Skutkiem tej poprawki będzie zwolnienie stowarzyszeń z obowiązku prowadzenia pełnej księgowości na rzecz ewidencji przychodów i rozchodów, co jest od wielu lat postulowane przez te organizacje. Obecny stan traktujący stowarzyszenia non-profit tak samo jak przedsiębiorstwa, które osiągają przychody ponad 1 200 000 euro jest bezzasadny i wręcz niezrozumiały.

Poprawka ta mieści się w zakresie regulacji dokonywanych w ramach tej ustawy, bowiem ustawą tą zmienia się treść m.in. właśnie art. 2 pkt. 2 Ustawy o Rachunkowości, w którego treści postulujemy zmianę.

Obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest jednym z głównych czynników hamujących rozwój stowarzyszeń w Polsce, a w wielu przypadkach wręcz powoduje likwidację takich społecznych organizacji.

Zauważyć należy, że konieczność prowadzenia pełnej księgowości jest w przypadku stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej, a jedynie działania czysto non-profit, praktycznie tylko sztuka dla sztuki, bowiem w praktyce, w takich organizacjach nie powstaje w ogóle obowiązek podatkowy, a są traktowane bardziej restrykcyjnie niż spółki osiągające kilkumilionowe przychody. Ponadto stowarzyszenia takie i tak mają obowiązek składania stosownego rozliczenia do Urzędów Skarbowych, co daje pełną możliwość kontrolowania ich działalności. To samo dotyczy otrzymywanych przez nie subwencji, które muszą zostać szczegółowo rozliczone wobec instytucji dotujących.

Zlikwidowanie utrudnienia jakim jest dla stowarzyszeń non-profit obowiązek prowadzenia pełnej księgowości jest wysoce uzasadnione względami społecznymi, tym bardziej, że proponowana regulacja nie pociąga za sobą żadnych ujemnych skutków.

Z uwagi na olbrzymią wagę i słuszność tej poprawki dla funkcjonowania stowarzyszeń w Polsce, wszyscy z Państwa Senatorów, którzy pomogą w tej sprawie polskim stowarzyszeniom, zostaną umieszczeni w publikowanej w internecie galerii osób zasłużonych dla organizacji społecznych (<http://ratownictwo.org/obrona/chwalimy-ganiny>).

Stanisław Paistwo

Jerzy Płókarz

Data publikacji: 20.06.2014 r.

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA**

Warszawa, dnia 18 czerwca 2014 r.

Druk nr 661 A

**SPRAWOZDANIE
KOMISJI BUDŻETU I FINANSÓW PUBLICZNYCH**

**o uchwalonej przez Sejm w dniu 10 czerwca 2014 r.
ustawie o zmianie ustawy o rachunkowości**

Marszałek Senatu dnia 11 czerwca 2014 r. skierował ustawę do komisji.

Po rozpatrzeniu ustawy na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2014 r.

- komisja wnosi:

Wysoki Senat uchwalić raczy załączony projekt uchwały.

Przewodniczący Komisji
Budżetu i Finansów Publicznych
(-) Kazimierz Kleina

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2014 r. ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 1 w lit. a w tiret pierwszym, w pkt 2 wyrazy „, spółek partnerskich” zastępuje się wyrazami „,oraz spółek partnerskich”;
- 2) w art. 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:
 - „a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:
 - „1a. Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są:
 - 1) spółki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, inne osoby prawne, a także oddziały przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej – z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, jednostek zamierzających ubiegać się albo ubiegających się o zezwolenie na wykonywanie działalności na podstawie przepisów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, oraz jednostek sektora finansów publicznych – jeżeli jednostki te w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność, nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:
 - a) 1 500 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - b) 3 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży

towarów i produktów za rok obrotowy,

- c) 10 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty,
- 2) stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, fundacje, przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego, organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej,
- 3) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, jeżeli przychody netto tych jednostek ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych wyniosły równowartość w walucie polskiej nie mniej niż 1 200 000 euro i nie więcej niż 2 000 000 euro za poprzedni rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą – w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą,
- 4) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, które stosują zasady rachunkowości na podstawie art. 2 ust. 2

– w stosunku, do których organ zatwierdzający podjął decyzję w sprawie sporządzania sprawozdania finansowego z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4.

1b. Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są również jednostki, o których mowa w ust. 1a pkt 1, które:

- 1) za poprzedni rok obrotowy sporządziły sprawozdanie finansowe z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4 oraz
- 2) w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, albo w roku poprzedzającym ten rok obrotowy przekroczyły dwie

z wymienionych w ust. 1a pkt 1 wielkości.”;

- 3) w art. 1:
 - a) w pkt 2 w lit. b, w ust. 3 wyrazy „ust. 1 pkt 1a lit. c” zastępuje się wyrazami „ust. 1a pkt 3”,
 - b) w pkt 3, w ust. 2a wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”,
 - c) w pkt 6 w lit. a, w ust. 3a wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”,
 - d) w pkt 10, w ust. 4 wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. a i e” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 1 i ust. 1b”;

- 4) w art. 1 w pkt 4, art. 28a otrzymuje brzmienie:

„Art. 28a. Jednostka mikro nie wycenia aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia.”;

- 5) w art. 2:
 - a) w ust. 2 wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. a” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 1”,
 - b) w ust. 3 wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”;

- 6) w załączniku do ustawy, w załączniku nr 4 w części „Informacje ogólne” pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) firma, siedziba i adres albo miejsce zamieszkania i adres oraz numer we właściwym rejestrze sądowym albo ewidencji,”;

- 7) w załączniku do ustawy, w załączniku nr 4:
 - a) w części „Bilans” w podczęści „Aktywa” lit. A otrzymuje brzmienie:

„A. Aktywa trwałe, w tym środki trwałe”,
 - b) w części „Rachunek zysków i strat”:

— lit. A otrzymuje brzmienie:

- „A. Przychody podstawowej działalności operacyjnej i zrównane z nimi, w tym zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)”,
- lit. C i D otrzymują brzmienie:
- „C. Pozostałe przychody i zyski, w tym aktualizacja wartości aktywów
- D. Pozostałe koszty i straty, w tym aktualizacja wartości aktywów”
- drugą lit. F oznacza się jako lit. G;
- 8) w załączniku do ustawy, w załączniku nr 4 w części „Rachunek zysków i strat”:
- a) w lit. F wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. a, c–e” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 1, 3 i 4 oraz ust. 1b”,
 - b) w dotychczasowej drugiej lit. F w ppkt II wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”.

.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

.....

SENAT RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

POSIEDZENIA

Posiedzenie: 57. posiedzenie Senatu RP VIII kadencji, 2 dzień

Wróć do porządku obrad

Stenogram	Przemówienia	Głosowania	Wersja PDF
-----------	--------------	------------	------------

Stenogram z dnia poprzedniego

(Wznowienie posiedzenia o godzinie 10 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczą marszałek Bogdan Borusewicz oraz wicemarszałkowie Jan Wyrwiński i Stanisław Karczewski)

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Wznawiam posiedzenie.

Senatorowie sekretarze zajęli już miejsca przy stole prezydialnym.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu dwunastego porządku obrad: ustawa o zmianie ustawy o rachunkowości.

Tekst ustawy zawierały jest w druku nr 661, a sprawozdanie komisji – w druku nr 661 A.

Proszę sprawozdawcę Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, pana senatora Tadeusza Kopcia, o przedstawienie sprawozdania komisji.

Senator Sprawozdawca Tadeusz Kopeć:

Szanowny Panie Marszałku! Wysoki Senacie! Pani Minister!

Przypadł mi zaszczyt przedstawienia państwu sprawozdania Komisji Budżetu i Finansów Publicznych o uchwalonej przez Sejm w dniu 10 czerwca 2014 r. ustawie o zmianie ustawy o rachunkowości.

Przyjęta przez Sejm nowelizacja ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości wdraża do polskiego prawa przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej. Zgodnie z nowymi przepisami możliwe będzie sporządzanie znacznie skróconego sprawozdania finansowego przez jednostki typu mikro. Podmioty te będą uwzględniały w sprawozdaniu jedynie podstawowe informacje w bilansie oraz rachunku zysków i strat. W przyjętej nowelizacji zniesiono również obowiązek sporządzania informacji dodatkowej oraz sprawozdania z działalności, pod takim jednak warunkiem, że niektóre dane będą ujawnione w informacjach dołączonych do bilansu. Zakres danych, które powinny być ujawnione w informacjach uzupełniających do bilansu, takich jak na przykład kwoty wszelkich zobowiązań finansowych, w tym gwarancji i poręczeń lub zobowiązań warunkowych nieuwzględnionych w bilansie, został określony w załączniku nr 4 do ustawy.

Jednostkami typu mikro są spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki komandytowo-akcyjne, które w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, oraz w roku poprzedzającym rok obrotowy nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących pułapów: na koniec roku obrotowego sumy 1,5 miliona aktywów bilansu, 3 milionów przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy i średniorocznego zatrudnienia dziesięciu osób, w przeliczeniu na etaty.

W stosunku do brzmienia wspomnianej dyrektywy katalog podmiotów znacznie rozszerzono o inne mikropodmioty, w tym między innymi o stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego, jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej, osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły nie mniej niż równowartość w walucie polskiej 1 miliona 200 tysięcy euro i nie więcej niż 2 miliony euro. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych, spółki partnerskie mogą stosować te zasady rachunkowości od początku następnego roku obrotowego, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 1 miliona 200 tysięcy euro.

Rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do prowadzenia uproszczonej księgowości jest bardzo dużym ułatwieniem, ponieważ zgodnie z obowiązującymi przepisami wymienione podmioty po przekroczeniu tego limitu 1 miliona 200 tysięcy muszą prowadzić pełną księgowość.

Panie Marszałku, Wysoka Izbo, Komisja Budżetu i Finansów Publicznych wprowadziła na swoim posiedzeniu osiem poprawek natury legislacyjnej do ustawy przyjętej przez Sejm. Poprawki zostały zamieszczone w druku nr 661 A.

W imieniu Komisji Budżetu i Finansów Publicznych zwracam się do Wysokiej Izby o przyjęcie projektu ustawy wraz z załączonymi poprawkami. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Dziękuję, Panie Senatorze.

Obecnie senatorowie mogą zgłaszać z miejsca trwające nie dłużej niż minutę zapytania do senatora sprawozdawcy.

Czy ktoś z państwa senatorów pragnie zadać takie pytanie?

Pan senator Rulewski. Bardzo proszę.

Senator Jan Rulewski:

Pragnę, aby... Redaktorem tego pytania są organizacje pozarządowe, które uważają, że zmiany wprowadzane tą ustawą nie uwzględniają ich wniosków, generowanych od kilku lat, aby organizacje pozarządowe mogły rozliczać się na równi z podmiotami gospodarczymi, to znaczy żeby nie musiały w każdym przypadku prowadzić pełnej księgowości rachunkowej. Taki próg istnieje w prawie finansowym, ale jest niejako zastrzeżony dla przedsiębiorstw, dla

podmiotów gospodarczych, których obroty przekraczają 1 milion 200 tysięcy euro. Pytanie jest takie: dlaczego nie uwzględniono postulatu paru tysięcy organizacji pozarządowych?

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Proszę bardzo, Panie Senatorze.

Senator Tadeusz Kopeć:

Ja myślę, że na to pytanie bardziej wyczerpująco odpowie pani minister. Dobrze?

(Senator Jan Rutewski: Zgadza się, Panie Senatorze.)

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Dziękuję.

Czy są jeszcze jakieś inne pytania?

Pan senator Cioch, proszę bardzo.

Senator Henryk Cioch:

Podobna sytuacja jest w przypadku spółdzielni. One też nie są wymienione...

(Senator Tadeusz Kopeć: Spółdzielnie są, Panie Senatorze.)

Nie. Chwileczkę. Poza stowarzyszeniami, które nie prowadzą działalności gospodarczej... *Expressis verbis* nie są tu wymienione fundacje nieprowadzące działalności gospodarczej. Do organizacji pozarządowych zaliczamy dwie podstawowe kategorie: stowarzyszenia i fundacje. Przy czym, jeżeli chodzi o stowarzyszenia i fundacje, to trzeba je podzielić na dwie kategorie: prowadzące działalność i nieprowadzące działalności. I te, które prowadzą działalność gospodarczą, są wpisywane, ujawniane zarówno w dziale pierwszym KRS, jak i w dziale drugim KRS. Moim zdaniem, te wszystkie postulaty, które są zgłaszane przez przedstawicieli organizacji pozarządowych, są jak najbardziej uzasadnione, zwłaszcza jeżeli chodzi o prowadzenie księgowości. Stowarzyszenie, które utrzymuje się ze składek... Na jakiej podstawie i z czego ma ono prowadzić pełną księgowość? Uważam, że postulaty, ażeby *expressis verbis* wymienić tu fundacje nieprowadzące działalności gospodarczej, stowarzyszenia i spółdzielnie, są jak najbardziej racjonalne. Ale będę o to szczegółowo dopytywał panią minister finansów, czyli przedstawiciela rządu.

(Senator Tadeusz Kopeć: Czy ja jeszcze mogę, Panie Senatorze...)

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Panie Senatorze, to było wystąpienie.

(Senator Henryk Cioch: Pytanie.)

Jakie pytanie?

(Senator Tadeusz Kopeć: Nie, pan profesor zadał pytanie...)

Dlaczego spółdzielnie nie są...

(Senator Henryk Cioch: Tak – dlaczego one nie są wyłączone.)

Senator Tadeusz Kopeć:

Myśmy o tym rozmawiali, Panie Profesorze, na posiedzeniu komisji i myślę, że pani minister to potwierdzi. Wymienione są tu inne osoby prawne i w tym – takie było oświadczenie pani minister – mieszczą się spółdzielnie socjalne czy w ogóle spółdzielnie. Ale pytanie było o te socjalne.

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Pani senator Hatka.

Proszę bardzo.

Senator Helena Hatka:

Czy na posiedzeniu komisji próbowaliście państwo dyskutować, zadać pytanie przedstawicielowi Ministerstwa Finansów o to, jaka grupa organizacji pozarządowych, czyli fundacji i stowarzyszeń, które nie prowadzą działalności gospodarczej, jest wyłączona z uprawnienia do prowadzenia prostej księgowości? Czy jest określona liczba takich organizacji?

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Dziękuję bardzo.

Senator Tadeusz Kopeć:

Nie, nie było takich pytań.

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Dziękuję, Panie Senatorze.

(Senator Tadeusz Kopeć: Dziękuję.)

Projekt tej ustawy został wniesiony przez rząd. Do prezentowania stanowiska rządu w toku prac parlamentarnych został upoważniony minister finansów.

Czy pani minister Dorota Podedworna-Tarnowska chciałaby zabrać głos?

Proszę bardzo.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Panie Marszałku! Panie i Panowie Senatorowie!

Pan senator Kopeć bardzo szczegółowo omówił ten projekt. Ten projekt był ponadto szczegółowo prezentowany na posiedzeniu komisji finansów publicznych. Chciałabym jednakże dodać i przypomnieć szanownej Wysokiej Izbie, że ta nowelizacja to częściowa transpozycja dyrektywy. Ministerstwo Finansów i rząd... Rząd przychylił się do propozycji Ministerstwa Finansów, żeby rozszerzyć grupę podmiotów, co wynika bezpośrednio z dyrektywy. Jak mówię, taka opcja była przewidziana w dyrektywie. Rząd zdecydował się na wprowadzenie ułatwień w rachunkowości i sprawozdawczości finansowej dla większej grupy podmiotów, aniżeli wynika to z dyrektywy.

Ja może od razu odniosę się do kwestii organizacji pozarządowych, które były tutaj kilkakrotnie przywoływane. Była prośba o odniesienie się do postulatów przedstawicieli organizacji pozarządowych. Proszę nie traktować włączenia ministra finansów precyzującego podstawy prawne do sporządzania ksiąg rachunkowych w tych organizacjach... Ta nowelizacja uwzględni rozporządzenie z 2001 r. również po to, aby z tych ułatwień mogły skorzystać organizacje pozarządowe wymienione w katalogu podmiotów, jaki zawiera to rozporządzenie. Jeśli tego nie zrobimy, jeśli nie włączymy tego do ustawy o rachunkowości, to te podmioty będą prowadziły rachunkowość według dotychczasowych standardów, a to oznacza, że nie będą mogły skorzystać z uproszczeń. To tyle, jeśli chodzi o odpowiedź rządu na postulaty środowiska organizacji pozarządowych.

Odniosę się jeszcze do sugestii pana senatora Ciocha, który zaproponował podział organizacji pozarządowych na te, które wykonują działalność gospodarczą, i na te, które nie wykonują działalności gospodarczej. Jedno doprecyzowanie: taki podział w zasadzie już istnieje. Proszę pamiętać, że niektóre z organizacji pozarządowych działają jako spółki prawa handlowego i dla tych spółek prawa handlowego jest przewidziane uproszczenie. Te spółki muszą

spełnić dwa z trzech zaproponowanych kryteriów, które dotyczą sumy bilansowej, przychodów i liczby osób zatrudnionych. I to są kryteria dla spółek prawa handlowego. A te, które nie prowadzą działalności gospodarczej, muszą spełnić jedno kryterium. Tu nie mówimy o żadnych obrotach – wystarczy, że takie podmioty nie prowadzą działalności gospodarczej. Skoro nie prowadzą, mogą skorzystać z ułatwień, które przewiduje nowelizowany projekt.

Co do pytania pani senator dotyczące grupy organizacji pozarządowych, które nie prowadzą działalności gospodarczej, to niestety nie mamy takich danych. To jest opcja, z której teraz one będą mogły skorzystać. Jeśli byłaby taka potrzeba, to takie dane możemy uzyskać, ale musimy się wspomóc wiedzą Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, bo takie dane, jak sądzę, mogą być w tamtych resorcie. Dziękuję bardzo.

Marszałek Bogdan Borsewicz:

Dziękuję.

Pani Minister, jest kilkoro pytających: pan senator Rulewski, pani senator Hatka, a potem pan senator Matusiewicz – w tej kolejności.

Proszę bardzo, pan senator Rulewski.

Senator Jan Rulewski:

Panie Marszałku! Pani Minister!

Odpowiedź pani minister w części mnie zadowala, ale nie odnosi się do istoty – powtarzam to od lat – postulatu zgłaszanego przez organizacje pozarządowe, które chcą być traktowane na równi z podmiotami gospodarczymi. Oczywiście chodzi o takie organizacje, które nie przekraczają w działalności gospodarczej kwoty 1 miliona 200 tysięcy euro.

I jeszcze pytanie poboczne: czy państwo, a konkretnie rząd, przewidujecie podjęcie tej inicjatywy, skoro, jak pani twierdzi, nie może być ona podjęta w dzisiejszym czytaniu?

Marszałek Bogdan Borsewicz:

Dziękuję.

Pani senator Hatka, proszę bardzo.

Senator Helena Hatka:

Chciałabym się upewnić, czy dobrze zrozumiałam wypowiedź pani minister. Pani minister powiedziała bardzo wyraźnie, że wszystkie organizacje pozarządowe – i te prowadzące działalność gospodarczą, i te nieprowadzące działalności gospodarczej – są objęte uproszczoną księgowością, przy czym wobec tych prowadzących działalność gospodarczą są większe wymagania związane właśnie z tym, że są przedsiębiorstwami. Pytanie o organizacje pozarządowe, które nie prowadzą działalności gospodarczej, zadaje dlatego, że chciałabym mieć stuprocentową pewność, że mają one bardzo preferencyjne warunki, jeśli chodzi o uproszczoną księgowość. Dziękuję bardzo.

Marszałek Bogdan Borsewicz:

Pani senator Matusiewicz.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Dziękuję bardzo, Panie Marszałku.

Pani Minister, dlaczego do tej nowelizacji, która wynikała z konieczności wdrożenia dyrektywy unijnej, nie przygotowano od razu projektów rozporządzeń ministra finansów?

Marszałek Bogdan Borsewicz:

Dziękuję.

Proszę bardzo, Pani Minister.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Zacznę od odpowiedzi na pytanie pani senator: zapewniam, że to jest jedyne kryterium dla organizacji pozarządowych, które nie prowadzą działalności gospodarczej. Wystarczy nieprowadzenie działalności gospodarczej, żeby można było stosować zaproponowane uproszczenia.

Odpowiadam na pytanie pana senatora Matusiewicza: nie ma takiej potrzeby, żeby do tych procedowanych zmian od razu proponować rozporządzenia wykonawcze. Nie ma takiej potrzeby. My idziemy w drugą stronę. Rozporządzenie, o którym wspomniałam, precyzujące kwestie dotyczące szczegółowości prowadzenia ksiąg rachunkowych i sprawozdawczości między innymi organizacji pozarządowych włączamy do ustawy o rachunkowości po to, żeby dać tej grupie podmiotów – co jeszcze raz podkreślam – uproszczenia w zakresie... Sposób prezentacji sprawozdań finansowych dla tych grup jest opisany w załączniku do ustawy o rachunkowości, i to wystarczy.

Jeśli chodzi o pytanie pana senatora Rulewskiego, to, jak rozumiem... Pan senator ma prawo nie zgodzić się z moją odpowiedzią i być usatysfakcjonowany tylko w części, ale pragnę podkreślić, że przepisy ustawy o rachunkowości są ściśle powiązane z przepisami dotyczącymi chociażby organizacji pożytku publicznego, które to przepisy precyzują, jaka sprawozdawczość jest dla tych organizacji przewidziana. Z jednej strony ustawa o organizacjach pożytku publicznego w artykułach, które precyzują, jakie rodzaje sprawozdań te organizacje powinny przygotowywać, odnosi się ściśle do ustawy o rachunkowości. Z drugiej strony są przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych dedykowane chociażby tym przedsiębiorcom, których przychody nie przekraczają 1 miliona 200 tysięcy. Podmioty te mogą prowadzić tak zwaną podatkową księzkę przychodów i rozchodów przewidzianą w ordynacji podatkowej w celu prawidłowej prezentacji sprawozdań, które są składane wraz z deklaracjami podatkowymi.

Pragnę podkreślić, że włączenie... że postulowane włączenia lub wyłączenia innych osób prawnych takich jak stowarzyszenia czy spółdzielnie socjalne powodują rozszaczenie systemu w taki sposób, że – dyskutowaliśmy o tym na posiedzeniu komisji finansów publicznych... Chodzi o to, że z przepisów nie będzie wynikać, jakie sprawozdania... w jaki sposób te konkretne podmioty mają prowadzić księgi podatkowe. A więc próg na poziomie 1 miliona 200 tysięcy jest dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Tutaj argumentem jest również to – proszę o tym pamiętać – że to osoby fizyczne całym swoim majątkiem odpowiadają za rzetelność prowadzonych ksiąg rachunkowych i prawidłową sprawozdawczość. W przypadku organizacji pożytku publicznego, które zbierają składki pochodzące z ofiarności społecznej, ta rzetelność powinna spełniać standardy, które są przewidziane w ustawie o rachunkowości. I jeszcze raz podkreślam, że te organizacje tą nowelizacją będą uprawnione do uproszczeń, które proponujemy. Dziękuję bardzo.

Marszałek Bogdan Borsewicz:

Dziękuję.

Pani senator Augustyn.

Senator Mieczysław Augustyn:

Pani Minister, cieszymy się, że organizacje pozarządowe zostały objęte możliwością uproszczenia rachunkowości, ale niech pani będzie tak dobra i powie, na czym konkretnie w stosunku do dzisiejszego stanu prawnego polegają te uproszczenia.

I jeszcze proszę o odpowiedź na wcześniej już zadane pytanie, które i ja chciałem zadać, czy wyrażają państwo gotowość do pracy nad tym, aby mikroorganizacje, które stanowią większość wszystkich organizacji pozarządowych w Polsce, miały jeszcze dalej posunięte uproszczenia, po to, ażebyśmy tych, którzy osiągają przychody wyłącznie ze składek i poniżej 10 tysięcy, nadmierne nie obciążali.

Tak też proszę o odpowiedź na te dwa pytania.

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Dziękuję bardzo.

(Senator Kazimierz Kleina: Na posiedzeniu komisji o tym mówiliśmy.)

(Senator Mieczysław Augustyn: No ale to jest debata, a poza tym...)

Proszę bardzo.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Oczywiście wyrażamy gotowość do rozmów, ale naszą intencją byłoby to, aby tak skonstruować przepisy, żeby one były ze sobą kompatybilne, czyli żeby znów nie stworzyć takiego precedensu, że pewnego rodzaju podmioty będą miały problem z identyfikowaniem, w jaki sposób mają prowadzić księgi rachunkowe. Bo niestety w tej chwili w przypadku spółdzielni socjalnych taka sytuacja jest i tę sytuację prostujemy po to, żeby ewidentnie wskazać, że one będą włączone w katalog podmiotów, które mogą stosować uproszczenia, ponieważ spółdzielnie to są osoby prawne, spółdzielnie socjalne to też są osoby prawne i mieszczą się w katalogu innych osób prawnych, dla których dedykowane są również te uproszczenia.

A jeśli chodzi o odpowiedź na pierwsze pytanie pana senatora Augustyna, to proszę zauważyć, że w rozporządzeniu ministra finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, czyli tych właśnie między innymi organizacjami pożytku publicznego, które nie prowadzi działalności gospodarczej, jest artykuł, który mówi o tym, że sprawozdanie finansowe składa się z bilansu rachunku wyników i informacji dodatkowej. I uproszczenie będzie chociażby takie, że w tej chwili, po zmianach, jeśli Wysoki Senat je zaakceptuje, te podmioty będą zwolnione ze sporządzania informacji dodatkowej pod warunkiem, że niektóre informacje będą wykazane w informacjach dodatkowych do bilansu i rachunku zysków i strat. Jeśli jednostka skorzysta z opcji uproszczeń w sprawozdawczości, nie będzie musiała stosować wyceny według skorygowanej ceny nabycia bądź wartości godziwej, co oznacza, że pozostanie możliwość wyceny w koszcie wytworzenia bądź w cenie nabycia. Rezygnujemy również z konieczności stosowania zasady ostrożności, co oznacza, że jednostka nie będzie musiała aktualizować chociażby należności, które wykazuje w bilansie. To tyle z ogólnych uproszczeń. Dziękuję.

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Dziękuję, Pani Minister.

Pan senator Cioch... Ale czy na pytanie o intencje była odpowiedź?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska: Odpowiedziałam, że jesteśmy gotowi podjąć rozmowy, ale chodzi o to, żeby te uproszczenia były ze sobą kompatybilne, żeby nie było luk w systemie.)

Dobrze, jasne.

Pan senator Cioch. Proszę uprzejmie.

Senator Henryk Cioch:

Oczywiście ja zrozumiałem to, co pani minister powiedziała, jeżeli chodzi o intencje, jeżeli chodzi o wykładnię. Ja się z tym zgadzam, ale z zapisów tej ustawy niestety wynika co innego. A więc pytanie: skoro, Pani Minister, każda osoba prawna, która spełnia wspomniane kryteria związane z aktywnością czy z zatrudnieniem, z liczbą osób zatrudnionych, korzysta z uprawnień w zakresie sporządzania bilansów, to dlaczego w katalogu osób prawnych wymienione są spółki, a pominięte zostały spółdzielnie, stowarzyszenia i fundacje? Nie byłoby z pewnością wątpliwości, gdyby był zapis, że chodzi o osoby prawne, które spełniają określone w ustawie przesłanki. Dlatego też stanowisko środowiska spółdzielców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, a więc głównie stowarzyszeń i fundacji, jest dla mnie zrozumiałe. I dlatego pomimo wykładni, z którą się w pełni zgadzam, ja jednak, mając na uwadze bezpieczeństwo obrotu i interes wspomnianych organizacji, będę składał poprawki.

(Senator Mieczysław Augustyn: Znowu wystąpienie...)

Dziękuję, Panie Senatorze.

To znowu było wystąpienie. Ale było ciekawe.

(Wesołość na sali)

Proszę bardzo, Pani Minister. Dlaczego w ustawie nie znalazły się wspomniane podmioty, dlaczego zapis jest taki dość ograniczony?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska:

Moim zdaniem... W art. 2 wymieniliśmy podmioty, o których mowa. I one są wymienione. Tyle mogę powiedzieć. Procedowaliśmy, zdeje się, że na posiedzeniu komisji finansów publicznych... I wspomniane kwestie też już wyjaśniliśmy.

Marszałek Bogdan Borusewicz:

Skoro nie ma więcej pytań, to bardzo dziękuję.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Dorota Podedworna-Tarnowska: Dziękuję.)

Otwieram dyskusję.

I proszę o zabranie głosu pana senatora Kazimierza Kleina.

Senator Kazimierz Kleina:

Panie Marszałku, Wysoka Izbo, chciałbym tylko bardzo króciutko odnieść się do niektórych głosów, które były podnoszone podczas kierowania do pani minister Podedwornej pytań w sprawie ustawy o rachunkowości. Chcę z całą mocą powiedzieć, że my na posiedzeniu komisji długo dyskutowaliśmy o wszystkich sprawach, które były tu omawiane. Mam tu na myśli kwestie związane z organizacjami pozarządowymi, fundacjami i wszystkimi instytucjami, które prowadzą działalność, także instytucjami pożytku publicznego. Pytaliśmy również o problem związany ze spółdzielniami, bo one według części osób nie zostały wprost wymienione w omawianej tu ustawie, a mają prawo z niej korzystać. Chcę więc z całą mocą powiedzieć, że o sprawach tych mówiliśmy, dyskutowaliśmy i podczas przygotowywania odpowiednich poprawek braliśmy pod uwagę wszystkie wspomniane elementy. I przyjęliśmy też zasadę, że jesteśmy gotowi jako komisja pracować nad nową ustawą o rachunkowości obejmującą w pierwszej kolejności właśnie małe organizacje pozarządowe – po to, aby możliwie jak najbardziej uprościć księgowość tego typu organizacji i fundacji. Ale oczekujemy także... Taka właśnie była konkluzja naszego posiedzenia i na to także była zgoda ze strony pani minister i Ministerstwa Finansów, że będziemy mogli takie prace podjąć, jeżeli organizacje pozarządowe przygotowują pewne wstępne założenia, dotyczące tego, jakie są największe problemy z punktu widzenia księgowego i rachunkowego funkcjonowania wspomnianych organizacji.

Równocześnie złożyłem też do ustawy poprawkę – ona już jest u pana marszałka – która upraszcza pewne... Właściwie to nie tyle upraszcza, ile wprowadza takie same przepisy, które obowiązywałyby właśnie podmioty uprzywilejowane, także organizacje pozarządowe. Chodzi o to, żeby organizacje pozarządowe mogły korzystać z przywilejów omawianej ustawy na takich samych zasadach jak wszystkie podmioty gospodarcze. Bo wcześniej był postulat Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, aby organizacje pozarządowe uzyskiwały przywileje wynikające ze wspomnianej ustawy stopniowo. Ale jeszcze dzisiaj udało się przekonać ministra – nie ministra finansów, bo minister finansów był absolutnie za wspomnianym rozwiązaniem, tylko ministra pracy i polityki społecznej – aby omawiane przepisy weszły w życie równocześnie także dla organizacji pozarządowych. Dziękuję bardzo.

(Przewodnictwo obrad obejmuje wicemarszałek Jan Wyrowiński)

Wicemarszałek Jan Wyrowiński:

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

Teraz pan senator Mieczysław Augustyn.

Senator Mieczysław Augustyn:

Panie Marszałku! Pani Minister! Wysoka Izbo!

Parlamentarny Zespół do spraw Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi już na początku kadencji starał się zidentyfikować wszystkie bariery, które ograniczają możliwość rozwoju stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji obywatelskich. Podjęliśmy cały szereg inicjatyw. Jednym z głównych działań, jakie były omawiane, były oczywiście warunki finansowe funkcjonowania organizacji pozarządowych. Zidentyfikowano kilka barier. Pierwsza to VAT od darowizn żywnościowych. Ta kwestia, jak państwo wiecie, została załatwiona pozytywnie. Druga to VAT od esemesów charytatywnych. Jak państwo wiecie, ta sprawa również została załatwiona pozytywnie. Trzecia to uregulowanie zbiorów publicznych i rozszerzenie możliwości w tym zakresie. Całkiem niedawno przyjęliśmy ustawę w tej sprawie. Ostatnia kwestia to kwestia rachunkowości, uproszczenia rachunkowości. Pozwolę sobie wyrazić radość, że robimy dzisiaj pierwszy krok w dobrym kierunku, włączając stowarzyszenia, fundacje nieprowadzące działalności gospodarczej do kręgu tych podmiotów, które będą mogły korzystać z uproszczeń w prowadzeniu rachunkowości.

Ta uproszczona rachunkowość jest w dalszym ciągu dolegliwa dla małych stowarzyszeń, które to stanowią ponad 80% wszystkich funkcjonujących w Polsce. Według przeprowadzonych badań osiągają one przychody nie większe niż 10 tysięcy na rok, w ramach których dominują składki członkowskie. Jest oczywiście, że te stowarzyszenia powinny podlegać kontroli, ale jest też zrozumiałe, że społeczników, którzy gotowi są poświęcać nieodpłatnie własny czas w interesie dobra publicznego, nie możemy obciążać biurokratycznymi obciążeniami. Zgoda, Pani Minister, że tutaj potrzebna jest ostrożność, i że względów prawnych, o których pani mówiła, bo przecież ustawy są ze sobą wzajemnie powiązane... Nie wystarczy wrzucić, tak jak poprzednio... Jakis czas temu wrzucono spółdzielnie socjalne do grupy podmiotów, które mogły korzystać z ulg, i okazało się, że one wcale nie mogą z tego korzystać, ponieważ te przepisy nie były kompatybilne z innymi przepisami, na przykład dotyczącymi podatków. I dlatego z wielką radością przyjmuję deklarację pana przewodniczącego Kleiny i pani minister, że jesteśmy gotowi do tego, by właśnie Senat stał się miejscem pracy nad dalszymi uproszczeniami.

Parlamentarnym Zespołem do spraw Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, by podnieść rangę tej sprawy, jak państwo wiecie, kieruje sam marszałek Senatu. Pan marszałek zadeklarował, że wkrótce parlamentarny zespół zbierze się po to, aby dobrze i mądrze przygotować rozwiązania, aby – powiem w uproszczeniu – zrobić to z uwzględnieniem wszystkich uwarunkowań i przepisów, a więc tego, co jest zawarte w ustawach podatkowych, w ustawie o działalności pożytku publicznego. Przecież toczą się dyskusje o sprawozdawczości w zakresie 1%. W tym przypadku również widzimy pewne nieprawidłowości, nad którymi trzeba by było się pochylić.

To wszystko nie może się rozjechać. Nie wystarczy wrzucić teraz jakiejś poprawki, aby uzyskać efekt. I wydaje mi się, że w tej chwili – taka jest moja konstatacja – powinniśmy uciechy się tym, że organizacje są objęte uproszczeniami z inicjatywy rządu. Pracujmy nad dalszymi uproszczeniami dla tych mikroorganizacji, w szczególności nad tym, żeby one mogły powstawać i nie lękały się nadmiernych obowiązków, ale też oczywiście żeby nie było tak, że nie czujemy nad groszem publicznym, którym one obracają. To jest ogromna grupa, grupa osiemdziesięciu tysięcy organizacji, to są miliony zaangażowanych ludzi, wśród których są ludzie wspaniali, ale zdarzają się też lni, dlatego też musimy być czujni w zakresie sprawozdawczości. Dziękuję bardzo.

Wicemarszałek Jan Wyrowiński:

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

Pan senator Henryk Cioch.

Senator Henryk Cioch:

Panie Marszałku! Szanowni Państwo!

Ta dyskusja jest bardzo potrzebna, ponieważ w obrocie prawnym występuje wiele kategorii podmiotów prawnych różniących się od siebie i powstaje pytanie, jak z punktu widzenia podatkowego one są czy też jak powinny być traktowane.

Podam przykład. Stowarzyszenia działają na podstawie odrębnej ustawy, ustawy – Prawo o stowarzyszeniach z kwietnia 1989 r., fundacje działają na podstawie odrębnej ustawy z kwietnia 1984 r. Ponadto jest ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, która wprowadza kategorię organizacji pozarządowej, organizacji pożytku publicznego. Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie tylko niektórym stowarzyszeniom i fundacjom przyznaje przywileje, one wynikają z tejże ustawy. Te przywileje zostają przyznane, gdy taka organizacja w KRS uzyska dodatkowy wpis, iż posiada status organizacji pożytku publicznego.

Proszę państwa, tymczasem w tej ustawie, w ustawie o rachunkowości, w ogóle nie występuje kategoria, pojęcie organizacji pozarządowej, organizacji pożytku publicznego. Występują tu tylko dwie kategorie – oczywiście ja się zgadzam z tym, że jest taki podział – fundacje prowadzące działalność gospodarczą i fundacje nieprowadzące działalności gospodarczej. Teraz tak: w przypadku fundacji prowadzącej działalność gospodarczą, która zostaje zarejestrowana jako prowadząca działalność gospodarczą, wystarczy, że fundator przekaze 1 tysiąc zł na prowadzenie działalności gospodarczej. Powstaje tu kolejny problem. Ona podlega rejestracji w dziale I jako przedsiębiorca i w dziale II dla organizacji pozarządowych. Powstaje pytanie, czy fundacja, która została zarejestrowana jako prowadząca działalność gospodarczą, a działalności takiej w ogóle nie rozpoczęła i nie rozpocznie, bo nie ma za co, też ma posiadać inny status w zakresie sprawozdawczości niż fundacja nieprowadząca działalności gospodarczej. Otóż moim zdaniem nie.

To samo dotyczy stowarzyszeń prowadzących działalność i nieprowadzących działalności gospodarczej. Tutaj sytuacja jest jeszcze bardziej skomplikowana, ponieważ ustawa – Prawo o stowarzyszeniach reguluje problematykę stowarzyszeń zwykłych, które nie powinny prowadzić żadnej, moim zdaniem nawet uproszczonej księgowości czy też sprawozdawczości.

Ja dlatego rozumiem postulaty środowisk organizacji pozarządowych. Środowiska te domagają się, ażeby te przepisy były bardzo precyzyjne i ażeby fundacje nieprowadzące działalności gospodarczej i stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej miały uproszczoną sprawozdawczość i księgowość. Nie mówię o statusie – tego nie można mieszać – mikroprzedsiębiorcy, bo skoro nie prowadzą działalności gospodarczej, to takowego statusu, z oczywistych przyczyn, nie posiadają.

I teraz kolejna kwestia: spółdzielnie. Dokonując wykładni przepisów tej ustawy, która jest zmieniana... Są tu wymienione poszczególne kategorie, spółki, ale nie wszystkie spółki prawa osobowego, przykładowo nie ma tam spółki komandytowo-akcyjnej, która jest zaliczana do tych spółek, a więc powstaje pytanie: czy ona jest wyłączona a *limine*, czy też nie? Następna kwestia. Spółka cywilna jest wymieniona, chociaż nie jest to odrębny przedsiębiorca, bo jest tylko zawierana umowa, a przedsiębiorcami są wspólnicy spółki cywilnej. I wreszcie nie są wymienione spółdzielnie. Proszę państwa, skoro są wymienione stowarzyszenia, fundacje, spółki, a także inne kategorie osób prawnych, to powinny być wymienione również spółdzielnie, tym bardziej, że jest odrębna ustawa o spółdzielniach socjalnych – nie wszyscy o tym wiedzą – i z mocy tej ustawy spółdzielnie socjalne mają status organizacji pożytku publicznego oraz korzystają z innych ulg i udogodnień podatkowych. Dlatego też ja, pomimo że rozumiem intencje Ministerstwa Finansów... Rozumiem wykładnię, ale to jest za mało. Ta ustawa nie powinna budzić najmniejszych wątpliwości, ponieważ są to kwestie kluczowe. Są to kwestie kluczowe.

Dlatego też pozwolę sobie złożyć poprawkę. W art. 3 ust. 1 proponuje się dodanie pktu 1a o następującym brzmieniu: „1a) jednostce mikro – rozumie się przez to: a) spółki, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 1 z zastrzeżeniem lit. c, spółdzielnie oraz inne osoby prawne”... Dalsza część tego przepisu pozostaje w dotychczasowym brzmieniu. Dziękuję. *(Oklaski)*

Wicemarszałek Jan Wyrowiński:

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

Informuję, że lista mówców została wyczerpana.

Informuję, że wnioski o charakterze legislacyjnym zgłosili senatorowie Kleina i Gruszczyński, senator Rulewski i senator Henryk Cioch.

Zamykam dyskusję.

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA

Warszawa, dnia 3 lipca 2014 r.

Druk nr 661 Z

SPRAWOZDANIE
KOMISJI BUDŻETU I FINANSÓW PUBLICZNYCH

(wraz z zestawieniem wniosków)

Komisja, na posiedzeniu w dniu 3 lipca 2014 r. rozpatrzyła wnioski zgłoszone w toku debaty w dniu 3 lipca 2014 r. nad ustawą

o zmianie ustawy o rachunkowości

i przedstawia Wysokiemu Senatowi następujące stanowisko:

- Wysoki Senat raczy przyjąć wnioski zawarte w pkt: 1, 5-8, 10-12.

Ponadto komisja informuje, że na podstawie art. 52 ust. 4 Regulaminu Senatu senator Henryk Cioch dokonał zmiany treści swojego wniosku (*pkt 4 zestawienia wniosków*).

Przewodniczący Komisji
Budżetu i Finansów Publicznych
(-) Kazimierz Kleina

ZESTAWIENIE WNIOSKÓW

do ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości

- 1) w art. 1 w pkt 1 w lit. a w tiret pierwszym, w pkt 2 wyrazy „, spółek partnerskich” zastępuje się wyrazami „oraz spółek partnerskich”;
- Poprawka KBFP poparta przez komisję
- Uwaga:*
Poprawki nr 2 i 3 należy głosować łącznie.
- 2) w art. 1 w pkt 1 w lit. a w tiret pierwsze , w pkt 2 przed użytymi po raz pierwszy wyrazami „osób fizycznych” dodaje się wyrazy „stowarzyszeń nieprowadzących działalności gospodarczej oraz”;
- Poprawka sen. J. Rulewskiego
- 3) w art. 1 w pkt 1 po lit. a dodaje się lit. ... w brzmieniu:
„...) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Stowarzyszenia nieprowadzące działalności gospodarczej oraz osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mogą stosować zasady rachunkowości określone ustawą również od początku następnego roku obrotowego, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 1 200 000 euro. W tym przypadku osoby te lub wspólnicy przed rozpoczęciem roku obrotowego są obowiązani do zawiadomienia o tym urzędu skarbowego, właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym.”;
- Poprawka sen. J. Rulewskiego

Uwaga:

Przyjęcie poprawki nr 4 wyklucza głosowanie poprawki nr 5.

4) w art. 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są:

- 1) spółki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, spółdzielnie, inne osoby prawne, a także oddziały przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej – z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, jednostek zamierzających ubiegać się albo ubiegających się o zezwolenie na wykonywanie działalności na podstawie przepisów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, oraz jednostek sektora finansów publicznych – jeżeli jednostki te w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność, nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:
 - a) 1 500 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - b) 3 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
 - c) 10 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty,
- 2) stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, fundacje, przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności

Poprawka sen.
H. Ciocha
poparta przez
mniejszość komisji

gospodarczej, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego, organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej,

- 3) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, jeżeli przychody netto tych jednostek ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych wyniosły równowartość w walucie polskiej nie mniej niż 1 200 000 euro i nie więcej niż 2 000 000 euro za poprzedni rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą – w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą,
- 4) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, które stosują zasady rachunkowości na podstawie art. 2 ust. 2 – w stosunku, do których organ zatwierdzający podjął decyzję w sprawie sporządzania sprawozdania finansowego z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4.

1b. Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są również jednostki, o których mowa w ust. 1a pkt 1, które:

- 1) za poprzedni rok obrotowy sporządziły sprawozdanie finansowe z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4 oraz
- 2) w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, albo w roku poprzedzającym ten rok obrotowy przekroczyły dwie z wymienionych w ust. 1a

pkt 1 wielkości.””;

5) w art. 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są:

- 1) spółki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, inne osoby prawne, a także oddziały przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej – z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, jednostek zamierzających ubiegać się albo ubiegających się o zezwolenie na wykonywanie działalności na podstawie przepisów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, oraz jednostek sektora finansów publicznych – jeżeli jednostki te w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność, nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:
 - a) 1 500 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - b) 3 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
 - c) 10 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty,
- 2) stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, fundacje, przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego,

Poprawka
KBFP
poparta przez
komisję

organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej,

- 3) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, jeżeli przychody netto tych jednostek ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych wyniosły równowartość w walucie polskiej nie mniej niż 1 200 000 euro i nie więcej niż 2 000 000 euro za poprzedni rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą – w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą,
- 4) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, które stosują zasady rachunkowości na podstawie art. 2 ust. 2 – w stosunku, do których organ zatwierdzający podjął decyzję w sprawie sporządzania sprawozdania finansowego z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4.

1b. Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są również jednostki, o których mowa w ust. 1a pkt 1, które:

- 1) za poprzedni rok obrotowy sporządziły sprawozdanie finansowe z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4 oraz
- 2) w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, albo w roku poprzedzającym ten rok obrotowy przekroczyły dwie z wymienionych w ust. 1a pkt 1 wielkości.””;

Uwaga:

Poprawki nr 6 i 12 należy głosować łącznie.

- 6) w art. 1:
- a) w pkt 2 w lit. b, w ust. 3 wyrazy „ust. 1 pkt 1a lit. c” zastępuje się wyrazami „ust. 1a pkt 3”,
 - b) w pkt 3, w ust. 2a wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”,
 - c) w pkt 6 w lit. a, w ust. 3a wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”,
 - d) w pkt 10, w ust. 4 wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. a i e” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 1 i ust. 1b”;
- Poprawka
KBFP
poparta przez
komisję

- 7) w art. 1 w pkt 4, art. 28a otrzymuje brzmienie:
- „Art. 28a. Jednostka mikro nie wycenia aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia.”;
- Poprawka
KBFP
poparta przez
komisję

Uwaga:

Przyjęcie poprawki nr 8 wyklucza głosowanie poprawki nr 9.

- 8) art. 2 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 2. 1. Ustawa wymieniona w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ma zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok obrotowy kończący się po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.
2. Przepis ust. 1 stosuje się również do jednostek, o których mowa:
- 1) w art. 3 ust. 1a pkt 1 dodawanym do ustawy wymienionej w art. 1, z wyłączeniem jednostek rozpoczynających działalność, pod warunkiem że w roku obrotowym kończącym się po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy jednostki te nie przekroczyły co najmniej dwóch z
- Poprawka
senatorów:
K. Kleiny,
P. Gruszczyńskiego
poparta przez
komisję

- wymienionych w tym przepisie wielkości;
- 2) w art. 3 ust. 1a pkt 3 dodawanym do ustawy wymienionej w art. 1, z wyłączeniem jednostek rozpoczynających działalność, pod warunkiem że w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy kończący się po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy jednostki te osiągnęły przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych w wysokości mieszczącej się w przedziale określonym w tym przepisie.”;
- 9) w art. 2:
- a) w ust. 2 wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. a” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 1”;
- b) w ust. 3 wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”;
- 10) w załączniku do ustawy, w załączniku nr 4 w części „Informacje ogólne” pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) firma, siedziba i adres albo miejsce zamieszkania i adres oraz numer we właściwym rejestrze sądowym albo ewidencji,”;
- 11) w załączniku do ustawy, w załączniku nr 4:
- a) w części „Bilans” w podczęści „Aktywa” lit. A otrzymuje brzmienie: „A. Aktywa trwałe, w tym środki trwałe”;
- b) w części „Rachunek zysków i strat”:
- lit. A otrzymuje brzmienie: „A. Przychody podstawowej działalności operacyjnej i zrównane z nimi, w tym zmiana stanu produktów (zwiększenie – wartość dodatnia, zmniejszenie – wartość ujemna)”;
 - lit. C i D otrzymują brzmienie: „C. Pozostałe przychody i zyski, w tym aktualizacja wartości aktywów
 - D. Pozostałe koszty i straty, w tym aktualizacja wartości aktywów”;
 - drugą lit. F oznacza się jako lit. G;
- Poprawka KBFP
- Poprawka KBFP poparta przez komisję
- Poprawka KBFP poparta przez komisję

12) w załączniku do ustawy, w załączniku nr 4 w części „Rachunek zysków i strat”:

Poprawka
KBFP
poparta przez
komisję

a) w lit. F wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. a, c-e” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 1, 3 i 4 oraz ust. 1b”,

b) w dotychczasowej drugiej lit. F w ppkt II wyrazy „art. 3 ust. 1 pkt 1a lit. b” zastępuje się wyrazami „art. 3 ust. 1a pkt 2”.

.....
Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
.....

Wydruk z 2014.09.19

Dz.U.2014.1118 -j.t. - Działalność pożytku publicznego i wolontariat.

Wersja 2014.09.13 do 2014.12.31

Dz.U.2014.1118 j.t.

2014.09.13

zm. przen.

Dz.U.2014.1146

art. 82

USTAWA

z dnia 24 kwietnia 2003 r.

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

(tekst jednolity)

DZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. 1. Ustawa reguluje zasady:

- 1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi;
- 2) uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;
- 3) sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;
- 4) tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

2. Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) dotacji - rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.);
- 2) "środkach publicznych" - rozumie się przez to środki publiczne, o których mowa w ustawie o finansach publicznych, przeznaczone na wydatki publiczne w rozumieniu tej ustawy;
- 3) wolontariuszu - rozumie się przez to osobę fizyczną, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie;
- 4) inicjatywie lokalnej - rozumie się przez to formę współpracy jednostek samorządu terytorialnego z ich mieszkańcami, w celu wspólnego realizowania zadania publicznego na rzecz społeczności lokalnej.

Art. 3. 1. Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.

2. Organizacjami pozarządowymi są:

- 1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych,
- 2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku
- osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Działalność pożytku publicznego może być prowadzona także przez:

- 1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i

wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;

- 2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) spółdzielnie socjalne;
- 4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 715), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

3a. Przepisów art. 19b-41i nie stosuje się do spółdzielni socjalnych.

4. Przepisów działu II nie stosuje się do:

- 1) partii politycznych;
- 2) związków zawodowych i organizacji pracodawców;
- 3) samorządów zawodowych;
- 4) (uchylony);
- 5) fundacji utworzonych przez partie polityczne;
- 6) (uchylony).

5. Przepisów rozdziału 2 działu II nie stosuje się do zlecenia realizacji zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą finansowanych ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest Szef Kancelarii Senatu.

6. (uchylony).

Art. 4. 1. Sfera zadań publicznych, o której mowa w art. 3 ust. 1, obejmuje zadania w zakresie:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 1a) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) działalności charytatywnej;
- 4) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 5) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 6) ochrony i promocji zdrowia;
- 7) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 8) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 9) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 10) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 11) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 12) działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 13) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 14) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 15) wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 16) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 17) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 18) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 19) turystyki i krajoznawstwa;
- 20) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 21) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 23) ratownictwa i ochrony ludności;
- 24) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- 25) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 26) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 27) promocji i organizacji wolontariatu;
- 28) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 29) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;

- 30) promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;
- 31) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 32) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 33) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32.

2. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, zadania w zakresie innym niż wymienione w ust. 1 jako należące do sfery zadań publicznych, kierując się ich szczególną społeczną użytecznością oraz możliwością ich wykonywania przez podmioty, o których mowa w art. 5 ust. 1, w sposób zapewniający wystarczające zaspokajanie potrzeb społecznych.

Art. 5. 1. Organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, prowadzącymi, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów administracji publicznej, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom tych organów.

2. Współpraca, o której mowa w ust. 1, odbywa się w szczególności w formach:

- 1) zlecenia organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie;
- 2) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności;
- 3) konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- 4) konsultowania projektów aktów normatywnych dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4, z radami działalności pożytku publicznego, w przypadku ich utworzenia przez właściwe jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej;
- 6) umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej na zasadach określonych w ustawie;
- 7) umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. poz. 1146).

3. Współpraca, o której mowa w ust. 1, odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

4. Zlecenie realizacji zadań publicznych, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, jako zadań zleconych w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e, art. 151 ust. 1 oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, może mieć formy:

- 1) powierzenia wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
- 2) wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

5. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa, w drodze uchwały, szczegółowy sposób konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

6. Organ administracji publicznej może po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 tworzyć i prowadzić jednostki organizacyjne, których celem jest działalność, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 33.

7. Podmiotem prowadzącym jednostkę, o której mowa w ust. 6, może być także organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3.

8. Jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać pożyczek, gwarancji, poręczeń organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, na realizację zadań w sferze pożytku publicznego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 5a. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Roczny

program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może uchwalić, w sposób określony w ust. 1, wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3.

3. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 30 kwietnia każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

4. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 zawiera w szczególności:

- 1) cel główny i cele szczegółowe programu;
- 2) zasady współpracy;
- 3) zakres przedmiotowy;
- 4) formy współpracy, o których mowa w art. 5 ust. 2;
- 5) priorytetowe zadania publiczne;
- 6) okres realizacji programu;
- 7) sposób realizacji programu;
- 8) wysokość środków planowanych na realizację programu;
- 9) sposób oceny realizacji programu;
- 10) informację o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji;
- 11) tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

Art. 5b. 1. Organ administracji rządowej może, w drodze zarządzenia, przyjąć, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 na okres od roku do 5 lat.

2. Przepisy art. 5a ust. 1 zdanie 2 i ust. 4 stosuje się odpowiednio.

3. Organ administracji rządowej nie później niż do dnia 30 kwietnia każdego roku ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

Art. 5c. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po zasięgnięciu opinii Rady Działalności Pożytku Publicznego, zwanej dalej "Radą", może opracować resortowe oraz rządowe programy wspierania rozwoju organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 oraz finansowo wspierać te programy, w szczególności w trybie, o którym mowa w art. 11.

DZIAŁ II

DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO

Rozdział 1

Działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego

Art. 6. Działalność pożytku publicznego nie jest, z zastrzeżeniem art. 9 ust. 1, działalnością gospodarczą, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, i może być prowadzona jako działalność nieodpłatna lub jako działalność odpłatna.

Art. 7. Działalnością nieodpłatną pożytku publicznego jest działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które nie pobierają one wynagrodzenia.

Art. 8. 1. Działalnością odpłatną pożytku publicznego jest:

- 1) działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które pobierają one wynagrodzenie;
- 2) sprzedaż towarów lub usług wytworzonych lub świadczonych przez osoby bezpośrednio korzystające z działalności pożytku publicznego, w szczególności w zakresie rehabilitacji oraz przystosowania do pracy zawodowej osób niepełnosprawnych oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Przychód z działalności odpłatnej pożytku publicznego służy wyłącznie prowadzeniu działalności pożytku publicznego.

Art. 9. 1. Działalność odpłatna pożytku publicznego organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 stanowi działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli:

- 1) wynagrodzenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1, jest w odniesieniu do działalności danego rodzaju wyższe od tego, jakie wynika z kosztów tej działalności, lub
- 2) przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego, za okres ostatnich 3 miesięcy, przekracza 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

1a. Organ administracji publicznej, który w trakcie kontroli stwierdzi okoliczność, o której mowa w ust. 1, wzywa organizację pozarządową oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 do złożenia wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju w terminie 30 dni od dnia wezwania.

1b. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 1a, organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 nie wykaże organowi administracji publicznej, że złożyła wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju, organ administracji publicznej informuje sąd rejestrowy właściwy dla tej organizacji o prowadzeniu przez nią działalności gospodarczej. Przepis art. 24 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1203) stosuje się odpowiednio.

2. Przez wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, rozumie się wynagrodzenie z tytułu świadczenia pracy lub usług, niezależnie od sposobu nawiązania stosunku pracy lub rodzaju i treści umowy cywilnoprawnej z osobą fizyczną.

3. Nie można prowadzić odpłatnej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej w odniesieniu do tego samego przedmiotu działalności.

Art. 10. 1. Prowadzenie przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4:

- 1) nieodpłatnej działalności pożytku publicznego,
- 2) odpłatnej działalności pożytku publicznego lub
- 3) działalności gospodarczej

- wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników każdej z tych działalności, z zastrzeżeniem przepisów o rachunkowości.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku organizacyjnego wyodrębnienia działalności pożytku publicznego.

3. Zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 określają w statucie lub w innym akcie wewnętrznym.

Rozdział 2

Prowadzenie działalności pożytku publicznego na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych

Art. 11. 1. Organy administracji publicznej:

- 1) wspierają w sferze, o której mowa w art. 4, realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, prowadzące działalność statutową w danej dziedzinie;
- 2) powierzają w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, realizację zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, prowadzącym działalność statutową w danej dziedzinie.

2. Wspieranie oraz powierzanie, o których mowa w ust. 1, odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecania.

2a. Obsługa konkursu, o którym mowa w ust. 2, może być zlecona organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3.

2b. Obsługa konkursu, o której mowa w ust. 2a, nie obejmuje:

- 1) ogłoszenia otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 13 ust. 3;
- 2) powołania komisji konkursowej, o którym mowa w art. 15 ust. 2a;
- 3) wyboru ofert, o którym mowa w art. 15 ust. 2g;
- 4) ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 15 ust. 2h;
- 5) zawierania umów o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego z wyłonionymi organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;
- 6) unieważnienia otwartego konkursu ofert, o którym mowa w art. 18a.

3. W otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ust. 2, uczestniczą organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3.

4. Wybór zlecenia realizacji zadań publicznych w trybie, o którym mowa w ust. 2, lub w innym trybie określonym w odrębnych przepisach, następuje w sposób zapewniający wysoką jakość wykonania danego zadania.

5. Wspieranie oraz powierzanie zadań, o których mowa w ust. 1, może nastąpić na zasadach i w trybie przepisów o partnerstwie publiczno-prywatnym albo na podstawie umów międzynarodowych, jeżeli na realizację określonego zadania publicznego będą przekazywane niepodlegające zwrotowi środki ze źródeł zagranicznych.

Art. 11a. W razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej, w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 333 i 915), w kraju lub poza jego granicami organ administracji publicznej, w celu zapobieżenia ich skutkom, może zlecać organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizację zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47, art. 151 oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 11b. Prezes Rady Ministrów, jeżeli jest to niezbędne ze względu na ochronę życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na ważny interes społeczny lub ważny interes publiczny, może zlecać organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47 oraz art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 11c. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w przypadkach dotyczących zadań z zakresu ochrony ludności i ratownictwa, może zlecać podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241 oraz z 2013 r. poz. 7), podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240), jednostkom ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380, z późn. zm.), oraz Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47 oraz art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Art. 11d. Do realizacji zadań publicznych zleczanych na podstawie art. 11a-11c stosuje się odpowiednio przepisy art. 15 ust. 1 i art. 16-18 oraz przepisy wydane na podstawie art. 19.

Art. 12. 1. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 mogą z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, także takiego, które jest realizowane dotychczas w inny sposób, w tym przez organy administracji publicznej. Wniosek zawiera w szczególności:

- 1) opis zadania publicznego przeznaczonego do realizacji;
- 2) szacunkową kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, organ administracji publicznej, w terminie nieprzekraczającym 1 miesiąca od dnia wpłynięcia wniosku:

- 1) rozpatruje celowość realizacji zadania publicznego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, biorąc pod uwagę:

- a) stopień, w jakim wniosek odpowiada priorytetowym zadaniom publicznym, określonym w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3,
 - b) zapewnienie wysokiej jakości wykonania danego zadania,
 - c) środki dostępne na realizację zadań publicznych,
 - d) korzyści wynikające z realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3;
- 2) informuje o podjętym rozstrzygnięciu, a w przypadku stwierdzenia celowości realizacji zadania publicznego informuje składającego wniosek o trybie zlecenia zadania publicznego, o którym mowa w art. 11 ust. 2, oraz o terminie ogłoszenia otwartego konkursu ofert.

Art. 13. 1. Organ administracji publicznej zamierzający zlecić realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, ogłasza otwarty konkurs ofert. Termin do składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia, o którym mowa w ust. 3.

2. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert powinno zawierać informacje o:

- 1) rodzaju zadania;
- 2) wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania;
- 3) zasadach przyznawania dotacji;
- 4) terminach i warunkach realizacji zadania;
- 5) terminie składania ofert;
- 6) trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert;
- 7) zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3.

3. Otwarty konkurs ofert ogłasza się:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 2) w siedzibie organu administracji publicznej w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń;
- 3) na stronie internetowej organu administracji publicznej.

4. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert można także zamieścić w dzienniku lub tygodniku o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym lub lokalnym, w zależności od rodzaju zadania publicznego.

5. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w roku następnym może nastąpić na podstawie projektu uchwały budżetowej przekazanego organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o finansach publicznych.

Art. 14. 1. Oferta złożona w trybie, o którym mowa w art. 11 ust. 2 lub w art. 19a ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji;
- 2) termin i miejsce realizacji zadania publicznego;
- 3) kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego;
- 4) informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 składających ofertę w zakresie, którego dotyczy zadanie publiczne;
- 5) informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego oraz o planowanej wysokości środków finansowych na realizację danego zadania pochodzących z innych źródeł;
- 6) deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego.

2. Dwie lub więcej organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 działające wspólnie mogą złożyć ofertę wspólną.

3. Oferta wspólna wskazuje:

- 1) jakie działania w ramach realizacji zadania publicznego będą wykonywać poszczególne organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3;
- 2) sposób reprezentacji podmiotów, o których mowa w ust. 2, wobec organu administracji publicznej.

4. Umowę zawartą między organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, określającą zakres ich świadczeń składających się na

realizację zadania publicznego, załącza się do umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego.

5. Organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 składające ofertę wspólną ponoszą odpowiedzialność solidarną za zobowiązania, o których mowa w art. 16 ust. 1.

Art. 15. 1. Organ administracji publicznej przy rozpatrywaniu ofert:

- 1) ocenia możliwość realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3;
- 2) ocenia przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego, w tym w odniesieniu do zakresu rzeczowego zadania;
- 3) ocenia proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacja pozarządowa lub podmioty określone w art. 3 ust. 3 będą realizować zadanie publiczne;
- 4) w przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 4 pkt 2, uwzględnia planowany przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 udział środków finansowych własnych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania publicznego;
- 5) uwzględnia planowany przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, wkład rzeczowy, osobowy, w tym świadczenia wolontariuszy i pracę społeczną członków;
- 6) uwzględnia analizę i ocenę realizacji zleconych zadań publicznych w przypadku organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, które w latach poprzednich realizowały zlecone zadania publiczne, biorąc pod uwagę rzetelność i terminowość oraz sposób rozliczenia otrzymanych na ten cel środków.

2. Przepis ust. 1 ma zastosowanie także, gdy w wyniku ogłoszenia otwartego konkursu ofert została zgłoszona jedna oferta.

2a. Organ administracji publicznej ogłaszający otwarty konkurs ofert powołuje komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert.

2b. W skład komisji konkursowej powołanej przez organ jednostki samorządu terytorialnego wchodzi przedstawiciele organu wykonawczego tej jednostki.

2c. W skład komisji konkursowej powołanej przez organ administracji rządowej wchodzi przedstawiciele tego organu.

2d. W skład komisji konkursowej wchodzi osoby wskazane przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z wyłączeniem osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, biorące udział w konkursie.

2da. Komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, jeżeli:

- 1) żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej lub
- 2) wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej, lub
- 3) wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu na podstawie art. 15 ust. 2d lub art. 15 ust. 2f.

2e. W pracach komisji konkursowej mogą uczestniczyć także, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy.

2f. Do członków komisji konkursowej biorących udział w opiniowaniu ofert stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 oraz z 2014 r. poz. 183) dotyczące wyłączenia pracownika.

2g. W otwartym konkursie ofert może zostać wybrana więcej niż jedna oferta.

2h. Ogłoszenie wyników otwartego konkursu ofert zawiera w szczególności:

- 1) nazwę oferenta;
- 2) nazwę zadania publicznego;
- 3) wysokość przyznanych środków publicznych.

2i. Każdy, w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu, może żądać uzasadnienia wyboru lub odrzucenia oferty.

2j. Wyniki otwartego konkursu ofert ogłasza się niezwłocznie po wyborze oferty w sposób określony w art. 13 ust. 3.

3. (uchylony).

4. Po ogłoszeniu wyników otwartego konkursu ofert organ administracji publicznej, bez zbędnej zwłoki, zawiera umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o

powierzenie realizacji zadania publicznego z wyłoniionymi organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3.

Art. 16. 1. Organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, przyjmując zlecenie realizacji zadania publicznego w trybie określonym w art. 11 ust. 2, zobowiązują się do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie, odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego, sporządzonej z uwzględnieniem art. 151 ust. 2 i art. 221 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz przepisów ustawy, a organ administracji publicznej zobowiązuje się do przekazania na realizację zadania dotacji.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

3. Umowa o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego może być zawarta na czas realizacji zadania lub na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat.

4. Zadanie publiczne nie może być realizowane przez podmiot niebędący stroną umowy o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego, z zastrzeżeniem ust. 7.

5. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 są zobowiązane do wyodrębnienia w ewidencji księgowej środków otrzymanych na realizację umowy, o której mowa w ust. 1. Przepis art. 10 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

6. W przypadku zlecenia realizacji zadania publicznego organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, które złożyły ofertę wspólną, w umowie o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego należy wskazać prawa i obowiązki każdej z organizacji lub podmiotów, w tym zakres ich świadczeń składających się na realizowane zadanie.

7. Organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, z którymi organ administracji publicznej zawarł umowę, o której mowa w ust. 1, mogą zlecić realizację zadania publicznego wybranym, w sposób zapewniający jawność i uczciwą konkurencję organizacjom pozarządowym lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, niebędącym stronami umowy, odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie zadania publicznego.

Art. 17. Organ administracji publicznej zlecający zadanie publiczne dokonuje kontroli i oceny realizacji zadania, a w szczególności:

- 1) stanu realizacji zadania;
- 2) efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania;
- 3) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- 4) prowadzenia dokumentacji określonej w przepisach prawa i w postanowieniach umowy.

Art. 18. 1. Sprawozdanie z wykonania zadania publicznego określonego w umowie należy sporządzić w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego.

2. Okresem sprawozdawczym jest rok budżetowy.

3. Organ administracji publicznej może wezwać do złożenia w roku budżetowym częściowych sprawozdań z wykonania zadania publicznego, nie wcześniej niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia wezwania.

Art. 18a. 1. Organ administracji publicznej unieważnia otwarty konkurs ofert, jeżeli:

- 1) nie złożono żadnej oferty;
- 2) żadna ze złożonych ofert nie spełniała wymogów zawartych w ogłoszeniu, o którym mowa w art. 13 ust. 2.

2. Informację o unieważnieniu otwartego konkursu ofert organ administracji publicznej podaje do publicznej wiadomości w sposób określony w art. 13 ust. 3.

Art. 19. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór oferty, o której mowa w art. 11 ust. 2,
- 2) ramowy wzór umowy, o której mowa w art. 16 ust. 1,
- 3) wzór sprawozdania, o którym mowa w art. 18 ust. 1

- uwzględniając konieczność zapewnienia pełnych informacji dotyczących wykonania zadania publicznego.

Art. 19a. 1. Na podstawie oferty realizacji zadania publicznego, o której mowa w art. 14, złożonej przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego uznając celowość realizacji tego zadania, może zlecić organizacji pozarządowej lub podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym, spełniającego łącznie następujące warunki:

- 1) wysokość dofinansowania lub finansowania zadania publicznego nie przekracza kwoty 10.000 zł;
- 2) zadanie publiczne ma być realizowane w okresie nie dłuższym niż 90 dni.

2. (uchylony).

3. W terminie nie dłuższym niż 7 dni roboczych od dnia wpłynięcia oferty, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego zamieszcza ofertę na okres 7 dni:

- 1) w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 2) w siedzibie organu jednostki samorządu terytorialnego w miejscu przeznaczonym na zamieszczanie ogłoszeń;
- 3) na stronie internetowej organu jednostki samorządu terytorialnego.

4. Każdy, w terminie 7 dni od dnia zamieszczenia oferty w sposób, o którym mowa w ust. 3, może zgłosić uwagi dotyczące oferty.

5. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 4, oraz po rozpatrzeniu uwag, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie zawiera umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego. Oferta, o której mowa w ust. 2, stanowi załącznik do umowy.

6. Łączna kwota środków finansowych przekazanych przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego tej samej organizacji pozarządowej lub temu samemu podmiotowi wymienionemu w art. 3 ust. 3, w trybie określonym w ust. 1, w danym roku kalendarzowym, nie może przekroczyć kwoty 20.000 zł.

7. Wysokość środków finansowych przyznanych przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego w trybie, o którym mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w roku budżetowym na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3.

8. Do umów zawartych na podstawie ust. 5 stosuje się odpowiednio przepisy art. 16-18 oraz przepisy wydane na podstawie art. 19.

Rozdział 2a

Inicjatywa lokalna

Art. 19b. 1. W ramach inicjatywy lokalnej mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego bezpośrednio, bądź za pośrednictwem organizacji pozarządowych, lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 mogą złożyć wniosek o realizację zadania publicznego do jednostki samorządu terytorialnego, na terenie której mają miejsce zamieszkania lub siedzibę, w zakresie:

- 1) działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 13, obejmującej w szczególności budowę, rozbudowę lub remont dróg, kanalizacji, sieci wodociągowej, budynków oraz obiektów architektury stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 16 i 27;
- 3) edukacji, oświaty i wychowania, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 14;
- 4) działalności w sferze kultury fizycznej i turystyki, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 17 i 19;
- 5) ochrony przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 18;
- 6) porządku i bezpieczeństwa publicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 20.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, stanowi wniosek w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 19c. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa tryb i szczegółowe kryteria oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej. Szczegółowe kryteria oceny powinny uwzględniać przede wszystkim wkład pracy społecznej w realizację inicjatywy lokalnej.

2. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, dokonując oceny wniosku, bierze pod uwagę szczegółowe kryteria oceny wniosku oraz jego celowość z punktu widzenia potrzeb społeczności lokalnej.

Art. 19d. Po uwzględnieniu wniosku, o którym mowa w art. 19b ust. 1, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego zawiera na czas określony umowę o wykonanie inicjatywy lokalnej z wnioskodawcą.

Art. 19e. Zobowiązanie wnioskodawcy może polegać na świadczeniu pracy społecznej, na świadczeniach pieniężnych lub rzeczowych.

Art. 19f. Wnioskodawca może otrzymać od jednostki samorządu terytorialnego na czas trwania umowy rzeczy konieczne do wykonania inicjatywy lokalnej.

Art. 19g. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego wspólnie z wnioskodawcą opracowuje dokumenty niezbędne do przeprowadzenia inicjatywy lokalnej, w tym harmonogram i kosztorys.

Art. 19h. W zakresie nieuregulowanym w ustawie, do umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 121 i 827).

Rozdział 3

Organizacje pożytku publicznego

Art. 20. 1. Organizacją pożytku publicznego może być organizacja pozarządowa oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, z zastrzeżeniem art. 21, która spełnia łącznie następujące wymagania:

- 1) prowadzi działalność pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności, lub określonej grupy podmiotów, pod warunkiem że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa;
- 2) może prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego;
- 3) nadwyżkę przychodów nad kosztami przeznacza na działalność, o której mowa w pkt 1;
- 4) ma statutowy kolejalny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli lub nadzoru:
 - a) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej,
 - b) nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
 - c) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni;
- 5) członkowie organu zarządzającego nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 6) statut lub inne akty wewnętrzne organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4, zabraniają:
 - a) udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej "osobami bliskimi",
 - b) przekazywania ich majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności, jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,

- c) wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego,
- d) zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

2. W przypadku stowarzyszeń działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz członków stowarzyszenia.

Art. 21. W przypadku podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1:

- 1) działalność pożytku publicznego określona w art. 20 ust. 1 pkt 1 podlega wyodrębnieniu w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym;
- 2) przepis art. 20 ust. 1 pkt 3 stosuje się do nadwyżki przychodu nad kosztami uzyskiwanej w wyniku prowadzenia działalności pożytku publicznego;
- 3) przepis art. 20 ust. 1 pkt 4 stosuje się odpowiednio, z uwzględnieniem szczegółowych zasad organizacji i działania tych jednostek, uregulowanych w przepisach dla nich właściwych, w tym w statutach lub innych aktach wewnętrznych.

Art. 22. 1. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4 mogą uzyskać status organizacji pożytku publicznego pod warunkiem, iż działalność o której mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 prowadzona jest nieprzerwanie przez co najmniej 2 lata.

2. Organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 4 podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do tego Rejestru informacji o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 20, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym.

3. Organizacja pozarządowa Inna niż wymieniona w ust. 2 oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1, uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego, na zasadach i w trybie określonych w ustawie, o której mowa w ust. 2.

4. Organizacja pozarządowa, oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 4 o których mowa w ust. 2, traci status organizacji pożytku publicznego z chwilą wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego informacji o spełnianiu wymagań określonych w art. 20, a podmioty, o których mowa w ust. 3 - z chwilą ich wykreślenia z tego Rejestru.

Art. 22a. 1. W przypadku wykreślenia organizacji pożytku publicznego albo informacji o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 20, z Krajowego Rejestru Sądowego organizacja pozarządowa lub podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 lub 4 może ponownie uzyskać status organizacji pożytku publicznego:

- 1) po złożeniu wniosku o wpis - w przypadku gdy wykreślenie z Krajowego Rejestru Sądowego nastąpiło na podstawie wniosku organizacji pozarządowej lub podmiotu wymienionego w art. 3 ust. 3 pkt 1 lub 4;
- 2) po upływie 2 lat od chwili wykreślenia z Krajowego Rejestru Sądowego:
 - a) na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,
 - b) z urzędu przez właściwy sąd rejestrowy.

2. Przepisy art. 20 i art. 22 stosuje się odpowiednio.

Art. 23. 1. Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych.

1a. Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1, posiadające status organizacji pożytku publicznego, sporządzają sprawozdanie merytoryczne jedynie z wyodrębnionej działalności pożytku publicznego oraz podają je do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty.

2. Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie finansowe, na zasadach określonych w przepisach o rachunkowości.

2a. Organizacja pożytku publicznego podaje sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2, do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej.

2b. Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1, posiadające status organizacji pożytku publicznego, sporządzają sprawozdanie finansowe jedynie z wyodrębnionej działalności pożytku publicznego.

3. (uchylony).

4. (uchylony).

5. W odniesieniu do organizacji pożytku publicznego, których sprawozdanie finansowe nie podlega obowiązkowi badania zgodnie z przepisami o rachunkowości, minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego może w drodze rozporządzenia wprowadzić taki obowiązek, biorąc pod uwagę:

- 1) wysokość otrzymanych dotacji;
- 2) wielkość osiąganych przychodów;
- 3) potrzebę zapewnienia kontroli prawidłowości prowadzonej ewidencji.

6. Organizacja pożytku publicznego zamieszcza zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1 i 2, w terminie do dnia 15 lipca roku następującego po roku, za który składane jest sprawozdanie finansowe i merytoryczne, na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

6a. Organizacja pożytku publicznego, która nie zamieściła na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie określonym w ust. 6 lub 6b, zatwierdzonego sprawozdania finansowego i sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1 i 2, nie zostaje uwzględniona w wykazie organizacji pożytku publicznego, o którym mowa w art. 27a.

6b. Organizacja pożytku publicznego, której rok obrotowy nie jest rokiem kalendarzowym, zamieszcza na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1 i 2, w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego.

6c. Organizacja pożytku publicznego, która w roku obrotowym, za który sporządza sprawozdanie finansowe i merytoryczne ze swojej działalności, osiągnęła przychód nieprzekraczający 100.000 zł, zamieszcza na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie, o którym mowa w ust. 6 lub w ust. 6b, sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1 i 1a, w formie uproszczonego sprawozdania merytorycznego.

6d. Uproszczone sprawozdanie merytoryczne, o którym mowa w ust. 6c, zawiera:

- 1) dane o organizacji pożytku publicznego;
- 2) opis prowadzonej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej wraz z podaniem kodów PKD;
- 3) ogólne informacje o uzyskanych przychodach i poniesionych kosztach;
- 4) podstawowe informacje o:
 - a) zatrudnieniu oraz kwocie wynagrodzeń,
 - b) członkach oraz wolontariuszach;
- 5) informacje o:
 - a) uzyskanym przychodzie z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
 - b) sposobie wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
 - c) poniesionych kosztach administracyjnych,
 - d) działalności zleconej przez organy administracji publicznej,
 - e) korzystaniu z uprawnień,
 - f) przeprowadzonych kontrolach.

6e. Sprawozdanie merytoryczne, o którym mowa w ust. 1 i 1a, zawiera:

- 1) dane o organizacji pożytku publicznego;
- 2) określenie celów statutowych;
- 3) opis prowadzonej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej wraz z podaniem kodów PKD;
- 4) szczegółowe informacje o:
 - a) zatrudnieniu i kwocie wynagrodzeń,
 - b) członkach oraz wolontariuszach;
- 5) informacje o:

- a) poniesionych kosztach i uzyskanych przychodach, w tym z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
- b) sposobie wydatkowania środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych,
- c) działalności zleconej przez organy administracji publicznej,
- d) korzystaniu z uprawnień,
- e) zrealizowanych zamówieniach publicznych,
- f) posiadanych udziałach lub akcjach w spółkach,
- g) fundacjach, których organizacja pożytku publicznego jest fundatorem,
- h) udzielonych pożyczkach,
- i) przeprowadzonych kontrolach,
- j) przeprowadzonych badaniach sprawozdań finansowych.

7. (uchylony).

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór sprawozdania merytorycznego, o którym mowa w ust. 1 i 1a, oraz wzór uproszczonego sprawozdania merytorycznego, o którym mowa w ust. 6c, kierując się potrzebą ujednoczenia składanych sprawozdań.

Art. 24. 1. Organizacji pożytku publicznego przysługuje, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, zwolnienie od:

- 1) podatku dochodowego od osób prawnych,
- 2) podatku od nieruchomości,
- 3) podatku od czynności cywilnoprawnych,
- 4) opłaty skarbowej,
- 5) opłat sądowych

- w odniesieniu do prowadzonej przez nią działalności pożytku publicznego.

2. Organizacja pożytku publicznego może, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

3. Organizacja pozarządowa, która uzyskała status organizacji pożytku publicznego, jest obowiązana wypełnić zobowiązania wynikające ze zwolnień podatkowych, z których korzystała przed dniem uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

4. W przypadku utraty przez organizację pozarządową statusu organizacji pożytku publicznego traci ona prawo do korzystania ze zwolnień wynikających z posiadania tego statusu.

5. Użytkowanie, o którym mowa w ust. 2, wygasa z mocy prawa w przypadku utraty statusu organizacji pożytku publicznego.

Art. 25. W organizacji pożytku publicznego mogą wykonywać pracę osoby skierowane do odbycia służby zastępczej, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

Art. 26. Jednostki publicznej radiofonii i telewizji umożliwiają organizacjom pożytku publicznego nieodpłatne informowanie o ich działalności na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Art. 27. 1. Podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może, na zasadach i w trybie określonym w przepisach odrębnych, przekazać 1% podatku obliczonego zgodnie z odrębnymi przepisami na rzecz wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego.

2. Otrzymane przez organizację pożytku publicznego środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych mogą być wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych zamieszcza w terminie do dnia 30 września każdego roku, na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra wykaz organizacji pożytku publicznego, zawierający: nazwę i numer wpisu organizacji pożytku publicznego do Krajowego Rejestru Sądowego, oraz wysokość środków otrzymanych przez tę organizację, pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok poprzedzający.

Art. 27a. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi w formie elektronicznej wykaz organizacji mających status organizacji pożytku publicznego na dzień 30 listopada roku podatkowego, na które podatnik podatku dochodowego od osób

fizycznych może przekazać 1% podatku z zeznań podatkowych składanych za rok podatkowy, i nie później niż dnia 15 grudnia roku podatkowego zamieszcza ten wykaz na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego prowadzi wykaz, o którym mowa w ust. 1, do dnia 31 grudnia roku następującego po roku podatkowym.

3. W wykazie, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się organizacje pożytku publicznego:

- 1) które w terminie zamieściły na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności oraz roczne sprawozdanie finansowe, o których mowa w art. 23 ust. 1 i 2, w roku, za który składane jest zeznanie podatkowe;
- 2) w stosunku do których nie wpisano do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości.

4. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do każdej organizacji pożytku publicznego, zawiera:

- 1) nazwę;
- 2) siedzibę;
- 3) numer wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego;
- 4) numer identyfikacji podatkowej, jeżeli został on nadany organizacji oraz wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego.

5. W przypadku wpisania po dniu 30 listopada roku podatkowego do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości organizacji pożytku publicznego albo w przypadku wykreślenia informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego, organizację tę usuwa się z wykazu, o którym mowa w ust. 1.

6. Minister Sprawiedliwości dostarcza ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego informacje dotyczące organizacji pożytku publicznego, o których mowa w ust. 4 i 5.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dostarcza ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych informacje dotyczące organizacji pożytku publicznego, o których mowa w ust. 4 i 5, uwzględnionych w wykazie, o którym mowa w ust. 1.

8. Organizacja pożytku publicznego jest obowiązana nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku podatkowym podać naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według siedziby tej organizacji numer rachunku bankowego właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przez dokonanie zgłoszenia identyfikacyjnego albo zgłoszenia aktualizacyjnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. z 2012 r. poz. 1314 oraz z 2013 r. poz. 2).

9. Przepisu ust. 8 nie stosuje się do organizacji, które zgłosiły numer rachunku bankowego w latach ubiegłych jako właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i jest on aktualny.

10. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, tryby, terminy oraz format i strukturę danych dla wymiany informacji dotyczących organizacji pożytku publicznego, o których mowa w ust. 4 i 5, między ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego a Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, mając na względzie potrzebę zapewnienia sprawnej realizacji zadań związanych z tworzeniem i prowadzeniem wykazu, o którym mowa w ust. 1, oraz z przekazywaniem organizacjom pożytku publicznego środków pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Art. 27b. 1. Członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru organizacji pożytku publicznego oraz likwidator organizacji pożytku publicznego odpowiada wobec tej organizacji za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu organizacji pożytku publicznego, chyba że nie ponosi winy.

2. Członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru oraz likwidator organizacji pożytku publicznego powinien przy wykonywaniu obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.

3. Członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru organizacji pożytku publicznego, wykonujący swoje obowiązki społecznie, jest obowiązany dokładać przy tym należytej staranności.

4. Jeżeli szkodę, o której mowa w ust. 1, wyrządziło kilka osób wspólnie, osoby te ponoszą odpowiedzialność solidarną.

Rozdział 4

Nadzór

Art. 28. 1. Nadzór nad działalnością pożytku publicznego organizacji pożytku publicznego, w zakresie uprawnień, obowiązków i wymogów wynikających z art. 8-10, art. 20, art. 21, art. 23, art. 24-27 oraz art. 42-48, sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. (uchylony).

Art. 29. 1. Organizacja pożytku publicznego podlega kontroli ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w zakresie określonym w art. 28 ust. 1.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może zarządzić kontrolę z urzędu, a także na wniosek organu administracji publicznej, organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może powierzyć przeprowadzenie kontroli:

- 1) w porozumieniu z ministrem właściwym ze względu na przedmiot działalności organizacji pożytku publicznego, temu ministrowi;
- 2) wojewodzie.

4. Kontrolę przeprowadzają osoby posiadające imienne upoważnienie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego określające kontrolowaną organizację pożytku publicznego i podstawę prawną do podjęcia kontroli. W przypadku powierzenia przeprowadzenia kontroli jednemu z organów, o których mowa w ust. 3, pisemne upoważnienie wydaje ten organ.

Art. 30. 1. Osoby upoważnione do dokonywania kontroli są uprawnione do wstępu na teren nieruchomości lub jej części, na którym jest prowadzona działalność organizacji pożytku publicznego, oraz żądania pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji, a także udostępniania danych mających związek z przedmiotem kontroli.

2. Czynności kontrolnych, o których mowa w ust. 1, dokonuje się w obecności członka organu zarządzającego lub jego przedstawiciela albo pracownika kontrolowanej organizacji pożytku publicznego, a w razie nieobecności tych osób - w obecności przywołanego świadka.

Art. 31. 1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby przeprowadzające kontrolę i członek organu zarządzającego uprawniony do reprezentowania kontrolowanej organizacji pożytku publicznego lub osoba przez niego upoważniona. Odmowa podpisu protokołu przez członka organu zarządzającego organizacji pożytku publicznego lub osobę przez niego upoważnioną wymaga podania przyczyny. W przypadku odmowy podpisu protokół uznaje się za podpisany w dniu odmowy.

2. Członek organu zarządzającego uprawniony do reprezentowania kontrolowanej organizacji pożytku publicznego lub osoba przez niego upoważniona może, w terminie 14 dni od dnia podpisania protokołu, złożyć na piśmie wyjaśnienia albo zgłosić zastrzeżenia do treści protokołu.

3. Osoby przeprowadzające kontrolę, w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, przekazują na piśmie stanowisko członkowi organu zarządzającego kontrolowanej organizacji pożytku publicznego uprawnionemu do reprezentowania tej organizacji lub osobie przez niego upoważnionej w terminie 14 dni.

4. Po zakończeniu kontroli, z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w ust. 3, osoby przeprowadzające kontrolę sporządzają wystąpienie pokontrolne.

Art. 32. Wystąpienie pokontrolne zawiera ocenę stanu faktycznego wynikającą z ustaleń zawartych w protokole kontroli, w tym opis ustalonych uchybień, z uwzględnieniem przyczyn ich powstania, zakresu, skutków oraz osób odpowiedzialnych za

ich powstanie, a także termin usunięcia uchybień, nie krótszy niż 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego.

Art. 33. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po zakończeniu postępowania kontrolnego, w terminie 14 dni, przekazuje organizacji pożytku publicznego wystąpienie pokontrolne. W przypadku powierzenia przeprowadzenia kontroli, organy, o których mowa w art. 29 ust. 3, przekazują wystąpienie pokontrolne organizacji pożytku publicznego oraz ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może wystąpić do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub o wykreślenie organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego, w przypadku:

- 1) nieusunięcia uchybień określonych w wystąpieniu pokontrolnym lub uchylenia się od poddania się kontroli przez organizację pożytku publicznego;
- 2) rażącego naruszenia przepisów prawa stwierdzonego w wyniku kontroli, o której mowa w art. 29.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego występuje do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego, w przypadku niespełniania wymogów, określonych odpowiednio w art. 20 oraz w art. 21, przez organizację pożytku publicznego, stwierdzonych w wyniku kontroli.

4. W przypadku wykreślenia organizacji pożytku publicznego lub informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, z Krajowego Rejestru Sądowego, organizacja ta jest obowiązana, w terminie 3 miesięcy od dnia utraty statusu organizacji pożytku publicznego, wykorzystać na realizację celów statutowych środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, o których mowa w art. 27 ust. 1.

5. Środki finansowe niewykorzystane w sposób i w terminie określonych w ust. 4 organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4 są obowiązane przekazać niezwłocznie na rzecz, prowadzącej działalność statutową w tym samym lub zbliżonym zakresie, organizacji pożytku publicznego wskazanej przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, po uzyskaniu opinii Rady Działalności Pożytku Publicznego. Przekazanie środków nie stanowi w takim przypadku darowizny w rozumieniu odrębnych przepisów.

Art. 33a. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego:

- 1) w przypadku naruszenia obowiązków, o których mowa w art. 23, w szczególności niezamieszczenia na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w terminie sprawozdania finansowego i merytorycznego, lub zamieszczenia sprawozdań niekompletnych, lub budzących wątpliwości co do prawidłowości działalności organizacji pożytku publicznego, wzywa organizację pożytku publicznego do zaniechania naruszeń oraz przedstawienia niezbędnych wyjaśnień;
- 2) w przypadku niezastosowania się organizacji do wezwania w terminie 30 dni od jego otrzymania, występuje do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3.

2. Przepis ust. 1 ma zastosowanie również w przypadkach:

- 1) prowadzenia zbiórki publicznej bez wymaganego zgłoszenia lub nienadestania do ministra właściwego do spraw administracji publicznej sprawozdania z przeprowadzonej zbiórki publicznej lub sprawozdania ze sposobu rozdysponowania zebranych ofiar;
- 2) nienadestania informacji o rozliczeniu środków pochodzących ze zbiórki publicznej lub informacji o otrzymanych darowiznach, o których mowa w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 851 i 915);
- 3) prowadzenia:
 - a) placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku, centrum integracji społecznej, domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz szkół lub placówek publicznych określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), bez zezwolenia,

b) niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej bez uzyskania wpisu do rejestru⁽²⁾ określonego w *ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.)*⁽³⁾.

3. W przypadku powtarzającego się wykorzystywania otrzymanych dotacji niezgodnie z przeznaczeniem stwierdzonego decyzją organów administracji publicznej lub prawomocnym orzeczeniem sądu, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może wystąpić do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3.

Art. 33b. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, sposób i tryb przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego, w tym wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, uwzględniając konieczność zapewnienia jej sprawnego i skutecznego przebiegu.

Art. 34. 1. W zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą, do nadzoru i kontroli wydatkowania środków publicznych stosuje się odpowiednio przepisy o finansach publicznych.

2. Przepisy ust. 1, art. 28 i art. 30-33b nie wyłączają stosowania odrębnych przepisów dotyczących kontroli, a także uprawnień nadzorczych innych organów.

Rozdział 5

Rada Działalności Pożytku Publicznego

Art. 35. 1. Tworzy się Radę Działalności Pożytku Publicznego jako organ opiniodawczo-doradczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Do zadań Rady należy w szczególności:

- 1) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy;
- 2) wyrażanie opinii o projektach aktów prawnych oraz programach rządowych, związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych oraz działalnością pożytku publicznego oraz wolontariatu;
- 3) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi, lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, związanych z działalnością pożytku publicznego;
- 4) zbieranie i dokonywanie analizy informacji o prowadzonych kontrolach i ich skutkach;
- 5) wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych, zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 oraz rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych;
- 6) tworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, mechanizmów informowania o standardach prowadzenia działalności pożytku publicznego oraz o stwierdzonych przypadkach naruszenia tych standardów;
- 7) wskazywanie kandydatów na członka Rady Narodowego Funduszu Zdrowia oraz rady oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia powoływanych na zasadach i w trybie określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) ⁽⁴⁾ organizowanie wyborów przedstawicieli organizacji pozarządowych do składu komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

3. Kadencja Rady trwa 3 lata, przy czym członek Rady nie może pełnić funkcji dłużej niż 2 kolejne kadencje.

4. Termin wyrażenia przez Radę opinii wynosi 30 dni od dnia doręczenia projektów aktów prawnych lub programów rządowych, związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych oraz działalnością pożytku publicznego oraz wolontariatu. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

Art. 36. 1. Rada składa się z:

- 1) pięciu przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych;
- 2) pięciu przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego;

3) dziesięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3.

2. Członków Rady powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, z tym że powołanie członków Rady, reprezentujących:

- 1) organizacje pozarządowe, związki i porozumienia organizacji pozarządowych oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, następuje spośród kandydatów, z których każdy ma poparcie co najmniej 20 organizacji pozarządowych lub podmiotów określonych w art. 3 ust. 3, lub co najmniej 3 związków stowarzyszeń zrzeszających organizacje pozarządowe lub podmioty określone w art. 3 ust. 3;
- 2) organy administracji rządowej i jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane, następuje spośród osób zgłoszonych przez te organy i kierowników takich jednostek;
- 3) jednostki samorządu terytorialnego, następuje spośród osób zgłoszonych przez stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego odwołuje członka Rady przed upływem kadencji:

- 1) na jego wniosek;
- 2) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 2, reprezentowanego przez tego członka;
- 3) w przypadku skazania członka Rady prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
- 4) jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków członka Rady z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
- 5) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady.

Art. 37. Posiedzenia Rady są zwoływane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub na wniosek co najmniej jednej czwartej liczby członków Rady.

Art. 38. Rada może:

- 1) powoływać ekspertów;
- 2) zapraszać do uczestnictwa w jej posiedzeniach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 niereprezentowanych w Radzie, a także przedstawicieli rad wojewódzkich, powiatowych i gminnych;
- 3) zlecać przeprowadzanie badań i opracowanie ekspertyz związanych z realizacją jej zadań.

Art. 39. 1. Koszty funkcjonowania Rady związane z obsługą, przeprowadzaniem badań i opracowywaniem ekspertyz, a także z uczestnictwem w jej posiedzeniach ekspertów, członków Rady i osób niebędących jej członkami, pokrywa się z części budżetu, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Za udział w pracach Rady przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

3. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika będącego członkiem Rady od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach Rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, pokrywanego z części budżetu, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 40. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb powoływania członków Rady, uwzględniając potrzebę zapewnienia reprezentatywności organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, różnorodność rodzajów działalności pożytku publicznego oraz terminy zgłaszania kandydatów na członków Rady;
- 2) organizację i tryb działania Rady oraz zasady uczestnictwa w jej pracach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 niereprezentowanych w Radzie.

Art. 40a. Rada przedstawia ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, na koniec kadencji, sprawozdanie ze swojej działalności.

Art. 41. Obsługę administracyjno-biurową Rady zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Rozdział 6

Wojewódzkie, Powiatowe i Gminne Rady Działalności Pożytku Publicznego

Art. 41a. 1. Marszałek województwa na wspólny wniosek co najmniej 50 organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie województwa, może utworzyć Wojewódzką Radę Działalności Pożytku Publicznego, jako organ konsultacyjny i opiniodawczy, zwaną dalej "Radą Wojewódzką".

2. Do zadań Rady Wojewódzkiej należy w szczególności:

- 1) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w tym w zakresie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;
- 2) wyrażanie opinii o projektach uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4;
- 3) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;
- 4) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych;
- 5) wyrażanie opinii o projekcie strategii rozwoju województwa;
- 6) ⁽⁵⁾ organizowanie wyborów przedstawicieli organizacji pozarządowych do składu komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

3. Termin wyrażenia przez Radę Wojewódzką opinii wynosi 30 dni od dnia doręczenia odpowiednio projektu programu współpracy oraz projektu strategii rozwoju województwa. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

4. Kadencja Rady Wojewódzkiej trwa 2 lata.

Art. 41b. 1. Rada Wojewódzka składa się z:

- 1) przedstawiciela wojewody;
- 2) przedstawicieli marszałka województwa;
- 3) przedstawicieli sejmiku województwa;
- 4) przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie województwa.

2. Przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie województwa, stanowią co najmniej połowę składu Rady Wojewódzkiej.

3. Członków Rady Wojewódzkiej powołuje i odwołuje marszałek województwa, z tym że powołanie członków Rady Wojewódzkiej, reprezentujących organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, następuje spośród kandydatów zgłoszonych przez te organizacje lub podmioty.

4. Zarząd województwa określi, w drodze uchwały, tryb powoływania członków Rady Wojewódzkiej, uwzględniając potrzebę zapewnienia reprezentatywności organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie form prawnych i rodzajów działalności pożytku publicznego tych organizacji i podmiotów, a także terminy i sposób zgłaszania kandydatów na członków Rady Wojewódzkiej.

5. Marszałek województwa odwołuje członka Rady Wojewódzkiej przed upływem kadencji:

- 1) na jego wniosek;
- 2) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 4;
- 3) w przypadku skazania członka Rady Wojewódzkiej prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
- 4) jeżeli stał się trwale niezdolny do pełnienia obowiązków członka Rady Wojewódzkiej z powodu choroby stwierdzonej orzeczeniem lekarskim;
- 5) w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na trzech kolejnych posiedzeniach Rady Wojewódzkiej.

6. Zarząd województwa określi, w drodze uchwały, organizację i tryb działania Rady Wojewódzkiej, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia sprawnego funkcjonowania Rady Wojewódzkiej.

7. Zarząd województwa pokrywa koszty przejazdów członków Rady Wojewódzkiej na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy i koszty ekspertyz związanych z realizacją zadań Rady Wojewódzkiej.

Art. 41c. 1. Rada Wojewódzka obraduje na posiedzeniach.

2. Uchwały Rady Wojewódzkiej są podejmowane zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy członków Rady Wojewódzkiej.

Art. 41d. Do Rady Wojewódzkiej stosuje się odpowiednio przepisy art. 37 i 38, przy czym uprawnienia ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego przysługują marszałkowi województwa.

Art. 41e. 1. W powiecie lub w gminie może być utworzona odpowiednio Powiatowa lub Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego, jako organ konsultacyjny i opiniodawczy, zwana dalej odpowiednio "Radą Powiatową" lub "Radą Gminną".

2. Radę Powiatową lub Radę Gminną może utworzyć organ wykonawczy właściwej jednostki samorządu terytorialnego na wniosek organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność odpowiednio na terenie powiatu lub gminy.

3. Kadencja Rady Powiatowej oraz Rady Gminnej trwa 2 lata.

Art. 41f. Rada Powiatowa oraz Rada Gminna składa się z:

- 1) przedstawicieli organu stanowiącego odpowiednio powiatu lub gminy;
- 2) przedstawicieli organu wykonawczego odpowiednio powiatu lub gminy;
- 3) przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, prowadzących działalność na terenie odpowiednio powiatu lub gminy, stanowiących co najmniej połowę członków.

Art. 41g. Organ stanowiący odpowiednio powiatu lub gminy określi, w drodze uchwały, tryb powoływania członków oraz organizację i tryb działania odpowiednio Rady Powiatowej lub Rady Gminnej, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia reprezentatywności organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3, terminy i sposób zgłaszania kandydatur na członków Rady Powiatowej lub Rady Gminnej oraz potrzebę zapewnienia sprawnego funkcjonowania tych Rad.

Art. 41h. Rada Wojewódzka, Rada Powiatowa oraz Rada Gminna współpracują ze sobą na zasadach partnerstwa i suwerenności stron, w szczególności przez wzajemne informowanie się o kierunkach działań.

Art. 41i. 1. Do zadań Rady Powiatowej oraz Rady Gminnej należy w szczególności:

- 1) opiniowanie projektów strategii rozwoju odpowiednio powiatów lub gmin;
- 2) opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery zadań publicznych, o której mowa w art. 4, oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, w tym programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;
- 3) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3;
- 4) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3;
- 5) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących zadań publicznych, w tym zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, oraz w sprawach rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych.

2. Termin wyrażenia przez Radę Powiatową lub Radę Gminną opinii wynosi 14 dni od dnia doręczenia odpowiednio projektu programu współpracy oraz projektu strategii rozwoju powiatu lub gminy. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

DZIAŁ III

WOLONTARIAT

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 42. 1. Wolontariusze mogą wykonywać, na zasadach określonych w niniejszym rozdziale, świadczenia na rzecz:

- 1) organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 2) organów administracji publicznej, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 3) jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej,
- 4) podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej
- zwanych dalej "korzystającymi".

2. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do wolontariuszy wykonujących na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej świadczenia na rzecz organizacji międzynarodowych, jeżeli postanowienia umów międzynarodowych nie stanowią inaczej.

3. Członek stowarzyszenia może również wykonywać świadczenia, jako wolontariusz, na rzecz stowarzyszenia, którego jest członkiem.

Art. 43. Wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów.

Art. 44. 1. Świadczenia wolontariuszy są wykonywane w zakresie, w sposób i w czasie określonych w porozumieniu z korzystającym. Porozumienie powinno zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania.

2. Na żądanie wolontariusza korzystający jest obowiązany potwierdzić na piśmie treść porozumienia, o którym mowa w ust. 1, a także wydać pisemne zaświadczenie o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza, w tym o zakresie wykonywanych świadczeń.

3. Na prośbę wolontariusza korzystający może przedłożyć pisemną opinię o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza.

4. Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na piśmie.

5. Do porozumień zawieranych między korzystającym a wolontariuszem w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.

Rozdział 2

Przepisy szczególne

Art. 45. 1. Korzystający ma obowiązek:

- 1) informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
- 2) zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym - w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem - odpowiednie środki ochrony indywidualnej;
- 3) pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.

2. Korzystający może pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego.

3. Korzystający może pokrywać koszty szkoleń wolontariuszy w zakresie wykonywanych przez nich świadczeń określonych w porozumieniu, o którym mowa w art. 44 ust. 1.

4. Wolontariusz może, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, zwolnić korzystającego w całości lub w części z obowiązków wymienionych w ust. 1 pkt 3.

Art. 46. 1. Wolontariuszowi mogą przysługiwać świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń, o których mowa w art. 42, na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Wolontariuszowi, który wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni, korzystający zobowiązany jest zapewnić ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

4. Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym a wolontariuszem dotyczy delegowania wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, korzystający jest obowiązany zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przepisu ust. 2 i 3 nie stosuje się.

5. Jeżeli delegowanie wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa ma miejsce w warunkach innych niż wskazane w ust. 4, korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przepisu ust. 2 nie stosuje się.

6. Korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, w zakresie wykonywanych świadczeń.

Art. 47. Korzystający ma obowiązek poinformować wolontariusza o przysługujących mu prawach i ciążących obowiązkach oraz zapewnić dostępność tych informacji.

Art. 48. Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym, o którym mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3, a wolontariuszem dotyczy wydelegowania wolontariusza w celu wykonywania przez niego świadczeń na terytorium innego państwa, na podstawie umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską, wolontariuszowi przysługuje prawo do świadczeń i pokrycia kosztów ogólnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Art. 49. Wydatki na cele, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 3 oraz w art. 46 ust. 3 i 6 stanowią:

- 1) koszty prowadzenia działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 jako korzystających;
- 2) koszty korzystających, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 50. Wartość świadczenia wolontariusza nie stanowi darowizny na rzecz korzystającego w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego oraz przepisów podatkowych.

Art. 50a. Rada Ministrów, na podstawie informacji uzyskanych od organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, przedstawia co dwa lata Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej, sprawozdanie ze stosowania ustawy w terminie do dnia 30 września roku następującego po upływie okresu sprawozdawczego.

Art. 50b. 1. Kto, działając w imieniu organizacji pozarządowej, podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 lub innych podmiotów, które nie są organizacjami pożytku publicznego, informuje organ administracji publicznej, osobę fizyczną lub prawną, że organizacja lub podmiot status taki posiada, podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.).

Art. 51. Pierwsza kadencja Rady, o której mowa w art. 35 ust. 1, trwa 2 lata.

Art. 52. Rada Ministrów przedstawi Sejmowi i Senatowi Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do dnia 30 czerwca 2005 r. sprawozdanie z działania ustawy za okres od dnia jej wejścia w życie do dnia 31 grudnia 2004 r.

Art. 53. Ustawa wchodzi w życie na zasadach określonych w odrębnej ustawie.

¹⁾ Art. 5 ust. 2 pkt 7 zmieniony przez art. 82 pkt 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1146) zmieniającej nin. ustawę z dniem 13 września 2014 r.

²⁾ Obecnie rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą, na podstawie art. 217 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2011.112.654), która weszła w życie z dnem 1 lipca 2011 r.

³⁾ Ustawa utraciła moc z dniem 1 lipca 2011 r. na podstawie art. 220 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2011.112.654), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2011 r.

⁴⁾ Art. 35 ust. 2 pkt 8 dodany przez art. 82 pkt 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1146) zmieniającej nin. ustawę z dnem 13 września 2014 r.

⁵⁾ Art. 41a ust. 2 pkt 6 dodany przez art. 82 pkt 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1146) zmieniającej nin. ustawę z dniem 13 września 2014 r.

Wydruk z 2014.10.01

Dz.U.2001.79.855 -j.t. - Prawo o stowarzyszeniach.

Wersja 2011.07.01 do ...

Dz.U.2001.79.855 j.t.

2011.07.01

zm.

Dz.U.2011.112.654

art. 131

USTAWA

z dnia 7 kwietnia 1989 r.

Prawo o stowarzyszeniach.

(tekst jednolity)

W celu stworzenia warunków do pełnej realizacji gwarantowanej przepisami Konstytucji wolności zrzeszania się zgodnie z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka i Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych, umożliwienia obywatelom równego, bez względu na przekonania, prawa czynnego uczestniczenia w życiu publicznym i wyrażania zróżnicowanych poglądów oraz realizacji indywidualnych zainteresowań, a także uwzględniając tradycje i powszechnie uznawany dorobek ruchu stowarzyszeniowego, stanowi się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Obywatele polscy realizują prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach, zgodnie z przepisami Konstytucji oraz porządkiem prawnym określonym w ustawach.

2. Prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach może podlegać ograniczeniom przewidzianym jedynie przez ustawy, niezbędnym do zapewnienia interesów bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego oraz ochrony zdrowia lub moralności publicznej albo ochrony praw i wolności innych osób.

3. Stowarzyszenia mają prawo wypowiedzania się w sprawach publicznych.

Art. 2. 1. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych.

2. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności.

3. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków; do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

Art. 3. 1. Prawo tworzenia stowarzyszeń przysługuje obywatelom polskim mającym pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawionym praw publicznych.

2. Małoletni w wieku od 16 do 18 lat, którzy mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, mogą należeć do stowarzyszeń i korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego, z tym że w składzie zarządu stowarzyszenia większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych.

3. Małoletni poniżej 16 lat mogą, za zgodą przedstawicieli ustawowych, należeć do stowarzyszeń według zasad określonych w ich statutach, bez prawa udziału w głosowaniu na walnych zebraniach członków oraz bez korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz stowarzyszenia. Jeżeli jednak jednostka organizacyjna stowarzyszenia zrzesza wyłącznie małoletnich, mogą oni wybierać i być wybierani do władz tej jednostki.

Art. 4. 1. Cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą zrzeszać się w stowarzyszeniach, zgodnie z przepisami obowiązującymi obywateli polskich.

2. Cudzoziemcy niemający miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą wstępować do stowarzyszeń, których statuty przewidują taką możliwość.

Art. 5. 1. Stowarzyszenia międzynarodowe mogą być tworzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej według zasad określonych w ustawie.

2. Stowarzyszenia mogą należeć do organizacji międzynarodowych na warunkach określonych w ich statutach, jeżeli nie narusza to zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną.

Art. 6. 1. Tworzenie stowarzyszeń przyjmujących zasadę bezwzględnego posłuszeństwa ich członków wobec władz stowarzyszenia jest zakazane.

2. Nikogo nie wolno zmuszać do udziału w stowarzyszeniu lub ograniczać jego prawa do wystąpienia ze stowarzyszenia. Nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do stowarzyszenia albo pozostawania poza nim.

Art. 7. 1. Przepisom ustawy nie podlegają:

1) organizacje społeczne działające na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną,

2) kościoły i inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne,

3) organizacje religijne, których sytuacja prawna jest uregulowana ustawami o stosunku państwa do kościołów i innych związków wyznaniowych, działające w obrębie tych kościołów i związków,

4) ⁽¹⁾ komitety wyborcze utworzone w związku z wyborami do Sejmu, do Senatu, wyborem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborami do Parlamentu Europejskiego lub wyborami do organów samorządu terytorialnego,

5) partie polityczne.

2. Do organizacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, w sprawach nieuregulowanych odrębnie stosuje się przepisy ustawy.

Art. 8. 1. Stowarzyszenie podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, o ile przepis ustawy nie stanowi inaczej.

2.-4. (skreślone).

5. Nadzór nad działalnością stowarzyszeń należy do:

1) wojewody właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia - w zakresie nadzoru nad działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego,

2) starosty właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia - w zakresie nadzoru nad innymi niż wymienione w pkt 1 stowarzyszeniami
- zwanych dalej "organami nadzorującymi".

6. Przepisy ustawy nie naruszają uprawnień prokuratora wynikających z innych ustaw.

Rozdział 2

Tworzenie stowarzyszeń

Art. 9. Osoby w liczbie co najmniej piętnastu, pragnące założyć stowarzyszenie, uchwalają statut stowarzyszenia i wybierają komitet założycielski.

Art. 10. 1. Statut stowarzyszenia określa w szczególności:

1) nazwę stowarzyszenia, odróżniającą je od innych stowarzyszeń, organizacji i instytucji,

2) teren działania i siedzibę stowarzyszenia,

3) cele i sposoby ich realizacji,

4) sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków,

5) władze stowarzyszenia, tryb dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencje,

6) sposób reprezentowania stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych, a także warunki ważności jego uchwał,

7) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich,

8) zasady dokonywania zmian statutu,

9) sposób rozwiązania się stowarzyszenia.

2. Stowarzyszenie, które zamierza tworzyć terenowe jednostki organizacyjne, jest obowiązane określić w statucie strukturę organizacyjną i zasady tworzenia tych jednostek.

3. Osoba prawna może być jedynie wspierającym członkiem stowarzyszenia.

Art. 11. 1. Najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie członków. W sprawach, w których statut nie określa właściwości władz stowarzyszenia, podejmowanie uchwał należy do walnego zebrania członków.

2. Statut może przewidywać zamiast walnego zebrania członków zebranie delegatów lub zastąpienie walnego zebrania członków zebraniem delegatów, jeżeli liczba członków przekroczy określoną w statucie wielkość. W takich przypadkach statut określa zasady wyboru delegatów i czas trwania ich kadencji.

3. Stowarzyszenie jest obowiązane posiadać zarząd i organ kontroli wewnętrznej.

Art. 12. Komitet założycielski składa do sądu rejestrowego wnioski o rejestrację wraz ze statutem, listą założycieli, zawierającą imiona i nazwiska, datę i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania oraz własnoręczne podpisy założycieli, protokół z wyboru komitetu założycielskiego, a także informację o adresie tymczasowej siedziby stowarzyszenia.

Art. 13. 1. Wniosek o zarejestrowanie stowarzyszenia sąd rejestrowy rozpoznaje niezwłocznie, a rozstrzygnięcie powinno nastąpić nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

2. Sąd rejestrowy doręcza organowi nadzorującemu odpis wniosku o rejestrację wraz z załącznikami wymienionymi w art. 12. Organ ten ma prawo wypowiedzieć się w sprawie wniosku w terminie 14 dni licząc od dnia jego doręczenia, a także przystąpić, za zgodą sądu, do postępowania jako zainteresowany.

Art. 14. Sąd rejestrowy odmawia zarejestrowania stowarzyszenia, jeżeli nie spełnia ono warunków określonych w ustawie.

Art. 15. 1. Sąd rejestrowy przed wydaniem postanowienia o zarejestrowaniu stowarzyszenia, jeżeli uzna za niezbędne dokonanie dodatkowych ustaleń, wyznacza w tym celu posiedzenie wyjaśniające.

2. Na posiedzenie wyjaśniające sąd rejestrowy wzywa uczestników postępowania.

Art. 16. Sąd rejestrowy wydaje postanowienie o zarejestrowaniu stowarzyszenia po stwierdzeniu, że jego statut jest zgodny z przepisami prawa i założyciele spełniają wymagania określone ustawą.

Art. 17. 1. Stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną i może rozpocząć działalność z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.

1a. Terenowa jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 10 ust. 2, może uzyskać osobowość prawną, jeżeli statut stowarzyszenia to przewiduje.

2. (skreślony).

3. O wpisaniu stowarzyszenia do Krajowego Rejestru Sądowego sąd rejestrowy zawiadamia założycieli oraz organ nadzorujący, przesyłając jednocześnie temu organowi statut.

4. ⁽²⁾ Postępowanie w sprawach o wpis stowarzyszenia do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej do Krajowego Rejestru Sądowego jest wolne od opłat sądowych.

Art. 18. (skreślony).

Art. 19. (skreślony).

Art. 20. 1. Zarząd terenowej jednostki organizacyjnej stowarzyszenia jest obowiązany, w terminie 14 dni od chwili jej powołania, zawiadomić o tym organ nadzorujący właściwy ze względu na siedzibę tej jednostki, podając skład zarządu i adres siedziby jednostki, oraz doręczyć statut stowarzyszenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie zmian w składzie zarządu i adresie siedziby terenowej jednostki organizacyjnej stowarzyszenia oraz w statucie stowarzyszenia.

Art. 21. Zarząd stowarzyszenia ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić sąd rejestrowy o zmianie statutu. W sprawie wpisania do rejestru zmiany statutu

stowarzyszenia stosuje się odpowiednio zasady i tryb przewidziane dla rejestracji stowarzyszenia.

Art. 22. 1. Stowarzyszenia w liczbie co najmniej trzech mogą założyć związek stowarzyszeń. Założycielami i członkami związku mogą być także inne osoby prawne, z tym że osoby prawne mające cele zarobkowe mogą być członkami wspierającymi.

2. Do związków, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy.

Art. 23. (skreślony).

Art. 24. (skreślony).

Rozdział 3

Nadzór nad stowarzyszeniami

Art. 25. Organ nadzorujący ma prawo:

- 1) żądać dostarczenia przez zarząd stowarzyszenia, w wyznaczonym terminie, odpisów uchwał walnego zebrania członków (zebrania delegatów),
- 2) (skreślony),
- 3) żądać od władz stowarzyszenia niezbędnych wyjaśnień.

Art. 26. W razie niezastosowania się stowarzyszenia do wymagań określonych w art. 25, sąd na wniosek organu nadzorującego może nałożyć grzywnę w wysokości jednorazowo nie wyższej niż 5.000 zł. Od grzywny można zwolnić, jeżeli po jej wymierzeniu stowarzyszenie niezwłocznie zastosuje się do wymagań organu nadzorującego. Stowarzyszenie, w terminie 7 dni, może wystąpić do sądu o zwolnienie od grzywny.

Art. 27. Organem nadzorującym terenową jednostkę organizacyjną stowarzyszenia jest organ określony w art. 8 ust. 5, właściwy ze względu na siedzibę tej jednostki.

Art. 28. W razie stwierdzenia, że działalność stowarzyszenia jest niezgodna z prawem lub narusza postanowienia statutu w sprawach, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2, organ nadzorujący, w zależności od rodzaju i stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, może wystąpić o ich usunięcie w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom stowarzyszenia, wystąpić do sądu o zastosowanie środka określonego w art. 29.

Art. 29. 1. Sąd, na wniosek organu nadzorującego lub prokuratora, może:

- 1) udzielić upomnienia władzom stowarzyszenia,
- 2) uchylić niezgodną z prawem lub statutem uchwałę stowarzyszenia,
- 3) rozwiązać stowarzyszenie, jeżeli jego działalność wykazuje rażące lub uporczywe naruszanie prawa albo postanowień statutu i nie ma warunków do przywrócenia działalności zgodnej z prawem lub statutem.

2. Sąd rozpoznając wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, może na wniosek lub z własnej inicjatywy wydać zarządzenie tymczasowe o zawieszeniu w czynnościach zarządu stowarzyszenia, wyznaczając przedstawiciela do prowadzenia bieżących spraw stowarzyszenia.

3. Rozpoznając wniosek o rozwiązanie stowarzyszenia, sąd może zobowiązać władze stowarzyszenia do usunięcia nieprawidłowości w określonym terminie i zawiesić postępowanie. W razie bezskutecznego upływu terminu, sąd, na wniosek organu nadzorującego lub z własnej inicjatywy, podejmie zawieszono postępowanie.

Art. 30. 1. Jeżeli stowarzyszenie nie posiada zarządu zdolnego do działań prawnych, sąd, na wniosek organu nadzorującego lub z własnej inicjatywy, ustanawia dla niego kuratora.

2. Kurator jest obowiązany do zwołania w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy walnego zebrania członków (zebrania delegatów) stowarzyszenia w celu wyboru zarządu. Do czasu wyboru zarządu, kurator reprezentuje stowarzyszenie w sprawach majątkowych wymagających bieżącego załatwienia.

3. Wynagrodzenie kuratora pokrywa się z majątku stowarzyszenia.

Art. 31. Na wniosek organu nadzorującego sąd wydaje postanowienie o rozwiązaniu stowarzyszenia, w razie gdy:

- 1) liczba członków stowarzyszenia zmniejszyła się poniżej liczby członków wymaganych do jego założenia,
- 2) stowarzyszenie nie posiada przewidzianych w ustawie władz i nie ma warunków do ich wyłonienia w okresie nie dłuższym niż rok.

Art. 32. ⁽³⁾ Wnioski, o których mowa w art. 29 ust. 1 i art. 31, sąd rozpoznaje na rozprawie w postępowaniu nieprocesowym - rejestrowym.

Rozdział 4

Majątek stowarzyszenia

Art. 33. 1. Majątek stowarzyszenia powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz z ofiarności publicznej.

2. Stowarzyszenie, z zachowaniem obowiązujących przepisów, może przyjmować darowizny, spadki i zapisy oraz korzystać z ofiarności publicznej.

Art. 34. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

Art. 35. Stowarzyszenie może otrzymywać dotację według zasad określonych w odrębnych przepisach.

Rozdział 5

Likwidacja stowarzyszeń

Art. 36. 1. W razie rozwiązania się stowarzyszenia na podstawie własnej uchwały, likwidatorami stowarzyszenia są członkowie jego zarządu, jeżeli statut lub, w razie braku odpowiednich postanowień statutu, uchwała ostatniego walnego zebrania członków (zebrania delegatów) tego stowarzyszenia nie stanowi inaczej.

2. W razie rozwiązania stowarzyszenia przez sąd, zarządza on jego likwidację, wyznaczając likwidatora.

Art. 37. 1. Obowiązkiem likwidatora jest przeprowadzenie likwidacji w możliwie najkrótszym czasie, w sposób zabezpieczający majątek likwidowanego stowarzyszenia przed nieuzasadnionym uszczupleniem.

2. Likwidator w szczególności powinien:

- 1) zawiadomić sąd o wszczęciu likwidacji i wyznaczeniu likwidatora, z podaniem swego nazwiska, imienia i miejsca zamieszkania, jeżeli nie zachodzą warunki określone w art. 36 ust. 2,
- 2) dokonywać czynności prawnych niezbędnych do przeprowadzenia likwidacji, podając do publicznej wiadomości o wszczęciu postępowania likwidacyjnego,
- 3) po zakończeniu likwidacji zgłosić sądowi wniosek o wykreślenie stowarzyszenia z Krajowego Rejestru Sądowego.

3. Jeżeli likwidacja nie zostanie zakończona w ciągu roku od dnia jej zarządzenia, likwidatorzy przedstawiają przyczyny opóźnienia sądowi, który w razie uznania opóźnienia za usprawiedliwione przedłuża termin likwidacji lub zarządza zmianę likwidatorów.

Art. 38. Majątek zlikwidowanego stowarzyszenia przeznaczają się na cel określony w statucie lub w uchwale walnego zebrania członków (zebrania delegatów) o likwidacji stowarzyszenia. W razie braku postanowienia statutu lub uchwały w tej sprawie, sąd orzeka o przeznaczeniu majątku na określony cel społeczny.

Art. 39. Koszty likwidacji pokrywa się z majątku likwidowanego stowarzyszenia.

Rozdział 6

Stowarzyszenia zwykłe

Art. 40. 1. Uproszczoną formą stowarzyszenia jest stowarzyszenie zwykłe, nie posiadające osobowości prawnej.

2. Osoby w liczbie co najmniej trzech, pragnące założyć stowarzyszenie zwykłe, uchwalają regulamin działalności, określając w szczególności jego nazwę, cel, teren i środki działania, siedzibę oraz przedstawiciela reprezentującego stowarzyszenie.

3. O utworzeniu stowarzyszenia zwykłego jego założyciele informują na piśmie właściwy, ze względu na przyszłą siedzibę stowarzyszenia, organ nadzorujący, podając dane, o których mowa w ust. 2.

Art. 41. 1. Sąd rejestrowy, na wniosek organu nadzorującego lub prokuratora, może zakazać założenia stowarzyszenia zwykłego, jeżeli nie spełnia ono warunków określonych w art. 16. Art. 14 *ust. 2*⁽⁴⁾ stosuje się odpowiednio.

2. Jeżeli w ciągu 30 dni od dnia uzyskania informacji o założeniu stowarzyszenia zwykłego nie zakazano jego działalności, może ono rozpocząć działalność.

Art. 42. 1. Stowarzyszenie zwykłe nie może:

- 1) powoływać terenowych jednostek organizacyjnych,
- 2) łączyć się w związki stowarzyszeń,
- 3) zrzeszać osób prawnych,
- 4) prowadzić działalności gospodarczej,
- 5) przyjmować darowizn, spadków i zapisów oraz otrzymywać dotacji, a także korzystać z ofiarności publicznej.

2. Stowarzyszenie zwykłe uzyskuje środki na swoją działalność ze składek członkowskich.

Art. 43. W sprawach nieuregulowanych odmiennie w tym rozdziale do stowarzyszenia zwykłego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy, z tym że:

- 1) nie stosuje się przepisów art. 9-13, art. 14 *ust. 1*⁽⁵⁾, art. 17, art. 20, art. 22-24⁽⁶⁾, art. 27, art. 30 i art. 31 pkt 2,
- 2) ilekroć w ustawie jest mowa o statucie, należy przez to rozumieć regulamin stowarzyszenia zwykłego.

Rozdział 7

Przepisy szczególne, zmiana przepisów obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 44. 1. Ograniczenia we wstępowaniu żołnierzy w czynnej służbie wojskowej i junaków odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej oraz *funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa*⁽⁷⁾ i *Milicji Obywatelskiej*⁽⁸⁾ do stowarzyszeń, a także uczestniczeniu w ich działalności, określają odrębne ustawy.

2. Działalność stowarzyszeń na terenach i w obiektach znajdujących się w zarządzie lub użytkowaniu organów wojskowych albo resortu spraw wewnętrznych wymaga zezwolenia, odpowiednio, Ministra Obrony Narodowej lub *Ministra Spraw Wewnętrznych*⁽⁹⁾ albo organów przez nich określonych.

Art. 45. Osoby pragnące założyć stowarzyszenie prowadzące działalność bezpośrednio związaną z obronnością albo bezpieczeństwem państwa lub ochroną porządku publicznego są obowiązane uzgodnić zakres tej działalności, odpowiednio, z Ministrem Obrony Narodowej lub *Ministrem Spraw Wewnętrznych*⁽¹⁰⁾ albo organami przez nich określonymi.

Art. 46. (skreślony).

Art. 47. W ustawie z dnia 29 marca 1962 r. o zgromadzeniach (Dz. U. Nr 20, poz. 89, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1982 r. Nr 14, poz. 113 i z 1985 r. Nr 36, poz. 167) w art. 7 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Do odbycia zebrania założycielskiego w celu założenia stowarzyszenia jest wymagane zawiadomienie organu administracji państwowej o właściwości szczególnej w sprawach społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego."

Art. 48. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207) w art. 154 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 w brzmieniu:

"2. Junacy odbywający zasadniczą służbę w obronie cywilnej mogą wstępować do organizacji i stowarzyszeń lub brać czynny udział w pracach organizacji i stowarzyszeń, do których należeli przed powołaniem do służby, tylko za zgodą komendantów oddziałów obrony cywilnej."

Art. 49. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 i Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97 oraz z 1983 r. Nr 16, poz. 78) art. 33 otrzymuje brzmienie:

"Art. 33. Żołnierz zawodowy może należeć do organizacji lub stowarzyszeń krajowych działających poza wojskiem, a także do organizacji lub stowarzyszeń zagranicznych lub międzynarodowych, za zezwoleniem Ministra Obrony Narodowej lub organów wojskowych przez niego określonych."

Art. 50. W ustawie z dnia 4 maja 1982 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1985 r. Nr 42, poz. 201, z 1987 r. Nr 22, poz. 128 i z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 6, poz. 33) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 51. 1. Do czasu odrębnego uregulowania statusu prawnego związków wyznaniowych oraz zakonów i kongregacji duchownych, do których miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 94, poz. 808, z 1946 r. Nr 4, poz. 30, z 1949 r. Nr 41, poz. 293 i Nr 45, poz. 335, z 1950 r. Nr 44, poz. 401 i Nr 53, poz. 489, z 1964 r. Nr 41, poz. 276 oraz z 1985 r. Nr 36, poz. 167), stosuje się wobec nich przepisy tego rozporządzenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do nowo powstających związków wyznaniowych oraz zakonów i kongregacji duchownych.

Art. 52. 1. Działające w dniu wejścia ustawy w życie stowarzyszenia zarejestrowane i stowarzyszenia wyższej użyteczności stają się stowarzyszeniami w rozumieniu jej przepisów. Statuty tych stowarzyszeń, stanowiące podstawę ich działania, zachowują moc z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Tracą moc postanowienia statutów stowarzyszeń, o których mowa w ust. 1, sprzeczne z przepisami ustawy.

Art. 53. (skreślony).

Art. 54. 1. Organy nadzorujące, w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie, przekażą sądom rejestrowym rejestry stowarzyszeń i związków stowarzyszeń, prowadzone dotychczas przez terenowe organy administracji państwowej, dotyczące istniejących na terenie województwa stowarzyszeń zarejestrowanych, oraz ich statuty.

2. Organy dotychczasowo właściwe w sprawach stowarzyszeń zwykłych przekażą organowi nadzorującemu dokumentację tych stowarzyszeń w terminie określonym w ust. 1.

Art. 55. 1. W sprawach uregulowanych niniejszą ustawą, niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem jej wejścia w życie, stosuje się przepisy tej ustawy.

2. Postępowanie likwidacyjne stowarzyszeń wszczęte przed dniem wejścia ustawy w życie prowadzi się na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 56. Tracą moc:

1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 94, poz. 808, z 1946 r. Nr 4, poz. 30, z 1949 r. Nr 41, poz. 293 i Nr 45, poz. 335, z 1950 r. Nr 44, poz. 401 i Nr 53, poz. 489, z 1964 r. Nr 41, poz. 276 oraz z 1985 r. Nr 36, poz. 167), z zastrzeżeniem art. 51 niniejszej ustawy,

2) dekret z dnia 5 sierpnia 1949 r. o zmianie niektórych przepisów prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 45, poz. 335), z wyjątkiem art. 2 ust. 2 lit. a) i c).

Art. 57. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

¹⁾ Art. 7 ust. 1 pkt 4 zmieniony przez art. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2004.102.1055) z dniem przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej.

²⁾ Art. 17 ust. 4:

- dodany przez art. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2003.96.874) z dniem 29 czerwca 2003 r.

- zmieniony przez art. 131 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2011.112.654) z dniem 1 lipca 2011 r.

³⁾ Art. 32 zmieniony przez art. 3 ustawy z dnia 15 marca 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U.2007.112.766) z dniem 28 lipca 2007 r.

⁴⁾ Art. 14 ust. 2 został skreślony przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 lutego 1990 r. o zmianie ustawy - Prawo o stowarzyszeniach i ustawy o szkolnictwie wyższym (Dz.U.1990.14.86) z dniem 13 marca 1990 r.

⁵⁾ Art. 14 ust. 2 i oznaczenie ust. 1 skreślone przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 lutego 1990 r. o zmianie ustawy - Prawo o stowarzyszeniach i ustawy o szkolnictwie wyższym (Dz.U.1990.14.86) z dniem 13 marca 1990 r.

⁶⁾ Art. 23 i 24 skreślone przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 lutego 1990 r. o zmianie ustawy - Prawo o stowarzyszeniach i ustawy o szkolnictwie wyższym (Dz.U.1990.14.86) z dniem 13 marca 1990 r.

⁷⁾ Obecnie: funkcjonariuszy Urzędu Ochrony Państwa, stosownie do art. 135 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz.U.1999.51.526), która weszła w życie z dniem 10 maja 1990 r.

⁸⁾ Obecnie: policjantów, stosownie do art. 153 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U.2000.101.1092), która weszła w życie z dniem 10 maja 1990 r.

⁹⁾ Obecnie: ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.1999.82.928), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

¹⁰⁾ Obecnie: ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U.1999.82.928), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

USTAWA
z dnia 26 lipca 1991 r.
o podatku dochodowym od osób fizycznych
(Dz. U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.)

Rozdział 1

Podmiot i przedmiot opodatkowania

Art. 1. Ustawa reguluje opodatkowanie podatkiem dochodowym dochodów osób fizycznych.

Art. 2. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej;
- 2) ⁽¹⁾ przychodów z gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach;
- 3) przychodów podlegających przepisom o podatku od spadków i darowizn;
- 4) przychodów wynikających z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy;
- 5) przychodów z tytułu podziału wspólnego majątku małżonków w wyniku ustania lub ograniczenia małżeńskiej wspólności majątkowej oraz przychodów z tytułu wyrównania dorobków po ustaniu rozdzielności majątkowej małżonków lub śmierci jednego z nich;
- 6) ⁽²⁾ przychodów (dochodów) przedsiębiorcy żeglugowego opodatkowanych na zasadach wynikających z ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym (Dz. U. Nr 183, poz. 1353, z 2008 r. Nr 209, poz. 1316 oraz z 2012 r. poz. 1540), z zastrzeżeniem art. 24a ust. 1a;
- 7) świadczeń na zaspokojenie potrzeb rodziny, o których mowa w art. 27 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, objętych wspólnością majątkową małżeńską.

2. Działalnością rolniczą, w rozumieniu ust. 1 pkt 1, jest działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego oraz hodowla ryb, a także działalność, w której minimalne okresy przetrzymywania zakupionych zwierząt i roślin, w trakcie których następuje ich biologiczny wzrost, wynoszą co najmniej:

- 1) miesiąc - w przypadku roślin,
- 2) 16 dni - w przypadku wysokointensywnego tuczu specjalizowanego gęsi lub kaczek,
- 3) 6 tygodni - w przypadku pozostałego drobiu rzeźnego,
- 4) 2 miesiące - w przypadku pozostałych zwierząt
- licząc od dnia nabycia.

3. Działami specjalnymi produkcji rolnej są: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin "in vitro", fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowla dżdżownic, hodowla entomofagów, hodowla jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym.

3a. Nie stanowią działów specjalnych produkcji rolnej uprawy, hodowla i chów zwierząt w rozmiarach nieprzekraczających wielkości określonych w załączniku nr 2 do ustawy, zwanym "załącznikiem nr 2".

4. Ilekroć w ustawie jest mowa o gospodarstwie rolnym, oznacza to gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym.

5. (uchylony).

Art. 3. 1. Osoby fizyczne, jeżeli mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich

dochodów (przychodów) bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów (nieograniczony obowiązek podatkowy).

1a. Za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która:

- 1) posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub
- 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

2. (uchylony).

2a. Osoby fizyczne, jeżeli nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy).

2b. Za dochody (przychody) osiągane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się w szczególności dochody (przychody) z:

- 1) pracy wykonywanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, bez względu na miejsce wypłaty wynagrodzenia;
- 2) działalności wykonywanej osobiście na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na miejsce wypłaty wynagrodzenia;
- 3) działalności gospodarczej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) położonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieruchomości, w tym ze sprzedaży takiej nieruchomości.

3. Od podatku dochodowego od dochodu uzyskanego ze źródeł przychodów położonych za granicą wolni są członkowie personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz inne osoby korzystające z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na podstawie umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych, jak również członkowie ich rodzin pozostający z nimi we wspólnocie domowej, jeżeli nie są obywatelami polskimi i nie mają stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 4. (uchylony).

Art. 4a. Przepisy art. 3 ust. 1, 1a, 2a i 2b stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

Art. 5. Za terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy uważa się również znajdującą się poza morzem terytorialnym wyłączną strefę ekonomiczną, w której Rzeczpospolita Polska na podstawie prawa wewnętrznego i zgodnie z prawem międzynarodowym wykonuje prawa odnoszące się do badania i eksploatacji dna morskiego i jego podglebia oraz ich zasobów naturalnych.

Art. 5a. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) inwestycjach - oznacza to środki trwałe w budowie w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.), zwanej dalej "ustawą o rachunkowości";
 - 2) składnikach majątkowych - oznacza to aktywa w rozumieniu ustawy o rachunkowości pomniejszone o przejęte długi funkcjonalnie związane z prowadzoną działalnością gospodarczą zbywcy, o ile długi te nie zostały uwzględnione w cenie nabycia, o której mowa w art. 22g ust. 3;
 - 3) przedsiębiorstwie - oznacza to przedsiębiorstwo w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego;
 - 4) zorganizowanej części przedsiębiorstwa - oznacza to organizacyjnie i finansowo wyodrębniony w istniejącym przedsiębiorstwie zespół składników materialnych i niematerialnych, w tym zobowiązania, przeznaczonych do realizacji określonych zadań gospodarczych, który zarazem mógłby stanowić niezależne przedsiębiorstwo samodzielnie realizujące te zadania;
 - 5) Ordynacji podatkowej - oznacza to ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60, z późn. zm.);
 - 6) działalności gospodarczej albo pozarolniczej działalności gospodarczej - oznacza to działalność zarobkową:
- a) wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową,

- b) polegającą na poszukiwaniu, rozpoznawaniu i wydobywaniu kopalin ze złóż,
- c) polegającą na wykorzystywaniu rzeczy oraz wartości niematerialnych i prawnych
- prowadzoną we własnym imieniu bez względu na jej rezultat, w sposób zorganizowany i ciągły, z której uzyskane przychody nie są zaliczane do innych przychodów ze źródeł wymienionych w art. 10 ust. 1 pkt 1, 2 i 4-9;
 - 7) ustawie o rehabilitacji zawodowej - rozumie się przez to ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244 i Nr 291, poz. 1707);
 - 8) urzędzie skarbowym - oznacza to urząd skarbowy, którym kieruje odpowiednio właściwy dla podatnika lub płatnika naczelnik urzędu skarbowego;
 - 9) ustawie o publicznym obrocie papierami wartościowymi - oznacza to ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 2005 r. Nr 111, poz. 937, Nr 132, poz. 1108, Nr 143, poz. 1199 i Nr 163, poz. 1362);⁽³⁾
 - 10) publicznym obrocie - oznacza to obrót publiczny, o którym mowa w art. 2 ustawy o publicznym obrocie papierami wartościowymi⁽⁴⁾;
 - 11) papierach wartościowych - oznacza to papiery wartościowe, o których mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 131, poz. 763 i Nr 234, poz. 1391);
 - 12) ⁽⁵⁾ dyskoncie - oznacza to różnicę między kwotą uzyskaną z wykupu papieru wartościowego przez emitenta a wydatkami poniesionymi na nabycie papieru wartościowego na rynku pierwotnym lub wtórnym, a w przypadku nabycia papieru wartościowego w drodze spadku lub darowizny - różnicę między kwotą uzyskaną z wykupu a wydatkami poniesionymi przez spadkodawcę lub darczyńcę na nabycie tego papieru wartościowego;
 - 13) pochodnych instrumentach finansowych - oznacza to instrumenty finansowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;
 - 14) funduszach kapitałowych - oznacza to fundusze inwestycyjne oraz fundusze zagraniczne, o których mowa w przepisach o funduszach inwestycyjnych, oraz ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe działające na podstawie przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej, z wyjątkiem funduszy emerytalnych, o których mowa w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
 - 15) ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym - oznacza to ustawę z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930, z późn. zm.);
 - 16) ustawie o działalności pożytku publicznego - oznacza to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.);
 - 17) ustawie o podatku od towarów i usług - oznacza to ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054);
 - 18) ustawie o partnerstwie publiczno-prywatnym - oznacza to ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100, z 2010 r. Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 232, poz. 1378);
 - 19) (uchylony);
 - 19a) ⁽⁶⁾ samochodzie osobowym - oznacza to pojazd samochodowy w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony, konstrukcyjnie przeznaczony do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą, z wyjątkiem:
 - a) pojazdu samochodowego mającego jeden rząd siedzeń, który oddzielony jest od części przeznaczonej do przewozu ładunków ścianą lub trwałą przegrodą:
 - klasyfikowanego na podstawie przepisów o ruchu drogowym do podrodzaju: wielozadaniowy, van lub
 - z otwartą częścią przeznaczoną do przewozu ładunków,

- b) pojazdu samochodowego, który posiada kabinę kierowcy z jednym rzędem siedzeń i nadwozie przeznaczone do przewozu ładunków jako konstrukcyjnie oddzielne elementy pojazdu,
- c) pojazdu specjalnego, jeżeli z dokumentów wydanych zgodnie z przepisami o ruchu drogowym wynika, że dany pojazd jest pojazdem specjalnym, i jeżeli spełnione są również warunki zawarte w odrębnych przepisach, określone dla następujących przeznaczeń:
 - agregat elektryczny/spawalniczy,
 - do prac wiertniczych,
 - koparka, koparko-spycharka,
 - ładowarka,
 - podnośnik do prac konserwacyjno-montażowych,
 - żuraw samochodowy,
- d) pojazdu samochodowego określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 86a ust. 16 ustawy o podatku od towarów i usług;
 - 20) małym podatniku - oznacza to podatnika, u którego wartość przychodu ze sprzedaży (wraz z kwotą należnego podatku od towarów i usług) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 1.200.000 euro; przeliczenia kwot wyrażonych w euro dokonuje się według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października poprzedniego roku podatkowego, w zaokrągleniu do 1.000 zł;
 - 21) certyfikacie rezydencji - oznacza to zaświadczenie o miejscu zamieszkania podatnika dla celów podatkowych wydane przez właściwy organ administracji podatkowej państwa miejsca zamieszkania podatnika;
 - 22) zagranicznym zakładzie - oznacza to:
 - a) stałą placówkę, poprzez którą podmiot mający miejsce zamieszkania na terytorium jednego państwa wykonuje całkowicie lub częściowo działalność na terytorium innego państwa, a w szczególności oddział, przedstawicielstwo, biuro, fabrykę, warsztat albo miejsce wydobywania bogactw naturalnych,
 - b) plac budowy, budowę, montaż lub instalację, prowadzone na terytorium jednego państwa przez podmiot mający miejsce zamieszkania na terytorium innego państwa,
 - c) osobę, która w imieniu i na rzecz podmiotu mającego miejsce zamieszkania na terytorium jednego państwa działa na terytorium innego państwa, jeżeli osoba ta ma pełnomocnictwo do zawierania w jego imieniu umów i pełnomocnictwo to faktycznie wykonuje
 - chyba że umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, stanowi inaczej;
 - 23) ustawie o emeryturach kapitałowych - oznacza to ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507, z 2010 r. Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398);
 - 24) PKWiU - oznacza to Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 października 2008 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. Nr 207, poz. 1293 i Nr 220, poz. 1435 oraz z 2009 r. Nr 33, poz. 256 i Nr 222, poz. 1753);
 - 25) oznaczeniu "ex" - oznacza to, że zakres wymienionych wyrobów lub usług jest węższy niż określony w podanym grupowaniu PKWiU;
 - 26) spółce niebędącej osobą prawną - oznacza to spółkę niebędącą podatnikiem podatku dochodowego;
 - 27) rachunku zbiorczym - oznacza to rachunek zbiorczy w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;
 - 28) ⁽⁷⁾ spółce - oznacza to będącą podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych:
 - a) spółkę kapitałową, w tym także spółkę zawiązaną na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 2157/2001 z dnia 8 października 2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz. Urz. WE L 294 z 10.11.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 251),
 - b) spółkę kapitałową w organizacji,

- c) spółkę komandytowo-akcyjną mającą siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- d) spółkę niemającą osobowości prawnej mającą siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego innego państwa jest traktowana jak osoba prawna i podlega w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia;
- 29) ⁽⁸⁾ udziale (akcji) - oznacza to również ogół praw i obowiązków wspólnika w spółce, o której mowa w pkt 28 lit. c i d;
- 30) ⁽⁹⁾ kapitale zakładowym - oznacza to również kapitał podstawowy spółki, o której mowa w pkt 28 lit. c i d;
- 31) ⁽¹⁰⁾ udziale w zyskach osób prawnych - oznacza to również udział w zyskach spółek, o których mowa w pkt 28 lit. c i d;
- 32) ⁽¹¹⁾ objęciu udziału (akcji) - oznacza to również uzyskanie przez wspólnika spółki, o której mowa w pkt 28 lit. c i d, ogółu praw i obowiązków wspólnika w tej spółce;
- 33) ⁽¹²⁾ wspólniku - oznacza to również akcjonariusza.

Art. 5b. 1. Za pozarolniczą działalność gospodarczą nie uznaje się czynności, jeżeli łącznie spełnione są następujące warunki:

- 1) odpowiedzialność wobec osób trzecich za rezultat tych czynności oraz ich wykonywanie, z wyłączeniem odpowiedzialności za popełnienie czynów niedozwolonych, ponosi zlecający wykonanie tych czynności;
- 2) są one wykonywane pod kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonych przez zlecającego te czynności;
- 3) wykonujący te czynności nie ponosi ryzyka gospodarczego związanego z prowadzoną działalnością.

2. ⁽¹³⁾ Jeżeli pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzi spółka niebędąca osobą prawną, przychody wspólnika z udziału w takiej spółce, określone na podstawie art. 8 ust. 1, uznaje się za przychody ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3.

Art. 5c. (uchylony).

Art. 5d. ⁽¹⁴⁾ Spełnienie wymagań dla pojazdów samochodowych określonych w:

- 1) art. 5a pkt 19a lit. a i b stwierdza się na podstawie dodatkowego badania technicznego przeprowadzonego przez okręgową stację kontroli pojazdów, potwierdzonego zaświadczeniem wydanym przez tę stację, oraz dowodu rejestracyjnego pojazdu zawierającego odpowiednią adnotację o spełnieniu tych wymagań;
- 2) art. 5a pkt 19a lit. c stwierdza się na podstawie dokumentów wydanych zgodnie z przepisami o ruchu drogowym.

Art. 6. 1. Małżonkowie podlegają odrębnemu opodatkowaniu od osiągniętych przez nich dochodów.

2. Małżonkowie podlegający obowiązkowi podatkowemu, o którym mowa w art. 3 ust. 1, między którymi istnieje przez cały rok podatkowy wspólność majątkowa, pozostający w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy mogą być, z zastrzeżeniem ust. 8, na wspólny wniosek wyrażony w zeznaniu podatkowym, opodatkowani łącznie od sumy swoich dochodów określonych zgodnie z art. 9 ust. 1 i 1a, po uprzednim odliczeniu, odrębnie przez każdego z małżonków, kwot określonych w art. 26 i art. 26c; w tym przypadku podatek określa się na imię obojga małżonków w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy łącznych dochodów małżonków.

2a. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, może być wyrażony przez jednego z małżonków. Wyrażenie wniosku przez jednego z małżonków traktuje się na równi ze złożeniem przez niego oświadczenia o upoważnieniu go przez jego współmałżonka do złożenia wniosku o łączne opodatkowanie ich dochodów. Oświadczenie to składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

3. Zasada wyrażona w ust. 2 ma zastosowanie również, jeżeli jeden z małżonków w roku podatkowym nie uzyskał przychodów ze źródeł, z których dochód jest opodatkowany zgodnie z art. 27, lub osiągnął dochody w wysokości niepowodującej obowiązku uiszczenia podatku.

3a. Zasady i sposób opodatkowania, o których mowa w ust. 2 i 3, mają zastosowanie również do:

- 1) małżonków, którzy mają miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej,
- 2) małżonków, z których jeden podlega nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w Rzeczypospolitej Polskiej a drugi ma miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej

- jeżeli osiągnęli podlegające opodatkowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przychody w wysokości stanowiącej łącznie co najmniej 75% całkowitego przychodu osiągniętego przez oboje małżonków w danym roku podatkowym i udokumentowali certyfikatem rezydencji miejsce zamieszkania dla celów podatkowych; przepisy ust. 8-10 stosuje się odpowiednio.

4. Od dochodów rodzica lub opiekuna prawnego, podlegającego obowiązkowi podatkowemu, o którym mowa w art. 3 ust. 1, będącego panną, kawalerem, wdową, wdowcem, rozwódką, rozwodnikiem albo osobą, w stosunku do której orzeczono separację w rozumieniu odrębnych przepisów, lub osobą pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jej mąż został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności, jeżeli ten rodzic lub opiekun w roku podatkowym samotnie wychowuje dzieci:

- 1) małoletnie,
- 2) bez względu na ich wiek, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,
- 3) do ukończenia 25 roku życia uczące się w szkołach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, przepisach o szkolnictwie wyższym lub w przepisach regulujących system oświatowy lub szkolnictwo wyższe obowiązujących w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie, jeżeli w roku podatkowym nie uzyskały dochodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 lub art. 30b w łącznej wysokości przekraczającej kwotę stanowiącą iloraz kwoty zmniejszającej podatek oraz stawki podatku, określonych w pierwszym przedziale skali podatkowej, o której mowa w art. 27 ust. 1, z wyjątkiem renty rodzinnej

- podatek może być określony, z zastrzeżeniem ust. 8, na wniosek wyrażony w rocznym zeznaniu podatkowym, w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci, z uwzględnieniem art. 7, z tym że do sumy tych dochodów nie wlicza się dochodów (przychodów) opodatkowanych w sposób zryczałtowany na zasadach określonych w tej ustawie.

4a. Zasada i sposób opodatkowania, o których mowa w ust. 4, mają zastosowanie również do osób, o których mowa w art. 3 ust. 2a, samotnie wychowujących w roku podatkowym dzieci, jeżeli łącznie spełniają następujące warunki:

- 1) mają miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo w Konfederacji Szwajcarskiej;
- 2) osiągnęły podlegające opodatkowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przychody w wysokości stanowiącej co najmniej 75% całkowitego przychodu osiągniętego w danym roku podatkowym;
- 3) udokumentowały certyfikatem rezydencji miejsce zamieszkania dla celów podatkowych.

4b. Do podatników, o których mowa w ust. 4a, przepisy ust. 8-10 stosuje się odpowiednio.

5. (uchylony).

6. (uchylony).

7. (uchylony).

8. Sposób opodatkowania, o którym mowa w ust. 2 i 4, nie ma zastosowania w sytuacji, gdy chociażby do jednego z małżonków, osoby samotnie wychowującej dzieci lub do jej dziecka mają zastosowanie przepisy art. 30c, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym lub ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym.

9. Zasada określona w ust. 8 nie dotyczy osób, o których mowa w art. 1 pkt 2 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym niekorzystających jednocześnie z opodatkowania przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub z działów specjalnych produkcji rolnej na zasadach określonych w art. 30c albo w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym, albo w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym.

10. Sposób opodatkowania, o którym mowa w ust. 2 i 4, nie ma zastosowania do podatników, którzy wniosek, wyrażony w zeznaniu podatkowym, określony w ust. 2 i 4, złożą po terminie, o którym mowa w art. 45 ust. 1.

11. Za całkowite przychody, o których mowa w ust. 3a i 4a, uważa się przychody osiągnięte ze źródeł określonych w art. 10 ust. 1, bez względu na miejsce położenia tych źródeł przychodów.

12. Przepisy ust. 3a i 4a stosuje się pod warunkiem istnienia podstawy prawnej wynikającej z umowy o unikanlu podwójnego opodatkowania lub innych ratyfikowanych umów międzynarodowych, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, do uzyskania przez organ podatkowy informacji podatkowych od organu podatkowego państwa, w którym osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania dla celów podatkowych.

13. Na żądanie organów podatkowych lub organów kontroli skarbowej podatnicy, o których mowa w ust. 3a i 4a, są obowiązani udokumentować wysokość całkowitych przychodów osiągniętych w danym roku podatkowym, przedstawiając zaświadczenie wydane przez właściwy organ podatkowy innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub innego państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo Konfederacji Szwajcarskiej, w którym osoby te mają miejsce zamieszkania dla celów podatkowych lub inny dokument potwierdzający wysokość całkowitych przychodów osiągniętych w danym roku podatkowym.

Art. 6a. 1. Wniosek o łączne opodatkowanie dochodów małżonków, między którymi istniała w roku podatkowym wspólność majątkowa, może być także złożony przez podatnika, który:

- 1) zawarł związek małżeński przed rozpoczęciem roku podatkowego, a jego małżonek zmarł w trakcie roku podatkowego;
- 2) pozostawał w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy, a jego małżonek zmarł po upływie roku podatkowego przed złożeniem zeznania podatkowego.

2. Do podatników, którzy złożyli wniosek, o którym mowa w ust. 1:

- 1) stosuje się sposób opodatkowania określony w art. 6 ust. 2;
- 2) stosuje się przepisy art. 6 ust. 3, 3a i 8-13;
- 3) nie stosuje się przepisu art. 6 ust. 4.

Art. 7. 1. Dochody małoletnich dzieci własnych i przysposobionych, z wyjątkiem dochodów z ich pracy, stypendiów oraz dochodów z przedmiotów oddanych im do swobodnego użytku, podlegające opodatkowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dolicza się do dochodów rodziców, chyba że rodzicom nie przysługuje prawo pobierania pożytków ze źródeł przychodów dzieci.

2. Jeżeli małżonkowie podlegają odrębnemu opodatkowaniu, dochody małoletnich dzieci dolicza się po połowie do dochodu każdego z małżonków.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do małżonków, w stosunku do których orzeczono separację w rozumieniu odrębnych przepisów.

Art. 8. 1. Przychody z udziału w spółce niebędącej osobą prawną, ze wspólnej własności, wspólnego przedsięwzięcia, wspólnego posiadania lub wspólnego użytkowania rzeczy lub praw majątkowych u każdego podatnika określa się proporcjonalnie do jego prawa do udziału w zysku (udziału) oraz, z zastrzeżeniem ust. 1a, łączy się z pozostałymi przychodami ze źródeł, z których dochód podlega opodatkowaniu według skali, o której mowa w art. 27 ust. 1. W przypadku braku przeciwnego dowodu przyjmuje się, że prawa do udziału w zysku (udziału) są równe.

1a. Przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3, lub działów specjalnych produkcji rolnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 4, osiąganych przez podatników opodatkowanych na zasadach określonych w art. 30c, nie łączy się z pozostałymi przychodami ze źródeł, z których dochód podlega opodatkowaniu według skali, o której mowa w art. 27 ust. 1.

2. Zasady wyrażone w ust. 1 stosuje się odpowiednio do:

- 1) rozliczania kosztów uzyskania przychodów, wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów i strat;
- 2) ulg podatkowych związanych z prowadzoną działalnością w formie spółki niebędącej osobą prawną.

3. Zasady, o których mowa w ust. 1 i 2, mają również zastosowanie do małżonków, między którymi istnieje wspólność majątkowa, osiągających ze źródła określonego w art. 10 ust. 1 pkt 6 przychody ze wspólnej własności, wspólnego posiadania lub wspólnego użytkowania rzeczy, chyba że złożą pisemne oświadczenie o opodatkowaniu całości dochodu osiągniętego z tego źródła przez jednego z nich.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3, należy złożyć właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego najpóźniej do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został otrzymany, ze źródła określonego w art. 10 ust. 1 pkt 6, pierwszy w roku podatkowym przychód ze wspólnej własności, wspólnego posiadania lub wspólnego użytkowania rzeczy.

5. Wybór zasady opodatkowania całości dochodu przez jednego z małżonków, wyrażony w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 3, obowiązuje przy zapłacie zaliczek przez cały rok podatkowy oraz przy składaniu zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty), chyba że w wyniku rozwodu albo orzeczenia przez sąd separacji nastąpił podział majątku wspólnego małżonków i przedmiot umowy przypadł temu z małżonków, na którym nie ciążył obowiązek zapłaty zaliczek i składania zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) z tego tytułu.

Art. 9. 1. Opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów wymienionych w art. 21, 52, 52a i 52c oraz dochodów, od których na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku.

1a. Jeżeli podatnik uzyskuje dochody z więcej niż jednego źródła, przedmiotem opodatkowania w danym roku podatkowym jest, z zastrzeżeniem art. 29-30c, art. 30e oraz art. 44 ust. 7e i 7f, suma dochodów z wszystkich źródeł przychodów.

2. Dochodem ze źródła przychodów, jeżeli przepisy art. 24-25 nie stanowią inaczej, jest nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym. Jeżeli koszty uzyskania przekraczają sumę przychodów, różnica jest stratą ze źródła przychodów.

3. O wysokość straty ze źródła przychodów, poniesionej w roku podatkowym, można obniżyć dochód uzyskany z tego źródła w najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty.

3a. Przepis ust. 3 nie ma zastosowania do strat:

- 1) z odpłatnego zbycia rzeczy i praw majątkowych, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 8, oraz
- 2) ze źródeł przychodów, z których dochody są wolne od podatku dochodowego.

4. Przepis ust. 3 ma zastosowanie do straty z działów specjalnych produkcji rolnej, jeżeli dochód z działów specjalnych produkcji rolnej przez okres następujących pięciu kolejnych lat podatkowych ustalany jest na podstawie ksiąg.

5. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio, gdy w okresie, o którym mowa w tym przepisie, podatnik jest opodatkowany na zasadach określonych w rozdziale 2 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym. W tym przypadku obniża się przychód, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym.

6. ⁽¹⁵⁾ Przepis ust. 3 ma zastosowanie do strat z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) w spółce, papierów wartościowych, w tym z odpłatnego zbycia pożyczonych papierów wartościowych (sprzedaż krótka) i odpłatnego zbycia pochodnych instrumentów finansowych oraz z realizacji praw z nich wynikających, oraz z tytułu objęcia udziałów (akcji) w spółce albo wkładów w spółdzielni, w zamian za wkład niepieniężny w postaci innej niż przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część.

Art. 9a. 1. Dochody osiągnięte przez podatników ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3, są opodatkowane na zasadach określonych w art. 27, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, chyba że podatnicy złożą właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego pisemny wniosek lub oświadczenie o zastosowanie form opodatkowania określonych w

ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym. Podatnicy podejmujący działalność gospodarczą wnioskiem lub oświadczeniem o zastosowanie form opodatkowania określonych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym mogą złożyć na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

2. Podatnicy, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą wybrać sposób opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej na zasadach określonych w art. 30c. W tym przypadku są obowiązani do złożenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego do dnia 20 stycznia roku podatkowego pisemnego oświadczenia o wyborze tego sposobu opodatkowania. Jeżeli podatnik rozpoczyna prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, oświadczenie może złożyć na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a jeżeli podatnik nie złożył oświadczenia na podstawie tych przepisów - pisemne oświadczenie składa właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego, nie później niż w dniu uzyskania pierwszego przychodu.

3. ⁽¹⁶⁾ Jeżeli podatnik, który wybrał sposób opodatkowania, o którym mowa w ust. 2, uzyska z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie lub z tytułu prawa do udziału w zysku spółki niebędącej osobą prawną przychody ze świadczenia usług na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy, odpowiadających czynnościom, które podatnik lub co najmniej jeden ze współników:

1) (uchylony),

2) wykonywał lub wykonuje w roku podatkowym

- w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy, podatnik ten traci w roku podatkowym prawo do opodatkowania w sposób określony w art. 30c i jest obowiązany do wpłacenia zaliczek od dochodu osiągniętego od początku roku, obliczonych przy zastosowaniu skali podatkowej, o której mowa w art. 27 ust. 1, oraz odsetek za zwłokę od zaległości z tytułu tych zaliczek.

4. Wybór sposobu opodatkowania dokonany w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 2, dotyczy również lat następnych, chyba że podatnik, w terminie do dnia 20 stycznia roku podatkowego, zawiadomi w formie pisemnej właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rezygnacji z tego sposobu opodatkowania lub złoży w tym terminie pisemny wniosek lub oświadczenie o zastosowanie form opodatkowania określonych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym.

5. ⁽¹⁷⁾ Jeżeli podatnik:

1) prowadzi działalność gospodarczą samodzielnie i jest współnikiem spółki niebędącej osobą prawną,

2) jest współnikiem spółki niebędącej osobą prawną

- wybór sposobu opodatkowania, o którym mowa w ust. 2, dotyczy wszystkich form prowadzenia tej działalności, do których mają zastosowanie przepisy ustawy.

6. Dochody osiągane przez podatników ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 6, są opodatkowane na zasadach określonych w ustawie, chyba że podatnicy złożą właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego pisemne oświadczenia o wyborze opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, na zasadach określonych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym.

7. Podatnicy, którzy dochody ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 4, ustalają na podstawie prowadzonych ksiąg, mogą wybrać sposób opodatkowania tych dochodów na zasadach określonych w art. 30c. W tym przypadku są obowiązani do złożenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie, o którym mowa w art. 43 ust. 1, pisemnego oświadczenia o wyborze tego sposobu opodatkowania, a jeżeli podatnik rozpoczyna prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej w trakcie roku podatkowego - w terminie, o którym mowa w art. 43 ust. 3. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio.

8. Wybór sposobu opodatkowania dokonany w oświadczeniu, o którym mowa w ust. 7, dotyczy również lat następnych, chyba że podatnik, w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok podatkowy, zawiadomi w formie pisemnej właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rezygnacji z tego sposobu opodatkowania.

Rozdział 5

Szczególne zasady ustalania dochodu

Art. 24. 1. U podatników, którzy prowadzą księgi rachunkowe, za dochód z działalności gospodarczej uważa się dochód wykazany na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg, zmniejszony o dochody wolne od podatku i zwiększony o wydatki niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, zaliczone uprzednio w ciężar kosztów uzyskania przychodów.

2. U podatników osiągających dochody z działalności gospodarczej i prowadzących księgi przychodów i rozchodów dochodem z działalności jest różnica pomiędzy przychodem w rozumieniu art. 14 a kosztami uzyskania powiększona o różnicę pomiędzy wartością remanentu końcowego i początkowego towarów handlowych, materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych, półwyrobów, produkcji w toku, wyrobów gotowych, braków i odpadków, jeżeli wartość remanentu końcowego jest wyższa niż wartość remanentu początkowego, lub pomniejszona o różnicę pomiędzy wartością remanentu początkowego i końcowego, jeżeli wartość remanentu początkowego jest wyższa. Dochodem z odpłatnego zbycia składników majątku, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1, wykorzystywanych na potrzeby działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej, jest przychód z odpłatnego zbycia składników majątku, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1 lit. b, a w pozostałych przypadkach dochodem lub stratą jest różnica między przychodem z odpłatnego zbycia a:

1) wartością początkową wykazaną w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, z zastrzeżeniem pkt 2, powiększona o sumę odpisów amortyzacyjnych, o których mowa w art. 22h ust. 1 pkt 1, dokonanych od tych środków i wartości lub

2) wartością wynikającą z dokumentu stwierdzającego nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu użytkowego lub udziału w takim prawie, którego wartość początkową dla celów dokonywania odpisów amortyzacyjnych ustalono zgodnie z art. 22g ust. 10, powiększona o sumę odpisów amortyzacyjnych, o których mowa w art. 22h ust. 1 pkt 1, dokonanych od tego prawa lub udziału w takim prawie.

3. (uchylony).

3a. W razie likwidacji działalności gospodarczej, w tym także w formie spółki niebędącej osobą prawną, lub wystąpienia wspólnika ze spółki niebędącej osobą prawną, sporządza się wykaz składników majątku na dzień likwidacji działalności gospodarczej lub na dzień wystąpienia wspólnika z takiej spółki. Wykaz powinien zawierać co najmniej następujące dane: liczbę porządkową, określenie (nazwę) składnika majątku, datę nabycia składnika majątku, kwotę wydatków poniesionych na nabycie składnika majątku oraz kwotę wydatków poniesionych na nabycie składnika majątku zaliczoną do kosztów uzyskania przychodów, wartość początkową, metodę amortyzacji, sumę odpisów amortyzacyjnych oraz wysokość wypłaconych środków pieniężnych należnych wspólnikom z tytułu udziału w spółce niebędącej osobą prawną na dzień wystąpienia lub likwidacji.

3b. Dochodem z odpłatnego zbycia składników majątku, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 17 lit. a, jest różnica między przychodem z odpłatnego zbycia a wydatkami na nabycie zbywanych składników, niezaliczonych do kosztów uzyskania przychodów w jakiegokolwiek formie.

3c. Dochodem z tytułu wystąpienia wspólnika ze spółki niebędącej osobą prawną w przypadku otrzymania środków pieniężnych jest różnica między przychodem z tego tytułu, ustalonym zgodnie z art. 14, a wydatkami na nabycie lub objęcie prawa do udziałów w takiej spółce.

3d. Dochodem z odpłatnego zbycia innych niż środki pieniężne składników majątku otrzymanych przez wspólnika spółki niebędącej osobą prawną z tytułu wystąpienia z takiej spółki lub z tytułu jej likwidacji jest różnica między przychodem uzyskanym z ich odpłatnego zbycia a wydatkami poniesionymi na ich nabycie lub wytworzenie, niezliczonymi w jakiegokolwiek formie do kosztów uzyskania przychodów przez wspólnika lub spółkę; przepisy art. 22 ust. 8a stosuje się odpowiednio.

3e. Przepisy ust. 3c i 3d stosuje się odpowiednio w przypadku otrzymania przez występującego wspólnika ze spółki niebędącej osobą prawną równocześnie środków pieniężnych i innych składników majątku.

3f. Wykaz, o którym mowa w ust. 3a, sporządza się również na dzień przekształcenia przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną w jednoosobową spółkę kapitałową.

4. Dochodem (stratą) z działów specjalnych produkcji rolnej jest różnica pomiędzy przychodem z tytułu prowadzenia tych działów a poniesionymi kosztami uzyskania, powiększona o wartość przyrostu stada zwierząt na koniec roku podatkowego w porównaniu ze stanem na początek roku i pomniejszona o wartość ubytków w tym stadzie w ciągu roku podatkowego. Dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, jeżeli podatnik nie prowadzi ksiąg, o których mowa w art. 15, ustala się przy zastosowaniu norm szacunkowych dochodu z określonej powierzchni upraw lub jednostki produkcji zwierzęcej, określonych w załączniku nr 2.

4a. Normy szacunkowe dochodu rocznego, o których mowa w ust. 4, stosuje się od jednostek powierzchni upraw lub innych jednostek rodzajów produkcji określonych w kolumnie 3 załącznika nr 2, z tym że w przypadku:

- 1) upraw w szklarniach i tunelach foliowych - od 1 m² powierzchni ogólnej obliczanej według wewnętrznej długości ścian;
- 2) upraw grzybów i ich grzybni - od 1 m² powierzchni zajętej pod te uprawy;
- 3) wylęgarni drobiu - od 1 sztuki pisklęcia uzyskanego z wylęgu;
- 4) zwierząt laboratoryjnych - od 1 sztuki sprzedanych zwierząt - na podstawie zawartych umów dla potrzeb laboratoryjnych, badań i doświadczeń naukowych, analiz i testów prowadzonych w laboratoriach, a także kontroli procesów technologicznych;
- 5) hodowli i chowu zwierząt wymienionych pod lp. 15 lit. b-h załącznika nr 2 - od 1 sztuki zwierząt sprzedanych;
- 6) hodowli ryb akwariowych - od 1 dm³ objętości akwarium, obliczonej według wewnętrznych długości krawędzi.

4b. Jeżeli rozmiary działów specjalnych produkcji rolnej przekraczają wielkości określone w załączniku nr 2, opodatkowaniu podlegają dochody uzyskane w roku podatkowym z całej powierzchni upraw lub wszystkich jednostek produkcji.

4c. Jeżeli w ciągu rocznego cyklu produkcji na tej samej powierzchni są prowadzone różne uprawy, dla których są ustalane różne normy szacunkowe dochodu, dochód z każdego rodzaju uprawy oblicza się, z zastrzeżeniem ust. 4e, przy zastosowaniu właściwej dla niej normy, proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których była prowadzona taka uprawa, wliczając w to okres przygotowania do zaprowadzenia tej uprawy.

4d. Przepis ust. 4c stosuje się również w razie rozpoczęcia lub zaprzestania w ciągu roku prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej.

4e. W szklarniach nieogrzewanych stosuje się normę roczną bez względu na okres i rodzaj prowadzonej uprawy.

5. Dochodem (przychodem) z udziału w zyskach osób prawnych jest dochód (przychód) faktycznie uzyskany z tego udziału, w tym także:

- 1) dochód z umorzenia udziałów (akcji);
 - 1a) ⁽⁸⁴⁾ dochód ze zmniejszenia udziału kapitałowego wspólnika w spółce, o której mowa w art. 5a pkt 28 lit. c albo d, które następuje w inny sposób niż określony w pkt 1;
 - 1b) ⁽⁸⁵⁾ dochód z wystąpienia wspólnika ze spółki, o której mowa w art. 5a pkt 28 lit. c albo d, które następuje w inny sposób niż określony w pkt 1;
- 2) (uchylony);
- 3) ⁽⁸⁶⁾ wartość majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej lub spółki;
- 4) ⁽⁸⁷⁾ dochód przeznaczony na podwyższenie kapitału zakładowego, a w spółdzielniach - dochód przeznaczony na podwyższenie funduszu udziałowego oraz dochód stanowiący równowartość kwot przekazanych na ten kapitał (fundusz) z innych kapitałów (funduszy) takiej spółki albo spółdzielni;
- 5) dywidendy z akcji złożonych przez członków pracowniczych funduszy emerytalnych na rachunkach ilościowych;
- 6) w przypadku połączenia lub podziału spółek - dopłaty w gotówce otrzymane przez udziałowców (akcjonariuszy) spółki przejmowanej, spółek łączonych lub dzielonych;
- 7) w przypadku podziału spółek, jeżeli majątek przejmowany na skutek podziału, a przy podziale przez wydzielenie także majątek pozostający w spółce, nie stanowi zorganizowanej części przedsiębiorstwa - ustalona na dzień podziału nadwyżka

nominalnej wartości udziałów (akcji) przydzielonych w spółce przejmującej lub nowo zawiązanej nad kosztami nabycia lub objęcia udziałów (akcji) w spółce dzielonej, obliczonymi zgodnie z art. 22 ust. 1f albo art. 23 ust. 1 pkt 38; jeżeli podział spółki następuje przez wydzielenie, kosztem uzyskania przychodów jest wartość lub kwota wydatków poniesionych przez udziałowca (akcjonariusza) na objęcie lub nabycie udziałów (akcji) w spółce dzielonej, ustalona w takiej proporcji, w jakiej pozostaje u tego udziałowca wartość nominalna unicestwianych udziałów (akcji) w spółce dzielonej do wartości nominalnej udziałów (akcji) przed podziałem;

8) ⁽⁸⁸⁾ wartość niepodzielonych zysków w spółce w przypadku przekształcenia spółki w spółkę niebędącą osobą prawną; przychód określa się na dzień przekształcenia;

9) ⁽⁸⁹⁾ odsetki od udziału kapitałowego wypłacane na rzecz wspólnika przez spółkę, o której mowa w art. 5a pkt 28 lit. c albo d.

5a. Dochodem z tytułu przeniesienia akcji złożonych na rachunku ilościowym członka pracowniczego funduszu emerytalnego do aktywów tego funduszu jest różnica pomiędzy wartością tych akcji w dniu przeniesienia, wycenionych według zasad wyceny aktywów funduszy emerytalnych, a kosztem nabycia tych akcji.

5b. (uchylony).

5c. (uchylony).

5d. ⁽⁹⁰⁾ Dochodem, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, jest nadwyżka przychodu otrzymanego w związku z umorzeniem nad kosztami uzyskania przychodu obliczonymi zgodnie z art. 22 ust. 1f albo 1g, albo art. 23 ust. 1 pkt 38; jeżeli nabycie nastąpiło w drodze spadku lub darowizny, kosztami uzyskania przychodu są wydatki poniesione przez spadkodawcę lub darczyńcę na nabycie tych udziałów lub akcji.

5e. ⁽⁹¹⁾ Dochodem, o którym mowa w ust. 5 pkt 1a albo 1b, jest nadwyżka przychodu otrzymanego w związku ze zmniejszeniem udziału kapitałowego w spółce, o której mowa w art. 5a pkt 28 lit. c albo d, albo z wystąpieniem z takiej spółki, nad kosztami uzyskania przychodu obliczonymi zgodnie z art. 22 ust. 1f albo art. 23 ust. 1 pkt 38.

6. Dochodem z odpłatnego zbycia rzeczy określonych w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. d, jeżeli przychód z odpłatnego zbycia nie stanowi przychodu z działalności gospodarczej, jest różnica pomiędzy przychodem uzyskanym z odpłatnego zbycia rzeczy a kosztem ich nabycia, zmniejszona o wartość nakładów poczynionych w czasie posiadania rzeczy.

7. Minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, poczynając od roku podatkowego 2002, ogłasza w drodze rozporządzenia normy szacunkowe, o których mowa w ust. 4, zmieniając je corocznie w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen towarowej produkcji rolniczej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

8. ⁽⁹²⁾ W przypadku połączenia lub podziału spółek, z zastrzeżeniem ust. 5 pkt 7, dochód (przychód) wspólnika spółki przejmowanej lub dzielonej, stanowiący nadwyżkę pomiędzy wartością nominalną udziałów (akcji) przydzielonych przez spółkę przejmującą lub nowo zawiązaną a wydatkami na nabycie (objęcie) udziałów (akcji) w spółce przejmowanej lub dzielonej nie podlega opodatkowaniu w momencie połączenia lub podziału spółek; przy ustalaniu dochodu z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) spółki przejmującej lub nowo zawiązanej wspólnik ustala koszt uzyskania przychodów na podstawie:

1) art. 22 ust. 1f - jeżeli udziały (akcje) w spółce przejmowanej lub dzielonej zostały objęte w zamian za wkład niepieniężny;

2) art. 23 ust. 1 pkt 38 - jeżeli udziały (akcje) w spółce przejmowanej lub dzielonej zostały nabyte albo objęte za wkład pieniężny;

3) wysokości wydatków na nabycie lub objęcie udziałów (akcji) spółki dzielonej, ustalonych zgodnie z pkt 1 lub 2, w takiej proporcji, w jakiej pozostaje u tego wspólnika wartość nominalna unicestwianych udziałów (akcji) w dzielonej spółce do wartości nominalnej udziałów (akcji) przed podziałem; pozostała część kwoty tych wydatków stanowi koszt uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia udziałów (akcji) spółek podzielonych przez wydzielenie.

8a. ⁽⁹³⁾ Jeżeli spółka nabywa od wspólników innej spółki udziały (akcje) tej innej spółki oraz w zamian za udziały (akcje) tej innej spółki przekazuje wspólnikom tej innej spółki własne udziały (akcje) albo w zamian za udziały (akcje) tej innej spółki przekazuje wspólnikom tej innej spółki własne udziały (akcje) wraz z zapłatą w gotówce w wysokości nie wyższej niż 10% wartości nominalnej własnych udziałów (akcji), a w przypadku braku wartości nominalnej - wartości rynkowej tych udziałów (akcji), oraz jeżeli w wyniku nabycia:

1) spółka nabywająca uzyska bezwzględną większość praw głosu w spółce, której udziały (akcje) są nabywane, albo

2) spółka nabywająca, posiadająca bezwzględną większość praw głosu w spółce, której udziały (akcje) są nabywane, zwiększa ilość udziałów (akcji) w tej spółce

- do przychodów nie zalicza się wartości udziałów (akcji) przekazanych wspólnikom tej innej spółki oraz wartości udziałów (akcji) nabytych przez spółkę, pod warunkiem że podmioty biorące udział w tej transakcji podlegają w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia (wymiana udziałów).

8b. ⁽⁹⁴⁾ Przepis ust. 8a stosuje się, jeżeli spółka nabywająca oraz spółka, której udziały (akcje) są nabywane, jest podmiotem wymienionym w załączniku nr 3 do ustawy lub spółką mającą siedzibę lub zarząd w innym niż państwo członkowskie Unii Europejskiej państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

9. (uchylony).

10. Jeżeli podatnik dokonuje odpłatnego zbycia papierów wartościowych nabytych po różnych cenach i nie jest możliwe określenie ceny nabycia zbywanych papierów wartościowych, przy ustalaniu dochodu z takiego zbycia stosuje się zasadę, że każdorazowo zbycie dotyczy kolejno papierów wartościowych nabytych najwcześniej. Zasadę, o której mowa w zdaniu pierwszym, stosuje się odrębnie dla każdego rachunku papierów wartościowych.

11. Dochód stanowiący nadwyżkę pomiędzy wartością rynkową akcji objętych (nabytych) przez osoby uprawnione na podstawie uchwały walnego zgromadzenia a wydatkami poniesionymi na ich objęcie (nabycie) nie podlega opodatkowaniu w momencie objęcia (nabycia) tych akcji. Zasadę określoną w zdaniu pierwszym stosuje się odpowiednio do dochodu stanowiącego nadwyżkę pomiędzy wartością rynkową akcji a wydatkami poniesionymi na ich nabycie od spółki posiadającej osobowość prawną, która objęła (nabyła) te akcje wyłącznie w celu przeniesienia tytułu ich własności na osoby uprawnione na podstawie uchwały walnego zgromadzenia spółki będącej emitentem akcji.

12. Zasada, o której mowa w ust. 11, nie ma zastosowania do dochodu osiągniętego ze zbycia akcji, przez osoby uprawnione na podstawie uchwały walnego zgromadzenia spółki będącej emitentem akcji.

12a. Przepisy ust. 11 i 12 mają zastosowanie do dochodu uzyskanego przez osoby uprawnione z tytułu objęcia (nabycia) akcji spółek, których siedziba znajduje się na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

13. W przypadku odpłatnego zbycia pożyczonych papierów wartościowych na zasadach określonych w odrębnych przepisach (sprzedaż krótka), dochód ustala się na dzień, w którym nastąpił zwrot pożyczonych papierów wartościowych lub miał nastąpić, zgodnie z zawartą umową pożyczki tych papierów.

14. Dochodem, o którym mowa w ust. 13, uzyskanym w roku podatkowym, jest różnica między sumą przychodów z odpłatnego zbycia pożyczonych papierów wartościowych a wydatkami poniesionymi na nabycie zwróconych papierów wartościowych.

15. Dochodem z tytułu inwestowania składki ubezpieczeniowej w związku z umową ubezpieczenia zawartą na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej, w przypadku ubezpieczeń związanych z funduszami kapitałowymi, jest różnica między wypłaconą kwotą świadczenia a sumą składek wpłaconych do zakładu ubezpieczeń, które zostały przekazane na fundusz kapitałowy.

16. Dochód uzyskany z tytułu zamiany akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej lub prawa do ekwiwalentu w spółce konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej, dokonywanej na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 191, poz. 1367 oraz z 2009 r. Nr 13, poz. 70) nie podlega opodatkowaniu w momencie zamiany akcji lub prawa do ekwiwalentu na akcje. Dochód, o którym mowa w zdaniu pierwszym, przypadający z zamiany akcji spółki konsolidowanej na zbyte akcje spółki konsolidującej lub zamiany prawa do ekwiwalentu w spółce konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej podlega opodatkowaniu w momencie uzyskania dochodu ze zbycia akcji spółki konsolidującej otrzymanych w wyniku zamiany.

17. ⁽⁹⁵⁾ Dochód z tytułu objęcia udziałów (akcji) w spółce kapitałowej w zamian za wkład niepieniężny w postaci know-how, w związku z realizacją celu Działania 3.1 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka "Inicjowanie działalności innowacyjnej", ustala się, z zastrzeżeniem ust. 18, na dzień, w którym upływa 5 lat od dnia uzyskania przychodu, o którym mowa w art. 17 ust. 1a, w wysokości określonej według stanu z dnia uzyskania przychodu.

18. ⁽⁹⁶⁾ W przypadku zbycia lub ustania bytu prawnego udziałów (akcji), o których mowa w ust. 17, przed upływem 5 lat od dnia uzyskania przychodu, o którym mowa w art. 17 ust. 1a, dochód z tytułu objęcia tych udziałów (akcji) ustala się na dzień ich zbycia lub ustania bytu prawnego w wysokości określonej według stanu z dnia uzyskania przychodu.

Art. 24a. 1. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, wykonujące działalność gospodarczą, są obowiązane prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów, zwaną dalej "księgą", z zastrzeżeniem ust. 3 i 5, albo księgi rachunkowe, zgodnie z odrębnymi przepisami, w sposób zapewniający ustalenie dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy, w tym za okres sprawozdawczy, a także uwzględniać w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych informacje niezbędne do obliczenia wysokości odpisów amortyzacyjnych zgodnie z przepisami art. 22a-22o.

1a. ⁽⁹⁷⁾ Podatnicy będący przedsiębiorcami żeglugowymi w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, prowadzący działalność opodatkowaną podatkiem tonażowym oraz inną działalność opodatkowaną podatkiem dochodowym są obowiązani w prowadzonej księdze albo w prowadzonych księgach rachunkowych, o których mowa w ust. 1, wyodrębnić przychody i związane z nimi koszty na poszczególne rodzaje działalności podlegającej opodatkowaniu podatkiem tonażowym i podatkiem dochodowym.

2. Obowiązek prowadzenia księgi dotyczy również osób:

- 1) wykonujących działalność na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia, zawartych na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) prowadzących działy specjalne produkcji rolnej, jeżeli osoby te zgłosiły zamiar prowadzenia tych ksiąg;
- 3) duchownych, które zrzekły się opłacania zryczałtowanego podatku dochodowego.

3. Obowiązek prowadzenia księgi nie dotyczy osób, które:

- 1) opłacają podatek dochodowy w formach zryczałtowanych;
 - 2) wykonują wyłącznie usługi przewozu osób i towarów taborem konnym;
 - 3) wykonują zawód adwokata wyłącznie w zespole adwokackim;
 - 4) dokonują odpłatnego zbycia składników majątku:
- a) po likwidacji działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie,
 - b) otrzymanych w związku z likwidacją spółki niebędącej osobą prawną lub wystąpieniem z takiej spółki.

4. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych dotyczy osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody, w rozumieniu art. 14, za poprzedni rok podatkowy wyniosły w walucie polskiej co najmniej równowartość kwoty określonej w euro w przepisach o rachunkowości.

5. Osoba fizyczna, spółka cywilna osób fizycznych, spółka jawna osób fizycznych lub spółka partnerska może prowadzić księgi rachunkowe również od początku następnego roku podatkowego, jeżeli przychody, w rozumieniu art. 14, za poprzedni rok podatkowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej kwoty określonej w euro w przepisach o rachunkowości. W tym przypadku osoba ta lub wspólnicy spółki przed rozpoczęciem roku podatkowego są obowiązani do zawiadomienia o tym naczelnika urzędu skarbowego właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym.

6. Wyrażone w euro wielkości, o których mowa w ust. 4 i 5, przelicza się na walutę polską według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu 30 września roku poprzedzającego rok podatkowy.

7. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, określi sposób prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów, szczegółowe warunki, jakim powinna odpowiadać ta księga, aby stanowiła dowód pozwalający na określenie zobowiązań podatkowych, oraz szczegółowy zakres obowiązków związanych z jej prowadzeniem, a także terminy zawiadomienia naczelnika urzędu skarbowego o prowadzeniu księgi.

Art. 24b. 1. Jeżeli ustalenie dochodu (straty) w sposób przewidziany w art. 24 i 24a nie jest możliwe, dochód (stratę) ustala się w drodze oszacowania.

2. W przypadku podatników niebędących podatnikami, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3, obowiązanych do prowadzenia ksiąg wymienionych w art. 24a, gdy określenie dochodu na podstawie tych ksiąg nie jest możliwe, dochód określa się w drodze oszacowania, z zastosowaniem wskaźnika dochodu w stosunku do przychodu w wysokości:

- 1) 5% - z działalności w zakresie handlu hurtowego lub detalicznego;
- 2) 10% - z działalności budowlanej lub montażowej albo w zakresie usług transportowych;
- 3) 60% - z działalności w zakresie pośrednictwa, jeżeli wynagrodzenie jest określone w formie prowizji;
- 4) 80% - z działalności w zakresie usług adwokackich lub rzeczoznawstwa;
- 5) 20% - z pozostałych źródeł przychodów.

3. Przez działalność w zakresie handlu hurtowego lub detalicznego, o której mowa w ust. 2 pkt 1, wykonywaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez podatników niebędących podatnikami, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3, rozumie się odpłatne zbycie towarów polskim odbiorcom bez względu na miejsce zawarcia umowy.

4. Przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, zawarta z krajem, na terytorium którego podatnik ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, stanowi inaczej.

Art. 24c. 1. Różnice kursowe zwiększają odpowiednio przychody jako dodatnie różnice kursowe albo koszty uzyskania przychodów jako ujemne różnice kursowe w kwocie wynikającej z różnicy między wartościami określonymi w ust. 2 i 3.

2. Dodatnie różnice kursowe powstają, jeżeli wartość:

- 1) przychodu należnego wyrażonego w walucie obcej po przeliczeniu na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski jest niższa od wartości tego przychodu w dniu jego otrzymania, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tego dnia;
- 2) poniesionego kosztu wyrażonego w walucie obcej po przeliczeniu na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski jest wyższa od wartości tego kosztu w dniu zapłaty, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tego dnia;
- 3) otrzymanych lub nabytych środków lub wartości pieniężnych w walucie obcej w dniu ich wpływu jest niższa od wartości tych środków lub wartości pieniężnych w dniu zapłaty lub innej formy wpływu tych środków lub wartości pieniężnych, według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tych dni, z zastrzeżeniem pkt 4 i 5;
- 4) kredytu (pożyczki) w walucie obcej w dniu jego udzielenia jest niższa od wartości tego kredytu (pożyczki) w dniu jego zwrotu, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tych dni;

5) kredytu (pożyczki) w walucie obcej w dniu jego otrzymania jest wyższa od wartości tego kredytu (pożyczki) w dniu jego spłaty, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tych dni.

3. Ujemne różnice kursowe powstają, jeżeli wartość:

- 1) przychodu należnego wyrażonego w walucie obcej po przeliczeniu na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski jest wyższa od wartości tego przychodu w dniu jego otrzymania, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tego dnia;
- 2) poniesionego kosztu wyrażonego w walucie obcej po przeliczeniu na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski jest niższa od wartości tego kosztu w dniu zapłaty, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tego dnia;
- 3) otrzymanych lub nabytych środków lub wartości pieniężnych w walucie obcej w dniu ich wpływu jest wyższa od wartości tych środków lub wartości pieniężnych w dniu zapłaty lub innej formy wypływu tych środków lub wartości pieniężnych, według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tych dni, z zastrzeżeniem pkt 4 i 5;
- 4) kredytu (pożyczki) w walucie obcej w dniu jego udzielenia jest wyższa od wartości tego kredytu (pożyczki) w dniu jego zwrotu, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tych dni;
- 5) kredytu (pożyczki) w walucie obcej w dniu jego otrzymania jest niższa od wartości tego kredytu (pożyczki) w dniu jego spłaty, przeliczonej według faktycznie zastosowanego kursu waluty z tych dni.

4. Przy obliczaniu różnic kursowych, o których mowa w ust. 2 i 3, uwzględnia się kursy faktycznie zastosowane w przypadku sprzedaży lub kupna walut obcych oraz otrzymania należności lub zapłaty zobowiązań. W pozostałych przypadkach, a także gdy do otrzymanych należności lub zapłaty zobowiązań nie jest możliwe uwzględnienie faktycznie zastosowanego kursu waluty w danym dniu, stosuje się kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego ten dzień.

5. Jeżeli faktycznie zastosowany kurs waluty, o którym mowa w ust. 2 i 3, jest wyższy lub niższy odpowiednio o więcej niż powiększona lub pomniejszona o 5% wartość kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień faktycznie zastosowanego kursu waluty, organ podatkowy może wezwać strony umowy do zmiany tej wartości lub wskazania przyczyn uzasadniających zastosowanie kursu waluty. W razie niedokonania zmiany wartości lub niewskazania przyczyn, które uzasadniają zastosowanie faktycznego kursu waluty, organ podatkowy określi ten kurs opierając się na kursach walut ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski.

6. Przez średni kurs ogłaszany przez Narodowy Bank Polski, o którym mowa w ust. 2 i 3, rozumie się kurs z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień uzyskania przychodu lub poniesienia kosztu.

7. Za koszt poniesiony, o którym mowa w ust. 2 i 3, uważa się koszt wynikający z otrzymanej faktury (rachunku) albo innego dowodu w przypadku braku faktury (rachunku), a za dzień zapłaty, o którym mowa w ust. 2 i 3, dzień uregulowania zobowiązań w jakiegokolwiek formie, w tym w wyniku potrącenia wierzytelności.

8. Podatnicy wyznaczają kolejność wyceny środków lub wartości pieniężnych w walucie obcej, o której mowa w ust. 2 pkt 3 i ust. 3 pkt 3, według przyjętej metody stosowanej w rachunkowości, której nie mogą zmieniać w trakcie roku podatkowego.

9. Przepisy ust. 2 pkt 4 i 5 oraz ust. 3 pkt 4 i 5 stosuje się odpowiednio do kapitałowych rat kredytów (pożyczek).

10. Zasady ustalania różnic kursowych określone w ust. 1-9 stosują podatnicy prowadzący działalność gospodarczą lub działy specjalne produkcji rolnej.

Art. 24d. ⁽⁹⁸⁾ 1. W przypadku zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kwoty wynikającej z faktury (rachunku), a jeżeli nie istniał obowiązek wystawienia faktury (rachunku) - kwoty wynikającej z umowy albo innego dokumentu, i nieuregulowania tej kwoty w terminie 30 dni od daty upływu terminu płatności, podatnik jest obowiązany do zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów o kwotę wynikającą z tych dokumentów.

2. Jeżeli termin płatności jest dłuższy niż 60 dni, zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów o kwotę wynikającą z dokumentów, o których mowa w ust. 1, dokonuje się z

upływem 90 dni od daty zaliczenia tej kwoty do kosztów uzyskania przychodów, o ile nie została ona uregulowana w tym terminie.

3. Zmniejszenia, o którym mowa w ust. 1 lub 2, dokonuje się w miesiącu, w którym upływa termin określony w tych przepisach.

4. Jeżeli po dokonaniu zmniejszenia, o którym mowa w ust. 1 lub 2, zobowiązanie zostanie uregulowane, podatnik w miesiącu, w którym uregulował zobowiązanie, zwiększa koszty uzyskania przychodów o kwotę dokonanego zmniejszenia.

5. Jeżeli w miesiącu, w którym podatnik ma obowiązek dokonać zmniejszenia, o którym mowa w ust. 1 lub 2, podatnik nie ponosi kosztów uzyskania przychodów lub poniesione koszty są niższe od kwoty zmniejszenia, wówczas ma obowiązek zwiększyć przychody o kwotę, o którą nie zostały zmniejszone koszty uzyskania przychodów.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio, w przypadku nabycia lub wytworzenia środków trwałych albo nabycia wartości niematerialnych i prawnych, do tej części odpisów amortyzacyjnych, które podatnik zaliczył do kosztów uzyskania przychodów.

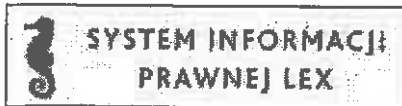
7. W przypadku nabycia lub wytworzenia środków trwałych albo nabycia wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli termin, o którym mowa w ust. 1 lub 2, upływa nie później niż w miesiącu następującym po miesiącu wprowadzenia ich do ewidencji, do kosztów uzyskania przychodów zalicza się odpisy amortyzacyjne od tych środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych w części, w jakiej ich cena nabycia lub koszt wytworzenia wynikający z dokumentów, o których mowa w ust. 1, zostały uregulowane w terminie określonym w ust. 1 lub 2. Jeżeli zobowiązanie zostało uregulowane w terminie późniejszym, podatnik w miesiącu uregulowania tego zobowiązania zwiększa koszty uzyskania przychodów o kwotę odpisów amortyzacyjnych, które nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów na podstawie zdania pierwszego.

8. Jeżeli zgodnie z art. 22 zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów kwoty wynikającej z dokumentów, o których mowa w ust. 1, nastąpi po upływie terminu określonego w ust. 1 lub 2, to zaliczenie tej kwoty do kosztów uzyskania przychodów następuje z uwzględnieniem art. 22, z tym że nie wcześniej niż w miesiącu jej uregulowania.

9. Przepisy ust. 1-8 stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy zobowiązanie zostało zapłacone w części.

10. Przepisy ust. 1-9 stosuje się odpowiednio, jeżeli termin, o którym mowa w ust. 1 lub 2, upływa po likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej, likwidacji działów specjalnych produkcji rolnej albo zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną formę opodatkowania określoną w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym albo w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym lub w odniesieniu do działów specjalnych produkcji rolnej zmianie zasad ustalania dochodu, z tym że zmniejszenie albo zwiększenie kosztów uzyskania przychodów lub zwiększenie przychodów następuje za rok podatkowy, w którym nastąpiła likwidacja tej działalności lub działów specjalnych produkcji rolnej albo za rok podatkowy poprzedzający rok podatkowy, w którym nastąpiła zmiana formy opodatkowania lub zmiana zasad ustalania dochodu.

11. Przepisy ust. 1-10 stosują podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub dział specjalny produkcji rolnej.

Wydruk z 2014.09.25

Dz.U.2014.1037 -j.t. - Prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

Wersja 2014.08.05 do ...

Dz.U.2014.1037 j.t.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW⁽¹⁾**

z dnia 26 sierpnia 2003 r.

w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów

(tekst jednolity)

Na podstawie art. 24a ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa sposób prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów, zwanej dalej "księgą", szczegółowe warunki, jakim powinna odpowiadać ta księga, aby stanowiła dowód pozwalający na określenie zobowiązań podatkowych, oraz szczegółowy zakres obowiązków związanych z jej prowadzeniem, a także terminy zawiadomienia naczelnika urzędu skarbowego o prowadzeniu księgi.

§ 2. 1. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, o których mowa w art. 24a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwanej dalej "ustawą o podatku dochodowym", są obowiązane prowadzić księgę, z zastrzeżeniem ust. 2, według wzoru ustalonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia, w sposób określony w rozdziale 2.

2. Rolnicy prowadzący gospodarstwo rolne bez zatrudnienia w nim pracowników, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz pracowników rolnych, wykonujący działalność gospodarczą, osobiście lub z udziałem członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli łączny przychód z tej działalności gospodarczej nie przekracza 10.000 zł w roku podatkowym, są obowiązani prowadzić księgę przeznaczoną dla tych rolników, według wzoru ustalonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia, w sposób określony w rozdziale 3.

§ 3. Określenia użyte w rozporządzeniu oznaczają:

1) towary - towary handlowe, materiały podstawowe i pomocnicze, półwyroby (półfabrykaty), wyroby gotowe, braki i odpady oraz materiały przyjęte od zamawiających do przerobu lub obróbki, z tym że:

- a) towarami handlowymi są wyroby przeznaczone do sprzedaży w stanie nieprzerobionym; towarami handlowymi są również produkty uboczne uzyskiwane przy prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej,
- b) materiałami (surowcami) podstawowymi są materiały, które w procesie produkcji lub przy świadczeniu usług stają się główną substancją gotowego wyrobu; do materiałów podstawowych zalicza się również materiały stanowiące część składową (montażową) wyrobu lub ściśle z wyrobem złączone (np. opakowania - puszki, butelki) oraz opakowania wysyłkowe wielokrotnego użytku (np. transportery, palety), jeżeli opakowania te nie są środkami trwałymi,
- c) materiałami pomocniczymi są materiały niebędące materiałami podstawowymi, które są zużywane w związku z działalnością gospodarczą i bezpośrednio oddają wyrobowi swoje właściwości,

- d) wyrobami gotowymi są wyroby własnej produkcji, których proces przerobu został całkowicie zakończony, wykonane usługi, prace naukowo-badawcze, prace projektowe, geodezyjno-kartograficzne, zakończone roboty, w tym także budowlane,
 - e) produkcją niezakończoną jest produkcja w toku oraz półwyroby (półfabrykaty), to jest niegotowe jeszcze produkty własnej produkcji, a także wykonywane roboty, usługi przed ich ukończeniem,
 - f) brakami są nieodpowiadające wymaganiom technicznym wyroby własnej produkcji, całkowicie wykończone bądź też doprowadzone do określonej fazy produkcji; brakami są również towary handlowe, które na skutek uszkodzenia lub zniszczenia w czasie transportu bądź magazynowania utraciły częściowo swą pierwotną wartość,
 - g) odpadami są materiały, które na skutek procesów technologicznych lub na skutek zniszczenia albo uszkodzenia utraciły całkowicie swą pierwotną wartość użytkową;
- 2) cena zakupu - cenę, jaką nabywca płaci za zakupione składniki majątku, pomniejszoną o podatek od towarów i usług, podlegający odliczeniu zgodnie z odrębnymi przepisami, a przy imporcie powiększoną o należne cło, podatek akcyzowy oraz opłaty celne dodatkowe, obniżoną o rabaty opusty, inne podobne obniżenia, w przypadku zaś otrzymania składnika majątku w drodze darowizny lub spadku - wartość odpowiadającą cenie zakupu takiego samego lub podobnego składnika;
- 3) cena nabycia - cenę zakupu składnika majątku powiększoną o koszty uboczne związane z zakupem towarów i składników majątku do chwili złożenia w magazynie według ich cen zakupu, a w szczególności koszty transportu, załadunku i wyładunku oraz ubezpieczenia w drodze;
- 4) koszt wytworzenia - wszelkie koszty związane bezpośrednio i pośrednio z przerobem materiałów, z wykonywaniem usług lub pozyskaniem (wydobyciem) kopalń, z wyłączeniem kosztów sprzedaży wyrobów gotowych i usług;
- 5) biuro rachunkowe - przedsiębiorcę uprawnionego na podstawie odrębnych przepisów do prowadzenia ksiąg, który na podstawie umowy zawartej z podatnikiem świadczy usługi w tym zakresie;
- 6) przychód - przychód w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym;
- 7) wyposażenie - rzeczowe składniki majątku, związane z wykonywaną działalnością, niezaliczone, zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym, do środków trwałych;
- 8) środki trwałe - środki trwałe w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym;
- 9) wartości niematerialne i prawne - wartości niematerialne i prawne w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym;
- 10) przedsiębiorstwo wielozakładowe - działalność prowadzoną w oparciu o kilka zespołów składników materialnych i niematerialnych, jakimi są w szczególności sklepy, zakłady, punkty usługowe, przeznaczone do realizacji określonych zadań gospodarczych;
- 11) siedziba przedsiębiorstwa - miejsce położenia przedsiębiorstwa wskazane w koncesji, zezwoleniu lub zaświadczeniu o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców, a w razie niedopełnienia tych obowiązków albo gdy działalność jest wykonywana bez posiadania zorganizowanego zakładu - miejsce zamieszkania osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą; w przypadku spółek cywilnych osób fizycznych - siedzibę spółki, a jeśli nie można ustalić siedziby spółki - miejsce zamieszkania jednego ze współników;
- 12) (uchylony);
- 13) zryczałtowane opodatkowanie podatkiem dochodowym - podatek opłacany na podstawie ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930, z późn. zm.).

Rozdział 2

Sposób prowadzenia księgi przez podatników niebędących rolnikami

§ 4. 1. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, o których mowa w § 2 ust. 1, obowiązane do prowadzenia księgi, zwane dalej "podatnikami", prowadzą:

- 1) ewidencję środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych zgodnie z art. 22n ust. 2-6 ustawy o podatku dochodowym;
- 2) ewidencję wyposażenia.

2. Ewidencją wyposażenia obejmuje się wyposażenie, którego wartość początkowa, w rozumieniu odrębnych przepisów, przekracza 1.500 zł.

3. Ewidencja wyposażenia powinna zawierać co najmniej następujące dane: numer kolejny wpisu, datę nabycia, numer faktury lub rachunku, nazwę wyposażenia, cenę zakupu wyposażenia lub koszt wytworzenia, numer pozycji, pod którą wpisano w księdze koszt związany z nabyciem wyposażenia, datę likwidacji (w tym również datę sprzedaży lub darowizny) oraz przyczynę likwidacji wyposażenia.

4. Podatnicy, którzy w ciągu roku podatkowego utracili lub zrzekli się prawa do zryczałtowanego opodatkowania podatkiem dochodowym w formie karty podatkowej albo zakładają po raz pierwszy ewidencję wyposażenia, dokonują wyceny wyposażenia według cen zakupu lub według wartości rynkowej z dnia założenia ewidencji.

§ 5. 1. Podatnicy wypłacający pracownikom należności ze stosunku pracy, o których mowa w art. 12 ustawy o podatku dochodowym, są obowiązani prowadzić indywidualne (imienne) karty przychodów pracowników, zwane dalej "kartami przychodów".

2. Karty przychodów powinny zawierać co najmniej następujące dane: imię i nazwisko pracownika, identyfikator podatkowy (numer identyfikacji podatkowej (NIP) albo numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL)), miesiąc, w którym nastąpiła wypłata, sumę osiągniętych w danym miesiącu przychodów brutto (w gotówce i w naturze), koszty uzyskania przychodu, składkę na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe), podstawę obliczenia zaliczki w danym miesiącu, razem dochód narastająco od początku roku, kwotę należnej zaliczki na podatek dochodowy obliczonej zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym, składkę na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, należną zaliczkę na podatek dochodowy, datę przekazania zaliczki na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje właściwy naczelnik urzędu skarbowego.

§ 6. Podatnicy wykonujący:

1) działalność kantorową - prowadzą również według zasad określonych w przepisach prawa dewizowego ewidencję wszystkich operacji powodujących zmianę stanu wartości dewizowych i waluty polskiej, zwaną dalej "ewidencją kupna i sprzedaży wartości dewizowych";

2) działalność w zakresie udzielania pożyczek pod zastaw (prowadzenia lombardów) - są obowiązani prowadzić również ewidencję pożyczek i zastawionych rzeczy; ewidencja ta powinna zawierać co najmniej następujące dane: numer kolejny wpisu, imię i nazwisko pożyczkobiorcy, adres, datę udzielenia pożyczki, kwotę udzielonej pożyczki, wysokość umówionych odsetek w złotych, opis zastawionej rzeczy i jej wartość rynkową, termin zwrotu pożyczki wraz z odsetkami, datę i kwotę zwróconej pożyczki wraz z odsetkami, datę zwrotu zastawionej rzeczy, datę sprzedaży rzeczy i kwotę należną z tytułu tej sprzedaży, kwotę prowizji stanowiącej wartość spłaconych odsetek lub różnicę między kwotą uzyskaną ze sprzedaży zastawionej rzeczy a kwotą udzielonej pożyczki.

§ 7. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, zwłaszcza takimi jak: rodzaj i rozmiar wykonywanej działalności, wiek oraz stan zdrowia, naczelnik urzędu skarbowego, o którym mowa w § 10 ust. 2, na wniosek podatnika może zwolnić go od obowiązku prowadzenia księgi, jak również od poszczególnych czynności z zakresu prowadzenia księgi. Wniosek musi być złożony co najmniej na 30 dni przed rozpoczęciem miesiąca, od którego zwolnienie miałyby być zastosowane, a w razie rozpoczęcia wykonywania działalności lub powstania obowiązku prowadzenia księgi w ciągu roku podatkowego - w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia tej działalności lub powstania obowiązku prowadzenia księgi.

§ 8. 1. Jeżeli na zlecenie podatnika prowadzenie księgi zostało powierzone biurowi rachunkowemu, podatnik jest obowiązany:

1) w terminie siedmiu dni od dnia zawarcia umowy z biurowi rachunkowym zawiadomić o tym naczelnika urzędu skarbowego, któremu zostało złożone zawiadomienie o prowadzeniu księgi, wskazując nazwę i adres biura, miejsce (adres) prowadzenia oraz przechowywania księgi i dowodów związanych z jej prowadzeniem;

2) prowadzić w miejscu wykonywania działalności ewidencję sprzedaży, z zastrzeżeniem ust. 3, a w razie wykonywania działalności określonej w § 6 - także ewidencje, o których mowa w tym przepisie.

2. Podatnik jest obowiązany zbroszować ewidencję sprzedaży, o której mowa w ust. 1 pkt 2, i kolejno ponumerować jej karty. Ewidencja powinna zawierać co najmniej

następujące dane: numer kolejny wpisu, datę uzyskania przychodu nieudokumentowanego fakturami, rachunkami oraz kwotę tego przychodu.

3. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie dotyczy podatników, którzy ewidencjonują obrót przy zastosowaniu kas rejestrujących w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 z późn. zm.), zwanej dalej "ustawą o VAT".

4. Podatnicy, korzystający ze zwolnienia od podatku od towarów i usług, jeżeli nie prowadzą odrębnej ewidencji sprzedaży, o której mowa w art. 109 ust. 1 ustawy o VAT, mogą w ewidencji sprzedaży w odrębnej kolumnie wykazywać przychody podlegające opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług od czynności określonych w art. 5 ustawy o VAT oraz łączną kwotę dziennej sprzedaży wynikającą z faktur, nie później jednak niż przed dokonaniem sprzedaży w dniu następnym.

§ 9. 1. Podatnik jest obowiązany zbroszować księgę i kolejno ponumerować jej karty.

2. Księga oraz dowody, na których podstawie są dokonywane w niej zapisy, musi znajdować się na stałe w miejscu wykonywania działalności lub miejscu wskazanym przez podatnika jako jego siedziba, z zastrzeżeniem ust. 6, a jeżeli prowadzenie księgi zostało zlecone biuru rachunkowemu - w miejscu wskazanym przez podatnika stosownie do § 8 ust. 1 pkt 1.

3. W przypadku prowadzenia przedsiębiorstwa wielozakładowego księgi muszą znajdować się w każdym zakładzie. Podatnik może jednak prowadzić jedną księgę w miejscu wskazanym jako jego siedziba, pod warunkiem że w poszczególnych zakładach jest prowadzona co najmniej ewidencja sprzedaży, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 2, a w razie wykonywania działalności określonej w § 6 - również ewidencje określone w tym przepisie.

4. W przypadku dokonywania przesunięć (przerzutów) towarów handlowych oraz materiałów podstawowych między zakładami należącymi do tego samego podatnika, podatnik dokumentuje te zdarzenia dowodami wewnętrznymi, zwanymi dalej "dowodami przesunięć". Dowody te sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden przechowywany jest w zakładzie, z którego dokonano przesunięcia towaru lub materiału, a drugi - w zakładzie, w którym przyjęto te towary lub materiały.

5. Dowody przesunięć powinny zawierać co najmniej następujące dane: numer kolejny wpisu, datę dokonania przesunięcia, nazwę towarów lub materiałów oraz ich ilość i wartość obliczoną według cen zakupu. Jeżeli podatnik prowadzi jedną księgę dla przedsiębiorstwa wielozakładowego, a zakupione towary przekazuje tylko do jednego zakładu (oddziału), nie ma obowiązku sporządzania dowodu przesunięć, pod warunkiem że na dowodzie zakupu poda nazwę zakładu, do którego przekazał te towary.

6. U podatników prowadzących działalność w zakresie handlu obnośnego i obwoźnego księga musi znajdować się w miejscu wykonywania działalności. Jeżeli podatnik prowadzi ewidencję, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 2, w miejscu wykonywania działalności musi znajdować się co najmniej ta ewidencja. W tym przypadku przepisy ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

§ 10. 1. Podatnicy są obowiązani założyć księgę, a w razie obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 2 - również tę ewidencję, na dzień 1 stycznia roku podatkowego lub na dzień rozpoczęcia działalności w ciągu roku podatkowego.

2. Podatnicy, którzy rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej albo w poprzednim roku podatkowym korzystali ze zryczałtowanego opodatkowania podatkiem dochodowym lub prowadzili księgi rachunkowe, są obowiązani zawiadomić w formie pisemnej naczelnika urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania podatnika o prowadzeniu księgi w terminie 20 dni od dnia jej założenia.

3. Jeżeli działalność jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych, spółki jawnej osób fizycznych lub spółki partnerskiej, zawiadomienie, o którym mowa w ust. 2, składają wszyscy wspólnicy naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca zamieszkania każdego z nich.

§ 11. 1. Podatnik jest obowiązany prowadzić księgę rzetelnie i w sposób niewadliwy.

2. Za niewadliwą uważa się księgę prowadzoną zgodnie z przepisami rozporządzenia i objaśnieniami do wzoru księgi.

3. Księgę uważa się za rzetelną, z zastrzeżeniem ust. 4, jeżeli dokonywane w niej zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

4. Księgę uznaje się za rzetelną również, gdy:

- 1) niewpisane lub błędnie wpisane kwoty przychodu nie przekraczają łącznie 0,5% przychodu wykazanego w księdze za dany rok podatkowy lub przychodu wykazanego w roku podatkowym do dnia, w którym naczelnik urzędu skarbowego lub organ kontroli skarbowej stwierdził te błędy, lub
- 2) brak właściwych zapisów jest związany z nieszczęśliwym wypadkiem lub zdarzeniem losowym, które uniemożliwiło podatnikowi prowadzenie księgi, lub
- 3) błędy spowodowały podwyższenie kwoty podstawy opodatkowania, z wyjątkiem błędów polegających na niewykazaniu lub zaniżeniu kosztów zakupu materiałów podstawowych, towarów handlowych oraz kosztów robocizny, lub
- 4) podatnik uzupełnił zapisy lub dokonał korekty błędnych zapisów w księdze przed rozpoczęciem kontroli przez naczelnika urzędu skarbowego lub przez organ kontroli skarbowej, lub
- 5) błędne zapisy są skutkiem oczywistej omyłki, a podatnik posiada dowody księgowe odpowiadające warunkom, o których mowa w § 12 ust. 3.

5. Przepisy ust. 4 stosuje się odpowiednio w przypadku stwierdzenia braku zapisów lub błędnych zapisów dotyczących kosztów uzyskania przychodu.

§ 12. 1. Zapisy w księdze dokonywane są w języku polskim i w walucie polskiej w sposób staranny, czytelny i trwały, na podstawie prawidłowych i rzetelnych dowodów.

2. Stwierdzone błędy w zapisach poprawia się przez:

- 1) skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu, oraz podpisanie poprawki i umieszczenie daty dokonania poprawki lub
- 2) wprowadzenie do księgi niewpisanych dowodów lub dowodów zawierających korekty błędnych zapisów. Zapisy zmniejszające przychody lub koszty mogą być dokonywane ze znakiem minus (-) lub kolorem czerwonym.

3. Podstawą zapisów w księdze są dowody księgowe, którymi są:

- 1) faktury, faktury VAT RR, rachunki oraz dokumenty celne, zwane dalej "fakturami", wystawione zgodnie z odrębnymi przepisami, lub
- 1a) dokumenty określające zmniejszenie kosztów uzyskania przychodów (zwiększenie przychodów) na podstawie art. 24d ustawy o podatku dochodowym (dowody zmniejszenia kosztów/zwiększenia przychodów), zawierające co najmniej:
 - a) datę wystawienia dokumentu oraz miesiąc, w którym dokonuje się zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów (zwiększenia przychodów),
 - b) wskazanie faktury (rachunku), a jeżeli nie istniał obowiązek wystawienia faktury (rachunku) - wskazanie umowy albo innego dokumentu, stanowiących podstawę do zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów (zwiększenia przychodów) zgodnie z art. 24d ustawy o podatku dochodowym,
 - c) wskazanie kwoty, o którą podatnik zmniejsza koszty uzyskania przychodów (zwiększa przychody),
 - d) podpis osoby sporządzającej dokument, lub
- 1b) dokumenty określające zwiększenie kosztów uzyskania przychodów na podstawie art. 24d ustawy o podatku dochodowym (dowody zwiększenia kosztów), zawierające co najmniej:
 - a) datę wystawienia dokumentu oraz miesiąc, w którym dokonuje się zwiększenia kosztów uzyskania przychodów,
 - b) wskazanie faktury (rachunku), a jeżeli nie istniał obowiązek wystawienia faktury (rachunku) - wskazanie umowy albo innego dokumentu, stanowiących podstawę do zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów (zwiększenia przychodów) zgodnie z art. 24d ustawy o podatku dochodowym,
 - c) wskazanie kwoty, o którą podatnik zwiększa koszty uzyskania przychodów,
 - d) wskazanie dowodu potwierdzającego uregulowanie zobowiązania, o które podatnik zwiększa koszty uzyskania przychodów,
 - e) podpis osoby sporządzającej dokument, lub
- 2) inne dowody, wymienione w § 13 i 14, stwierdzające fakt dokonania operacji gospodarczej zgodnie z jej rzeczywistym przebiegiem i zawierające co najmniej:
 - a) wiarygodne określenie wystawcy lub wskazanie stron (nazwę i adresy) uczestniczących w operacji gospodarczej, której dowód dotyczy,

- b) datę wystawienia dowodu oraz datę lub okres dokonania operacji gospodarczej, której dowód dotyczy, z tym że jeżeli data dokonania operacji gospodarczej odpowiada dacie wystawienia dowodu, wystarcza podanie jednej daty,
- c) przedmiot operacji gospodarczej i jego wartość oraz ilościowe określenie, jeżeli przedmiot operacji jest wymierny w jednostkach naturalnych,
- d) podpisy osób uprawnionych do prawidłowego udokumentowania operacji gospodarczych
 - oznaczone numerem lub w inny sposób umożliwiający powiązanie dowodu z zapisami księgowymi dokonany na jego podstawie.

4. Dowód księgowy powinien być sporządzony w języku polskim. Treść dowodu musi być pełna i zrozumiała; dopuszczalne jest stosowanie skrótów ogólnie przyjętych. Jeżeli w dowodzie podane jest wartościowe określenie operacji gospodarczej tylko w walucie obcej, podatnik posiadający ten dowód jest obowiązany przeliczyć walutę obcą na złote, po obowiązującym w dniu dokonania operacji kursie, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o podatku dochodowym. Wynik przeliczenia należy zamieścić w wolnych polach dowodu lub w załączniku do dowodu sporządzonego w walucie obcej.

4a. Zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów, o którym mowa w art. 24d ustawy o podatku dochodowym, dokonuje się poprzez wpisanie kwoty zmniejszenia ze znakiem minus (-) lub kolorem czerwonym.

5. Błędy w dowodach księgowych można poprawiać, z zastrzeżeniem ust. 6, wyłącznie przez skreślenie niewłaściwie napisanego tekstu lub liczby, w sposób pozwalający odczytać tekst lub liczbę pierwotną, i wpisanie tekstu lub liczby właściwej. Poprawka dokonana w dowodzie księgowym musi być potwierdzona datą i podpisem osoby dokonującej poprawki.

6. Zasad, o których mowa w ust. 5, nie stosuje się do dowodów księgowych, dla których ustalono odrębnymi przepisami zakaz dokonywania jakichkolwiek poprawek, oraz do dowodów obcych. Dowody obce mogą być poprawione przez wystawienie i przesłanie kontrahentowi dowodu korygującego (noty). Dowody własne zewnętrzne przesłane uprzednio kontrahentowi mogą być poprawione tylko przez wystawienie dowodu korygującego (noty).

§ 13. Za dowody księgowe uważa się również:

- 1) dzienne zestawienia dowodów (faktur dotyczących sprzedaży) sporządzone do zaksięgowania ich zbiorczym zapisem;
- 2) noty księgowe, sporządzone w celu skorygowania zapisu dotyczącego operacji gospodarczej, wynikającej z dowodu obcego lub własnego, otrzymane od kontrahenta podatnika lub przekazane kontrahentowi;
- 3) dowody przesunięć;
- 4) dowody opłat pocztowych i bankowych;
- 5) inne dowody opłat, w tym dokonywanych na podstawie książeczek opłat, oraz dokumenty zawierające dane, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 2.

§ 14. 1. Na udokumentowanie zapisów w księdze, dotyczących niektórych kosztów (wydatków), mogą być sporządzone dokumenty zaopatrzone w datę i podpisy osób, które bezpośrednio dokonały wydatków (dowody wewnętrzne), określające: przy zakupie - nazwę towaru oraz ilość, cenę jednostkową i wartość, a w innych przypadkach - przedmiot operacji gospodarczych i wysokość kosztu (wydatku).

2. Dowody, o których mowa w ust. 1, mogą dotyczyć wyłącznie:

- 1) zakupu, bezpośrednio od krajowego producenta lub hodowcy, produktów roślinnych i zwierzęcych, nieprzerobionych sposobem przemysłowym lub przerobionych sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na kiszeniu produktów roślinnych lub przetwórstwie mleka albo na uboju zwierząt rzeźnych i obróbce poubojowej tych zwierząt;
- 2) zakupu od ludności, sklasyfikowanych w Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU), surowców roślin zielarskich i ziół dziko rosnących leśnych, jagód, owoców leśnych i grzybów leśnych (PKWiU ex 02.30.40.0);
- 3) wartości produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli prowadzonej przez podatnika;
- 4) zakupu w jednostkach handlu detalicznego materiałów pomocniczych;
- 5) kosztów diet i innych należności za czas podróży służbowej pracowników oraz wartości diet z tytułu podróży służbowych osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących;

- 6) zakupu od ludności odpadów poużytkowych, stanowiących surowce wtórne, z wyłączeniem zakupu (skupu) metali nieżelaznych oraz przeznaczonych na złom samochodów i ich części składowych;
- 7) wydatków związanych z opłatami za czynsz, energię elektryczną, telefon, wodę, gaz i centralne ogrzewanie, w części przypadającej na działalność gospodarczą; podstawą do sporządzenia tego dowodu jest dokument obejmujący całość opłat na te cele;
- 8) opłat sądowych i notarialnych;
- 8a) opłaty skarbowej uiszczanej znakami tej opłaty do dnia 31 grudnia 2008 r.;
- 9) wydatków związanych z parkowaniem samochodu w sytuacji, gdy są one poparte dokumentami niezawierającymi danych, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 2; podstawą wystawienia dowodu wewnętrznego jest bilet z parkometru, kupon, bilet jednorazowy załączony do sporządzonego dowodu.

3. Dowody wewnętrzne dotyczące rozliczenia kosztów podróży służbowych pracowników oraz wartości diet z tytułu podróży służbowych osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących powinny zawierać co najmniej następujące dane: imię i nazwisko, cel podróży, nazwę miejscowości docelowej, liczbę godzin i dni przebywania w podróży służbowej (data i godzina wyjazdu oraz powrotu), stawkę i wartość przysługujących diet.

4. Zakup w jednostkach handlu detalicznego materiałów, środków czystości i bhp oraz materiałów biurowych może być, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 4, dokumentowany paragonami zaopatrzonymi w datę i stempel (oznaczenie) jednostki wydającej paragon - określającymi ilość, cenę jednostkową oraz wartość, za jaką dokonano zakupu. Na odwrocie paragonu podatnik musi uzupełnić jego treść, wpisując swoje nazwisko (nazwę zakładu), adres oraz rodzaj (nazwę) zakupionego towaru.

5. Wydatki poniesione za granicą na zakup paliwa i olejów mogą być dokumentowane paragonami lub dowodami kasowymi. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

6. Oznaczenie "ex", zamieszczone w ust. 2 pkt 2, wskazuje, że zakres wymienionych wyrobów jest węższy niż określony w podanym grupowaniu Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU).

§ 15. Nie wymaga zaksięgowania materiał powierzony przez zleceniodawcę. Jeżeli jednak podatnik nie może przedstawić dokumentu określającego zleceniodawcę, uważa się, że materiał został przez podatnika zakupiony bez udokumentowania.

§ 16. 1. Otrzymanie materiałów podstawowych i pomocniczych, zwanych dalej "materiałami", i towarów handlowych musi być potwierdzone na dowodzie zakupu datą i podpisem osoby, która je przyjęła.

2. Jeżeli materiał lub towar handlowy, którego zakup - zgodnie z przepisami rozporządzenia - dokumentowany jest fakturami dostawców, został dostarczony do zakładu lub dokonano nim obrotu przed otrzymaniem faktury, należy sporządzić szczegółowy opis otrzymanego materiału (lub towaru handlowego), podając imię, nazwisko (firmę) i adres dostawcy, ilość i rodzaj oraz cenę jednostkową i wartość materiału (lub towaru handlowego) i dokonać zapisu w księdze na podstawie opisu. Opis musi być potwierdzony w sposób określony w ust. 1 oraz przechowywany jako dowód zakupu i połączony z nadesłaną następnie fakturą. Ewentualna różnica w stosunku do wartości podanej w fakturze musi być wpisana do księgi (ewidencji) w dniu otrzymania faktury.

3. Jeżeli podatnik otrzymał materiał lub towar handlowy oraz fakturę na ten materiał lub towar handlowy w tym samym miesiącu, opis, o którym mowa w ust. 2, dołącza do otrzymanej faktury, a zapisów w księdze dokonuje na podstawie otrzymanej faktury.

4. Podatnik może nie sporządzać opisu, o którym mowa w ust. 2, jeżeli zakup udokumentowany jest specyfikacją dostawcy, pod warunkiem że specyfikacja spełnia wymogi określone dla opisu. Przepisy ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 17. 1. Zakup materiałów podstawowych oraz towarów handlowych musi być wpisany do księgi, z zastrzeżeniem § 30, niezwłocznie po ich otrzymaniu, najpóźniej przed przekazaniem do magazynu, przerobu lub sprzedaży.

2. Zapisów dotyczących pozostałych wydatków dokonuje się, z zastrzeżeniem § 20 i 30, jeden raz dziennie, po zakończeniu dnia, nie później niż przed rozpoczęciem działalności w dniu następnym, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 22 ustawy o podatku dochodowym.

§ 18. 1. Podatnik jest obowiązany dokonywać zapisów w ewidencjach, o których mowa w § 6 pkt 1 i § 8 ust. 1 pkt 2, jeden raz dziennie po zakończeniu dnia, nie później niż przed rozpoczęciem działalności w dniu następnym.

2. Kwota udzielonej pożyczki i umownych odsetek oraz przyjęcie zastawionej rzeczy muszą być niezwłocznie wpisane do ewidencji, o której mowa w § 6 pkt 2.

3. Podatnik jest obowiązany wypełnić karty przychodów pracowników najpóźniej w terminie przewidzianym dla przekazania zaliczki na podatek dochodowy od tych przychodów na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje właściwy naczelnik urzędu skarbowego.

4. Podatnik jest obowiązany dokonać zapisów w ewidencjach, o których mowa w § 4 ust. 1, najpóźniej w miesiącu przekazania środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wyposażenia do używania.

§ 19. 1. Zapisy w księdze dotyczące przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów handlowych i usług są dokonywane na podstawie wystawionych faktur, a w przypadku sprzedaży nieudokumentowanej fakturami - na podstawie wystawionego na koniec dnia dowodu wewnętrznego, w którym w jednej kwocie wykazana jest wartość tych przychodów za dany dzień, o ile nie jest prowadzona ewidencja sprzedaży lub ewidencja przy zastosowaniu kas rejestrujących.

2. Zapisów, o których mowa w ust. 1, dokonuje się jeden raz dziennie po zakończeniu dnia, nie później niż przed rozpoczęciem działalności w dniu następnym, z zastrzeżeniem § 20 ust. 2 i 3 oraz § 30.

3. Jeżeli w danym dniu podatnik wystawia wiele faktur, zapisów w księdze można dokonywać jedną sumą wynikającą z dziennego zestawienia tych faktur, zwanego dalej "zestawieniem sprzedaży".

4. Zestawienie sprzedaży powinno zawierać co najmniej następujące dane: datę i kolejny numer zestawienia, numery od-do faktur objętych zestawieniem, sumę zbiorczą tych faktur oraz podpis podatnika lub osoby, która sporządziła zestawienie.

5. (uchylony).

6. Podatnicy prowadzący ewidencję, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 2, mogą dokonywać zapisów dotyczących przychodu, wykazanych w tej ewidencji, w jednej pozycji na koniec każdego miesiąca.

§ 20. 1. Podatnicy, którzy ewidencjonują obrót przy zastosowaniu kas rejestrujących, dokonują zapisów w księdze na podstawie danych wynikających z raportów dobowych, z zastrzeżeniem ust. 2, skorygowanych o kwoty mające wpływ na wysokość przychodu,

2. Podatnicy, o których mowa w ust. 1, mogą dokonywać zapisów w księdze na koniec każdego miesiąca, w terminie określonym w § 30 ust. 1, na podstawie danych wynikających z raportów miesięcznych skorygowanych o kwoty mające wpływ na wysokość przychodu.

3. (uchylony).

4. Podatnicy, o których mowa w ust. 1 i 2, nie wpisują do księgi kwot wynikających z faktur dokumentujących dokonanie sprzedaży uprzednio zarejestrowanej przy zastosowaniu kas rejestrujących, natomiast są obowiązani do połączenia w sposób trwały zwróconych oryginałów paragonów fiskalnych z kopiami wystawionych faktur.

5. Korygowania danych wynikających z raportów dobowych lub raportów miesięcznych, o którym mowa w ust. 1 i 2, dokonuje się na podstawie odrębnych ewidencji. Korekty, które nie podlegają ujęciu w odrębnych ewidencjach, podatnik opisuje na odwrocie raportu dobowego lub miesięcznego.

§ 21. 1. Jeżeli podatnik prowadzi odrębną ewidencję, o której mowa w art. 109 ust. 1 lub 3 ustawy o VAT, zapisy w księdze dotyczące przychodów ze sprzedaży towarów i usług mogą być dokonywane na koniec miesiąca łączną kwotą wynikającą z miesięcznego zestawienia sporządzonego na podstawie danych wynikających z tej ewidencji.

2. Zestawienie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać co najmniej następujące dane: datę i kolejny numer zestawienia, sumę przychodów ze sprzedaży pomniejszoną o należny podatek od towarów i usług oraz o wartość towarów i usług niestanowiącą przychodów w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym i powiększoną o przychody nieobjęte obowiązkiem ewidencjonowania dla celów podatku od towarów i usług.

§ 22. (uchylony).

§ 23. (uchylony).

§ 24. Podatnicy, o których mowa w art. 84 ustawy o VAT, mogą ewidencjonować przychody w księdze oraz w ewidencji sprzedaży łącznie z podatkiem od towarów i usług, z tym że na koniec miesiąca przychód pomniejsza się o należny podatek od towarów i usług.

§ 25. Zapisy w księdze dotyczące pozostałych przychodów muszą być dokonywane na podstawie dowodów potwierdzających te przychody.

§ 26. Zapisy w księdze dotyczące wydatków (kosztów) są dokonywane na podstawie dowodów, o których mowa w § 12-16.

§ 26a. 1. Zapisy w księdze dotyczące zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów (zwiększenia przychodów) oraz zwiększenia kosztów uzyskania przychodów, na podstawie art. 24d ustawy o podatku dochodowym, są dokonywane na podstawie dowodów, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 1a i 1b, w terminach określonych w przepisach art. 24d ustawy o podatku dochodowym.

2. Zapisów w księdze dotyczących zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów (zwiększenia przychodów) na podstawie art. 24d ustawy o podatku dochodowym można dokonywać na koniec każdego miesiąca, w terminie określonym w § 30 ust. 1, na podstawie danych wynikających z miesięcznych zestawień dokumentów, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 1a.

3. Zestawienie, o którym mowa w ust. 2, powinno zawierać: numer kolejny wpisu, numery i daty dokumentów, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 1a, i wynikającą z tych dokumentów łączną wartość zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów (zwiększenia przychodów).

4. Zapisów w księdze dotyczących zwiększenia kosztów uzyskania przychodów na podstawie art. 24d ustawy o podatku dochodowym można dokonywać na koniec każdego miesiąca, w terminie określonym w § 30 ust. 1, na podstawie danych wynikających z miesięcznych zestawień dokumentów, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 1b.

5. Zestawienie, o którym mowa w ust. 4, powinno zawierać: numer kolejny wpisu, numery i daty dokumentów, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 1b, i wynikającą z tych dokumentów łączną wartość zwiększenia kosztów uzyskania przychodów.

§ 27. 1. Podatnicy są obowiązani do sporządzenia i wpisania do księgi spisu z natury towarów handlowych, materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych, półwyrobów, produkcji w toku, wyrobów gotowych, braków i odpadów, zwanego dalej "spisem z natury", na dzień 1 stycznia, na koniec każdego roku podatkowego, na dzień rozpoczęcia działalności w ciągu roku podatkowego, a także w razie zmiany wspólnika, zmiany proporcji udziałów wspólników lub likwidacji działalności.

2. Spis z natury podlega wpisaniu do księgi także wówczas, gdy osoby prowadzące działalność gospodarczą sporządzają go za okresy miesięczne oraz gdy na podstawie odrębnych przepisów jego sporządzenie zarządził naczelnik urzędu skarbowego.

3. (uchylony).

§ 28. 1. Spis z natury powinien być sporządzony w sposób staranny i trwały oraz zakończony i zaopatrzony w podpisy osób uczestniczących w spisie.

2. Spis z natury powinien zawierać co najmniej następujące dane: imię i nazwisko właściciela zakładu (nazwę firmy), datę sporządzenia spisu, numer kolejny pozycji arkusza spisu z natury, szczegółowe określenie towaru i innych składników wymienionych w § 27, jednostkę miary, ilość stwierdzoną w czasie spisu, cenę w złotych i groszach za jednostkę miary, wartość wynikającą z przemnożenia ilości towaru przez jego cenę jednostkową, łączną wartość spisu z natury, wartość pomniejszenia, o którym mowa w § 29, ze wskazaniem pozycji spisu z natury i pozycji w księdze, z którymi związane jest pomniejszenie, oraz klauzulę "Spis zakończono na pozycji...", podpisy osób sporządzających spis oraz podpis właściciela zakładu (wspólników), z tym że przy prowadzeniu:

- 1) księgarń i antykwariatów księgarskich - spisem z natury można obejmować jedną pozycją wydawnictwa o tej samej cenie, bez względu na nazwę i nazwisko autora, z podziałem na książki, broszury, albumy i inne;
- 2) działalności kantorowej - spisem z natury należy objąć niesprzedane wartości dewizowe;

3) działalności polegającej na udzielaniu pożyczek pod zastaw - spisem z natury należy objąć rzeczy zastawione pod udzielone pożyczki;

4) działów specjalnych produkcji rolnej - spisem z natury należy objąć niezużyte w toku produkcji materiały i surowce oraz ilość zwierząt według gatunków z podziałem na grupy.

3. Spis z natury powinien obejmować również towary stanowiące własność podatnika, znajdujące się w dniu sporządzenia spisu poza zakładem podatnika, a także towary obce znajdujące się w zakładzie podatnika. Towary obce nie podlegają wycenie; wystarczające jest ilościowe ich ujęcie w spisie towarów z podaniem, czyją stanowią własność.

4. O zamiarze sporządzenia spisu z natury w innym terminie niż na dzień 1 stycznia, 31 grudnia oraz na dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej podatnicy są obowiązani zawiadomić w formie pisemnej właściwego naczelnika urzędu skarbowego w terminie co najmniej siedmiu dni przed datą sporządzenia tego spisu.

§ 29. 1. Podatnik jest obowiązany wycenić materiały i towary handlowe objęte spisem z natury według cen zakupu lub nabycia albo według cen rynkowych z dnia sporządzenia spisu, jeżeli są one niższe od cen zakupu lub nabycia; spis z natury półwyrobów (półfabrykatów), wyrobów gotowych i braków własnej produkcji wycenia się według kosztów wytworzenia, a odpadów użytkowych, które w toku działalności utraciły swoją pierwotną wartość użytkową, wycenia się według wartości wynikającej z oszacowania uwzględniającego ich przydatność do dalszego użytkowania.

2. Spis z natury niesprzedanych wartości dewizowych wycenia się według cen zakupu z dnia sporządzenia spisu, a w dniu kończącym rok podatkowy - według cen zakupu, jednak w wysokości nie wyższej niż kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski w dniu kończącym rok podatkowy, a wartość rzeczy zastawionych - według ich wartości rynkowej.

3. Przy działalności usługowej i budowlanej produkcję niezakończoną wycenia się według kosztów wytworzenia, z tym że nie może to być wartość niższa od kosztów materiałów bezpośrednich zużytych do produkcji niezakończonej.

4. Produkcję zwierzęcą objętą spisem z natury wycenia się według cen rynkowych z dnia sporządzenia spisu, z uwzględnieniem gatunku, grupy i wagi zwierząt.

4a. Wartość spisu z natury, wycenionego zgodnie z ust. 1-4 i 7, pomniejsza się o kwotę, o którą podatnik zmniejszył koszty uzyskania przychodów (zwiększył przychody) na podstawie art. 24d ustawy o podatku dochodowym, jeżeli zmniejszenie kosztów uzyskania przychodów (zwiększenie przychodów) związane było z zaliczeniem do kosztów uzyskania przychodów wydatków dotyczących towarów handlowych, materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych, półwyrobów, produkcji w toku, wyrobów gotowych, braków i odpadów, objętych tym spisem. Pomniejszenia dokonuje się o tę część kwoty zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów (zwiększenia przychodów), która przypada na towary handlowe, materiały (surowce) podstawowe i pomocnicze, półwyroby, produkcję w toku, wyroby gotowe, braki i odpady, objęte tym spisem.

4b. Jeżeli do wyceny towarów handlowych, materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych, półwyrobów, produkcji w toku, wyrobów gotowych, braków i odpadów, objętych spisem z natury, zastosowano zamiast ceny zakupu lub nabycia albo kosztu wytworzenia inne zasady wyceny, przewidziane w ust. 1-4 i 7, kwota pomniejszenia nie może być wyższa niż wartość tej wyceny.

4c. Przepisów ust. 4a i 4b nie stosuje się, jeżeli przed sporządzeniem spisu z natury podatnik zwiększył koszty uzyskania przychodów zgodnie z art. 24d ustawy o podatku dochodowym.

5. Spis z natury musi być wpisany do księgi według poszczególnych rodzajów jego składników lub w jednej pozycji (sumie), jeżeli na podstawie spisu zostało sporządzone odrębne, szczegółowe zestawienie poszczególnych jego składników. Zestawienie przechowuje się łącznie z księgą.

6. Podatnik jest obowiązany dokonać wyceny najpóźniej w terminie 14 dni od dnia zakończenia spisu z natury.

7. W razie przyjęcia wyceny towarów w kwocie niższej od ceny zakupu lub nabycia albo od kosztów wytworzenia, w szczególności z powodu uszkodzenia, wyjścia z mody, należy przy poszczególnych pozycjach uwidocznić również jednostkową cenę zakupu (nabycia) lub koszt wytworzenia.

8. (uchylony).

§ 30. 1. W razie prowadzenia księgi przez biuro rachunkowe, zapisy są dokonywane w porządku chronologicznym na podstawie dowodów, o których mowa w § 12-16, oraz sum miesięcznych przychodów wynikających z ewidencji, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 2, lub

danych wynikających z zestawienia, o którym mowa w § 20 ust. 2, przekazywanych przez podatnika zgodnie z postanowieniami umowy, w czasie zapewniającym prawidłowe i terminowe rozliczenia z budżetem, lecz nie później niż do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do podatników prowadzących przedsiębiorstwa wielozakładowe.

3. Podatnicy mogą dokonywać wpisów do księgi na zasadach określonych w ust. 1 pod warunkiem prowadzenia równocześnie ewidencji, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 2. Warunek ten nie dotyczy podatników dokonujących sprzedaży dokumentowanej wyłącznie fakturami.

§ 31. 1. W razie prowadzenia księgi przy zastosowaniu technik informatycznych, warunkiem uznania ksiąg za prawidłowe jest:

- 1) określenie na piśmie szczegółowej instrukcji obsługi programu komputerowego, wykorzystywanego do prowadzenia ksiąg;
- 2) stosowanie programu komputerowego zapewniającego bezzwłoczny wgląd w treść dokonywanych zapisów oraz wydrukowanie wszystkich danych w porządku chronologicznym, zgodnie z wzorem księgi;
- 3) przechowywanie zapisanych danych na magnetycznych nośnikach informacji, do czasu wydruku zawartych na nich danych, w sposób chroniący przed zatarciem lub zniekształceniem tych danych albo naruszeniem ustalonych zasad ich przetwarzania.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, na koniec każdego miesiąca w czasie zapewniającym prawidłowe i terminowe rozliczenia z budżetem, lecz nie później niż do dnia 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, podatnik jest obowiązany sporządzić wydruk zapisów dokonanych za dany miesiąc. Wydruk powinien być zgodny z wzorem księgi określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

3. Podatnik posługujący się programem komputerowym, który nie zapewnia wydrukowania księgi, według wzoru określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia, jest obowiązany założyć księgę, o której mowa w § 2 ust. 1. Po zakończeniu miesiąca należy sporządzić wydruk komputerowy zawierający podsumowanie zapisów za dany miesiąc i wpisać do odpowiednich kolumn księgi sumy miesięczne wynikające z tego wydruku.

Rozdział 3

Sposób prowadzenia księgi przez rolników, o których mowa w § 2 ust. 2

§ 32. 1. Rolnicy, o których mowa w § 2 ust. 2, zwani dalej "rolnikami", są obowiązani zbroszować księgę i kolejno ponumerować jej karty.

2. Księga oraz dowody, o których mowa w § 12-16, na których podstawie są dokonywane w niej zapisy, musi znajdować się na stałe w miejscu zamieszkania rolnika, a jeżeli prowadzenie księgi zostało zlecone biuru rachunkowemu - w miejscu wskazanym stosownie do § 8 ust. 1 pkt 1.

§ 33. 1. Rolnicy są obowiązani założyć księgę na dzień 1 stycznia roku podatkowego lub na dzień rozpoczęcia działalności w ciągu roku podatkowego.

2. Rolnicy, którzy rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej albo w poprzednim roku podatkowym korzystali ze zryczałtowanego opodatkowania podatkiem dochodowym lub prowadzili księgi rachunkowe, są obowiązani zawiadomić w formie pisemnej naczelnika urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania podatnika o prowadzeniu księgi w terminie 20 dni od dnia jej założenia.

§ 34. Rolnicy są obowiązani prowadzić księgę rzetelnie i w sposób niewadliwy. W księdze należy ewidencjonować wyłącznie przychody i koszty z działalności gospodarczej. W tym przypadku mają zastosowanie przepisy § 7, § 11-17, § 19-21, § 24-26 oraz § 30 i 31.

Rozdział 4

Przepisy końcowe

§ 35. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. Nr 116, poz. 1222, z 2001 r. Nr 128, poz. 1421 oraz z 2002 r. Nr 219, poz. 1837).

§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2003 r.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

WZÓR

Strona tytułowa podatkowej księgi przychodów i rozchodów

PODATKOWA KSIĘGA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

.....
imię i nazwisko (firma)

.....
adres

Rodzaj działalności

UWAGA: Przed rozpoczęciem zapisów w księdze należy się szczegółowo zapoznać z przepisami rozporządzenia i objaśnieniami do tego załącznika.

Lp.	Data zdarzenia gospodarczego	Nr dowodu księgowego	Kontrahent		Opis zdarzenia gospodarczego	Przychód					
			imię i nazwisko (firma)	adres		wartość sprzedanych towarów i usług		pozostałe przychody		razem przychód (7+8)	
						zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	2	3	4	5	6	7		8		9	
					Suma strony						
					Przeniesienie z poprzedniej strony						
					Razem od początku roku						

Zakup towarów handlowych i materiałów wg cen zakupu		Koszty uboczne zakupu		Wydatki (koszty)								Uwagi
				wynagrodzenia w gotówce i w naturze		pozostałe wydatki		razem wydatki (12+13)				
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	
10		11		12		13		14		15		16

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

)

OBJAŚNIENIA DO PODATKOWEJ KSIĘGI PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

1. Przy dokonywaniu zapisów w księdze, wynikających z prowadzonych przez podatnika:

- a) ewidencji sprzedaży,
- b) ewidencji kupna i sprzedaży wartości dewizowych,
- c) ewidencji pożyczek i zastawionych rzeczy,
- d) ewidencji na potrzeby podatku od towarów i usług
- nie wypełnia się kolumn 3-5 księgi.

2. Kolumna 1 jest przeznaczona do wpisania kolejnego numeru zapisów do księgi. Tym samym numerem należy oznaczyć dowód stanowiący podstawę dokonania zapisu.

3. W kolumnie 2 należy wpisywać dzień miesiąca wynikający z dokumentu stanowiącego podstawę dokonywania wpisu (datę poniesienia wydatku, otrzymania towaru lub uzyskania przychodu albo datę zestawienia sprzedaży).

4. W kolumnie 3 należy wpisywać numer faktury lub innego dowodu. Jeżeli zapisów dokonuje się na podstawie dziennego zestawienia sprzedaży, należy wpisywać numer zestawienia faktur.

5. Kolumny 4 i 5 są przeznaczone do wpisywania imion i nazwisk (nazw firm) oraz adresów kontrahentów (dostawców lub odbiorców), z którymi zawarte zostały transakcje dotyczące zakupu surowców, materiałów, towarów itp. lub sprzedaży wyrobów gotowych (towarów), gdy transakcje te udokumentowane są fakturami i paragonami. Kolumn tych nie wypełnia się w wypadku zapisów dotyczących przychodu ze sprzedaży na podstawie dziennych zestawień sprzedaży oraz dowodów wewnętrznych.

6. W kolumnie 6 należy wpisać rodzaje przychodów lub wydatków. Określenie to powinno zwięźle oddawać istotę dokonanego zdarzenia gospodarczego, np. zakup blachy, zapłata za niklowanie obręczy, wypłata wynagrodzeń za okres

7. Kolumna 7 jest przeznaczona do wpisywania przychodów ze sprzedaży wyrobów (towarów handlowych) i sprzedaży usług.

Podatnicy prowadzący działalność kantorową w kolumnie tej wpisują miesięczną kwotę przychodu (sprzedaży wartości dewizowych) wynikającą z ewidencji kupna i sprzedaży wartości dewizowych.

W przypadku prowadzenia działalności polegającej na udzielaniu pożyczek pod zastaw (w lombardach) w kolumnie 7 wpisuje się na koniec miesiąca kwotę prowizji stanowiącą wartość spleconych w danym miesiącu odsetek lub różnicę między kwotą uzyskaną ze sprzedaży zastawionych rzeczy a kwotą udzielonych pożyczek.

8. Kolumna 8 jest przeznaczona do wpisywania pozostałych przychodów, np. przychodów z odpłatnego zbycia składników majątku, otrzymanych kar umownych, wynagrodzenia płatnika.

9. Kolumna 9 jest przeznaczona do wpisywania łącznej kwoty przychodów zewidencjonowanych w kolumnach 7 i 8.

10. Kolumna 10 jest przeznaczona do wpisywania zakupu materiałów oraz towarów handlowych według cen zakupu.

Podatnicy prowadzący działalność kantorową w kolumnie tej wpisują miesięczną kwotę zakupionych wartości dewizowych, wynikającą z ewidencji kupna i sprzedaży wartości dewizowych.

11. Kolumna 11 jest przeznaczona do wpisywania kosztów ubocznych związanych z zakupem, np. kosztów dotyczących transportu, załadunku i wyładunku, ubezpieczenia w drodze.

12. Kolumna 12 jest przeznaczona do wpisywania wynagrodzeń brutto wypłacanych pracownikom (w gotówce i w naturze). Wynagrodzenia w naturze, jeżeli przedmiotem świadczeń w naturze są rzeczy lub usługi wchodzące w zakres działalności gospodarczej pracodawcy, wpisuje się według przeciętnych cen stosowanych wobec innych odbiorców, a w pozostałych przypadkach - na podstawie cen rynkowych stosowanych przy świadczeniu usług lub udostępnianiu rzeczy lub praw tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca udostępnienia. Wpisu dokonuje się:

- a) na podstawie listy płac lub innych dowodów, na których pracownik potwierdza własnym podpisem kwoty otrzymanych wynagrodzeń w gotówce i w naturze - w przypadku wypłaty wynagrodzenia w kasie,
- b) na podstawie innych dowodów, np. dowodu potwierdzającego przekazanie wynagrodzenia na rachunek pracownika - jeżeli wynagrodzenie nie jest wypłacane w kasie.

W kolumnie tej ewidencjonuje się również wynagrodzenia wypłacane osobom z tytułu umów zlecenia i umów o dzieło.

13. Kolumna 13 jest przeznaczona do wpisywania pozostałych kosztów (poza wymienionymi w kolumnach 10-12), z wyjątkiem kosztów, których zgodnie z art. 23 ustawy o podatku dochodowym nie uznaje się za koszty uzyskania przychodów. W kolumnie tej wpisuje się w szczególności takie wydatki, jak: czynsz za lokal, opłatę za energię elektryczną, gaz, wodę, c.o., opłatę za telefon, zakup paliw, wydatki dotyczące remontów, amortyzację środków trwałych, składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe pracowników w części finansowanej przez pracodawcę, składki na ubezpieczenie wypadkowe pracowników, wartość zakupionego wyposażenia. Wydatki z tytułu używania niewprowadzonego do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych samochodu osobowego, w tym także stanowiącego własność osoby prowadzącej działalność gospodarczą, dla potrzeb działalności gospodarczej podatnika należy wpisywać w tej kolumnie po zakończeniu miesiąca na podstawie miesięcznego zestawienia poniesionych wydatków. Suma wydatków zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów, w poszczególnych miesiącach, ustalona od początku roku podatkowego, nie może przekraczać kwoty wynikającej z ewidencji przebiegu pojazdu za ten sam okres, to jest kwoty wynikającej z przemnożenia liczby kilometrów faktycznego przebiegu pojazdu oraz stawki za jeden kilometr przebiegu, określonej w odrębnych przepisach przez właściwego ministra.

Zapisów dotyczących kosztów podróży służbowej, w tym również diet właściciela oraz osób z nim współpracujących, dokonuje się na podstawie rozliczenia tych kosztów sporządzonego na dowodzie wewnętrznym, zwanym rozliczeniem podróży służbowej. Do rozliczenia należy dołączyć dowody (faktury) potwierdzające poszczególne wydatki. Jeżeli uzyskanie dowodu (faktury) nie było możliwe, pracownik musi złożyć pisemne oświadczenie o dokonanych wydatku i przyczynach braku jego udokumentowania. Nie wymagają udokumentowania fakturami diety oraz wydatki objęte ryczałtem, a także koszty przejazdu własnym samochodem pracownika.

14. Kolumna 14 jest przeznaczona do wpisywania łącznej kwoty wydatków wykazanych w kolumnach 12 i 13.

15. Podatnicy, o których mowa w art. 113 ust. 5 ustawy o VAT, dokonują, po zakończeniu miesiąca, w którym nastąpiło przekroczenie wartości sprzedaży, o której mowa w art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o VAT, korekty zapisów dotyczących kosztów uzyskania przychodów o tę część naliczonego podatku od towarów i usług, którą odliczają od podatku należnego.

16. Kolumna 15 jest wolna. W kolumnie tej można wpisywać inne zaszłości gospodarcze poza wymienionymi w kolumnach 1-13. W kolumnie tej można również wpisywać wydatki odnoszące się do przychodów miesiąca lub roku następnego (lat następnych).

17. Kolumna 16 jest przeznaczona do wpisywania uwag co do treści zapisów w kolumnach 2-15. Kolumna ta może być także wykorzystywana np. do wpisywania pobranych zaliczek, obrotu opakowaniami zwrotnymi. W kolumnie tej mogą być także ewidencjonowane przychody faktycznie przez podatnika otrzymane. W przypadku wyboru w następnym roku podatkowym opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych limit otrzymanych przychodów w poprzednim roku podatkowym w kwocie stanowiącej równowartość 25.000 euro jest - zgodnie z art. 21 ust. 1b ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym - warunkiem korzystania z kwartalnego sposobu wpłacania ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

18. Po zakończeniu miesiąca wpisy dokonane w danym miesiącu należy podkreślić, a dane z kolumn 7-14 zsumować. Wynikłe z podsumowania kwoty należy podkreślić. Podatnik może pod podsumowaniem danego miesiąca wpisać w poszczególnych kolumnach sumy od początku roku do miesiąca poprzedzającego dany miesiąc i w kolejnej pozycji wpisać w poszczególnych kolumnach sumę od początku roku.

19. Jeżeli podatnik nie dokonuje podsumowania zapisów kolejnych miesięcy narastająco od początku roku, po zakończeniu roku podatkowego musi na oddzielnej

stronie w księdze sporządzić zestawienie roczne. W tym celu należy wpisać do właściwych kolumn sumy z poszczególnych miesięcy i dodać je.

20. W celu ustalenia wartości poszczególnych składników spisu z natury materiałów i towarów handlowych według cen nabycia należy ustalić procentowy wskaźnik kosztów ubocznych zakupu (kolumna 11) w stosunku do ogólnej wartości zakupu towarów handlowych i materiałów zewidencjonowanych (w kolumnie 10) (suma kosztów ubocznych zakupu przemnożona przez 100 i podzielona przez wartość zakupu). O tak ustalony wskaźnik należy podwyższyć jednostkowy koszt zakupu, a następnie ustalić wartość poszczególnych składników spisu z natury.

Podatnik może również dokonać wyceny wartości materiałów i towarów handlowych według cen zakupu, tj. bez podwyższenia tej ceny o wskaźnik kosztów ubocznych zakupu.

21. W celu ustalenia dochodu osiągniętego w roku podatkowym należy na oddzielnej stronie księgi:

- 1) ustalić wartość osiągniętego przychodu w roku podatkowym (kolumna 9);
- 2) ustalić wysokość poniesionych w roku podatkowym kosztów uzyskania przychodów w sposób następujący:
 - a) do wartości spisu z natury na początek roku podatkowego doliczyć wartość zakupu towarów handlowych (materiałów) z kolumn 10 i 11, a następnie pomniejszyć o wartość spisu z natury sporządzonego na koniec roku podatkowego,
 - b) kwotę wynikającą z tego obliczenia powiększyć o kwotę wydatków z kolumny 14 oraz pomniejszyć o wartość wynagrodzeń w naturze w tej części, w której wydatki (koszty) związane z wynagrodzeniami w naturze zostały zaksięgowane w innych kolumnach księgi przychodów i rozchodów (np. w gastronomii koszty zakupu materiałów i towarów handlowych zużytych do przygotowania posiłków dla pracowników zostały wpisane w kolumnie 10);
- 3) wartość osiągniętego przychodu (kolumna 9) pomniejszyć o wysokość poniesionych w roku podatkowym kosztów uzyskania przychodu, obliczonych zgodnie z objaśnieniami zawartymi w pkt 2; wynikająca z tego obliczenia różnica stanowi kwotę dochodu osiągniętego w roku podatkowym.

22. Określony w ust. 21 sposób obliczenia dochodu dotyczy również podatników sporządzających spis z natury (np. na koniec miesiąca lub jeśli sporządzenie spisu z natury zarządził naczelnik urzędu skarbowego).

23. Przykład obliczenia dochodu:

zł gr

1) Przychód (kolumna 9)	455.600,75
2) Wysokość kosztów uzyskania przychodów poniesionych w roku podatkowym:	
a) wartość spisu z natury na początek roku podatkowego	58.678,28
b) plus wydatki na zakup towarów handlowych i materiałów (kolumna 10)	289.288,56
c) plus wydatki na koszty uboczne zakupu (kolumna 11)	10.320,40
d) minus wartość spisu z natury na koniec roku podatkowego	46.524,32
e) plus kwota pozostałych wydatków (kolumna 14)	78.328,09
f) minus wartość wynagrodzeń w naturze ujętych w innych kolumnach księgi	4.826,00
Razem koszty uzyskania przychodu	385.265,01
3) Ustalenie dochodu osiągniętego w roku podatkowym:	
a) przychód (pkt 1)	455.600,75
b) minus koszty uzyskania przychodów (pkt 2)	385.265,01
Dochód (a-b)	70.335,74

24. Zasady określone w ust. 1-23 stosuje się odpowiednio w przypadku prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów w imieniu podatnika przez biuro rachunkowe.

ZAŁĄCZNIK Nr 2

WZÓR

Strona tytułowa podatkowej księgi przychodów i rozchodów

**PODATKOWA KSIĘGA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW
PRZEZNACZONA DLA ROLNIKÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ
(o których mowa w § 2 ust. 2 rozporządzenia)**

.....
Imię i nazwisko (firma)

.....
Adres

Rodzaj działalności

UWAGA: Przed rozpoczęciem zapisów w księdze należy się szczegółowo zapoznać z przepisami rozporządzenia i objaśnieniami do tego załącznika.

Lp.	Data zdarzenia gospodarczego	Nr dowodu księgowego	Przychód		Wydatki (koszty)		Uwagi
			zł	gr	zł	gr	
1	2	3	4		5		6
		Suma strony					
		Przeniesienie z poprzedniej strony					
		Razem od początku roku					

)

OBJAŚNIENIA DO PODATKOWEJ KSIĘGI PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW PRZEZNACZONEJ DLA ROLNIKÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

- Kolumna 1 jest przeznaczona do wpisania kolejnego numeru zapisów do księgi. Tym samym numerem należy oznaczyć dowód stanowiący podstawę dokonania zapisu.
- W kolumnie 2 należy wpisywać dzień miesiąca wynikający z dokumentu stanowiącego podstawę dokonywania wpisu (datę poniesienia wydatku, otrzymania towaru lub uzyskania przychodu albo datę zestawienia sprzedaży).
- W kolumnie 3 należy wpisywać numer faktury lub innego dowodu. Jeżeli zapisów dokonuje się na podstawie dziennego zestawienia sprzedaży, należy wpisywać numer zestawienia faktur.
- Kolumna 4 jest przeznaczona do wpisywania przychodów, np. ze sprzedaży wyrobów (towarów handlowych), sprzedaży usług.
- Kolumna 5 jest przeznaczona do wpisywania kosztów, z wyjątkiem kosztów, których zgodnie z art. 23 ustawy o podatku dochodowym nie uznaje się za koszty uzyskania przychodów. W kolumnie tej wpisuje się np. zakup materiałów lub towarów handlowych według cen zakupu, koszty uboczne związane z zakupem, np. koszty dotyczące transportu, załadunku i wyładunku, ubezpieczenia w drodze. Ponadto w kolumnie tej wpisuje się w szczególności takie wydatki, jak: czynsz za lokal, opłatę za energię elektryczną, gaz, wodę, centralne ogrzewanie, opłatę za telefon, zakup paliw, wydatki dotyczące remontów.
- (uchylony).
- Kolumna 6 jest przeznaczona do wpisywania uwag co do treści zapisów w kolumnach 2-5. Kolumna ta może być także wykorzystywana np. do wpisywania pobranych zaliczek, obrotu opakowaniami zwrotnymi.
- Po zakończeniu miesiąca wpisy dokonane w danym miesiącu należy podkreślić, a dane z kolumn 4 i 5 zsumować. Wynikłe z podsumowania kwoty należy podkreślić. Rolnik może pod podsumowaniem danego miesiąca wpisać w poszczególnych kolumnach sumy od początku roku do miesiąca poprzedzającego dany miesiąc i w kolejnej pozycji wpisać w poszczególnych kolumnach sumę od początku roku.
- Jeżeli rolnik nie dokonuje podsumowania zapisów kolejnych miesięcy narastająco od początku roku, po zakończeniu roku podatkowego musi na oddzielnej stronie w księdze sporządzić zestawienie roczne. W tym celu należy wpisać do właściwych kolumn sumy z poszczególnych miesięcy i dodać je.
- W celu ustalenia dochodu osiągniętego w roku podatkowym należy na oddzielnej stronie księgi:
 - ustalić wartość osiągniętego przychodu w roku podatkowym (kolumna 4);

- 2) ustalić wysokość poniesionych w roku podatkowym kosztów uzyskania przychodów (kolumna 5);
- 3) wartość osiągniętego przychodu (kolumna 4) pomniejszyć o wysokość poniesionych w roku podatkowym kosztów uzyskania przychodu, obliczonych zgodnie z objaśnieniami zawartymi w pkt 2; wynikająca z tego obliczenia różnica stanowi kwotę dochodu osiągniętego w roku podatkowym.

11. Przykład obliczenia dochodu osiągniętego w roku podatkowym:

zł gr

1) przychód (kolumna 4)	6.420,30
2) minus koszty uzyskania przychodów (kolumna 5)	5.248,80

Dochód (pkt 1-pkt 2) 1.171,50

12. Zasady określone w ust. 1-11 stosuje się odpowiednio w przypadku prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów w imieniu rolnika przez biuro rachunkowe.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej - finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz.U.2011.248.1481).

Posiedzenie Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi 23 lipca 2014 r.

W dniu 23 lipca 2014 r. odbyło się posiedzenie Prezydium Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Tematem posiedzenia były zmiany w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, skutkiem których nastąpiłoby zwolnienie organizacji pozarządowych z obowiązku prowadzenia pełnej księgowości. Gośćmi Prezydium byli Henryk Wujec – Doradca Prezydenta RP oraz Krzysztof Więckiewicz – Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Finansów.

Senator Mieczysław Augustyn – Wiceprzewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przypomniał, że temat został wywołany przez organizacje pozarządowe współpracujące z Parlamentarnym Zespołem. Była podejmowana próba zgłoszenia poprawki na etapie prac senackich nad ustawą o rachunkowości. Jak powiedział Senator – w katalogu koniecznych zmian, wskazanych na początku prac Parlamentarnego Zespołu w tej kadencji, była kwestia uproszczenia rachunkowości. Posiedzenie Prezydium Parlamentarnego Zespołu ma na celu podjęcie inicjatywy i postanowień, w jakim trybie zostaną zainicjowane prace nad projektem, który umożliwiłby uproszczenie rachunkowości prowadzonej przez organizacje pozarządowe. Jak zauważył Senator Augustyn to jest dobry czas do podjęcia takich prac.

W trakcie posiedzenia zaproponowano, że Rada Działalności Pożytku Publicznego, która pracuje w zespołach, mogłaby podjąć taką inicjatywę i rozpocząć pracę nad taką zmianą, której skutkiem byłoby uproszczenie rachunkowości organizacji pozarządowych, biorąc pod uwagę postulaty środowiska III sektora.

Jak powiedział Doradca Prezydenta – Henryk Wujec – zgodnie z podziałem prac – w Kancelarii Prezydenta trwają prace nad ustawą o stowarzyszeniach. W trakcie tych prac potrzeba uproszczenia rachunkowości została również zgłoszona. Jak zauważył H. Wujec pewne zagadnienia w tej sprawie można rozwiązać na poziomie prac nad rozporządzeniami, np. trwają prace nad uproszczeniem sposobu składania sprawozdań przez organizacje pozarządowe. Podniesiona przez organizacje pozarządowe kwestia zwolnienia organizacji pozarządowych z obowiązku prowadzenia pełnej księgowości wymaga jednak zmiany ustawowej.

Marszałek Senatu przypomniał, że prace te powinny zostać przeprowadzone w ten sposób, żeby mogły wejść w życie z dniem 1 stycznia i obowiązywać od nowego roku podatkowego.

[Przejrzy sprawozdania organizacji pożytku publicznego od 2011 roku](#)
[Przejrzy sprawozdania organizacji pożytku publicznego za lata 2004-2010](#)
[Podrecznik użytkownika Bazy OPP](#)
[Aktualności](#)

[RDPP](#)

[Logowanie dla członków RDPP i dla ekspertów FIO](#)

[Podstawowe informacje](#)

[RDPP 2012-2015](#)

[Komunikaty](#)

[Uchwały](#)

[Ogłoszenia](#)

[RDPP 2009-2012](#)

[Komunikaty](#)

[Uchwały](#)

[Ogłoszenia](#)

[RDPP 2006 - 2009](#)

[Komunikaty](#)

[Uchwały](#)

[Sami o sobie](#)

[Pierwszy rok funkcjonowania RDPP II kadencji](#)

[RDPP 2003-2005](#)

[Komunikaty](#)

[Uchwały](#)

[Kontakt z RDPP](#)

[Aktualności](#)

[Archiwum](#)

[Zastrzeżona strona RDPP](#)

[Zastrzeżona strona RDPP 2008](#)

[Wybory do Komitetów Monitorujących na lata 2014 - 2020](#)

[Konsultacje społeczne ordynacji wyborczej](#)

[Procedura wyborcza](#)

[Wybory](#)

Jesteś tutaj: [Strona główna](#) / [RDPP](#) / [Podstawowe informacje](#)

[Logowanie dla członków RDPP i dla ekspertów FIO](#)

[Podstawowe informacje](#)

[RDPP 2012-2015](#)

[RDPP 2009-2012](#)

[RDPP 2006 - 2009](#)

[RDPP 2003-2005](#)

[Kontakt z RDPP](#)

[Aktualności](#)

[Archiwum](#)

[Wybory do Komitetów Monitorujących na lata 2014 - 2020](#)

Podstawowe informacje

Rada Działalności Pożytku Publicznego

Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego powołanym na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 98, poz. 873, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 sierpnia 2003 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. Nr 147, poz. 1431).

Rada Działalności Pożytku Publicznego została powołana po raz pierwszy w dniu 27 listopada 2003 r.

Posiedzenia Rady odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na dwa miesiące.

Pracami Rady kieruje dwóch współprzewodniczących, którymi są wybrani spośród członków Rady:

- przedstawiciel organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych oraz jednostek samorządu terytorialnego;
- przedstawiciel organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art.3 ust.3 ustawy, wybrany przez członków rady będących przedstawicielami tych organizacji, związków, porozumień i podmiotów.

Rada może powoływać stałe oraz doraźne zespoły problemowe.

Rada Działalności Pożytku Publicznego jest jedynym, nowopowstałym ciałem instytucjonalizującym zasadę dialogu obywatelskiego oraz współpracę pomiędzy sektorem publicznym a trzecim sektorem. Stanowi ona dopełnienie instytucji realizujących zasadę dialogu społecznego i sytuuje się obok Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Komisji Wspólnej Rządu i Episkopatu oraz Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

Skład Rady

Stosownie do art. 36 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Rada składa się z 20 członków:

- pięciu przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych);
- pięciu przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego);
- dziesięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Członków Rady powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Kadencja Rady trwa 3 lata, jednak pierwsza kadencja trwała 2 lata.

Zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873 z 2003r.) minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, 15 stycznia 2006 r. powołał nowy skład Rady na kadencję 2006 - 2009 r

Zasady i tryb powołania członków RDPP określa art. 36 ust.2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873) oraz §2-8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 sierpnia 2003 r w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz.U. Nr 147, poz.1431)

W sensie podmiotowym charakter i skład Rady koresponduje z jej funkcjami, zakresem pożytku publicznego oraz strukturą instytucji związanych z realizacją celów ustawy.

Wyłonienie kandydatów do Rady Działalności Pożytku Publicznego odbywa się w oparciu o zasady:

- adekwatności – rozumianej jako wzajemna relacja między obszarem pożytku publicznego a ilością organizacji pozarządowych w nim działających oraz zakresem problemów będących w kompetencji podmiotów administracji publicznej;
- autorytetu – rozumianego jako powszechne uznanie dla doświadczenia i zasług kandydata;
- fachowości – będącej istotnym składnikiem autorytetu kandydata;
- reprezentatywności – rozumianej jako, potwierdzone demokratyczną procedurą, wewnętrzne wyłonienie odpowiednich kandydatów do Rady.

Skład Rady odzwierciedla wynegocjowany i zawarty w projekcie ustawy parytet członków, ze względu na ich przynależność do odpowiedniego sektora (organizacje pozarządowe, samorząd terytorialny, administracja rządowa).

Decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Pana Władysława Kosiniaka-Kamysza, w dniu 28 czerwca 2012 r. powołana została Rada Działalności Pożytku Publicznego IV kadencji w składzie:

STRONA POZARZĄDOWA:

1. Krzysztof Balon - WRZOS
2. Tomasz Bilicki - Fundacja INNOPOLIS (od dnia 14 sierpnia 2013 r.)
3. Paweł Dębek - Dolnośląska Rada ds. Młodzieży
4. Michał Ludwikowski - Fundacja Rozwoju (do dnia 2 października 2012 r.)
5. Cezary Miżejewski - Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych
6. Ks. Robert Sitarek - Polska Rada Ekumeniczna
7. Małgorzata Sinlca - Związek Harcerstwa Polskiego
8. Ks. Stanisław Słowik - Caritas Diecezji Kieleckiej
9. Teresa Tiszbirek - Związek Ochotniczych Straży Pożarnych
10. Łukasz Waszak - Sieć SPLOT
11. Jan Jakub Wygnański - Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA

STRONA SAMORZĄDOWA:

1. Michał Guć - Związek Miast Polskich
2. Marek Mazur - Związek Województw RP
3. Paweł Tomczak - Związek Gmin Wiejskich RP
4. Marek Trams - Związek Powiatów Polskich
5. Marcin Wojdat - Unia Metropolii Polskich

STRONA RZĄDOWA:

1. Lucyna Bogusz - ekspert w Sekretariacie Ministra, Ministerstwo Gospodarki
2. Jarosław Duda - Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej
3. Małgorzata Omilanowska - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
4. Paweł Orłowski - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego
5. Stanisław Rakoczy - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

Wyciąg przepisów prawnych dotyczących zasad i trybu powoływania członków Rady DPP włączyć>>

Zespoły problemowe RDPP i ich skład:

Zespół ds. Dialogu i Współpracy:

1. Krzysztof Balon
2. Lucyna Bogusz
3. Paweł Dębek
4. Jarosław Duda
5. Małgorzata Omilanowska
6. Marek Trams
7. Jan Jakub Wygnański

Zespół ds. Prawnych i Monitoringu:

1. Michał Guć
2. Stanisław Rakoczy
3. Małgorzata Sinlca
4. Ks. Stanisław Słowik

5. Teresa Tiszbierek
6. Marcin Wojdat

Zespół ds. Programu i Funduszy:

1. Paweł Dębek
2. Marek Mazur
3. Cezary Miżejewski
4. Paweł Orłowski
5. Ks. Stanisław Słowik
6. Teresa Tiszbierek
7. Łukasz Waszak

Zespół ds. interwencji:

1. Tomasz Bilicki
2. Cezary Miżejewski

Doraźny Zespół ds. Polityki na Rzecz Młodzieży:

1. Lucyna Bogusz
2. Paweł Dębek
3. Małgorzata Sinica
4. Teresa Tiszbierek
5. Marcin Wojdat

Doraźny Zespół ds. monitorowania polityki senioralnej:

1. Tomasz Bilicki
2. Ks. Stanisław Słowik
3. Teresa Tiszbierek

Doraźny Zespół ds. prac nad Programem FIO na lata 2014 - 2020:

1. Ks. Robert Sitarek
2. Ks. Stanisław Słowik
3. Krzysztof Balon
4. Łukasz Waszak
5. Cezary Miżejewski
6. Jan Jakub Wygnański
7. Małgorzata Sinica
8. Krzysztof Więckiewicz

Zaproszeni przedstawiciele Kancelarii Prezydenta RP:

1. Henryk Wujec
2. Marcin Dadel
3. Łukasz Domagała

Założenia ideowe

Rada Działalności Pożytku Publicznego jest nie tylko prostą, w sensie merytorycznym oraz organizacyjnym, konsekwencją treści zapisów ustawy o działalności pożytku publicznego, ale próbą instytucjonalizacji, w części zasadniczej, jaką stanowią relacje między władzą publiczną a organizacjami pozarządowymi (stroną obywatelską), formuły dialogu obywatelskiego.

Podstawowe kategorie opisujące i wyjaśniające istotę dialogu obywatelskiego w syntetycznej formie zostały przedstawione w dokumencie: "Zasady dialogu społecznego. Dokument programowy rządu. Załącznik nr 1. Dialog społeczny – istota, pojęcia, metody".

Czynnikami konstytuującymi podmiotowość w zakresie dialogu obywatelskiego są przede wszystkim podstawy prawne regulujące status uczestników dialogu, które praktycznie, bezpośrednio lub pośrednio, określają przedmiot dialogu, jego warunki oraz formy występowania, w tym – w bliskiej perspektywie – takim aktem prawnym stanie się ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Z uwagi na przedmiot, cel, zakres i zadania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ustanowienie Rady Działalności Pożytku Publicznego ma fundamentalne znaczenie.

Opiniodawczo-doradczy i pomocniczy charakter Rady zawiera w sobie kilka ważnych dla dialogu obywatelskiego funkcji:

- funkcję reprezentacji – jako formę uczestnictwa w procesach decyzyjnych adekwatną do pełnionej roli w danym obarżeniu życia publicznego;
- funkcję polityczną – jako wyraz zdolności do artykulacji potrzeb oraz interesów danego środowiska;
- funkcję edukacyjną – jako płaszczyznę uczenia się sztuki dialogu i negocjacji;
- funkcję instrumentalną – jako wyraz wpływu na kształtowanie określonych decyzji w zakresie pożytku publicznego;

Polecamy

- funkcję integracyjną – jako szczególną formułę współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, komplementarną w stosunku do innych zinstytucjonalizowanych form dialogu społecznego;
- funkcję poznawczą – jako płaszczyznę realizacji i prezentacji dorobku naukowo-badawczego w zakresie pożytku publicznego;
- funkcję informacyjną – jako narzędzie komunikacji społecznej w realizacji Rada – opinia publiczna;
- funkcję kontrolną – jako szczególny element wśród instrumentów nadzoru.

Do zadań Rady należy w szczególności:

- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy,
- wyrażanie opinii o rządowych projektach aktów prawnych dot. działalności pożytku publicznego i wolontariatu,
- udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi,
- zbieranie i dokonywanie analizy informacji o prowadzonych kontrolach i ich skutkach,
- uczestniczenie w postępowaniu kontrolnym,
- wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych, zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art.3 ust.3 oraz rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych,
- tworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3, mechanizmów informowania o standardach prowadzenia działalności pożytku publicznego oraz o stwierdzonych przypadkach naruszenia tych standardów

Podstawowe akty prawne regulujące funkcjonowanie Rady

USTAWA z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- [pobierz plik \[29 KB\] \(rozdz.5\)](#)
- [zobacz treść całej ustawy >>](#)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 4 sierpnia 2003 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego

- [pobierz plik \[46,5 KB\]](#)

Regulamin Rady (Uchwała Nr 5/2012 Rady Działalności Pożytku Publicznego z dnia 20 września 2012 roku w sprawie regulaminu Rady)

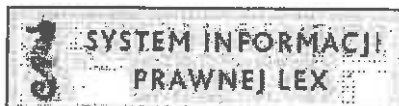
Pliki do pobrania

- [Regulamin Rady](#)
- [załącznik nr 1](#)
- [załącznik nr 2](#)

Tagi:

			
<p>O DEPARTAMENCIE</p> <p>Departament Pożytku Publicznego Adres Kontakt</p>	<p>DZIAŁANIA</p> <p>Organizacje pozarządowe Prawo Badania i analizy Strategie, Programy i Fundusze Wolontariat FIO Ekonomia społeczna</p>	<p>BAZA OPP</p> <p>Wymagania techniczne Publikacje sprawozdań Przejrzyj sprawozdania organizacji pożytku publicznego za lata 2011 - 2012 Przejrzyj sprawozdania organizacji pożytku publicznego za lata 2004-2010 Podręcznik użytkownika Bazy OPP</p>	<p>RDPP</p> <p>Logowanie dla członków RDPP i dla ekspertów FIO Podstawowe Informacje RDPP 2012-2015 RDPP 2009-2012 RDPP 2006 - 2009 RDPP 2003-2005</p>

© 2014 pozytek.gov.pl
[Kontakt](#)[RSS](#)[Mapa serwisu](#)
[akonet.pl](#)
[siteweb.pl](#)

Wydruk z 2014.10.01

Dz.U.2013.330 -j.t. - Rachunkowość.

Wersja 2014.09.05 do ...

Dz.U.2013.330 j.t.

2014.09.05 zm.

Dz.U.2014.1100

art. 1

USTAWA

z dnia 29 września 1994 r.

o rachunkowości⁽¹⁾

(tekst jednolity)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady rachunkowości, tryb badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów oraz zasady wykonywania działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy o rachunkowości, zwanej dalej "ustawą", stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 3, do mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) spółek handlowych (osobowych i kapitałowych, w tym również w organizacji) oraz spółek cywilnych, z zastrzeżeniem pkt 2, a także innych osób prawnych, z wyjątkiem Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego;
- 2) ⁽²⁾ osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 1 200 000 euro;
- 3) jednostek organizacyjnych działających na podstawie Prawa bankowego, przepisów o obrocie papierami wartościowymi, przepisów o funduszach inwestycyjnych, przepisów o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przepisów o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, bez względu na wielkość przychodów,
- 4) gmin, powiatów, województw i ich związków, a także:
 - a) państwowych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych,
 - b) gminnych, powiatowych i wojewódzkich zakładów budżetowych,
 - c) ⁽³⁾ (uchylona);
- 5) jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek, o których mowa w pkt 1 i 2;
- 6) ⁽⁴⁾ oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej;
- 7) jednostek niewymienionych w pkt 1-6, jeżeli otrzymują one na realizację zadań zleconych dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub funduszy celowych - od początku roku obrotowego, w którym dotacje lub subwencje zostały im przyznane.

2. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mogą stosować zasady rachunkowości określone ustawą również od początku następnego roku obrotowego, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 1.200.000 euro. W tym przypadku osoby te lub wspólnicy przed rozpoczęciem roku obrotowego są obowiązani do zawiadomienia o tym urzędu skarbowego, właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym.

3. Jednostki sporządzające sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi Interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanymi dalej "MSR", stosują przepisy ustawy oraz przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie, w zakresie nieuregulowanym przez MSR.

4. ⁽⁵⁾ Kościelne osoby prawne nieprowadzące działalności gospodarczej prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami wewnętrznymi tych osób.

Art. 3. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) jednostce - rozumie się przez to podmioty i osoby określone w art. 2 ust. 1;
- 2) banku - rozumie się przez to jednostkę działającą na podstawie przepisów Prawa bankowego;
- 3) zakładzie ubezpieczeń - rozumie się przez to jednostkę prowadzącą działalność ubezpieczeniową na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej;
- 3a) przepisach o obrocie papierami wartościowymi - rozumie się przez to przepisy ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;
- 3b) zakładzie reasekuracji - rozumie się przez to jednostkę prowadzącą działalność reasekuracyjną na podstawie przepisów o działalności reasekuracyjnej;
- 4) udziałach lub udziałowcach - rozumie się przez to również odpowiednio akcje lub akcjonariuszy;
- 5) krajowych środkach płatniczych, walutach obcych i dewizach - rozumie się przez to krajowe środki płatnicze, waluty obce i dewizy, o których mowa w przepisach Prawa dewizowego;
- 5a) członku organu jednostki - rozumie się przez to osobę fizyczną, pełniącą funkcję członka zarządu lub innego organu zarządzającego, członka rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego, jak również innego organu administrującego jednostki, powołaną do pełnienia tej funkcji zgodnie z postanowieniami umowy spółki, statutu lub innymi obowiązującymi jednostkę przepisami prawa;
- 6) kierowniku jednostki - rozumie się przez to członka zarządu lub innego organu zarządzającego, a jeżeli organ jest wieloosobowy - członków tego organu, z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez jednostkę. W przypadku spółki jawnej i spółki cywilnej za kierownika jednostki uważa się - wspólników prowadzących sprawę spółki, w przypadku spółki partnerskiej - wspólników prowadzących sprawę spółki albo zarząd, a w odniesieniu do spółki komandytowej i spółki komandytowo-akcyjnej - komplementariuszy prowadzących sprawę spółki. W przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą za kierownika jednostki uważa się tę osobę; przepis ten stosuje się odpowiednio do osób wykonujących wolne zawody. Za kierownika jednostki uważa się również likwidatora, a także syndyka lub zarządcę ustanowionego w postępowaniu upadłościowym;
- 7) organie zatwierdzającym - rozumie się przez to organ, który zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, statutem, umową lub na mocy prawa własności jest uprawniony do zatwierdzania sprawozdania finansowego jednostki. W przypadku spółki osobowej, z wyjątkiem spółki komandytowo-akcyjnej, oraz spółki cywilnej przez organ zatwierdzający rozumie się jej wspólników;
- 8) okresie sprawozdawczym - rozumie się przez to okres, za który sporządza się sprawozdanie finansowe w trybie przewidzianym ustawą lub inne sprawozdania sporządzone na podstawie ksiąg rachunkowych;
- 9) roku obrotowym - rozumie się przez to rok kalendarzowy lub inny okres trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych, stosowany również do celów podatkowych. Rok obrotowy lub jego zmiany określa statut lub umowa, na podstawie której utworzono jednostkę. Jeżeli jednostka rozpoczęła działalność w drugiej połowie przyjętego roku obrotowego, to można księgi rachunkowe i sprawozdanie finansowe za ten okres połączyć z księgami rachunkowymi i sprawozdaniem finansowym za rok następny. W przypadku zmiany roku obrotowego pierwszy po zmianie rok obrotowy powinien być dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy;
- 10) dniu bilansowym - rozumie się przez to dzień, na który jednostka sporządza sprawozdanie finansowe;

- 11) przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości - rozumie się przez to wybrane i stosowane przez jednostkę rozwiązania dopuszczone ustawą, w tym także określone w MSR, zapewniające wymaganą jakość sprawozdań finansowych;
- 12) aktywach - rozumie się przez to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych;
- 13) aktywach trwałych - rozumie się przez to aktywa jednostki, które nie są zaliczane do aktywów obrotowych, o których mowa w pkt 18;
- 14) wartościach niematerialnych i prawnych - rozumie się przez to, z zastrzeżeniem pkt 17, nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności:

- a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- c) know-how.

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych;

- 15) środkach trwałych - rozumie się przez to, z zastrzeżeniem pkt 17, rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki. Zalicza się do nich w szczególności:

- a) nieruchomości - w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
- b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
- c) ulepszenia w obcych środkach trwałych,
- d) inwentarz żywy.

Środki trwałe oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4;

- 16) środkach trwałych w budowie - rozumie się przez to zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego;

- 17) inwestycjach - rozumie się przez to aktywa posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia z nich korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, uzyskania przychodów w formie odsetek, dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, a w szczególności aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia tych korzyści. W przypadku zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji przez inwestycje rozumie się lokaty;

- 18) aktywach obrotowych - rozumie się przez to tę część aktywów jednostki, które w przypadku:

- a) aktywów rzeczowych, o których mowa w pkt 19 - są przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,
- b) aktywów finansowych, o których mowa w pkt 24 - są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia, albo stanowią aktywa pieniężne,
- c) należności krótkoterminowych - obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- d) rozliczeń międzyokresowych - trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego;

- 19) rzeczowych aktywach obrotowych - rozumie się przez to materiały nabyte w celu zużycia na własne potrzeby, wytworzone lub przetworzone przez jednostkę produkty gotowe (wyroby i usługi) zdadne do sprzedaży lub w toku produkcji, półprodukty oraz towary nabyte w celu odprzedaży w stanie nieprzetworzonym;
- 20) zobowiązaniach - rozumie się przez to wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki;
- 21) rezerwach - rozumie się przez to zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne;
- 22) zobowiązaniach krótkoterminowych - rozumie się przez to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub tę część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego;
- 23) instrumentach finansowych - rozumie się przez to kontrakt, który powoduje powstanie aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego albo instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze, bez względu na to, czy wykonanie praw lub zobowiązań wynikających z kontraktu ma charakter bezwarunkowy albo warunkowy. Do instrumentów finansowych nie zalicza się w szczególności:
- a) rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego,
 - b) umów o gwarancje finansowe, które ustalają wykonanie obowiązków z tytułu udzielonej gwarancji, w formie zapłacenia kwot odpowiadających stratom poniesionym przez beneficjenta na skutek niespłacenia wierzytelności przez dłużnika w wymaganym terminie,
 - c) umów o przeniesienie praw z papierów wartościowych w okresie pomiędzy terminem zawarcia i rozliczenia transakcji, gdy wykonanie tych umów wymaga wydania papierów wartościowych w określonym terminie, również wtedy, gdy przeniesienie tych praw następuje w formie zapisu na rachunku papierów wartościowych, prowadzonym przez podmiot upoważniony na podstawie odrębnych przepisów,
 - d) aktywów i zobowiązań z tytułu programów, z których wynikają udziały pracowników oraz innych osób związanych z jednostką w jej kapitałach lub w kapitałach innej jednostki z grupy kapitałowej, do której należy jednostka,
 - e) umów połączenia spółek, z których wynikają obowiązki określone w art. 44b ust. 9;
- 24) aktywach finansowych - rozumie się przez to aktywa pieniężne, instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne jednostki, a także wynikające z kontraktu prawo do otrzymania aktywów pieniężnych lub prawo do wymiany instrumentów finansowych z inną jednostką na korzystnych warunkach;
- 25) aktywach pieniężnych - rozumie się przez to aktywa w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz. Do aktywów pieniężnych zalicza się również inne aktywa finansowe, w tym w szczególności naliczone odsetki od aktywów finansowych. Jeżeli aktywa te są płatne lub wymagalne w ciągu 3 miesięcy od dnia ich otrzymania, wystawienia, nabycia lub założenia (lokaty), to na potrzeby rachunku przepływów pieniężnych zalicza się je do środków pieniężnych, chyba że ujmuje się je w przepływach z działalności inwestycyjnej (lokacyjnej);
- 26) instrumentach kapitałowych - rozumie się przez to kontrakty, z których wynika prawo do majątku jednostki, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wszystkich wierzycieli, a także zobowiązanie się jednostki do wyemitowania lub dostarczenia własnych instrumentów kapitałowych, a w szczególności udziały, opcje na akcje własne lub warranty;
- 27) zobowiązaniach finansowych - rozumie się przez to zobowiązanie jednostki do wydania aktywów finansowych albo do wymiany instrumentu finansowego z inną jednostką, na niekorzystnych warunkach;
- 28) zobowiązaniach warunkowych - rozumie się przez to obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń;
- 29) aktywach netto - rozumie się przez to aktywa jednostki pomniejszone o zobowiązania, odpowiadające wartościowo kapitałowi (funduszowi) własnemu;
- 30) przychodach i zyskach - rozumie się przez to uprawdopodobnione powstanie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zwiększenia wartości aktywów, albo zmniejszenia wartości zobowiązań, które doprowadzą do wzrostu kapitału własnego lub zmniejszenia jego niedoboru w inny sposób niż wniesienie środków przez udziałowców lub właścicieli;

- 31) kosztach i stratach - rozumie się przez to uprawdopodobnione zmniejszenia w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw, które doprowadzą do zmniejszenia kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli;
- 32) pozostałych kosztach i przychodach operacyjnych - rozumie się przez to koszty i przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności koszty i przychody związane:
- a) z działalnością socjalną,
 - b) ze zbyciem środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, a także nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych zaliczonych do inwestycji,
 - c) z utrzymywaniem nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych zaliczonych do inwestycji, w tym także z aktualizacją wartości tych inwestycji, jak również z ich przekwalifikowaniem odpowiednio do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli do wyceny inwestycji przyjęto cenę rynkową bądź inaczej określoną wartość godziwą,
 - d) z odpisaniem należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych, nieściągalnych, z wyjątkiem należności i zobowiązań o charakterze publicznoprawnym nieobciążających kosztów,
 - e) z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi,
 - f) z odpisami aktualizującymi wartość aktywów i ich korektami, z wyjątkiem odpisów obciążających koszty finansowe,
 - g) z odszkodowaniami i karami,
 - h) z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych na inne cele niż dopłaty do cen sprzedaży, nabycie lub wytworzenie środków trwałych, środków trwałych w budowie albo wartości niematerialnych i prawnych;
- 33) stratach i zyskach nadzwyczajnych - rozumie się przez to straty i zyski powstające na skutek zdarzeń trudnych do przewidzenia, poza działalnością operacyjną jednostki i niezwiązane z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia;
- 34) sprawowaniu kontroli nad inną jednostką - rozumie się przez to zdolność jednostki do kierowania polityką finansową i operacyjną innej jednostki, w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych z jej działalności;
- 35) sprawowaniu współkontroli nad inną jednostką - rozumie się przez to zdolność współnika jednostki współzależnej na równi z innymi współnikami, na zasadach określonych w zawartej pomiędzy nimi umowie, umowie spółki lub statucie do kierowania polityką finansową i operacyjną tej jednostki, w celu osiągnięcia wspólnie korzyści ekonomicznych z jej działalności;
- 36) znaczącym wpływie na inną jednostkę - rozumie się przez to niemającą znamion sprawowania kontroli lub współkontroli zdolność jednostki do wpływania na politykę finansową i operacyjną innej jednostki, w szczególności przez:
- a) udział w podejmowaniu decyzji w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty,
 - b) zasiadanie w organie zarządzającym, nadzorującym lub administrującym,
 - c) przeprowadzanie istotnych transakcji z tą jednostką,
 - d) udostępnianie tej jednostce informacji technicznych o zasadniczym znaczeniu dla jej działalności,
 - e) możliwość wymiany członków organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących;
- 37) jednostce dominującej - rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, sprawującą kontrolę nad inną jednostką, a w szczególności:
- a) posiadającą bezpośrednio lub pośrednio przez udziały większość ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym innej jednostki (zależnej), także na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, wykonującymi swe prawa głosu zgodnie z wolą jednostki dominującej, lub
 - b) uprawnioną do kierowania polityką finansową i operacyjną innej jednostki (zależnej) w sposób samodzielny lub przez wyznaczone przez siebie osoby lub jednostki na podstawie umowy zawartej z innymi uprawnionymi do głosu, posiadającymi, na

- podstawie statutu lub umowy spółki, łącznie z jednostką dominującą, większość ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym, lub
- c) uprawnioną do powoływania i odwoływania większości członków organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących innej jednostki (zależnej), lub
 - d) będącą udziałowcem jednostki, której członkowie zarządu w poprzednim roku obrotowym, w ciągu bieżącego roku obrotowego i do czasu sporządzenia sprawozdania finansowego za bieżący rok obrotowy, stanowią jednocześnie więcej niż połowę składu zarządu tej jednostki (zależnej) lub osoby, które zostały powołane do pełnienia tych funkcji w rezultacie wykonywania przez jednostkę dominującą prawa głosu w organach tej jednostki (zależnej);
- 37a) jednostce dominującej niższego szczebla - rozumie się przez to spółkę handlową, która jest jednocześnie jednostką zależną od innej spółki handlowej lub przedsiębiorstwa państwowego i jednostką dominującą w stosunku do co najmniej jednej spółki handlowej;
- 37b) jednostce dominującej wyższego szczebla - rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, która jest jednostką dominującą w stosunku do jednostki dominującej niższego szczebla;
- 37c) wspólniku jednostki współzależnej - rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, sprawującą wraz z innymi udziałowcami współkontrolę nad jednostką współzależną;
- 38) znaczącym inwestorze - rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, posiadającą w innej jednostce - niebędącej jednostką zależną lub współzależną - nie mniej niż 20% głosów w organie stanowiącym tej jednostki i wywierającą znaczący wpływ wobec tej jednostki, przy czym liczbę głosów ustala się z zachowaniem zasady określonej w pkt 37 lit. a. Udział w ogólnej liczbie głosów może być mniejszy niż 20%, jeżeli inne okoliczności, wymienione w pkt 36 wskazują na wywieranie znaczącego wpływu;
- 39) jednostce zależnej - rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub podmiotem utworzonym i działającym zgodnie z przepisami obcego prawa handlowego, kontrolowaną przez jednostkę dominującą;
- 40) jednostce współzależnej - rozumie się przez to jednostkę, która jest współkontrolowana przez wspólników na podstawie zawartej pomiędzy nimi umowy, umowy spółki lub statutu;
- 41) jednostce stowarzyszonej - rozumie się przez to jednostkę będącą spółką handlową lub podmiotem utworzonym i działającym zgodnie z przepisami obcego prawa handlowego, na którą znaczący inwestor wywiera znaczący wpływ;
- 42) jednostkach podporządkowanych - rozumie się przez to jednostki zależne, współzależne oraz stowarzyszone;
- 43) jednostkach powiązanych z jednostką - rozumie się przez to jej jednostkę dominującą, znaczącego inwestora, jej jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone oraz jednostki znajdujące się wraz z jednostką pod wspólną kontrolą, a także wspólnika jednostki współzależnej;
- 44) grupie kapitałowej - rozumie się przez to jednostkę dominującą wraz z jednostkami zależnymi;
- 45) konsolidacji - rozumie się przez to łączenie sprawozdań finansowych jednostek tworzących grupę kapitałową przez sumowanie odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych jednostki dominującej i jednostek zależnych, z uwzględnieniem niezbędnych wyłączeń i korekt;
- 46) kapitałach mniejszości - rozumie się przez to część aktywów netto jednostki zależnej, objętej skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, która należy do udziałowców innych niż jednostki grupy kapitałowej;
- 47) metodzie praw własności - rozumie się przez to przyjętą przez jednostkę dominującą, wspólnika jednostki współzależnej lub znaczącego inwestora metodę wyceny udziałów w aktywach netto jednostki podporządkowanej, z uwzględnieniem wartości firmy lub ujemnej wartości firmy, ustalonych na dzień objęcia kontroli, współkontroli lub wywierania znaczącego wpływu. Wartość początkową udziału aktualizuje się na dzień bilansowy, na który sporządza się sprawozdanie finansowe, o zmiany wartości aktywów netto jednostki podporządkowanej, jakie nastąpiły w okresie sprawozdawczym, wynikające zarówno z osiągniętego wyniku finansowego, skorygowanego o odpis raty wartości firmy lub ujemnej wartości firmy przypadający na dany okres sprawozdawczy, jak i o wszelkie inne zmiany, w tym wynikające z rozliczeń z jednostką dominującą, wspólnikiem jednostki współzależnej lub znaczącym inwestorem;

48) Europejskim Obszarze Gospodarczym - rozumie się przez to kraje Unii Europejskiej oraz Islandię, Liechtenstein i Norwegię.

1a. ⁽⁶⁾ Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są:

- 1) spółki, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, inne osoby prawne, a także oddziały przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej - z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, jednostek zamierzających ubiegać się albo ubiegających się o zezwolenie na wykonywanie działalności na podstawie przepisów, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3, oraz jednostek sektora finansów publicznych - jeżeli jednostki te w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność, nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:
 - a) 1 500 000 zł - w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - b) 3 000 000 zł - w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
 - c) 10 osób - w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty,
- 2) stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, Izby gospodarcze, fundacje, przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego, organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej,
- 3) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, jeżeli przychody netto tych jednostek ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych wyniosły równowartość w walucie polskiej nie mniej niż 1 200 000 euro i nie więcej niż 2 000 000 euro za poprzedni rok obrotowy, a w przypadku jednostek rozpoczynających działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą - w roku obrotowym, w którym rozpoczęły działalność albo prowadzenie ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą,
- 4) osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie, które stosują zasady rachunkowości na podstawie art. 2 ust. 2 - w stosunku, do których organ zatwierdzający podjął decyzję w sprawie sporządzania sprawozdania finansowego z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4.

1b. ⁽⁷⁾ Jednostkami mikro w rozumieniu ustawy są również jednostki, o których mowa w ust. 1a pkt 1, które:

- 1) za poprzedni rok obrotowy sporządziły sprawozdanie finansowe z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4 oraz
- 2) w roku obrotowym, za który sporządzają sprawozdanie finansowe, albo w roku poprzedzającym ten rok obrotowy przekroczyły dwie z wymienionych w ust. 1a pkt 1 wielkości.

2. Wyrażone w euro wielkości przelicza się na walutę polską po średnim kursie, ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski, na dzień bilansowy, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. ⁽⁸⁾ Wyrażone w euro wielkości, o których mowa w ust. 1a pkt 3 oraz w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2, przelicza się na walutę polską po średnim kursie ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski, na dzień 30 września roku poprzedzającego rok obrotowy.

4. Jeżeli jednostka przyjęła do używania obce środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne na mocy umowy, zgodnie z którą jedna ze stron, zwana dalej "finansującym", oddaje drugiej stronie, zwanej dalej "korzystającym", środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne do odpłatnego używania lub również pobierania pożytków na czas oznaczony, środki te i wartości zalicza się do aktywów trwałych korzystającego, jeżeli umowa spełnia co najmniej jeden z następujących warunków:

- 1) przenosi własność jej przedmiotu na korzystającego po zakończeniu okresu, na który została zawarta;
- 2) zawiera prawo do nabycia jej przedmiotu przez korzystającego, po zakończeniu okresu, na jaki została zawarta, po cenie niższej od wartości rynkowej z dnia nabycia;
- 3) okres, na jaki została zawarta, odpowiada w przeważającej części przewidywanemu okresowi ekonomicznej użyteczności środka trwałego lub prawa majątkowego, przy czym

nie może być on krótszy niż 3/4 tego okresu. Prawo własności przedmiotu umowy może być, po okresie, na jaki umowa została zawarta, przeniesione na korzystającego;

- 4) suma opłat, pomniejszonych o dyskonto, ustalona w dniu zawarcia umowy i przypadająca do zapłaty w okresie jej obowiązywania, przekracza 90% wartości rynkowej przedmiotu umowy na ten dzień. W sumie opłat uwzględnia się wartość końcową przedmiotu umowy, którą korzystający zobowiązuje się zapłacić za przeniesienie na niego własności tego przedmiotu. Do sumy opłat nie zalicza się płatności na rzecz finansującego za świadczenia dodatkowe, podatków oraz składek na ubezpieczenie tego przedmiotu, jeżeli korzystający pokrywa je niezależnie od opłat za używanie;
- 5) zawiera przyrzeczenie finansującego do zawarcia z korzystającym kolejnej umowy o oddanie w odpłatne używanie tego samego przedmiotu lub przedłużenia umowy dotychczasowej, na warunkach korzystniejszych od przewidzianych w dotychczasowej umowie;
- 6) przewiduje możliwość jej wypowiedzenia, z zastrzeżeniem, że wszelkie powstałe z tego tytułu koszty i straty poniesione przez finansującego pokrywa korzystający;
- 7) przedmiot umowy został dostosowany do indywidualnych potrzeb korzystającego. Może on być używany wyłącznie przez korzystającego, bez wprowadzania w nim istotnych zmian.

5. W przypadku spełnienia co najmniej jednego z warunków określonych w ust. 4, oddane do używania korzystającemu środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne zalicza się u finansującego do aktywów finansowych odpowiednio jako inne długoterminowe bądź krótkoterminowe aktywa.

6. W przypadku gdy roczne sprawozdanie finansowe korzystającego nie podlega obowiązkowi badania i ogłaszania w myśl art. 64 ust. 1, to może on dokonywać kwalifikacji umów, o których mowa w ust. 4, według zasad określonych w przepisach podatkowych i nie stosować ust. 4 i 5.

Art. 4. 1. Jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy.

2. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

3. Rachunkowość jednostki obejmuje:

- 1) przyjęte zasady (politykę) rachunkowości;
- 2) prowadzenie, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym;
- 3) okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów;
- 4) wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego;
- 5) sporządzanie sprawozdań finansowych;
- 6) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą;
- 7) poddanie badaniu, składanie do właściwego rejestru sądowego, udostępnianie i ogłaszanie sprawozdań finansowych w przypadkach przewidzianych ustawą.

4. Jednostka może w ramach przyjętych zasad (polityki) rachunkowości stosować uproszczenia, jeżeli nie wywiera to istotnie ujemnego wpływu na realizację obowiązku określonego w ust. 1.

5. ⁽⁹⁾ Kierownik jednostki ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, w tym z tytułu nadzoru, również w przypadku gdy określone obowiązki w zakresie rachunkowości - z wyłączeniem odpowiedzialności za przeprowadzenie inwentaryzacji w formie spisu z natury - zostaną powierzone innej osobie lub przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 11 ust. 2, za ich zgodą. Przyjęcie odpowiedzialności przez inną osobę lub przedsiębiorcę powinno być stwierdzone w formie pisemnej. W przypadku gdy kierownikiem jednostki jest organ wieloosobowy, a nie została wskazana osoba odpowiedzialna, odpowiedzialność ponoszą wszyscy członkowie tego organu.

Art. 4a. 1. Kierownik jednostki oraz członkowie rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności spełniały wymagania przewidziane w niniejszej ustawie.

2. Kierownik jednostki oraz członkowie rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę odpowiadają solidarnie wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem stanowiącym naruszenie obowiązku wynikającego z ust. 1.

Art. 5. 1. Przyjęte zasady (politykę) rachunkowości należy stosować w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny aktywów i pasywów, w tym także dokonywania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.

2. Przy stosowaniu przyjętych zasad (polityki) rachunkowości przyjmuje się założenie, że jednostka będzie kontynuowała w dającej się przewidzieć przyszłości działalność w niezmnieszonym istotnie zakresie, bez postawienia jej w stan likwidacji lub upadłości, chyba że jest to niezgodne ze stanem faktycznym lub prawnym. Ustalając zdolność jednostki do kontynuowania działalności, kierownik jednostki uwzględnia wszystkie informacje dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, dotyczące dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego.

Art. 6. 1. W księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

2. Dla zapewnienia współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów do aktywów lub pasywów danego okresu sprawozdawczego zaliczane będą koszty lub przychody dotyczące przyszłych okresów oraz przypadające na ten okres sprawozdawczy koszty, które jeszcze nie zostały poniesione.

Art. 7. 1. Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności należy w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnić:

- 1) zmniejszenia wartości użytkowej lub handlowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych;
- 2) (uchylony);
- 3) wyłącznie niewątpliwe pozostałe przychody operacyjne i zyski nadzwyczajne;
- 4) wszystkie poniesione pozostałe koszty operacyjne i straty nadzwyczajne;
- 5) rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.

2. Zdarzenia, o których mowa w ust. 1, należy uwzględnić także wtedy, gdy zostaną one ujawnione między dniem bilansowym a dniem, w którym rzeczywiście następuje zamknięcie ksiąg rachunkowych.

2a. ⁽¹⁰⁾ Jednostka mikro, o której mowa w art. 3 ust. 1a pkt 2, może zrezygnować z zachowania zasady ostrożności przy wycenie poszczególnych składników aktywów i pasywów.

3. Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych.

Art. 8. 1. Określając zasady (politykę) rachunkowości należy zapewnić wyodrębnienie w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki, przy zachowaniu zasady ostrożności, o której mowa w art. 7.

2. W celu rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji jednostka może, ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego, bez względu na datę podjęcia decyzji, zmienić dotychczas stosowane rozwiązania na inne, przewidziane ustawą. Zmiana dotychczas stosowanych rozwiązań wymaga również określenia w informacji dodatkowej wpływu tych zmian na sprawozdania finansowe wymagane innymi przepisami prawa, jeżeli zostały one sporządzone za okres, w którym powyższe rozwiązania uległy zmianie. W przypadku takim należy w sprawozdaniu finansowym jednostki za rok obrotowy, w którym zmiany te nastąpiły, podać przyczyny tych zmian, określić liczbowo ich wpływ na wynik finansowy

oraz zapewnić porównywalność danych sprawozdania finansowego dotyczących roku poprzedzającego rok obrotowy, w którym dokonano zmian.

3. W przypadku zmian zasad (polityki) rachunkowości, spowodowanych zaprzestaniem stosowania MSR przy sporządzaniu sprawozdań finansowych przez jednostki, o których mowa w art. 45 ust. 1a i 1b, skutki finansowe przejścia na zasady (politykę) rachunkowości określone w ustawie odnosi się na kapitał (fundusz) własny i wykazuje jako zysk (strata) z lat ubiegłych, a jeżeli skutki przeszacowania aktywów dokonanego zgodnie z MSR rozliczono z kapitałem (funduszem) z aktualizacji wyceny - jako zmianę stanu tego kapitału (funduszu). Do zmian zasad (polityki) rachunkowości polegających na zaprzestaniu stosowania MSR przy sporządzaniu sprawozdań finansowych stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 i 2.

Rozdział 2

Prowadzenie ksiąg rachunkowych

Art. 9. Księgi rachunkowe prowadzi się w języku polskim i w walucie polskiej.

Art. 10. 1. Jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące:

- 1) określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych;
- 2) metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego;
- 3) sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej:
 - a) zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej,
 - b) wykazu ksiąg rachunkowych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych,
 - c) opisu systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji;
- 4) systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów.

2. Kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację, o której mowa w ust. 1.

3. W sprawach nieuregulowanych przepisami ustawy, przyjmując zasady (politykę) rachunkowości, jednostki mogą stosować krajowe standardy rachunkowości wydane przez Komitet Standardów Rachunkowości. W przypadku braku odpowiedniego standardu krajowego, jednostki, inne niż wymienione w art. 2 ust. 3, mogą stosować MSR.

Art. 11. 1. Księgi rachunkowe są prowadzone przez jednostkę.

2. Jednostka może powierzyć prowadzenie ksiąg rachunkowych przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 76a ust. 3, lub przedsiębiorcy prowadzącemu działalność w tym zakresie z innego państwa członkowskiego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 47, poz. 278, z późn. zm.).

Art. 11a. W przypadku gdy księgi rachunkowe są prowadzone poza siedzibą jednostki lub miejscem sprawowania zarządu, kierownik jednostki jest obowiązany:

- 1) powiadomić właściwy urząd skarbowy o miejscu prowadzenia ksiąg rachunkowych w terminie 15 dni od dnia ich wydania;
- 2) zapewnić dostępność ksiąg rachunkowych wraz z dowodami księgowymi uprawnionym organom zewnętrznej kontroli lub nadzoru w siedzibie jednostki lub w miejscu sprawowania zarządu albo w innym miejscu za zgodą organu kontroli lub nadzoru.

Art. 12. 1. Księgi rachunkowe otwiera się, z zastrzeżeniem ust. 3:

- 1) na dzień rozpoczęcia działalności, którym jest dzień pierwszego zdarzenia wywołującego skutki o charakterze majątkowym lub finansowym,
- 2) na początek każdego następnego roku obrotowego,
- 3) na dzień zmiany formy prawnej,
- 4) na dzień wpisu do rejestru połączenia jednostek lub podziału jednostki, powodujących powstanie nowej jednostki (jednostek),
- 5) na dzień rozpoczęcia likwidacji lub ogłoszenia upadłości
- w ciągu 15 dni od dnia zaistnienia tych zdarzeń.

2. Księgi rachunkowe zamyka się, z zastrzeżeniem ust. 3, 3a, 3b i 3c:

- 1) na dzień kończący rok obrotowy,
- 2) na dzień zakończenia działalności jednostki, w tym również jej sprzedaży, zakończenia likwidacji lub postępowania upadłościowego, o ile nie nastąpiło jego umorzenie,
- 3) na dzień poprzedzający zmianę formy prawnej,
- 4) w jednostce przejmowanej na dzień połączenia związanego z przejęciem jednostki przez inną jednostkę, to jest na dzień wpisu do rejestru tego połączenia,
- 5) na dzień poprzedzający dzień podziału lub połączenia jednostek, jeżeli w wyniku podziału lub połączenia powstaje nowa jednostka, to jest na dzień poprzedzający dzień wpisu do rejestru połączenia lub podziału,
- 6) na dzień poprzedzający dzień postawienia jednostki w stan likwidacji lub ogłoszenia upadłości,
- 7) na inny dzień bilansowy określony odrębnymi przepisami
- nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia zaistnienia tych zdarzeń.

3. Można nie zamykać i nie otwierać ksiąg rachunkowych w przypadku:

- 1) przekształcenia spółki osobowej oraz spółki cywilnej w inną spółkę osobową, a także spółki kapitałowej w inną spółkę kapitałową;
- 2) połączenia jednostek, gdy w myśl ustawy rozliczenie połączenia następuje metodą łączenia udziałów i nie powoduje powstania nowej jednostki;
- 3) ogłoszenia upadłości jednostki z możliwością zawarcia układu.

3a. Można nie zamykać ksiąg rachunkowych, jeżeli podział jednostki następuje przez wydzielenie.

3b. Można nie zamykać ksiąg rachunkowych za rok obrotowy, w którym działalność jednostki przez cały czas pozostawała zawieszona, chyba że jednostka dokonuje odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych lub występują inne zdarzenia wywołujące skutki o charakterze majątkowym lub finansowym.

3c. Przepisu ust. 3b nie stosuje się do emitentów papierów wartościowych zamierzających ubiegać się o dopuszczenie lub ubiegających się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym w państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na tym rynku.

4. Ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy.

5. Zamknięcie ksiąg rachunkowych polega na nieodwracalnym wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach tworzących zamknięte księgi rachunkowe, z uwzględnieniem art. 13 ust. 2 i 3.

Art. 13. 1. Księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą:

- 1) dziennik;
- 2) księgę główną;
- 3) księgi pomocnicze;
- 4) zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych;
- 5) wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz).

2. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera za równoważne z nimi uważa się odpowiednio zasoby informacyjne rachunkowości, zorganizowane w formie oddzielnych komputerowych zbiorów danych, bazy danych lub wyodrębnionych jej części, bez względu na miejsce ich powstania i przechowywania.

3. Warunkiem utrzymywania zasobów informacyjnych systemu rachunkowości w formie określonej w ust. 2 jest posiadanie przez jednostkę oprogramowania umożliwiającego uzyskiwanie czytelnych informacji w odniesieniu do zapisów dokonanych w księgach rachunkowych, poprzez ich wydrukowanie lub przeniesienie na informatyczny nośnik danych.

4. Księgi rachunkowe, z uwzględnieniem techniki ich prowadzenia, powinny być:

- 1) trwale oznaczone nazwą (pełną lub skróconą) jednostki, której dotyczą (każda księga wiązana, każda luźna karta kontowa, także jeżeli mają one postać wydruku komputerowego lub zestawienia wyświetlanego na ekranie monitora komputera), nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej oraz nazwą programu przetwarzania;
- 2) wyraźnie oznaczone co do roku obrotowego, okresu sprawozdawczego i daty sporządzenia;
- 3) przechowywane starannie w ustalonej kolejności.

5. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera należy zapewnić automatyczną kontrolę ciągłości zapisów, przenoszenia obrotów lub sald. Wydruki komputerowe ksiąg rachunkowych powinny składać się z automatycznie numerowanych stron, z oznaczeniem pierwszej i ostatniej, oraz być sumowane na kolejnych stronach w sposób ciągły w roku obrotowym.

6. Księgi rachunkowe należy wydrukować nie później niż na koniec roku obrotowego. Za równoważne z wydrukiem uznaje się przeniesienie treści ksiąg rachunkowych na informatyczny nośnik danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych.

Art. 14. 1. Dziennik zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym. Bez względu na technikę prowadzenia ksiąg rachunkowych dziennik powinien umożliwiać uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej.

2. Zapisy w dzienniku muszą być kolejno numerowane, a sumy zapisów (obroty) liczone w sposób ciągły. Sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwiać ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi.

3. Jeżeli stosuje się dzienniki częściowe, grupujące zdarzenia według ich rodzajów, to należy sporządzić zestawienie obrotów tych dzienników za dany okres sprawozdawczy.

4. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera zapis księgowy powinien posiadać automatycznie nadany numer pozycji, pod którą został wprowadzony do dziennika, a także dane pozwalające na ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu.

Art. 15. 1. Konta księgi głównej zawierają zapisy o zdarzeniach w ujęciu systematycznym. Na kontach księgi głównej obowiązuje ujęcie zarejestrowanych uprzednio lub równocześnie w dzienniku zdarzeń, zgodnie z zasadą podwójnego zapisu.

2. Zapisów na określonym koncie księgi głównej dokonuje się w kolejności chronologicznej.

Art. 16. 1. Konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej.

2. Na kontach ksiąg pomocniczych można w ciągu okresu sprawozdawczego stosować, obok lub zamiast jednostek pieniężnych, jednostki naturalne. Należy wówczas sporządzić na koniec okresu sprawozdawczego zestawienie zapisów dokonanych na kontach ksiąg pomocniczych w jednostkach naturalnych i ustalić ich wartość.

3. (uchylony).

Art. 17. 1. Konta ksiąg pomocniczych prowadzi się w szczególności dla:

- 1) środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych;
- 2) rozrachunków z kontrahentami;
- 3) rozrachunków z pracownikami, a w szczególności jako imienną ewidencję wynagrodzeń pracowników zapewniającą uzyskanie informacji, z całego okresu zatrudnienia;
- 4) operacji sprzedaży (kolejno numerowane własne faktury i inne dowody, ze szczególnością niezbędną do celów podatkowych);
- 5) operacji zakupu (obce faktury i inne dowody, ze szczególnością niezbędną do wyceny składników aktywów i do celów podatkowych);
- 6) kosztów i istotnych dla jednostki składników aktywów;
- 7) operacji gotówkowych w przypadku prowadzenia kasy.

2. Kierownik jednostki, uwzględniając rodzaj i wartość poszczególnych grup rzeczowych składników aktywów obrotowych posiadanych przez jednostkę, podejmuje

decyzję o stosowaniu jednej z następujących metod prowadzenia kont ksiąg pomocniczych dla tych grup składników:

- 1) ewidencję ilościowo-wartościową, w której dla każdego składnika ujmuje się obroty i stany w jednostkach naturalnych i pieniężnych;
- 2) ewidencję ilościową obrotów i stanów, prowadzoną dla poszczególnych składników lub ich jednorodnych grup wyłącznie w jednostkach naturalnych. Wartość stanu wycenia się przynajmniej na koniec okresu sprawozdawczego, za który następują rozliczenia z budżetem z tytułu podatku dochodowego, dokonane na podstawie danych rzeczywistych;
- 3) ewidencję wartościową obrotów i stanów towarów oraz opakowań, prowadzoną dla punktów obrotu detalicznego lub miejsc składowania, której przedmiotem zapisów są tylko przychody, rozchody i stany całego zapasu;
- 4) odpisywania w koszty wartości materiałów i towarów na dzień ich zakupu lub produktów gotowych w momencie ich wytworzenia, połączone z ustalaniem stanu tych składników aktywów i jego wyceny oraz korekty kosztów o wartość tego stanu, nie później niż na dzień bilansowy.

Art. 18. 1. Na podstawie zapisów na kontach księgi głównej sporządza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, zestawienie obrotów i sald, zawierające:

- 1) symbole lub nazwy kont;
- 2) salda kont na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obroty za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz salda na koniec okresu sprawozdawczego;
- 3) sumę sald na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obrotów za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz sald na koniec okresu sprawozdawczego.

Obroty tego zestawienia powinny być zgodne z obrotami dziennika lub obrotami zestawienia obrotów dzienników częściowych.

2. Co najmniej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządza się zestawienia sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych, a na dzień inwentaryzacji - zestawienia sald inwentaryzowanej grupy składników aktywów.

Art. 19. 1. Wykaz składników aktywów i pasywów (inwentarz), potwierdzony ich inwentaryzacją, sporządzają jednostki, które uprzednio nie prowadziły ksiąg rachunkowych w sposób określony ustawą. W pozostałych jednostkach rolę inwentarza spełnia zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej oraz zestawienia sald kont ksiąg pomocniczych sporządzone na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych.

2. Pozycje inwentarza sporządzonego przez jednostki, które nie prowadziły uprzednio ksiąg rachunkowych, powinny stanowić odpowiedniki lub rozwinięcia poszczególnych pozycji bilansu otwarcia. Składniki aktywów i pasywów wycenia się w inwentarzu według zasad określonych w rozdziale 4.

Art. 20. 1. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

2. Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, zwane dalej "dowodami źródłowymi":

- 1) zewnętrzne obce - otrzymane od kontrahentów;
- 2) zewnętrzne własne - przekazywane w oryginale kontrahentom;
- 3) wewnętrzne - dotyczące operacji wewnątrz jednostki.

3. Podstawą zapisów mogą być również sporządzone przez jednostkę dowody księgowe:

- 1) zbiorcze - służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione;
- 2) korygujące poprzednie zapisy;
- 3) zastępcze - wystawione do czasu otrzymania zewnętrznego obcego dowodu źródłowego;
- 4) rozliczeniowe - ujmujące już dokonane zapisy według nowych kryteriów klasyfikacyjnych.

4. W przypadku uzasadnionego braku możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych, kierownik jednostki może zezwolić na udokumentowanie operacji gospodarczej za pomocą księgowych dowodów zastępczych, sporządzonych przez osoby dokonujące tych operacji. Nie może to jednak dotyczyć operacji gospodarczych, których przedmiotem są zakupy opodatkowane podatkiem od towarów i usług oraz skup metali nieżelaznych od ludności.

5. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera za równoważne z dowodami źródłowymi uważa się zapisy w księgach rachunkowych, wprowadzane automatycznie za pośrednictwem urządzeń łączności, informatycznych nośników danych lub tworzone według algorytmu (programu) na podstawie informacji zawartych już w księgach, przy zapewnieniu, że podczas rejestrowania tych zapisów zostaną spełnione co najmniej następujące warunki:

- 1) uzyskają one trwale czytelną postać zgodną z treścią odpowiednich dowodów księgowych;
- 2) możliwe jest stwierdzenie źródła ich pochodzenia oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za ich wprowadzenie;
- 3) stosowana procedura zapewnia sprawdzenie poprawności przetworzenia odnośnych danych oraz kompletności i identyczności zapisów;
- 4) dane źródłowe w miejscu ich powstania są odpowiednio chronione, w sposób zapewniający ich niezmienność, przez okres wymagany do przechowywania danego rodzaju dowodów księgowych.

Art. 21. 1. Dowód księgowy powinien zawierać co najmniej:

- 1) określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego;
- 2) określenie stron (nazwy, adresy) dokonujących operacji gospodarczej;
- 3) opis operacji oraz jej wartość, jeżeli to możliwe, określoną także w jednostkach naturalnych;
- 4) datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą - także datę sporządzenia dowodu;
- 5) podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów;
- 6) stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.
- 7) (uchylony).

1a. Można zaniechać zamieszczania na dowodzie danych, o których mowa:

- 1) w ust. 1 pkt 1-3 i 5, jeżeli wynika to z odrębnych przepisów;
- 2) w ust. 1 pkt 6, jeżeli wynika to z techniki dokumentowania zapisów księgowych.

2. Wartość może być w dowodzie pominięta, jeżeli w toku przetwarzania w rachunkowości danych wyrażonych w jednostkach naturalnych następuje ich wycena, potwierdzona stosownym wydrukiem.

3. Dowód księgowy opiewający na waluty obce powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej. Wynik przeliczenia zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie, chyba że system przetwarzania danych zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk.

4. Jeżeli dowód nie dokumentuje przekazania lub przejęcia składnika aktywów, przeniesienia prawa własności lub użytkowania wieczystego gruntu albo nie jest dowodem zastępczym, podpisy osób, o których mowa w ust. 1 pkt 5, mogą być zastąpione znakami zapewniającymi ustalenie tych osób. Podpisy na dokumentach ubezpieczenia i emitowanych papierach wartościowych mogą być odtworzone mechanicznie.

5. Na żądanie organów kontroli lub biegłego rewidenta należy zapewnić wiarygodne przetłumaczenie na język polski treści wskazanych przez nich dowodów, sporządzonych w języku obcym.

Art. 22. 1. Dowody księgowe powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21, oraz wolne od błędów rachunkowych. Niedopuszczalne jest dokonywanie w dowodach księgowych wymazywania i przeróbek.

2. Błędy w dowodach źródłowych zewnętrznych obcych i własnych można korygować jedynie przez wysłanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie, wraz ze stosownym uzasadnieniem, chyba że inne przepisy stanowią inaczej.

3. Błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażen lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Nie można poprawiać pojedynczych liter lub cyfr.

4. Jeżeli jedną operację dokumentuje więcej niż jeden dowód lub więcej niż jeden egzemplarz dowodu, kierownik jednostki ustala sposób postępowania z każdym z nich i wskazuje, który dowód lub jego egzemplarz będzie podstawą do dokonania zapisu.

Art. 23. 1. Zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się w sposób trwały, bez pozostawiania miejsc pozwalających na późniejsze dopiski lub zmiany. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera należy stosować właściwe procedury i środki chroniące przed zniszczeniem, modyfikacją lub ukryciem zapisu.

2. Zapis księgowy powinien zawierać co najmniej:

- 1) datę dokonania operacji gospodarczej;
- 2) określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji;
- 3) zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów;
- 4) kwotę i datę zapisu;
- 5) oznaczenie kont, których dotyczy.

3. Zapisów dotyczących operacji wyrażonych w walutach obcych dokonuje się w sposób umożliwiający ustalenie kwoty operacji w walucie polskiej i obcej.

4. Zapisy w dzienniku i na kontach księgi głównej powinny być powiązane ze sobą w sposób umożliwiający ich sprawdzenie.

5. Zapisy w księgach rachunkowych powinny być dokonane w sposób zapewniający ich trwałość, przez czas nie krótszy od wymaganego do przechowywania ksiąg rachunkowych.

Art. 24. 1. Księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco.

2. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

3. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych.

4. Księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności:

- 1) udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych;
- 2) zapisy uporządkowane są chronologicznie i systematycznie według kryteriów klasyfikacyjnych umożliwiających sporządzenie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych;
- 3) w przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera zapewniona jest kontrola kompletności zbiorów systemu rachunkowości oraz parametrów przetwarzania danych;
- 4) zapewniony jest dostęp do zbiorów danych pozwalających, bez względu na stosowaną technikę, na uzyskanie w dowolnym czasie i za dowolnie wybrany okres sprawozdawczy jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów dokonanych w księgach rachunkowych.

5. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli:

- 1) pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych;
- 2) zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej są sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, w terminie, o którym mowa w pkt 1, a za rok obrotowy - nie później niż do 85 dnia po dniu bilansowym;
- 3) ujęcie wpłat i wypłat gotówką, czekami i wekslami obcymi oraz obrotu detalicznego i gastronomii następuje w tym samym dniu, w którym zostały dokonane.

Art. 25. 1. Stwierdzone błędy w zapisach poprawia się:

- 1) przez skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu, oraz podpisanie poprawki i umieszczenie daty; poprawki takie muszą być dokonane jednocześnie we wszystkich księgach rachunkowych i nie mogą nastąpić po zamknięciu miesiąca lub

2) przez wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu zawierającego korekty błędnych zapisów, dokonywane tylko zapisami dodatnimi albo tylko ujemnymi.

2. W razie ujawnienia błędów po zamknięciu miesiąca lub prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera, dozwolone są tylko korekty dokonane w sposób określony w ust. 1 pkt 2.

Rozdział 3

Inwentaryzacja

Art. 26. 1. Jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację:

- 1) aktywów pieniężnych (z wyjątkiem zgromadzonych na rachunkach bankowych), papierów wartościowych w postaci materialnej, rzeczowych składników aktywów obrotowych, środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji, z zastrzeżeniem pkt 3, a także maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie - drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic;
- 2) aktywów finansowych zgromadzonych na rachunkach bankowych lub przechowywanych przez inne jednostki, w tym papierów wartościowych w formie zdematerializowanej, należności, w tym udzielonych pożyczek, z zastrzeżeniem pkt 3, oraz powierzonych kontrahentom własnych składników aktywów - drogą otrzymania od banków i uzyskania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic;
- 3) środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, należności spornych i wątpliwych, a w bankach również należności zagrożonych, należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych, a także aktywów i pasywów niewymienionych w pkt 1 i 2 oraz wymienionych w pkt 1 i 2, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

2. Inwentaryzacją drogą spisu z natury obejmuje się również znajdujące się w jednostce składniki aktywów, będące własnością innych jednostek, powierzone jej do sprzedaży, przechowania, przetwarzania lub używania, powiadamiając te jednostki o wynikach spisu. Obowiązek ten nie dotyczy jednostek świadczących usługi pocztowe, transportowe, spedycyjne i składowania.

3. Termin i częstotliwość inwentaryzacji, określone w ust. 1, uważa się za dotrzymane, jeżeli inwentaryzację:

- 1) składników aktywów - z wyłączeniem aktywów pieniężnych, papierów wartościowych, produktów w toku produkcji oraz materiałów, towarów i produktów gotowych, określonych w art. 17 ust. 2 pkt 4 - rozpoczęto nie wcześniej niż 3 miesiące przed końcem roku obrotowego, a zakończono do 15 dnia następnego roku, ustalenie zaś stanu nastąpiło przez dopisanie lub odpisanie od stanu stwierdzonego drogą spisu z natury lub potwierdzenia salda - przychodów i rozchodów (zwiększeń i zmniejszeń), jakie nastąpiły między datą spisu lub potwierdzenia a dniem ustalenia stanu wynikającego z ksiąg rachunkowych, przy czym stan wynikający z ksiąg rachunkowych nie może być ustalony po dniu bilansowym;
- 2) zapasów materiałów, towarów, produktów gotowych i półproduktów znajdujących się w strzeżonych składowiskach i objętych ewidencją ilościowo-wartościową - przeprowadzono raz w ciągu 2 lat;
- 3) nieruchomości zaliczonych do środków trwałych oraz inwestycji, jak też znajdujących się na terenie strzeżonym innych środków trwałych oraz maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie - przeprowadzono raz w ciągu 4 lat;
- 4) zapasów towarów i materiałów (opakowań) objętych ewidencją wartościową w punktach obrotu detalicznego jednostki - przeprowadzono raz w roku;
- 5) zapasów drewna w jednostkach prowadzących gospodarkę leśną - przeprowadzono raz w roku.

4. Inwentaryzację, o której mowa w ust. 1, przeprowadza się również na dzień zakończenia działalności przez jednostkę oraz na dzień poprzedzający postawienie jej w stan likwidacji lub ogłoszenia upadłości.

5. Można odstąpić od przeprowadzenia inwentaryzacji:

- 1) w przypadku ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, jeżeli zgodnie z art. 12 ust. 3 pkt 3 jednostka nie zamyka ksiąg rachunkowych;
- 2) w przypadku połączenia lub podziału jednostek, z wyjątkiem spółek kapitałowych, jeżeli strony w drodze umowy pisemnej odstąpią od przeprowadzenia inwentaryzacji;
- 3) w przypadku zawieszenia działalności, jeżeli zgodnie z art. 12 ust. 3b jednostka nie zamyka ksiąg rachunkowych.

Art. 27. 1. Przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych.

2. Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

Rozdział 4

Wycena aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego

Art. 28. 1. Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w sposób następujący:

- 1) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne - według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;
 - 1a) nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne zaliczane do inwestycji - według zasad, stosowanych do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, określonych w pkt 1 oraz w art. 31, art. 32 ust. 1-5 i art. 33 ust. 1 lub według ceny rynkowej bądź inaczej określonej wartości godziwej;
- 2) środki trwałe w budowie - w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;
- 3) udziały w innych jednostkach oraz inne niż wymienione w pkt 1a inwestycje zaliczone do aktywów trwałych - według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4;
- 4) udziały w jednostkach podporządkowanych zaliczone do aktywów trwałych - według zasad określonych w pkt 3 lub metodą praw własności, pod warunkiem, że będzie ona stosowana jednolicie wobec wszystkich jednostek podporządkowanych;
- 5) inwestycje krótkoterminowe - według ceny (wartości) rynkowej albo według ceny nabycia lub ceny (wartości) rynkowej, zależnie od tego, która z nich jest niższa albo według skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności, a krótkoterminowe inwestycje, dla których nie istnieje aktywny rynek, w inny sposób określonej wartości godziwej;
- 6) rzeczowe składniki aktywów obrotowych - według cen nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy;
- 7) należności i udzielone pożyczki - w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności, z zastrzeżeniem pkt 7a;
- 7a) należności i udzielone pożyczki zaliczone do aktywów finansowych, mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznaczą je do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej;
- 8) zobowiązania - w kwocie wymagającej zapłaty, z zastrzeżeniem pkt 8a;
- 8a) zobowiązania finansowe mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznaczą je do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej;
- 9) rezerwy - w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości;
- 9a) udziały (akcje) własne - według cen nabycia;
- 10) kapitały (fundusze) własne, z wyjątkiem udziałów (akcji) własnych, oraz pozostałe aktywa i pasywa - w wartości nominalnej.

2. Cena nabycia, o której mowa w ust. 1, to cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu, bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, opusty, inne podobne zmniejszenia i odzyski. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia składnika aktywów, a w szczególności przyjętego nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny - jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu.

2a. W przypadkach nabycia udziałów (akcji) własnych w drodze egzekucji za cenę nabycia uważa się cenę nabycia ustaloną w postępowaniu egzekucyjnym, powiększoną o koszty poniesione w toku postępowania egzekucyjnego, które nie zostały spółce zwrócone. W przypadku nieodpłatnego nabycia udziałów (akcji) własnych cena nabycia obejmuje wszystkie koszty ponoszone przez spółkę na ich nabycie.

3. Koszt wytworzenia produktu obejmuje koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem tego produktu. Koszty bezpośrednio obejmują wartość zużytych materiałów bezpośrednich, koszty pozyskania i przetworzenia związane bezpośrednio z produkcją i inne koszty poniesione w związku z doprowadzeniem produktu do postaci i miejsca, w jakich się znajduje w dniu wyceny. Do uzasadnionej, odpowiedniej do okresu wytwarzania produktu, części kosztów pośrednich zalicza się zmienne pośrednie koszty produkcji oraz tę część stałych, pośrednich kosztów produkcji, które odpowiadają poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych. Za normalny poziom wykorzystania zdolności produkcyjnych uznaje się przeciętną, zgodną z oczekiwaniami w typowych warunkach, wielkość produkcji za daną liczbę okresów lub sezonów, przy uwzględnieniu planowych remontów. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie kosztu wytworzenia produktu, jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży netto takiego samego lub podobnego produktu, pomniejszonej o przeciętnie osiągany przy sprzedaży produktów zysk brutto ze sprzedaży, a w przypadku produktu w toku - także z uwzględnieniem stopnia jego przetworzenia.

Do kosztów wytworzenia produktu nie zalicza się kosztów:

- 1) będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych;
- 2) ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzaniem produktu do postaci i miejsca, w jakich się znajduje na dzień wyceny;
- 3) magazynowania wyrobów gotowych i półproduktów, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji;
- 4) kosztów sprzedaży produktów.

Koszty te wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

4. W przypadkach uzasadnionych niezbędnym, długotrwałym przygotowaniem towaru lub produktu do sprzedaży bądź długim okresem wytwarzania produktu, cenę nabycia lub koszt wytworzenia można zwiększyć o koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu finansowania zapasu towarów lub produktów w okresie ich przygotowania do sprzedaży bądź wytworzenia i związanych z nimi różnic kursowych, pomniejszone o przychody z tego tytułu.

4a. W przypadku gdy roczne sprawozdanie finansowe jednostki nie podlega obowiązkowi badania i ogłaszania w myśl art. 64 ust. 1 to obliczając koszt wytworzenia produktu zgodnie z ust. 3, jednostka może do kosztów bezpośrednich doliczyć koszty pośrednie związane z wytworzeniem tego produktu, niezależnie od poziomu wykorzystania zdolności produkcyjnych. Ustalony w ten sposób koszt wytworzenia nie może być wyższy od ceny sprzedaży netto.

5. Za cenę (wartość) sprzedaży netto składnika aktywów przyjmuje się możliwą do uzyskania na dzień bilansowy cenę jego sprzedaży, bez podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego, pomniejszoną o rabaty, opusty i inne podobne zmniejszenia oraz koszty związane z przystosowaniem składnika aktywów do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży, a powiększoną o należną dotację przedmiotową. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny sprzedaży netto danego składnika aktywów, należy w inny sposób określić jego wartość godziwą na dzień bilansowy.

6. Za wartość godziwą przyjmuje się kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązаныmi ze sobą stronami. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na aktywnym rynku stanowi cena rynkowa pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem transakcji, gdyby ich wysokość była znacząca. Cenę rynkową aktywów finansowych posiadanych przez jednostkę oraz zobowiązań finansowych, które jednostka zamierza zaciągnąć, stanowi zgłoszona na rynku bieżąca oferta kupna, natomiast cenę rynkową aktywów finansowych, które jednostka zamierza nabyć, oraz zaciągniętych zobowiązań finansowych stanowi zgłoszona na rynek bieżąca oferta sprzedaży.

7. Trwała utrata wartości zachodzi wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku - do ustalonej w inny sposób wartości godziwej.

8. Cena nabycia i koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obejmuje ogół ich kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia, do dnia bilansowego lub przyjęcia do używania, w tym również:

- 1) niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy;
- 2) koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich finansowania i związane z nimi różnice kursowe, pomniejszony o przychody z tego tytułu.

8a. Skorygowana cena nabycia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych to cena nabycia (wartość), w jakiej składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych został po raz pierwszy wprowadzony do ksiąg rachunkowych, pomniejszona o spłaty wartości nominalnej, odpowiednio skorygowana o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy między wartością początkową składnika i jego wartością w terminie wymagalności, wyliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej, a także pomniejszona o odpisy aktualizujące wartość.

9. Lokaty, których ryzyko ponosi ubezpieczający, są wyceniane przez zakład ubezpieczeń na życie według wartości godziwych ustalonych na dzień bilansowy. Różnice między wartością godziwą a wartością według cen nabycia albo kosztu wytworzenia tych lokat odpowiednio zwiększają lub zmniejszają rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na życie, których ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Wartość godziwą nieruchomości określa rzeczoznawca majątkowy co najmniej raz na 5 lat. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej innych lokat niż nieruchomości, to ich wycena następuje po cenach nabycia albo kosztach wytworzenia. Wartość godziwą nieruchomości położonych za granicą oraz zagranicznych instrumentów finansowych ustala się według zasad obowiązujących w kraju ich pochodzenia.

10. W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych dopuszcza się stosowanie dyskonta lub odpisów wyłącznie przy ustalaniu rezerw na skapitalizowaną wartość rent, rezerw ubezpieczeń na życie, rezerw ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, oraz rezerw na premie i rabaty (bonifikaty) dla ubezpieczonych w związku z osiąganymi dochodami z lokat stanowiących pokrycie tych rezerw.

11. Na dzień nabycia lub powstania ujmuje się w księgach rachunkowych nabyte lub powstałe:

- 1) zapasy rzeczowych składników aktywów obrotowych - według cen nabycia lub kosztów wytworzenia;
- 2) należności i zobowiązania, w tym również z tytułu pożyczek - według wartości nominalnej.

12. Przepis ust. 11 pkt 2 nie dotyczy banków.

Art. 28a.⁽¹¹⁾ Jednostka mikro nie wycenia aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia.

Art. 29. 1. Jeżeli założenie kontynuacji działalności, o którym mowa w art. 5 ust. 2, nie jest zasadne, to wycena aktywów jednostki następuje po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od cen ich nabycia albo kosztów wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W takim przypadku jednostka jest również obowiązana

utworzyć rezerwę na przewidywane dodatkowe koszty i straty spowodowane zaniechaniem lub utratą zdolności do kontynuowania działalności.

2. Wycena po cenach sprzedaży netto i utworzenie rezerwy następują w szczególności w przeddzień postawienia jednostki w stan likwidacji lub ogłoszenia upadłości, na koniec roku obrotowego, jeżeli na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy jednostka nie będzie kontynuowała działalności, na koniec roku obrotowego przypadającego w czasie trwania postępowania likwidacyjnego lub upadłościowego, a także w przeddzień przekazania, podziału lub sprzedaży jednostki, jeżeli odpowiednia umowa nie przewiduje przyjęcia za podstawę rozliczeń wartości majątku ustalonej przy założeniu, że działalność gospodarcza będzie przez jednostkę kontynuowana.

2a. Różnica powstała w wyniku wyceny oraz utworzenia rezerwy, o których mowa w ust. 1, wpływa na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

3. Wszczęcie postępowania naprawczego albo upadłościowego z możliwością zawarcia układu lub zmiana formy prawnej jednostki nie stanowią przeszkody do uznania, że działalność będzie kontynuowana.

Art. 30. 1. Nie rzadziej niż na dzień bilansowy wycenia się wyrażone w walutach obcych:

1) składniki aktywów (z wyłączeniem udziałów w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności) i pasywów - po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski, z zastrzeżeniem pkt 2;

2) gotówkę znajdującą się w jednostkach prowadzących kupno i sprzedaż walut obcych - po kursie, po którym nastąpił jej zakup, jednak w wysokości nie wyższej od średniego kursu ogłoszonego na dzień wyceny dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

2. Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia - o ile odrębne przepisy dotyczące środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i innych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków niepodlegających zwrotowi, pochodzących ze źródeł zagranicznych nie stanowią inaczej - odpowiednio po kursie:

1) faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań;

2) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt 1, a także w przypadku pozostałych operacji.

3. Jeżeli aktywa i pasywa są wyrażone w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie ogłasza kursu, to kurs tych walut określa się w relacji do wskazanej przez jednostkę waluty odniesienia, której kurs jest ogłaszany przez Narodowy Bank Polski.

4. Różnice kursowe dotyczące inwestycji długoterminowych wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny, rozlicza się w sposób określony w art. 35 ust. 2 i 4. Różnice kursowe, z zastrzeżeniem ust. 5-7, dotyczące pozostałych aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny oraz przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, jak również sprzedaży walut, zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych, a w uzasadnionych przypadkach - do kosztu wytworzenia produktów lub ceny nabycia towarów, a także ceny nabycia lub kosztu wytworzenia środków trwałych, środków trwałych w budowie lub wartości niematerialnych i prawnych.

5. Powstałe na dzień wyceny różnice kursowe od inwestycji stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zakłady ubezpieczeń na życie oraz zakłady reasekuracji prowadzące działalność reasekuracyjną w zakresie reasekuracji ubezpieczeń na życie zaliczają do przychodów lub kosztów działalności lokacyjnej i wykazują w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.

6. Powstałe na dzień wyceny różnice kursowe od inwestycji stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w części dotyczącej lokat środków skapitalizowanej wartości rent i rezerwy na premie oraz rabaty dla ubezpieczonych, zakłady ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz zakłady reasekuracji prowadzące działalność reasekuracyjną w zakresie reasekuracji ubezpieczeń majątkowych i osobowych zaliczają do przychodów lub kosztów działalności lokacyjnej i wykazują w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

7. Powstałe na dzień wyceny różnice kursowe od należności i zobowiązań z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów technicznych na udziale własnym.

Art. 31. 1. Wartość początkową stanowiącą cenę nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego powiększają koszty jego ulepszenia, polegającego na przebudowie, rozbudowie, modernizacji lub rekonstrukcji i powodującego, że wartość użytkowa tego środka po zakończeniu ulepszenia przewyższa posiadaną przy przyjęciu do używania wartość użytkową, mierzoną okresem używania, zdolnością wytwórczą, jakością produktów uzyskiwanych przy pomocy ulepszanego środka trwałego, kosztami eksploatacji lub innymi miarami.

2. Wartość początkową środków trwałych - z wyjątkiem gruntów niesłużących wydobywaniu kopalin metodą odkrywkową - zmniejszają odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe dokonywane w celu uwzględnienia utraty ich wartości, na skutek używania lub upływu czasu.

3. Wartość początkowa i dotychczas dokonane od środków trwałych odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe mogą, na podstawie odrębnych przepisów, ulegać aktualizacji wyceny. Ustalona w wyniku aktualizacji wyceny wartość księgowa netto środka trwałego nie powinna być wyższa od jego wartości godziwej, której odpisanie w przewidywanym okresie jego dalszego używania jest ekonomicznie uzasadnione.

4. Powstała na skutek aktualizacji wyceny różnicę wartości netto środków trwałych, o której mowa w ust. 3, odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny i nie może ona być przeznaczona do podziału. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny podlega, z zastrzeżeniem art. 32 ust. 5, zmniejszeniu o różnicę z aktualizacji wyceny uprzednio zaktualizowanych zbywanych lub zlikwidowanych środków trwałych. Różnica ta wpływa na kapitał (fundusz) zapasowy lub inny o podobnym charakterze, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

Art. 32. 1. Odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środka trwałego dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji. Rozpoczęcie amortyzacji następuje nie wcześniej niż po przyjęciu środka trwałego do używania, a jej zakończenie - nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową środka trwałego lub przeznaczenia go do likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia jego niedoboru, z ewentualnym uwzględnieniem przewidywanej przy likwidacji ceny sprzedaży netto pozostałości środka trwałego.

2. Przy ustalaniu okresu amortyzacji i rocznej stawki amortyzacyjnej uwzględnia się okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego, na określenie którego wpływają w szczególności:

- 1) liczba zmian, na których pracuje środek trwały;
- 2) tempo postępu techniczno-ekonomicznego;
- 3) wydajność środka trwałego mierzona liczbą godzin jego pracy lub liczbą wytworzonych produktów albo innym właściwym miernikiem;
- 4) prawne lub inne ograniczenia czasu używania środka trwałego;
- 5) przewidywana przy likwidacji cena sprzedaży netto istotnej pozostałości środka trwałego.

3. Na dzień przyjęcia środka trwałego do używania należy ustalić okres lub stawkę i metodę jego amortyzacji. Poprawność stosowanych okresów i stawek amortyzacji środków trwałych powinna być przez jednostkę okresowo weryfikowana, powodując odpowiednią korektę dokonywanych w następnych latach obrotowych odpisów amortyzacyjnych.

4. W przypadku zmiany technologii produkcji, przeznaczenia do likwidacji, wycofania z używania lub innych przyczyn powodujących trwałą utratę wartości środka trwałego, dokonuje się - w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych - odpowiedniego odpisu aktualizującego jego wartość.

5. Odpisy, o których mowa w ust. 4, dotyczące środków trwałych, których wycena została zaktualizowana na podstawie odrębnych przepisów, zmniejszają odniesione na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny różnice spowodowane aktualizacją wyceny. Ewentualną nadwyżkę odpisu, o którym mowa w ust. 4, nad różnicami z aktualizacji wyceny zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych.

6. Dla środków trwałych o niskiej jednostkowej wartości początkowej można ustalać odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe w sposób uproszczony, przez dokonywanie

zbiorczych odpisów dla grup środków zbliżonych rodzajem i przeznaczeniem lub jednorazowo odpisując wartość tego rodzaju środków trwałych.

Art. 33. 1. Do wyceny wartości niematerialnych i prawnych oraz sposobów dokonywania od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 1-4 i ust. 6.

2. Koszty zakończonych prac rozwojowych prowadzonych przez jednostkę na własne potrzeby, poniesione przed podjęciem produkcji lub zastosowaniem technologii, zalicza się do wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli:

- 1) produkt lub technologia wytwarzania są ściśle ustalone, a dotyczące ich koszty prac rozwojowych wiarygodnie określone;
- 2) techniczna przydatność produktu lub technologii została stwierdzona i odpowiednio udokumentowana i na tej podstawie jednostka podjęła decyzję o wytwarzaniu tych produktów lub stosowaniu technologii;
- 3) koszty prac rozwojowych zostaną pokryte, według przewidywań, przychodami ze sprzedaży tych produktów lub zastosowania technologii.

3. Okres dokonywania odpisów kosztów prac rozwojowych nie może przekraczać 5 lat.

4. Wartość firmy stanowi różnicę między ceną nabycia określonej jednostki lub zorganizowanej jej części a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów netto. Jeżeli cena nabycia jednostki lub zorganizowanej jej części jest niższa od wartości godziwej przejętych aktywów netto, to różnica stanowi ujemną wartość firmy. Zasady rozliczania i odpisywania wartości firmy lub ujemnej wartości firmy określa art. 44b ust. 10 -12.

Art. 34. 1. Jednostki mogą wyceniać:

- 1) materiały i towary - w cenach zakupu,
- 2) produkty w toku produkcji - w wysokości bezpośrednich kosztów wytworzenia lub tylko materiałów bezpośrednich bądź nie wyceniać ich w ogóle
- jeżeli nie zniekształca to stanu aktywów oraz wyniku finansowego jednostki. Zasady, o których mowa w pkt 2, nie mogą być stosowane do produkcji o przewidywanym czasie wykonania dłuższym niż 3 miesiące, przeznaczonej do sprzedaży lub na rzecz środków trwałych w budowie jednostki. Nie dotyczy to jednak produkcji rolnej.

2. Składniki rzeczowych aktywów obrotowych mogą być na dzień nabycia lub wytworzenia ujmowane w księgach rachunkowych w cenach przyjętych do ewidencji, z uwzględnieniem różnic między tymi cenami a rzeczywistymi cenami ich nabycia albo zakupu, albo kosztami wytworzenia. Na dzień bilansowy wartość składników rzeczowych aktywów obrotowych, wyrażoną w cenach ewidencyjnych, doprowadza się do poziomu określonego w ust. 1 lub w art. 28 ust. 1 pkt 6. Nie dotyczy to produktów gotowych, produktów w toku i półproduktów, jeżeli do ich ewidencji stosuje się koszty planowane, w tym normatywne, różnice zaś między planowanymi a rzeczywistymi kosztami wytworzenia są nieznaczące. Stosowane do wyceny na dzień bilansowy ceny nabycia albo zakupu, albo planowane koszty wytworzenia nie mogą być wyższe od cen sprzedaży netto tych składników.

3. Wytworzone przez jednostkę filmy, oprogramowanie komputerów, projekty typowe i inne produkty o podobnym charakterze, przeznaczone do sprzedaży, wycenia się w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 5 lat, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami według cen sprzedaży netto, uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu tego okresu. Nieodpisane po upływie tego okresu koszty wytworzenia zwiększają pozostałe koszty operacyjne.

4. W przypadku gdy ceny nabycia albo zakupu, albo koszty wytworzenia jednakowych albo uznanych za jednakowe, ze względu na podobieństwo ich rodzaju i przeznaczenie, są różne, wartość stanu końcowego rzeczowych składników aktywów obrotowych wycenia się w zależności od przyjętej przez jednostkę metody ustalania wartości ich rozchodu, w tym zużycia, sprzedaży:

- 1) według cen przeciętnych, to jest ustalonych w wysokości średniej ważonej cen (kosztów) danego składnika aktywów;
- 2) przyjmując, że rozchód składnika aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najwcześniej nabyła (wytworzyła);
- 3) przyjmując, że rozchód składników aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najpóźniej nabyła (wytworzyła);

4) w drodze szczegółowej identyfikacji rzeczywistych cen (kosztów) tych składników aktywów, które dotyczą ściśle określonych przedsięwzięć, niezależnie od daty ich zakupu lub wytworzenia.

5. Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych składników aktywów obrotowych dokonane w związku z utratą ich wartości oraz wynikające z wyceny według cen sprzedaży netto zamiast według cen nabycia, albo zakupu, albo kosztów wytworzenia - zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych.

Art. 34a. 1. Przychody z wykonania niezakończonych usług, w tym budowlanej, objętej umową, w okresie realizacji dłuższym niż 6 miesięcy, wykonanej na dzień bilansowy w istotnym stopniu, ustala się, na dzień bilansowy proporcjonalnie do stopnia zaawansowania usługi, jeżeli stopień ten, jak również przewidywane całkowite koszty wykonania usługi za cały czas jej realizacji, można ustalić w sposób wiarygodny.

2. Przychody z wykonania niezakończonych usług, w tym budowlanej, w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia bilansowego - po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych - ustala się proporcjonalnie do stopnia jej zaawansowania. Stopień zaawansowania usługi mierzy się w zależności od przyjętej przez jednostkę metody:

- 1) udziałem kosztów poniesionych od dnia zawarcia umowy do dnia ustalenia przychodu w całkowitych kosztach wykonania usługi,
- 2) liczbą przepracowanych godzin bezpośrednich wykonania usługi,
- 3) na podstawie obmiaru wykonanych prac,
- 4) inną metodą

- jeżeli wyrażają w sposób wiarygodny stopień zaawansowania usługi.

3. W przypadku gdy umowa o usługę, w tym budowlaną, przewiduje, że cenę za tę usługę ustala się:

- 1) w wysokości kosztów powiększonych o narzut zysku - to przychód z wykonania niezakończonych usług ustala się w wysokości kosztów odpowiadających wykonanej części usługi, powiększonych o narzut zysku;
- 2) w wysokości ryczałtu - to przychód z wykonania niezakończonych usług ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania wykonania usługi, o ile stopień zaawansowania usługi na dzień bilansowy może zostać ustalony w sposób wiarygodny.

4. Jeżeli stopień zaawansowania niezakończonych usług, w tym budowlanej, lub przewidywany, całkowity koszt jej wykonania nie może być na dzień bilansowy ustalony w sposób wiarygodny, to przychód ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie sprawozdawczym kosztów, nie wyższych jednak od kosztów, których pokrycie w przyszłości przez zamawiającego jest prawdopodobne.

5. Bez względu na zastosowany sposób ustalania przychodów na wynik finansowy jednostki wpływają przewidywane straty związane z wykonaniem usługi objętej umową.

Art. 34b. 1. Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostkę, wpływają na wynik finansowy jednostki za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

2. Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostkę, wpływają na wynik finansowy jednostki w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych.

Art. 34c. 1. Koszty wytworzenia niezakończonych usług, w tym budowlanej, obejmują koszty poniesione od dnia zawarcia odpowiedniej umowy do dnia bilansowego. Koszty poniesione przed zawarciem umowy, związane z realizacją jej przedmiotu, zaliczane są do aktywów, jeżeli pokrycie w przyszłości tych kosztów przychodami uzyskanymi od zamawiającego jest prawdopodobne.

2. Jeżeli przychody są ustalane odpowiednio do stopnia zaawansowania niezakończonych usług w inny sposób niż określony w art. 34a ust. 2 pkt 1, to koszty wpływające na wynik finansowy jednostki ustala się w takiej części całkowitych kosztów umowy, jaka odpowiada stopniowi zaawansowania usługi, po odliczeniu kosztów, które wpłynęły na wynik finansowy w ubiegłych okresach sprawozdawczych, po uwzględnieniu straty, o której mowa w art. 34a ust. 5. Różnicę pomiędzy kosztami faktycznie poniesionymi a kosztami wpływającymi na wynik finansowy jednostki zalicza się do rozliczeń międzyokresowych.

3. Poprawność przyjętych metod ustalania stopnia zaawansowania usługi, a także przewidywanych całkowitych kosztów i przychodów z wykonania usługi, powinna być przez jednostkę, nie później niż na dzień bilansowy, zweryfikowana. Spowodowane weryfikacją korekty wpływają na wynik finansowy jednostki tego okresu sprawozdawczego, w którym przeprowadzono weryfikację.

Art. 34d. Przepisów art. 34a i 34c można nie stosować, jeżeli udział przychodów z niezakończonych usług na dzień bilansowy nie jest istotny w całości przychodów operacyjnych okresu sprawozdawczego.

Art. 35. 1. Nabyte lub powstałe aktywa finansowe oraz inne inwestycje ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich nabycia albo powstania, według ceny nabycia albo ceny zakupu, jeżeli koszty przeprowadzenia i rozliczenia transakcji nie są istotne.

2. Odpisu wyrażającego trwałą utratę wartości inwestycji zaliczonych do aktywów trwałych dokonuje się nie później niż na koniec okresu sprawozdawczego.

3. Skutki wzrostu lub obniżenia wartości inwestycji krótkoterminowych wycenionych według cen (wartości) rynkowych zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych. W przypadku stosowania innych, niż określone w art. 28 ust. 1 pkt 5 zasad wyceny krótkoterminowych inwestycji, skutki obniżenia ich wartości zalicza się do kosztów finansowych w pełnej wysokości, natomiast skutki wzrostu ich wartości zalicza się do przychodów finansowych w wysokości nie wyższej niż kwota różnic uprzednio odpisanych w koszty finansowe.

4. Skutki przeszacowania inwestycji zaliczonych do aktywów trwałych innych niż wymienione w art. 28 ust. 1 pkt 1a, powodujące wzrost ich wartości do poziomu cen rynkowych, zwiększają kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny. Obniżenie wartości inwestycji uprzednio przeszacowanej do wysokości kwoty, o którą podwyższono z tego tytułu kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, jeżeli kwota różnicy z przeszacowania nie była do dnia wyceny rozliczona, zmniejsza ten kapitał (fundusz). W pozostałych przypadkach skutki obniżenia wartości inwestycji zalicza się do kosztów finansowych. Wzrost wartości danej inwestycji bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, ujmuje się do wysokości tych kosztów jako przychody finansowe.

5. Jeżeli wartość zbytej inwestycji zaliczonej do aktywów trwałych była uprzednio przeszacowana albo wyceniana w cenie (wartości) rynkowej, lub w cenie nabycia, w zależności od tego, która z nich była niższa, zaś skutki takiej wyceny ujęto w sposób określony w ust. 4, to nadwyżkę z tytułu przeszacowania ustala się i rozlicza z kapitałem (funduszem) z aktualizacji wyceny.

6. Inwestycje zaliczone do aktywów trwałych na dzień ich przekwalifikowania do inwestycji krótkoterminowych wycenia się:

- 1) w wartości księgowej albo cenie nabycia, w zależności od tego, która z nich jest niższa - jeżeli inwestycje krótkoterminowe wycenia się w wartości rynkowej lub cenie nabycia, zależnie od tego, która z nich jest niższa;
- 2) według wartości księgowej - jeżeli inwestycje krótkoterminowe wycenia się w wartości rynkowej.

Jeżeli przekwalifikowana inwestycja długoterminowa była uprzednio przeszacowana, a skutki przeszacowania ujęte są w kapitale (funduszu) z aktualizacji wyceny, to nierozliczoną na dzień przekwalifikowania nadwyżkę z tytułu przeszacowania inwestycji długoterminowej zalicza się do kosztów lub przychodów finansowych.

7. Inwestycje krótkoterminowe na dzień ich przekwalifikowania do inwestycji długoterminowych wycenia się według zasad określonych w ust. 6, z tym że jeżeli inwestycja krótkoterminowa była wyceniona w wartości rynkowej, to pomimo jej przekwalifikowania wycena pozostaje bez zmiany.

8. Jeżeli ceny nabycia jednakowych albo uznanych za jednakowe, ze względu na podobieństwo rodzaju i przeznaczenie, składników inwestycji są różne, to ich rozchód wycenia się według metody wybranej przez jednostkę spośród metod, o których mowa w art. 34 ust. 4 pkt 1-3.

Art. 35a. 1. Na dzień zawarcia kontraktu emitent lub wystawca instrumentu finansowego wprowadza do ksiąg rachunkowych wyemitowany lub wystawiony przez siebie instrument, a także składniki tego instrumentu, odpowiednio zakwalifikowane do kapitałów (funduszy) własnych jako instrumenty kapitałowe bądź do zobowiązań krótkoterminowych

lub długoterminowych również wtedy, gdy składnik mający charakter zobowiązania nie jest zobowiązaniem finansowym.

2. Różnice z przeszacowania wartości instrumentu finansowego, a także osiągnięte przychody lub poniesione koszty stosownie do kwalifikacji instrumentu finansowego, o której mowa w ust. 1, wpływają odpowiednio na wynik finansowy lub kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

3. Kontrakty dotyczące instrumentów finansowych uznaje się za służące ograniczeniu ryzyka związanego z aktywami lub pasywami jednostki, tj. zabezpieczeniu tych aktywów lub pasywów, jeżeli co najmniej:

- 1) przed zawarciem kontraktu ustalono jego cel oraz określono, które aktywa lub pasywa mają zostać za pomocą tego kontraktu zabezpieczone;
- 2) zabezpieczający instrument finansowy będący przedmiotem kontraktu i zabezpieczane za jego pomocą aktywa lub pasywa charakteryzują się podobnymi cechami, a w szczególności wartością nominalną, datą zapadalności, wpływem zmian stopy procentowej albo kursu waluty;
- 3) stopień pewności oczekiwań dotyczących przewidywanych w wyniku kontraktu przepływów środków pieniężnych jest znaczny.

4. Jeżeli warunki, o których mowa w ust. 3, zostały spełnione, to przy wycenie zabezpieczanych aktywów lub pasywów uwzględnia się wartość nabytych dla ich zabezpieczenia instrumentów finansowych oraz zmiany ich wartości.

Art. 35b. 1. Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do:

- 1) należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości - do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym;
- 2) należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego - w pełnej wysokości należności;
- 3) należności kwestionowanych przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna - do wysokości niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności;
- 4) należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego - w wysokości tych kwot, do czasu ich otrzymania lub odpisania;
- 5) należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców - w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, na nieściągalne należności.

2. Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis aktualizacji.

3. Należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość.

4. Należności, o których mowa w ust. 3, od których nie dokonano odpisów aktualizujących ich wartość lub dokonano odpisów w niepełnej wysokości, zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych.

Art. 35c. W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego wartość aktywów, w tym również odpisu z tytułu trwałej utraty wartości, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa wartość danego składnika aktywów i podlega zaliczeniu odpowiednio do pozostałych przychodów operacyjnych lub przychodów finansowych.

Art. 35d. 1. Rezerwy tworzy się na:

- 1) pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a w szczególności na straty z transakcji gospodarczych w toku, w tym z tytułu udzielonych gwarancji, poręczeń, operacji kredytowych, skutków toczącego się postępowania sądowego;

2) przyszłe zobowiązania spowodowane restrukturyzacją, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów jednostka jest zobowiązana do jej przeprowadzenia lub zawarto w tej sprawie wiążące umowy, a plany restrukturyzacji pozwalają w sposób wiarygodny oszacować wartość tych przyszłych zobowiązań.

2. Rezerwy, o których mowa w ust. 1, zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych lub strat nadzwyczajnych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

3. Powstanie zobowiązania, na które uprzednio utworzono rezerwę, zmniejsza rezerwę.

4. Niewykorzystane rezerwy, wobec zmniejszenia lub ustania ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, zwiększają na dzień, na który okazały się zbędne, odpowiednio pozostałe przychody operacyjne, przychody finansowe lub zyski nadzwyczajne.

Art. 36. 1. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki.

2. Kapitał zakładowy spółek kapitałowych, towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej, fundusz udziałowy spółdzielni wykazuje się w wysokości określonej w umowie lub statucie i wpisanej w rejestrze sądowym. Zadeklarowane lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału.

2a. (uchylony).

2b. Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego zmniejszają kapitał zapasowy spółki do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji, a pozostałą ich część zalicza się do kosztów finansowych.

2c. Kapitały (fundusze) własne powstałe z zamiany dłużnych papierów wartościowych, zobowiązań i pożyczek na udziały wykazuje się w wartości nominalnej tych papierów wartościowych, zobowiązań i pożyczek, po uwzględnieniu niezamortyzowanego dyskonta lub premii, odsetek naliczonych i niezapłaconych do dnia zamiany, które nie będą wypłacone, niezrealizowanych różnic kursowych oraz skapitalizowanych kosztów emisji. Jeżeli dłużne papiery wartościowe, zobowiązania i pożyczki są wyrażone w walucie obcej, to na dzień zamiany stosuje się do nich przepisy art. 30.

2d. Przepis ust. 2c stosuje się odpowiednio do zobowiązań bezwarunkowo umorzonych w wyniku postępowania naprawczego lub układowego.

2e. W razie powzięcia uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością określającej termin i wysokość dopłat, równowartość dopłat ujmuje się w odrębnej pozycji pasywów bilansu (kapitał rezerwowy z dopłat wspólników) i wykazuje się jako składnik kapitału własnego dopóty, dopóki ten nie zostanie użyty w sposób uzasadniający jego odpisanie; uchwalone, lecz niewniesione dopłaty wykazuje się w dodatkowej pozycji kapitałów własnych "Należne dopłaty na poczet kapitału rezerwowego (wielkość ujemna)".

3. Składniki kapitału (funduszu) własnego jednostek postawionych w stan likwidacji lub upadłości należy, na dzień rozpoczęcia likwidacji lub postępowania upadłościowego, połączyć w jeden kapitał (fundusz) podstawowy, zmniejszając go:

1) (uchylony);

2) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych i towarzystwach reasekuracji wzajemnej - o udiały własne;

3) w spółkach akcyjnych - o należne wkłady na poczet kapitału, o ile nie wezwano zainteresowanych do ich wniesienia, oraz o akcje własne.

4. Przepis ust. 3 może być odpowiednio stosowany przez jednostki objęte postępowaniem naprawczym lub układowym.

Art. 36a. 1. W razie zbycia akcji własnych, dodatnią różnicę między ceną sprzedaży, pomniejszoną o koszty sprzedaży, a ich ceną nabycia, należy odnieść na kapitał zapasowy. Ujemną różnicę należy ująć jako zmniejszenie kapitału zapasowego, a pozostałą część ujemnej różnicy, przewyższającą kapitał zapasowy, jako stratę z lat ubiegłych i opisać w informacji dodatkowej w sprawozdaniu finansowym za rok, w którym nastąpiła sprzedaż.

2. W przypadku umorzenia akcji własnych, dodatnią różnicę między ich wartością nominalną a ceną nabycia należy odnieść na kapitał zapasowy. Ujemną różnicę należy ująć jako zmniejszenie kapitału zapasowego, a pozostałą część ujemnej różnicy, przewyższającą kapitał zapasowy, jako stratę z lat ubiegłych i opisać w informacji dodatkowej w sprawozdaniu finansowym za rok, w którym nastąpiło obniżenie kapitału zakładowego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się do udziałów własnych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, z wyjątkiem umorzenia udziałów bez obniżenia kapitału zakładowego. W przypadku umorzenia udziałów własnych nabytych w drodze egzekucji, bez obniżenia kapitału zakładowego, wartość udziałów własnych według ceny nabycia należy ująć jako zmniejszenie kapitału rezerwowego utworzonego w celu ich umorzenia.

Art. 37. 1. W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, którego jest podatnikiem.

2. Wartość podatkowa aktywów jest to kwota wpływająca na pomniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przypadku uzyskania z nich, w sposób pośredni lub bezpośredni, korzyści ekonomicznych. Jeżeli uzyskanie korzyści ekonomicznych z tytułu określonych aktywów nie powoduje pomniejszenia podstawy obliczenia podatku dochodowego, to wartością podatkową aktywów jest ich wartością księgową.

3. Wartością podatkową pasywów jest ich wartością księgową pomniejszona o kwoty, które w przyszłości pomniejszą podstawę podatku dochodowego.

4. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności.

5. Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

6. Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

7. Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w bilansie oddzielnie. Rezerwę i aktywa można kompensować, jeżeli jednostka ma tytuł uprawniający ją do ich jednoczesnego uwzględnienia przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

8. Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy za dany okres sprawozdawczy obejmuje:

- 1) część bieżącą;
- 2) część odroczoną.

Wykazywana w rachunku zysków i strat część odroczonego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, z uwzględnieniem przepisów ust. 9.

9. Rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem (funduszem) własnym, odnosi się również na kapitał (fundusz) własny.

10. W przypadku gdy roczne sprawozdanie finansowe jednostki nie podlega obowiązkowi badania i ogłoszenia w myśl art. 64 ust. 1, to może ona odstąpić od ustalania aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Art. 38. 1. Zakłady ubezpieczeń zaliczają do kosztów operacyjnych zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, które powinny zapewnić pełne pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z umów ubezpieczenia i umów reasekuracji.

1a. Zakłady reasekuracji zaliczają do kosztów operacyjnych zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, które powinny zapewnić pełne pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z umów reasekuracji.

2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, z wyjątkiem rezerw na wyrównanie szkodowości, ustala się nie później niż na dzień bilansowy. Rezerwę na wyrównanie szkodowości ustala się nie później niż na dzień kończący rok obrotowy.

Art. 39. 1. Jednostki dokonują czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

2. Jednostki dokonują biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy, wynikających w szczególności:

- 1) ze świadczeń wykonanych na rzecz jednostki przez kontrahentów jednostki, a kwotę zobowiązania można oszacować w sposób wiarygodny;
- 2) z obowiązku wykonania, związanych z bieżącą działalnością, przyszłych świadczeń na rzecz pracowników, w tym świadczeń emerytalnych, a także przyszłych świadczeń wobec nieznanymi osób, których kwotę można oszacować w sposób wiarygodny, mimo że data powstania zobowiązania nie jest jeszcze znana, w tym z tytułu napraw gwarancyjnych i rękojmi za sprzedane produkty długotrwałego użytku.

Zobowiązania ujęte jako bierne rozliczenia międzyokresowe i zasady ustalania ich wysokości powinny wynikać z uznanych zwyczajów handlowych.

2a. Zobowiązania, o których mowa w ust. 2 pkt 2, wykazuje się w bilansie jako rezerwy na zobowiązania.

3. Odpisy czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia powinien być uzasadniony charakterem rozliczanych kosztów, z zachowaniem zasady ostrożności.

4. Jeżeli zgodnie z umową wartość otrzymanych finansowych składników aktywów jest niższa od zobowiązania zapłaty za nie, w tym również z tytułu emitowanych przez jednostkę papierów wartościowych, to różnica stanowi czynne rozliczenie międzyokresowe kosztów, które odpisuje się w koszty finansowe w równych ratach, w ciągu okresu, na jaki zaciągnięto zobowiązanie.

5. Zobowiązania ujęte jako bierne rozliczenia międzyokresowe zmniejszają koszty okresu sprawozdawczego, w którym stwierdzono, że zobowiązania te nie powstały.

Art. 40. (uchylony).

Art. 41. 1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów, dokonywane z zachowaniem zasady ostrożności, obejmują w szczególności:

- 1) równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych;
- 2) środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, jeżeli stosownie do innych ustaw nie zwiększają one kapitałów (funduszy) własnych. Zaliczone do rozliczeń międzyokresowych przychodów kwoty zwiększają stopniowo pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych lub kosztów prac rozwojowych sfinansowanych z tych źródeł;
- 3) ujemną wartość firmy, o której mowa w art. 33 ust. 4 i art. 44b ust. 11.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio do przyjętych nieodpłatnie, w tym także w drodze darowizny, środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

3. Banki wykazują jako rozliczenia międzyokresowe przychodów również należne im odsetki od należności zagrożonych - do czasu ich otrzymania lub odpisania.

Art. 42. 1. W jednostkach innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji na wynik finansowy netto składają się:

- 1) wynik działalności operacyjnej, w tym z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych;
- 2) wynik operacji finansowych;
- 3) wynik operacji nadzwyczajnych;
- 4) obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego, którego podatnikiem jest jednostka, i płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wynik działalności operacyjnej stanowi różnicę między przychodami netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, z uwzględnieniem dotacji, opustów, rabatów i innych zwiększeń lub zmniejszeń, bez podatku od towarów i usług, oraz pozostałymi przychodami operacyjnymi a wartością sprzedanych produktów, towarów i materiałów wycenionych w kosztach wytworzenia albo cenach nabycia, albo zakupu, powiększoną o całość poniesionych od początku roku obrotowego kosztów ogólnych zarządu, sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz pozostałych kosztów operacyjnych.

3. Wynik operacji finansowych stanowi różnicę między przychodami finansowymi, w szczególności z tytułu dywidend (udziałów w zyskach), odsetek, zysków ze zbycia oraz aktualizacji wartości inwestycji innych niż wymienione w art. 28 ust. 1 pkt 1a, nadwyżki dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi, a kosztami finansowymi, w szczególności z tytułu odsetek, strat ze zbycia oraz aktualizacji wartości inwestycji innych niż wymienione

w art. 28 ust. 1 pkt 1a, nadwyżki ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi, z wyjątkiem odsetek, prowizji, dodatnich i ujemnych różnic kursowych, o których mowa w art. 28 ust. 4 i ust. 8 pkt 2.

4. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych stanowi różnicę między zyskami nadzwyczajnymi a stratami nadzwyczajnymi.

Art. 43. 1. W bankach na wynik finansowy netto składają się:

- 1) wynik działalności operacyjnej (w tym na działalności bankowej);
- 2) wynik operacji nadzwyczajnych;
- 3) obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego, którego podatnikiem jest jednostka, i płatności z nim zrównanych, na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wynik działalności bankowej obejmuje: wynik z tytułu odsetek, prowizji, przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych, wynik operacji finansowych, wynik z pozycji wymiany.

3. Wynik działalności operacyjnej obejmuje wynik działalności bankowej, skorygowany o różnicę między pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi, koszty działania banku, amortyzację środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, wynik na wartości rezerw z aktualizacji.

4. Do wyniku operacji nadzwyczajnych stosuje się przepis art. 42 ust. 4.

Art. 44. 1. W zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji na wynik finansowy netto składają się:

- 1) wynik techniczny ubezpieczeń;
- 2) różnica między przychodami a kosztami z działalności lokacyjnej niezaliczana do wyniku technicznego ubezpieczeń;
- 3) różnica między pozostałymi przychodami a pozostałymi kosztami;
- 4) wynik operacji nadzwyczajnych;
- 5) obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego, którego podatnikiem jest jednostka, i płatności z nim zrównanych na podstawie odrębnych przepisów.

2. Wynik techniczny ubezpieczeń stanowi różnicę między przychodami ze składek, pozostałymi przychodami technicznymi a wypłaconymi odszkodowaniami, świadczeniami i zmianami rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, z uwzględnieniem udziału reasekuratorów w składce, odszkodowaniach i zmianach stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, oraz kosztami działalności ubezpieczeniowej i pozostałymi kosztami technicznymi. W przypadku gdy:

- 1) przychody z lokat przeznaczone są zgodnie z odrębnymi przepisami na zwiększenie rezerw,
 - 2) zakład ubezpieczeń prowadzący działalność ubezpieczeniową w dziale ubezpieczeń na życie lub zakład reasekuracji prowadzący działalność reasekuracyjną w zakresie reasekuracji ubezpieczeń na życie inwestują łącznie środki własne i środki stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
- to przychody i koszty działalności lokacyjnej wykazuje się w technicznym rachunku ubezpieczeń.

3. Na różnicę między pozostałymi przychodami a pozostałymi kosztami składa się w szczególności różnica między:

- 1) pozostałymi przychodami finansowymi a pozostałymi kosztami finansowymi;
- 2) pozostałymi przychodami operacyjnymi a pozostałymi kosztami operacyjnymi;
- 3) przychodami a kosztami z tytułu pełnienia czynności komisarza awaryjnego.

4. Do wyniku operacji nadzwyczajnych stosuje się przepis art. 42 ust. 4.

Rozdział 4a

Łączenie się spółek

Art. 44a. 1. Łączenie się spółek handlowych, zwanych dalej "spółkami", rozlicza się i ujmuje na dzień połączenia w księgach rachunkowych spółki, na którą przechodzi majątek łączących się spółek (spółki przejmującej) albo nowej spółki powstałej w wyniku połączenia (spółki nowo zawiazanej) - metodą nabycia, o której mowa w art. 44b, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W razie łączenia się spółek, na skutek którego nie następuje utrata kontroli nad nimi przez ich dotychczasowych udziałowców, można zastosować metodę łączenia udziałów, o której mowa w art. 44c; w szczególności dotyczy to łączenia się spółek zależnych w sposób bezpośredni lub pośredni od tej samej jednostki dominującej, jak również w razie połączenia jednostki dominującej niższego szczebla z jej jednostką zależną.

3. Za dzień połączenia spółek przyjmuje się dzień wpisania połączenia do rejestru właściwego dla siedziby odpowiednio spółki przejmującej albo spółki nowo zawiązanej.

Art. 44b. 1. Rozliczenie połączenia metodą nabycia polega na sumowaniu poszczególnych pozycji aktywów i pasywów spółki przejmującej, według ich wartości księgowej, z odpowiednimi pozycjami aktywów i pasywów spółki przejętej, według ich wartości godziwej ustalonej na dzień ich połączenia.

2. Aktywa i zobowiązania spółki przejętej na dzień połączenia obejmują także aktywa lub zobowiązania niewykazywane dotychczas w księgach rachunkowych i sprawozdaniu finansowym spółki przejętej, jeżeli w wyniku połączenia następuje ich ujawnienie i odpowiadają one definicji aktywów i zobowiązań.

3. Kapitał (fundusz) własny spółki przejętej ustalony na dzień połączenia jako aktywa netto według wartości godziwej podlega wyłączeniu.

4. Za wartość godziwą określonych aktywów lub zobowiązań przyjmuje się w szczególności w przypadku:

- 1) notowanych papierów wartościowych - aktualny kurs notowań pomniejszony o koszty sprzedaży;
- 2) nienotowanych papierów wartościowych - wartość oszacowaną, uwzględniającą takie czynniki, jak współczynnik cena do zysku i stopa dywidendy porównywalnych papierów wartościowych wyemitowanych przez spółki o podobnych charakterystykach;
- 3) należności - wartość bieżącą (zdyskontowaną) kwot wymagających zapłaty, wyznaczoną przy odpowiednich bieżących stopach procentowych, pomniejszoną o odpisy na należności zagrożone i nieściągalne oraz ewentualne koszty windykacji. Wyznaczanie wartości bieżących (zdyskontowanych) w odniesieniu do należności krótkoterminowych nie jest konieczne, jeżeli różnica pomiędzy wartością należności według kwot wymagających zapłaty a według ich wartością zdyskontowaną nie jest istotna;
- 4) zapasów produktów gotowych i towarów - cenę sprzedaży netto pomniejszoną o opust marży zysku wynikający z kosztów doprowadzenia przez spółkę przejmującą do sprzedaży zapasu lub znalezienia nabywcy;
- 5) zapasów produktów w toku - cenę sprzedaży netto produktów gotowych pomniejszoną o koszty zakończenia produkcji i opust marży zysku wynikający z kosztów doprowadzenia przez spółkę przejmującą zapasów do sprzedaży lub znalezienia nabywcy;
- 6) zapasów materiałów - aktualną cenę nabycia;
- 7) środków trwałych - wartość rynkową lub ich wartość według niezależnej wyceny. W przypadku gdy nie jest możliwe uzyskanie niezależnej wyceny środków trwałych - aktualną cenę nabycia albo koszt wytworzenia, z uwzględnieniem aktualnego stopnia ich zużycia;
- 8) wartości niematerialnych i prawnych - wartość oszacowaną, wyznaczoną w oparciu o ceny rynkowe takich samych lub podobnych wartości niematerialnych i prawnych, a w odniesieniu do wartości firmy lub ujemnej wartości firmy zawartej w bilansie spółki przejętej - wartość zerową. W przypadku gdy wartość oszacowana nie może zostać wyznaczona w oparciu o ceny rynkowe, to przyjmuje się taką wartość, która nie spowoduje powstania lub zwiększenia ujemnej wartości firmy w wyniku połączenia;
- 9) zobowiązań - wartość bieżącą (zdyskontowaną) kwot wymagających zapłaty, wyznaczoną przy odpowiednich bieżących stopach procentowych. Wyznaczanie wartości bieżących (zdyskontowanych) w odniesieniu do zobowiązań krótkoterminowych nie jest konieczne, jeżeli różnica pomiędzy wartością zobowiązań według kwot wymagających zapłaty a według ich wartością zdyskontowaną nie jest istotna;
- 10) rezerwy lub aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego - wartość możliwą do realizacji przez połączone spółki, po uwzględnieniu zmiany wartości podatkowej i księgowej aktywów netto spółki przejmowanej.

5. Przez cenę przejęcia rozumie się w przypadku:

- 1) gdy w celu połączenia spółka wydaje (emituje) udziały - cenę rynkową tych udziałów lub inaczej ustaloną ich wartość godziwą, jeżeli nie jest znana ich cena rynkowa. W takim przypadku nadwyżkę wartości rynkowej udziałów lub inaczej ustalonej ich wartości godziwej zalicza się do kapitału zapasowego. Cenę rynkową wydanych (wyemitowanych)

udziałów przyjmuje się z dnia, w którym wszystkie istotne warunki połączenia, w tym relacja wymienna udziałów, zostały ogłoszone. Jeżeli cena rynkowa w tym okresie podlegała istotnym zmianom, wówczas za cenę rynkową można przyjąć średnią cen rynkowych z miesiąca poprzedzającego i miesiąca następującego po dniu ogłoszenia wszystkich istotnych warunków połączenia;

2) nabycia własnych udziałów w celu połączenia - cenę nabycia własnych udziałów;

3) nabycia udziałów spółki przejmowanej - cenę nabycia tych udziałów;

4) gdy w celu połączenia spółka dokonuje zapłaty w innej formie niż określona w pkt 1-3 - wartość godziwą przedmiotu zapłaty;

5) gdy w celu połączenia spółka dokonuje zapłaty w różnych formach - sumę odpowiednich wartości, o których mowa w pkt 1-4.

6. Nadwyżka ceny przejęcia, o której mowa w ust. 5, nad wartością godziwą aktywów netto spółki przejętej wykazywana jest w aktywach spółki, na którą przeszedł majątek połączonych spółek lub spółki powstałej w wyniku połączenia, jako wartość firmy.

7. W przypadku gdy połączenie jest wynikiem kilku następujących po sobie transakcji, cena przejęcia, wartość godziwa aktywów netto spółki przejętej w procencie odzwierciedlającym procent nabytych praw do aktywów netto oraz różnica ceny przejęcia wartości godziwej aktywów netto spółki przejętej ustalane są osobno na dzień każdej istotnej transakcji, przyjmując, iż pierwsza istotna transakcja została przeprowadzona nie później niż na dzień powstania stosunku podporządkowania pomiędzy spółką przejmującą a spółką przejmowaną. Ostateczna cena przejęcia, wartość godziwa aktywów netto spółki przejętej oraz różnica ceny przejęcia nad wartością godziwą aktywów netto spółki przejętej na dzień połączenia stanowi sumę odpowiednich wielkości z dnia poszczególnych istotnych transakcji.

8. Wartość bilansową aktywów i zobowiązań ustalonych na dzień połączenia koryguje się w kolejnych okresach sprawozdawczych, jeżeli w wyniku zaistniałych zdarzeń lub uzyskanych informacji ustalenie wartości godziwej na dzień połączenia było niewłaściwe. W takich przypadkach należy dokonać odpowiedniej korekty wartości firmy lub ujemnej wartości firmy, pod warunkiem że jednostka przewiduje odzyskanie wartości wynikającej z korekty z przyszłych korzyści ekonomicznych i korekta taka dokonywana jest w ciągu tego roku obrotowego, w którym nastąpiło połączenie. W przeciwnym przypadku korektę taką zalicza się odpowiednio do pozostałych przychodów lub kosztów operacyjnych.

9. W przypadku gdy warunki połączenia zakładają możliwość korekty ceny przejęcia w wyniku zaistnienia w przyszłości określonych zdarzeń, wówczas korektę taką uwzględnia się przy określaniu ceny przejęcia na dzień połączenia, jeżeli wystąpienie w przyszłości zdarzeń powodujących korektę ceny jest prawdopodobne, a kwota korekty ceny może być określona w sposób wiarygodny. W przypadku gdy w kolejnych okresach sprawozdawczych nie wystąpią zdarzenia warunkujące zmianę ceny przejęcia lub faktyczna zmiana ceny będzie różniła się od wartości oszacowanej, wówczas należy dokonać odpowiedniej korekty ceny przejęcia i wartości firmy lub ujemnej wartości firmy.

10. Od wartości firmy jednostka dokonuje odpisów amortyzacyjnych w okresie nie dłuższym niż 5 lat. W uzasadnionych przypadkach kierownik jednostki może wydłużyć ten okres do lat 20. Wydłużenie okresu amortyzacji należy podać w informacji dodatkowej wraz z jego uzasadnieniem. Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się metodą liniową i zalicza się je do pozostałych kosztów operacyjnych.

11. Z zastrzeżeniem ust. 12, nadwyżkę wartości godziwej aktywów netto spółki przejętej nad ceną przejęcia, czyli ujemną wartość firmy, do wysokości nieprzekraczającej wartości godziwej nabytych aktywów trwałych, z wyłączeniem długoterminowych aktywów finansowych notowanych na regulowanych rynkach, jednostka zalicza do rozliczeń międzyokresowych przychodów przez okres będący średnią ważoną okresu ekonomicznej użyteczności nabytych i podlegających amortyzacji aktywów. Ujemna wartość firmy w wysokości przekraczającej wartość godziwą aktywów trwałych, z wyłączeniem długoterminowych aktywów finansowych notowanych na regulowanych rynkach, zaliczana jest do przychodów na dzień połączenia.

12. Ujemną wartość firmy odpisuje się w pozostałe przychody operacyjne do wysokości, w jakiej dotyczy oszacowanych w sposób wiarygodny przyszłych strat i kosztów, ustalonych przez spółkę przejmującą na dzień połączenia, niestanowiących jednak zobowiązania, o którym mowa w ust. 2. Odpis ten następuje w tym okresie sprawozdawczym, w którym straty i koszty wpływają na wynik finansowy. Jeżeli straty i koszty te nie zostały poniesione w uprzednio przewidywanych okresach sprawozdawczych, to dotyczącą ich ujemną wartość firmy odpisuje się w sposób określony w ust. 11.

13. W bilansie połączonych spółek wyłączeniu podlegają wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze.

14. W przypadku gdy w wyniku połączenia powstała nowa spółka, włączeniu do rachunku zysków i strat za rok obrotowy, w którym nastąpiło połączenie, podlegają przychody i koszty oraz zyski i straty spółki przejętej i spółki przejmującej od dnia połączenia. W przypadku gdy w wyniku połączenia na spółkę przejmującą przeszedł majątek spółki przejmowanej, włączeniu do rachunku zysków i strat za rok obrotowy, w którym nastąpiło połączenie, podlegają przychody i koszty oraz zyski i straty spółki przejętej od dnia połączenia oraz spółki przejmującej od początku roku obrotowego. W przypadku gdy przed dniem połączenia łączące się spółki pozostawały w stosunku podporządkowania, wówczas zyski lub straty netto spółki przejmowanej, osiągnięte przed dniem połączenia, wpływają w odpowiednim procencie, ustalonym jako procent kontrolowanych przez spółkę przejmującą w danym okresie przed dniem połączenia aktywów netto spółki przejmowanej, na odpowiednie pozycje kapitałów własnych spółki przejmującej, spółki powstałej w wyniku połączenia, z uwzględnieniem odpisów wartości firmy albo ujemnej wartości firmy, za okres od dnia powstania stosunku podporządkowania do dnia połączenia.

15. Koszty poniesione bezpośrednio w związku z połączeniem powiększają cenę przejęcia. Koszty organizacji poniesione przy założeniu nowej spółki akcyjnej lub koszty podwyższenia kapitału zakładowego w celu połączenia zmniejszają kapitał zapasowy spółki przejmującej lub spółki powstałej w wyniku połączenia, do wysokości nadwyżki wartości emisyjnej nad wartością nominalną akcji, a pozostałą część zalicza się do kosztów finansowych.

16. Sprawozdanie finansowe sporządzone na koniec okresu sprawozdawczego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, powinno zawierać dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy. Dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy stanowią dane ze sprawozdania finansowego spółki przejmującej.

Art. 44c. 1. Łączenie metodą łączenia udziałów polega na sumowaniu poszczególnych pozycji odpowiednich aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów połączonych spółek, według stanu na dzień połączenia, po uprzednim doprowadzeniu ich wartości do jednolitych metod wyceny i dokonaniu wyłączeń, o których mowa w ust. 2 i 3.

2. Wyłączeniu podlega wartość kapitału zakładowego spółki, której majątek został przeniesiony na inną spółkę, lub spółek, które w wyniku połączenia zostały wykreślone z rejestru. Po dokonaniu tego wyłączenia odpowiednie pozycje kapitału własnego spółki, na którą przechodzi majątek połączonych spółek lub nowo powstałej spółki koryguje się o różnicę pomiędzy sumą aktywów i pasywów.

3. Wyłączeniu podlegają również:

- 1) wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze łączących się spółek;
- 2) przychody i koszty operacji gospodarczych dokonywanych w danym roku obrotowym przed połączeniem między łączącymi się spółkami;
- 3) zyski lub straty operacji gospodarczych dokonanych przed połączeniem między łączącymi się spółkami, zawarte w wartościach podlegających łączeniu aktywów i pasywów.

4. Można nie dokonywać wyłączeń, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3, jeżeli nie wpłynie to na rzetelność i jasność sprawozdania finansowego spółki, na którą przechodzi majątek połączonych spółek lub nowo powstałej spółki.

5. Koszty poniesione w związku z połączeniem, w tym również koszty organizacji poniesione przy założeniu nowej spółki lub koszty podwyższenia kapitału spółki, na którą przechodzi majątek łączących się spółek, zalicza się do kosztów finansowych.

6. Sprawozdanie finansowe spółki, na którą przechodzi majątek połączonych spółek lub nowo powstałej spółki, sporządzone na koniec okresu sprawozdawczego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, zawiera dane porównawcze za poprzedni rok obrotowy, określone w taki sposób, jakby połączenie miało miejsce na początek poprzedniego roku obrotowego, z tym że poszczególne składniki kapitałów własnych na koniec poprzedniego roku powinny zostać wykazane jako suma poszczególnych składników kapitałów własnych.

Art. 44d. Przepisy art. 44a-44c stosuje się odpowiednio w przypadku nabycia przez jednostkę zorganizowanej części innej jednostki, w tym również w razie podziału spółek.

Rozdział 5

Sprawozdania finansowe jednostki

Art. 45. 1. Sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, o którym mowa w art. 12 ust. 2, oraz na inny dzień bilansowy, stosując odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b, zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, określone w rozdziale 4.

1a. Sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych dopuszczonych, emitentów zamierzających ubiegać się lub ubiegających się o ich dopuszczenie do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z MSR.

1b. Sprawozdania finansowe jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR, mogą być sporządzane zgodnie z MSR.

1c. Decyzję w sprawie sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSR, przez jednostki, o których mowa w ust. 1a oraz 1b, podejmuje organ zatwierdzający.

1d. Organ zatwierdzający może podjąć decyzję w sprawie zaprzestania stosowania MSR przy sporządzaniu sprawozdań finansowych przez jednostki w przypadku ustania okoliczności, o których mowa w ust. 1a i 1b.

1e. Sprawozdania finansowe oddziałów przedsiębiorcy zagranicznego mogą być sporządzane zgodnie z MSR, jeżeli przedsiębiorca ten sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR.

2. Sprawozdanie finansowe składa się z:

- 1) bilansu;
- 2) rachunku zysków i strat;
- 3) informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

3. Sprawozdanie finansowe jednostek określonych w art. 64 ust. 1, podlegające corocznemu badaniu, obejmuje ponadto zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym, a w przypadku funduszy inwestycyjnych - zestawienie zmian w aktywach netto, oraz rachunek przepływów pieniężnych, z zastrzeżeniem ust. 3a.

3a. Sprawozdanie finansowe funduszu inwestycyjnego otwartego oraz sprawozdanie finansowe specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego nie obejmuje rachunku przepływów pieniężnych.

4. Do rocznego sprawozdania finansowego dołącza się sprawozdanie z działalności jednostki, jeżeli obowiązek jego sporządzania wynika z ustawy lub odrębnych przepisów.

5. Sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności jednostki sporządza się w języku polskim i w walucie polskiej. Dane liczbowe można wykazywać w zaokrągleniu do tysięcy złotych, jeżeli nie zniekształca to obrazu jednostki zawartego w sprawozdaniu finansowym oraz w sprawozdaniu z działalności.

6. Sprawozdania finansowe oraz sprawozdania z działalności emitentów papierów wartościowych dopuszczonych, emitentów zamierzających ubiegać się lub ubiegających się o ich dopuszczenie do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego sporządza się na podstawie przepisów ustawy, z uwzględnieniem przepisów o obrocie papierami wartościowymi.

Art. 46. 1. W bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na dzień kończący bieżący i poprzedni rok obrotowy.

1a. W przypadku sporządzania bilansu na inny dzień bilansowy niż określony w ust. 1, w bilansie wykazuje się stany aktywów i pasywów na ten dzień oraz na dzień kończący rok obrotowy bezpośrednio poprzedzający ten dzień bilansowy.

2. Wykazana w aktywach bilansu, z zastrzeżeniem ust. 2a, wartość poszczególnych grup składników aktywów wynika z ich wartości księgowej, skorygowanej o:

- 1) dotychczas dokonane odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz odpisy aktualizujące, w tym również z tytułu trwałej utraty wartości składników aktywów trwałych;
- 2) odpisy aktualizujące wartość rzeczowych składników aktywów obrotowych;
- 3) odpisy aktualizujące wartość należności.

2a. Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wykazuje się w bilansie w kwocie netto po kompensacie, jeżeli jednostka ma bezwarunkowe prawo do kompensaty aktywów i zobowiązań danego rodzaju i zamierza je rozliczyć w kwocie netto albo jednocześnie wydać składnik aktywów finansowych i rozliczyć zobowiązanie finansowe.

3. Jeżeli w myśl odrębnych przepisów w ciągu roku dokonywane są odpisy z wyniku finansowego bieżącego roku obrotowego, to należy je wykazać ze znakiem ujemnym w odrębnej pozycji pasywów "Kapitał (fundusz) własny", w pozycji "Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)".

4. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz inne fundusze tworzone na podstawie odrębnych przepisów, niezaliczone do kapitałów (funduszy) własnych, wykazuje się w pasywach bilansu w grupie zobowiązań jako fundusze specjalne.

5. Bilans powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym:

- 1) ⁽¹²⁾ dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji i jednostki mikro - w załączniku nr 1 do ustawy;
- 2) dla banków - w załączniku nr 2 do ustawy;
- 3) dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji - w załączniku nr 3 do ustawy;
- 4) ⁽¹³⁾ dla jednostek mikro - w załączniku nr 4 do ustawy.

Art. 47. 1. W rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok obrotowy.

2. W przypadku sporządzania rachunku zysków i strat za inny okres sprawozdawczy niż określony w ust. 1, w rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący okres sprawozdawczy oraz analogiczny okres sprawozdawczy poprzedniego roku obrotowego.

3. W przypadku gdy jednostka przewiduje zaprzestanie określonego zakresu działalności mającego wpływ na przychody i koszty przyszłych okresów sprawozdawczych, przy zachowaniu zasady kontynuacji - odpowiednie przychody i koszty z tym związane należy wykazać odrębnie od przychodów i kosztów działalności kontynuowanej.

3a. ⁽¹⁴⁾ Ustalona w rachunku zysków i strat różnica pomiędzy przychodami a kosztami jednostki mikro, o której mowa w art. 3 ust. 1a pkt 2, zwiększa - po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego - odpowiednio przychody lub koszty w następnym roku obrotowym; różnica dodatnia może być zaliczona na zwiększenie kapitału (funduszu) podstawowego.

4. Rachunek zysków i strat powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym:

- 1) ⁽¹⁵⁾ dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji i jednostki mikro - w załączniku nr 1 do ustawy, w wariantach kalkulacyjnym albo porównawczym, zależnie od wyboru dokonanego przez kierownika jednostki;
- 2) dla banków - w załączniku nr 2 do ustawy;
- 3) dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji - w załączniku nr 3 do ustawy;
- 4) ⁽¹⁶⁾ dla jednostek mikro - w załączniku nr 4 do ustawy.

Art. 48. 1. Informacja dodatkowa powinna zawierać istotne dane i objaśnienia niezbędne do tego, aby sprawozdanie finansowe odpowiadało warunkom określonym w art. 4 ust. 1, a w szczególności obejmować:

- 1) wprowadzenie do sprawozdania finansowego, zawierające opis przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny i sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia jednostce prawo wyboru, oraz przedstawienie przyczyn i skutków ich ewentualnych zmian w stosunku do roku poprzedzającego;
- 2) dodatkowe informacje i objaśnienia:
 - a) do pozycji bilansu, rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunku przepływów pieniężnych za okresy sprawozdawcze objęte sprawozdaniem finansowym,
 - b) proponowany podział zysku lub pokrycia straty,
 - c) podstawowe informacje dotyczące pracowników i organów jednostki,
 - d) inne istotne informacje dla zrozumienia sprawozdania finansowego.

2. Zakres informacji dodatkowej, sporządzanej przez jednostki inne niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, określa załącznik nr 1 do ustawy.

3. ⁽¹⁷⁾ Jednostka mikro może nie sporządzać informacji dodatkowej, o której mowa w ust. 1, pod warunkiem że przedstawi informacje uzupełniające do bilansu określone w załączniku nr 4 do ustawy.

Art. 48a. 1. Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym obejmuje informacje o zmianach poszczególnych składników kapitału (funduszu) własnego za bieżący i poprzedni rok obrotowy określone:

- 1) dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji - w załączniku nr 1 do ustawy;
- 2) dla banków - w załączniku nr 2 do ustawy;
- 3) dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji - w załączniku nr 3 do ustawy.

2. W przypadku sporządzania zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym za inny okres sprawozdawczy niż określony w ust. 1, w zestawieniu zmian w kapitale (funduszu) własnym wykazuje się zmiany poszczególnych pozycji kapitału (funduszu) własnego za bieżący okres sprawozdawczy i poprzedni rok obrotowy.

3. ⁽¹⁸⁾ Jednostka mikro może nie sporządzać zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym, o którym mowa w ust. 1.

Art. 48b. 1. Rachunek przepływów pieniężnych sporządzony metodą bezpośrednią albo pośrednią, zależnie od wyboru dokonanego przez kierownika jednostki, wykazuje dane za bieżący i poprzedni rok obrotowy, obejmując informacje w zakresie ustalonym:

- 1) dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji - w załączniku nr 1 do ustawy;
- 2) dla banków - w załączniku nr 2 do ustawy;
- 3) dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji - w załączniku nr 3 do ustawy.

2. W przypadku sporządzania rachunku przepływów pieniężnych za inny okres sprawozdawczy niż określony w ust. 1, rachunek przepływów pieniężnych sporządza się za bieżący okres sprawozdawczy i analogiczny okres sprawozdawczy poprzedniego roku obrotowego.

3. W rachunku przepływów pieniężnych należy uwzględnić wszystkie wpływy i wydatki z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej jednostki, z wyjątkiem wpływów i wydatków będących rezultatem zakupu lub sprzedaży środków pieniężnych, przy czym dla właściwego określenia wartości przepływów pieniężnych:

- 1) przez działalność operacyjną rozumie się podstawowy rodzaj działalności jednostki oraz inne rodzaje działalności, niezaliczone do działalności inwestycyjnej (lokacyjnej) lub finansowej;
- 2) przez działalność inwestycyjną (lokacyjną) rozumie się nabywanie lub zbywanie składników aktywów trwałych i krótkoterminowych aktywów finansowych oraz wszystkie z nimi związane pieniężne koszty i korzyści;
- 3) przez działalność finansową rozumie się pozyskiwanie lub utratę źródeł finansowania [zmiany w rozmiarach i relacjach kapitału (funduszu) własnego i obcego w jednostce] oraz wszystkie z nimi związane pieniężne koszty i korzyści.

4. ⁽¹⁹⁾ Jednostka mikro może nie sporządzać rachunku przepływów pieniężnych, o którym mowa w ust. 1.

Art. 49. 1. W przypadku spółek kapitałowych, spółek komandytowo-akcyjnych, товариств ubezpieczeń wzajemnych, товариств reasekuracji wzajemnej, spółdzielni, przedsiębiorstw państwowych, kierownik jednostki sporządza, wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym, sprawozdanie z działalności jednostki.

2. Sprawozdanie z działalności jednostki powinno obejmować istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej, w tym ocenę uzyskiwanych efektów oraz wskazanie czynników ryzyka i opis zagrożeń, a w szczególności informacje o:

- 1) zdarzeniach istotnie wpływających na działalność jednostki, jakie nastąpiły w roku obrotowym, a także po jego zakończeniu, do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego;
- 2) przewidywanym rozwoju jednostki;
- 3) ważniejszych osiągnięciach w dziedzinie badań i rozwoju;
- 4) aktualnej i przewidywanej sytuacji finansowej;
- 5) nabyciu udziałów (akcji) własnych, a w szczególności celu ich nabycia, liczbie i wartości nominalnej, ze wskazaniem, jaką część kapitału zakładowego reprezentują, cenie nabycia oraz cenie sprzedaży tych udziałów (akcji) w przypadku ich zbycia;
- 6) posiadanych przez jednostkę oddziałach (zakładach);
- 7) instrumentach finansowych w zakresie:

- a) ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest jednostka,
 - b) przyjętych przez jednostkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń;
- 8) stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w przypadku jednostek, których papiery wartościowe zostały dopuszczone do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

3. Sprawozdanie z działalności jednostki powinno również obejmować - o ile jest to istotne dla oceny sytuacji jednostki - wskaźniki finansowe i niefinansowe, łącznie z informacjami dotyczącymi zagadnień środowiska naturalnego i zatrudnienia, a także dodatkowe wyjaśnienia do kwot wykazanych w sprawozdaniu finansowym.

4. ⁽²⁰⁾ Jednostka mikro, o której mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 i ust. 1b, która ma obowiązek sporządzania sprawozdania z działalności jednostki zgodnie z ust. 1, może nie sporządzać tego sprawozdania, pod warunkiem że w informacji dodatkowej, a w przypadku, o którym mowa w art. 48 ust. 3, jako informacje uzupełniające do bilansu, przedstawi informacje dotyczące nabycia udziałów (akcji) własnych określone w załączniku nr 4 do ustawy.

Art. 49a. ⁽²¹⁾ Przyjmuje się, że sprawozdanie finansowe sporządzone przez jednostkę mikro z zastosowaniem art. 46 ust. 5 pkt 4, art. 47 ust. 4 pkt 4, art. 48 ust. 3, art. 48a ust. 3, art. 48b ust. 4 lub art. 49 ust. 4 przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy tej jednostki.

Art. 50. 1. Informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym mogą być wykazywane ze szczegółowością większą niż określona w załącznikach do ustawy, jeżeli wynika to z potrzeb lub specyfiki jednostki.

2. Jednostka, która w roku obrotowym, za który sporządza sprawozdanie finansowe oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy nie osiągnęła dwóch z następujących trzech wielkości:

- 1) średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło nie więcej niż 50 osób,
- 2) suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego w walucie polskiej nie przekroczyła równowartości 2.000.000 euro,
- 3) przychody netto ze sprzedaży produktów i towarów oraz operacji finansowych w walucie polskiej nie przekroczyły równowartości 4.000.000 euro

- może sporządzić sprawozdanie finansowe w formie uproszczonej, wykazując informacje w zakresie ustalonym w załączniku nr 1 literami i cyframi rzymskimi. Informację dodatkową sporządza się w odpowiednio uproszczonej formie.

3. W przypadku gdy informacje dotyczące poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego nie wystąpiły w jednostce zarówno w roku obrotowym, jak i za rok poprzedzający rok obrotowy, to przy sporządzaniu sprawozdania finansowego pozycje te pomija się.

4. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Art. 51. 1. Jednostka, w skład której wchodzi jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe, sporządza łączne sprawozdanie finansowe, będące sumą sprawozdania finansowego jednostki i wszystkich jej oddziałów (zakładów), wyłączając odpowiednio:

- 1) aktywa i fundusze wydzielone;
- 2) wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze;
- 3) przychody i koszty z tytułu operacji dokonywanych między jednostką a jej oddziałami (zakładami) lub między jej oddziałami (zakładami);
- 4) wynik finansowy operacji gospodarczych dokonywanych wewnątrz jednostki, zawarty w aktywach jednostki lub jej oddziałów (zakładów).

Można nie dokonywać wyłączeń, o których mowa w pkt 2-4, jeżeli nie wpływa to ujemnie na spełnienie obowiązków określonych w art. 4 ust. 1.

2. Do sprawozdania finansowego jednostki, w której skład wchodzi oddziały (zakłady) znajdujące się poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i tam sporządzające sprawozdania finansowe, włącza się odpowiednie dane wynikające z bilansów tych oddziałów (zakładów),

wyrażone w walutach obcych, przeliczone na walutę polską po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski, natomiast z rachunku zysków i strat - po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów na dzień kończący każdy miesiąc roku obrotowego, a w uzasadnionych przypadkach - po kursie będącym średnią arytmetyczną średnich kursów na dzień kończący poprzedni rok obrotowy i dzień kończący bieżący rok obrotowy, ogłoszonych dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe na skutek tych przeliczeń różnice wykazuje się w łącznym sprawozdaniu finansowym jednostki, w pozycji "Różnice kursowe z przeliczenia", jako składnik kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny.

Art. 52. 1. Kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawia je właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy.

2. Sprawozdanie finansowe podpisuje - podając zarazem datę podpisu - osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, i kierownik jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy - wszyscy członkowie tego organu. Odmowa podpisu wymaga pisemnego uzasadnienia dołączonego do sprawozdania finansowego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio również do:

- 1) sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień określony w art. 12 ust. 2 lub na inny dzień bilansowy;
- 2) sprawozdania z działalności jednostki określonego w art. 49, z tym że nie podpisuje go osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych.

Art. 53. 1. Roczne sprawozdanie finansowe jednostki, z zastrzeżeniem ust. 2b, podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Przed zatwierdzeniem roczne sprawozdanie finansowe jednostek, o których mowa w art. 64, podlega badaniu zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 7.

2. (uchylony).

2a. Przepis ust. 1 nie dotyczy jednostek, w stosunku do których ogłoszona została upadłość.

2b. Roczne sprawozdanie finansowe oddziału przedsiębiorcy zagranicznego uważa się za zatwierdzone, jeżeli zostało zatwierdzone sprawozdanie finansowe przedsiębiorcy zagranicznego, obejmujące dane sprawozdania finansowego tego oddziału.

3. Podział lub pokrycie wyniku finansowego netto jednostek zobowiązanych, zgodnie z art. 64 ust. 1, do poddania badaniu rocznego sprawozdania finansowego może nastąpić po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez organ zatwierdzający, poprzedzonego wyrażeniem przez biegłego rewidenta opinii o tym sprawozdaniu bez zastrzeżeń lub z zastrzeżeniami. Podział lub pokrycie wyniku finansowego netto, dokonany bez spełnienia tego warunku, jest nieważny z mocy prawa.

4. Podział lub pokrycie wyniku finansowego netto jednostek niezobowiązanych do poddania badaniu rocznego sprawozdania finansowego może nastąpić po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego przez organ zatwierdzający.

5. Odpisy z wyniku finansowego bieżącego roku obrotowego, w tym także wpłaty z zysku, dokonywane na podstawie odrębnych przepisów uznaje się za podział wyniku finansowego netto jednostek w ciągu roku obrotowego.

Art. 54. 1. Jeżeli po sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego, a przed jego zatwierdzeniem, jednostka otrzymała informacje o zdarzeniach, które mają istotny wpływ na to sprawozdanie finansowe, lub powodujących, że założenie kontynuowania działalności przez jednostkę nie jest uzasadnione, powinna ona odpowiednio zmienić to sprawozdanie, dokonując jednocześnie odpowiednich zapisów w księgach rachunkowych roku obrotowego, którego sprawozdanie finansowe dotyczy, oraz powiadomić biegłego rewidenta, który sprawozdanie to bada lub zbadał. Jeżeli zdarzenia, które nastąpiły po dniu bilansowym, nie powodują zmiany stanu istniejącego na dzień bilansowy, to odpowiednie wyjaśnienia zamieszcza się w informacji dodatkowej.

2. Jeżeli jednostka otrzymała informacje o zdarzeniach, o których mowa w ust. 1, po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego, to ich skutki ujmuje w księgach rachunkowych roku obrotowego, w którym informacje te otrzymała.

3. Jeżeli w danym roku obrotowym lub przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za ten rok obrotowy jednostka stwierdziła popełnienie w poprzednich latach obrotowych błędu, w następstwie którego nie można uznać sprawozdania finansowego za

rok lub lata poprzednie za spełniające wymagania określone w art. 4 ust. 1, to kwotę korekty spowodowanej usunięciem tego błędu odnosi się na kapitał (fundusz) własny i wykazuje jako "zysk (strata) z lat ubiegłych".

Rozdział 6

Skonsolidowane sprawozdania finansowe grupy kapitałowej

Art. 55. 1. Jednostka dominująca, mająca siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, sporządza roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, obejmujące dane jednostki dominującej i jednostek od niej zależnych wszystkich szczebli, bez względu na ich siedzibę, zestawione w taki sposób, jakby grupa kapitałowa stanowiła jedną jednostkę; sprawozdaniem tym obejmuje się również dane pozostałych jednostek podporządkowanych, zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym rozdziale.

2. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe składa się z:

- 1) skonsolidowanego bilansu;
- 2) skonsolidowanego rachunku zysków i strat;
- 3) skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych;
- 4) zestawienia zmian w skonsolidowanym kapitale własnym;
- 5) informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

Do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego dołącza się sprawozdanie z działalności grupy kapitałowej, sporządzone odpowiednio według warunków, o których mowa w art. 49 ust. 2 i 3, z tym że w zakresie informacji określonych w art. 49 ust. 2 pkt 5 należy podać informacje o udziałach (akcjach) własnych posiadanych przez jednostkę dominującą, jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej oraz osoby działające w ich imieniu.

3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się również na inny dzień bilansowy, jeżeli obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów.

4. Jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej, to do sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 4, 4a i 5.

5. Skonsolidowane sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych, o których mowa w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz. Urz. WE L 243 z 11.09.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 29, str. 609, z późn. zm.), oraz banków sporządza się zgodnie z MSR.

6. Skonsolidowane sprawozdania finansowe emitentów papierów wartościowych zamierzających ubiegać się lub ubiegających się o ich dopuszczenie do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą być sporządzane zgodnie z MSR.

7. Skonsolidowane sprawozdania finansowe jednostek dominujących niższego szczebla, wchodzących w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca wyższego szczebla sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR, mogą być sporządzane zgodnie z MSR.

8. Decyzję w sprawie sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych zgodnie z MSR, przez jednostki, o których mowa w ust. 6 i 7, podejmuje organ zatwierdzający jednostki dominującej.

9. Organ zatwierdzający jednostki dominującej może podjąć decyzję w sprawie zaprzestania stosowania MSR przy sporządzaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych przez jednostki w przypadku ustania okoliczności, o których mowa w ust. 6 i 7.

10. Przepisy ust. 9 stosuje się odpowiednio do jednostek niebędących bankami, o których mowa w ust. 5.

Art. 56. 1. Jednostka dominująca może nie sporządzać skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jeżeli na dzień bilansowy roku obrotowego oraz na dzień bilansowy roku poprzedzającego rok obrotowy łączne dane jednostki dominującej oraz wszystkich jednostek zależnych każdego szczebla, bez dokonywania wyłączeń

konsolidacyjnych, o których mowa w art. 60 ust. 2 i 6, spełniają co najmniej dwa z następujących warunków:

- 1) łączne średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło nie więcej niż 250 osób;
- 2) łączna suma bilansowa w walucie polskiej nie przekroczyła równowartości 7.500.000 euro;
- 3) łączne przychody netto ze sprzedaży produktów i towarów oraz operacji finansowych w walucie polskiej nie przekroczyły równowartości 15.000.000 euro.

2. Jednostka dominująca, zależna od innej jednostki, mającej siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego, może nie sporządzać skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jeżeli:

- 1) jednostka dominująca wyższego szczebla posiada co najmniej 90% udziałów tej jednostki, a wszyscy pozostali udziałowcy tej jednostki wyrazili zgodę;
- 2) jednostka dominująca wyższego szczebla obejmuje konsolidacją zarówno zależną od niej jednostkę dominującą, jak i wszystkie jednostki zależne od jednostki dominującej zwolnionej ze sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Jednostka dominująca może nie sporządzać skonsolidowanego sprawozdania finansowego także wtedy, gdy wszystkie jednostki od niej zależne wyłącza się z obowiązku objęcia ich konsolidacją na podstawie art. 57 lub art. 58.

4. Jeżeli jednostka dominująca lub jednostka jej podporządkowana jest emitentem papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu, zamierza ubiegać się lub ubiega się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na jednym z rynków regulowanych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nie stosuje się zwolnień, o których mowa w ust. 1 i 2.

Art. 57. Konsolidacją nie obejmuje się jednostki zależnej, jeżeli:

- 1) udziały tej jednostki zostały nabyte, zakupione lub pozyskane w innej formie, z wyłącznym ich przeznaczeniem do późniejszej odprzedaży, w terminie jednego roku od dnia ich nabycia, zakupu lub pozyskania w innej formie;
- 2) występują ograniczenia w sprawowaniu kontroli nad jednostką, które wyłączają swobodne dysponowanie jej aktywami netto, w tym wypracowanym przez tę jednostkę zyskiem netto, lub które wyłączają sprawowanie kontroli nad organami kierującymi tą jednostką.

Art. 58. 1. Konsolidacją można nie obejmować jednostki zależnej, jeżeli dane finansowe tej jednostki są nieistotne dla realizacji obowiązku określonego w art. 4 ust. 1.

2. Jeżeli dwie lub więcej jednostek zależnych spełnia kryterium, o którym mowa w ust. 1, ale ich łączne dane są istotne z punktu widzenia realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 4 ust. 1, to jednostki te należą do objęcia konsolidacją.

Art. 59. 1. Dane jednostki zależnej konsoliduje się metodą konsolidacji pełnej, o której mowa w art. 60.

2. Dane jednostek współzależnych wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przy zastosowaniu metody proporcjonalnej, o której mowa w art. 61, lub metody praw własności, o której mowa w art. 63.

3. Udziały w jednostce stowarzyszonej wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

4. Jeżeli jednostki grupy kapitałowej, objęte konsolidacją, posiadają udziały w jednostkach współzależnych, to dane tych jednostek obejmuje się skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym przy zastosowaniu metody proporcjonalnej lub metody praw własności.

5. Jeżeli jednostki grupy kapitałowej, objęte konsolidacją, posiadają udziały w jednostkach stowarzyszonych, to dane tych jednostek wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

6. Jeżeli zostały spełnione warunki, o których mowa w art. 57 pkt 2, a jednostka zależna była wcześniej objęta konsolidacją lub jednostka dominująca wstąpiła w prawa znaczącego inwestora lub wspólnika jednostki współzależnej, to dane tych jednostek wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpowiednio metodą proporcjonalną lub metodą praw własności.

Art. 60. 1. Metoda konsolidacji pełnej polega na sumowaniu, w pełnej wartości, poszczególnych pozycji odpowiednich sprawozdań finansowych jednostki dominującej i

jednostek zależnych, dokonaniu wyłączeń, o których mowa w ust. 2 i 6, oraz innych korekt, o których mowa w ust. 8-9.

2. Wyłączeniu podlega wyrażona w cenie nabycia wartość udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą i inne jednostki objęte konsolidacją w jednostkach zależnych z tą częścią, wycenionych według wartości godziwej aktywów netto jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej i innych jednostek grupy kapitałowej objętych konsolidacją w jednostkach zależnych, na dzień rozpoczęcia sprawowania nad nimi kontroli. Jeżeli wartość posiadanych udziałów i odpowiadająca im część aktywów netto jednostek zależnych, wycenionych według ich wartości godziwych, różnią się, to, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4:

- 1) nadwyżkę wartości udziałów nad odpowiadającą im częścią aktywów netto wycenionych według ich wartości godziwych - wartość firmy, wykazuje się w aktywach skonsolidowanego bilansu w odrębnej pozycji aktywów trwałych jako "Wartość firmy jednostek podporządkowanych";
- 2) nadwyżkę odpowiedniej części aktywów netto wycenionych według ich wartości godziwych nad wartością udziałów - ujemną wartość firmy, wykazuje się w pasywach skonsolidowanego bilansu w odrębnej pozycji jako "Ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych".

3. Jeżeli sprawowanie kontroli nad jednostką zależną powstaje lub zostaje wzmocnione w wyniku kilku znaczących transakcji lub transakcje te następują w znacznych odstępach czasu, to różnice, o których mowa w ust. 2, ustala się na każdy dzień nabycia poszczególnych części udziałów, przy czym po raz pierwszy ustala się je nie później niż na dzień powstania stosunku podporządkowania jednostki.

4. W przypadku zmian procentowego udziału jednostki dominującej lub grupy kapitałowej w aktywach netto jednostki zależnej w wyniku wydania (emisji) udziałów, powstała z tego tytułu różnica, o której mowa w ust. 2, zalicza się w całości do przychodów lub kosztów finansowych.

5. Dla ustalania podstaw wyceny aktywów netto w wartościach godziwych oraz rozliczania wartości firmy lub ujemnej wartości firmy stosuje się odpowiednio zasady określone w art. 28 ust. 5 i w art. 44b ust. 4, 11 i 12.

6. Wyłączeniu podlegają również w całości:

- 1) wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją;
- 2) przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją;
- 3) zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów podlegających konsolidacji;
- 4) dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne jednostce dominującej i innym jednostkom, objętym konsolidacją.

7. Można nie dokonywać wyłączeń, o których mowa w ust. 6, jeżeli nie są one istotne dla realizacji obowiązku określonego w art. 4 ust. 1.

8. Jeżeli w ciągu roku obrotowego zbyto udziały w jednostce zależnej, to w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wykazuje się:

- 1) wyniki działalności osiągnięte przez tę jednostkę zależną do dnia zbycia udziałów przez jednostkę dominującą lub inną jednostkę objętą konsolidacją;
- 2) wynik ze zbycia udziałów jednostki zależnej, ustalony jako różnica między przychodem ze zbycia udziałów a odpowiadającą im częścią aktywów netto jednostki zależnej, skorygowana o nieodpisaną część wartości firmy lub ujemnej wartości firmy, dotyczącą zbytych udziałów.

9. Udziały w kapitale własnym jednostek zależnych, należące do osób lub jednostek innych niż objęte konsolidacją, wykazuje się w odrębnej pozycji pasywów skonsolidowanego bilansu, po kapitałach własnych jako "Kapitały mniejszości". Wartość początkową tych kapitałów ustala się w wysokości odpowiadającej im wartości godziwej aktywów netto, ustalonej na dzień rozpoczęcia sprawowania kontroli. Wartość tę zwiększa się lub zmniejsza odpowiednio o zmiany w aktywach netto jednostek zależnych. Przypadające na inne osoby lub jednostki nieobjęte konsolidacją zyski lub straty wykazuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat po pozycji "Wynik finansowy netto" jako "Zyski (straty) mniejszości", z uwzględnieniem korekty wyniku z tytułu określonego w ust. 6 pkt 4. Jeżeli straty jednostek zależnych przypadające na kapitały mniejszości

przekraczają kwoty gwarantujące ich pokrycie, to ich nadwyżka podlega rozliczeniu z kapitałem własnym grupy kapitałowej.

Art. 61. 1. Zastosowanie metody proporcjonalnej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym polega na sumowaniu poszczególnych pozycji sprawozdań finansowych wspólnika jednostki współzależnej, w pełnej wartości, z częścią wartości poszczególnych pozycji sprawozdań finansowych jednostek współzależnych, proporcjonalną do posiadanych przez jednostki grupy kapitałowej objęte konsolidacją udziałów, dokonaniu wyłączeń, o których mowa w ust. 2 i 6 oraz innych korekt, o których mowa w ust. 8.

2. Wyłączeniu podlega wyrażona w cenie nabycia wartość udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą i inne jednostki objęte konsolidacją w jednostkach współzależnych z tą częścią, wycenionych według wartości godziwej aktywów netto jednostek współzależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej i innych jednostek grupy kapitałowej, objętych konsolidacją w jednostkach współzależnych na dzień rozpoczęcia wspólnego zarobku. Jeżeli wartość posiadanych udziałów i odpowiadająca im część wycenionych, według ich wartości godziwych, aktywów netto jednostek współzależnych różni się, to, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4:

- 1) wartość firmy wykazuje się w aktywach skonsolidowanego bilansu, w odrębnej pozycji aktywów trwałych, jako "Wartość firmy jednostek podporządkowanych";
- 2) ujemną wartość firmy wykazuje się w pasywach skonsolidowanego bilansu, w odrębnej pozycji, jako "Ujemna wartość firmy jednostek podporządkowanych".

3. Jeżeli sprawowanie wspólnego zarobku nad jednostką współzależną powstaje lub zostaje wzmocnione w wyniku kilku znaczących transakcji lub transakcje te następują w znacznych odstępach czasu, to różnice, o których mowa w ust. 2, ustala się na każdy dzień nabycia poszczególnych części udziałów, przy czym po raz pierwszy ustala się je na dzień powstania stosunku podporządkowania.

4. W przypadku zmian procentowego udziału jednostki dominującej lub grupy kapitałowej w aktywach netto jednostki współzależnej, w wyniku wydania (emisji) udziałów, powstałą z tego tytułu różnicę, o której mowa w ust. 2, zalicza się w całości do przychodów lub kosztów finansowych.

5. Dla ustalania podstaw wyceny aktywów netto w wartościach godziwych oraz rozliczania wartości firmy lub ujemnej wartości firmy stosuje się odpowiednio zasady określone w art. 28 ust. 5 i w art. 44b ust. 4, 11 i 12.

6. Wyłączeniu podlegają również odpowiednio w pełnych kwotach lub proporcjonalnie do posiadanych przez wspólnika jednostki współzależnej udziałów:

- 1) wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym;
- 2) przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym;
- 3) zyski lub straty powstałe w wyniku operacji dokonanych między jednostkami objętymi skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, zawarte w wartości aktywów podlegających konsolidacji;
- 4) dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki współzależne ich wspólnikom i innym jednostkom objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym.

7. Można nie dokonywać wyłączeń, o których mowa w ust. 6, jeżeli nie są one istotne dla realizacji obowiązku określonego w art. 4 ust. 1.

8. Jeżeli w ciągu roku obrotowego zbyto udziały w jednostce współzależnej, to w skonsolidowanym rachunku zysków i strat wykazuje się:

- 1) wynik działalności osiągnięty przez tę jednostkę współzależną do dnia zbycia udziałów przez wspólnika jednostki współzależnej lub inną jednostkę objętą skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, proporcjonalnie do zbytych udziałów;
- 2) wynik ze zbycia udziałów jednostki współzależnej, ustalony jako różnica między przychodem ze zbycia udziałów a odpowiadającą im częścią aktywów netto jednostki współzależnej, skorygowana o nieodpisaną część wartości firmy lub ujemnej wartości firmy, dotyczącą zbytych udziałów.

9. Nie wykazuje się udziałów w kapitale własnym jednostek współzależnych, w tym zysków (strat) netto, należących do osób lub jednostek innych niż wspólnik jednostki współzależnej i jednostek jego grupy kapitałowej.

Art. 62. (uchylony).

Art. 63. 1. Metoda praw własności polega na wykazaniu w aktywach trwałych bilansu pozycji "Udziały w jednostkach podporządkowanych wyceniane metodą praw własności", w cenie ich nabycia powiększonej lub pomniejszonej o, przypadające na rzecz jednostki dominującej, współnika jednostki współzależnej lub znaczącego inwestora zwiększenia lub zmniejszenia kapitału własnego jednostki podporządkowanej, jakie nastąpiły od dnia objęcia kontroli, uzyskania współkontroli lub znaczącego wpływu do dnia bilansowego, w tym zmniejszenia z tytułu rozliczeń z właścicielami, z tym, że udział w zysku (stracie) netto jednostki podporządkowanej koryguje się o odpis wartości firmy lub ujemnej wartości firmy, z zachowaniem zasad, o których mowa w art. 44b ust. 10, 11 i 12, oraz odpis różnicy w wycenie aktywów netto według ich wartości godziwych i wartości księgowych, przypadających na dany okres sprawozdawczy.

2. Przy stosowaniu metody praw własności w rachunku zysków i strat wykazuje się, w oddzielnej pozycji udział w zysku (stracie) netto jednostki podporządkowanej. Z zysku (straty) netto jednostki podporządkowanej wyłącza się zawarte w aktywach zyski lub straty z tytułu transakcji dokonanych między jednostkami objętymi sprawozdaniem finansowym a daną jednostką podporządkowaną, proporcjonalnie do posiadanych udziałów.

3. Metody praw własności nie stosuje się w przypadkach określonych w art. 57 oraz można nie stosować w przypadkach określonych w art. 58.

Art. 63a. W przypadku trwałej utraty wartości udziałów w jednostkach podporządkowanych, ustalona na dzień nabycia udziałów wartość firmy lub ujemna wartość firmy podlega odpisaniu na wynik finansowy odpowiednio w kwocie równej różnicy pomiędzy dotychczasową wartością udziałów a ich wartością ustaloną po uwzględnieniu trwałej utraty wartości.

Art. 63b. 1. Jednostki, których dane objęte są skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, a w szczególności jednostki zależne i współzależne, powinny stosować jednakowe metody wyceny aktywów i pasywów oraz sporządzania sprawozdań finansowych, zgodne z przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości jednostki dominującej, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli nie jest możliwe z ważnych przyczyn stosowanie jednakowych metod wyceny i sporządzania sprawozdań finansowych lub jeżeli jednostka dominująca sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z MSR, a jednostki, których dane objęte są skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, nie sporządzają sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zgodnie z MSR, to należy dokonać odpowiednich przekształceń sprawozdań finansowych tych jednostek, których dane finansowe są istotne dla realizacji obowiązku określonego w art. 4 ust. 1.

3. (uchylony).

Art. 63c. 1. Sprawozdanie finansowe, o którym mowa w art. 55 ust. 1, sporządza się na ten sam dzień bilansowy i za ten sam rok obrotowy co sprawozdanie finansowe jednostki dominującej. Jeżeli ten sam dzień bilansowy nie może być przyjęty przez poszczególne jednostki grupy kapitałowej to konsolidacją można objąć sprawozdanie finansowe sporządzone za inny okres roczny niż rok obrotowy, pod warunkiem, że dzień bilansowy tych sprawozdań finansowych przypada nie wcześniej niż na 3 miesiące przed dniem bilansowym przyjętym dla grupy kapitałowej. Dotyczy to również sprawozdań finansowych jednostek, dla których stosuje się metodę praw własności.

2. Jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego, na który jednostka dominująca sporządza roczne sprawozdanie finansowe.

3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe podpisuje kierownik jednostki dominującej oraz inne osoby odpowiedzialne za sporządzenie tego sprawozdania. Przepis art. 52 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

4. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający jednostki dominującej, nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia bilansowego, na który należy sporządzić roczne sprawozdanie finansowe jednostki dominującej.

Art. 63d. Skonsolidowane sprawozdania finansowe oraz sprawozdania z działalności grup kapitałowych, w przypadku gdy jednostkami dominującymi są emitenci papierów

wartościowych dopuszczonych, emitenci zamierzający ubiegać się lub ubiegający się o ich dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym jednego z krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego, sporządza się na podstawie przepisów ustawy, z uwzględnieniem przepisów o obrocie papierami wartościowymi.

Rozdział 7

Badanie, składanie do właściwego rejestru sądowego, udostępnianie i ogłaszanie sprawozdań finansowych

Art. 64. 1. Badaniu podlegają roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe grup kapitałowych oraz roczne sprawozdania finansowe - kontynuujących działalność:

- 1) banków, zakładów ubezpieczeń oraz zakładów reasekuracji;
 - 1a) spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;
- 2) jednostek działających na podstawie przepisów o obrocie papierami wartościowymi oraz przepisów o funduszach inwestycyjnych;
 - 2a) jednostek działających na podstawie przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
- 3) spółek akcyjnych, z wyjątkiem spółek będących na dzień bilansowy w organizacji;
- 4) pozostałych jednostek, które w poprzedzającym roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdania finansowe, spełniły co najmniej dwa z następujących warunków:
 - a) średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło co najmniej 50 osób,
 - b) suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego stanowiła równowartość w walucie polskiej co najmniej 2.500.000 euro,
 - c) przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów oraz operacji finansowych za rok obrotowy stanowiły równowartość w walucie polskiej co najmniej 5.000.000 euro.

2. W jednostkach sporządzających łączne sprawozdania finansowe, o których mowa w art. 51 ust. 1, warunki określone w ust. 1 stosuje się do łącznego rocznego sprawozdania finansowego.

3. Badaniu podlegają sprawozdania finansowe spółek przejmujących i spółek nowo zawiązaných, sporządzone za rok obrotowy, w którym nastąpiło połączenie, a także roczne sprawozdania finansowe jednostek sporządzone zgodnie z MSR.

4. Badaniu podlegają również roczne połączone sprawozdania finansowe funduszy inwestycyjnych z wydzielonymi subfunduszami oraz roczne sprawozdania jednostkowe subfunduszy.

5. (uchylony).

6. (uchylony).

Art. 64a. (uchylony).

Art. 64b. (uchylony).

Art. 65. 1. Celem badania sprawozdania finansowego jest wyrażenie przez biegłego rewidenta pisemnej opinii wraz z raportem o tym, czy sprawozdanie finansowe jest zgodne z zastosowanymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy badanej jednostki.

2. Opinia, o której mowa w ust. 1, powinna w szczególności stwierdzać, czy badane sprawozdanie finansowe:

- 1) zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
- 2) zostało sporządzone zgodnie z określonymi ustawą zasadami rachunkowości;
- 3) jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, statutem lub umową;
- 4) przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie istotne dla oceny jednostki informacje, a w odniesieniu do sprawozdania z działalności jednostki, czy informacje zawarte w tym sprawozdaniu uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 i zgodne są z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym.

3. W opinii należy również:

- 1) poinformować o niedopełnieniu, do dnia wyrażenia opinii, określonych w art. 69 i 70 obowiązków złożenia we właściwym rejestrze sądowym oraz do ogłoszenia sprawozdania finansowego za rok lub lata poprzedzające rok obrotowy;

2) wskazać na stwierdzone podczas badania poważne zagrożenia dla kontynuacji działalności przez jednostkę.

4. Opinia powinna w sposób jednoznaczny wskazywać powody wyrażenia zastrzeżeń do sprawozdania finansowego, wyrażenia opinii negatywnej lub odmowy wyrażenia opinii, z uwagi na zaistnienie okoliczności uniemożliwiających jej sformułowanie. Zastrzeżenia należy wyrazić w sposób wskazujący na ich zasług.

5. Raport, o którym mowa w ust. 1, powinien przedstawiać w szczególności:

- 1) ogólną charakterystykę jednostki (dane identyfikujące jednostkę);
- 2) stwierdzenie uzyskania od jednostki żądanych informacji, wyjaśnień i oświadczeń;
- 3) ocenę prawidłowości stosowanego systemu rachunkowości;
- 4) charakterystykę pozycji lub grupy pozycji sprawozdania finansowego, jeżeli zdaniem biegłego rewidenta wymagają one omówienia;
- 5) stwierdzenie stosowania się przez bank do obowiązujących zasad w zakresie ostrożności, określonych w odrębnych przepisach, oraz stwierdzenie prawidłowości ustalenia współczynnika wypłacalności;
- 5a) stwierdzenie stosowania się przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową do obowiązujących zasad w zakresie ostrożności, określonych w odrębnych przepisach, oraz stwierdzenie prawidłowości ustalenia współczynnika wypłacalności;
- 6) stwierdzenie utworzenia przez zakład ubezpieczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w wysokości zapewniającej pełne wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych umów ubezpieczenia i umów reasekuracji, oraz zabezpieczenie tych rezerw lokatami, zgodnie z przepisami o działalności ubezpieczeniowej i działalności reasekuracyjnej, a także prawidłowości wyliczenia marginesu wypłacalności i posiadania finansowego pokrycia tego marginesu;
- 6a) stwierdzenie utworzenia przez zakład reasekuracji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w wysokości zapewniającej pełne wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych umów reasekuracji, oraz zabezpieczenie tych rezerw lokatami, zgodnie z przepisami o działalności reasekuracyjnej, a także prawidłowości wyliczenia marginesu wypłacalności i posiadania finansowego pokrycia tego marginesu;
- 7) przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki, ze wskazaniem na zjawiska, które w porównaniu z poprzednimi okresami sprawozdawczymi w istotny sposób wpływają negatywnie na tę sytuację, a zwłaszcza zagrażają kontynuowaniu działalności przez jednostkę. Jeżeli w toku badania jednostki biegły rewident stwierdzi istotne, mające wpływ na sprawozdanie finansowe, naruszenie prawa, statutu lub umowy spółki, to powinien o tym poinformować w raporcie, a w razie potrzeby również w opinii.

6. Opinia i raport powinny wynikać z zebranej i opracowanej w toku badania dokumentacji rewizyjnej. Powinny one umożliwić biegłemu rewidentowi, niebiorącemu udziału w badaniu, prześledzenie jego przebiegu i znalezienie uzasadnienia dla opinii wyrażonej o badanym sprawozdaniu finansowym.

7. Opinię i raport z badania sprawozdania finansowego podpisuje kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie.

Art. 66. 1. (uchylony).

2. (uchylony).

3. (uchylony).

4. Wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do wykonywania badania lub przeglądu sprawozdania finansowego dokonuje organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe jednostki, chyba że statut, umowa lub inne wiążące jednostkę przepisy prawa stanowią inaczej. Zarząd jednostki nie może dokonać takiego wyboru.

5. Kierownik jednostki zawiera z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych umowę o badanie lub przegląd sprawozdania finansowego w terminie umożliwiającym jego udział w inwentaryzacji znaczących składników majątkowych. Koszty wykonania czynności rewizji finansowej ponosi jednostka.

6. Badanie lub przegląd sprawozdania finansowego przeprowadzone z naruszeniem przepisów art. 56 ust. 2-4 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2012 r. poz. 1166) są nieważne z mocy prawa.

7. Rozwiązanie umowy, o której mowa w ust. 5, jest możliwe jedynie w sytuacji zaistnienia uzasadnionej podstawy. Różnice poglądów w sprawie stosowania zasad rachunkowości lub standardów rewizji finansowej nie stanowią uzasadnionej podstawy rozwiązania umowy. O rozwiązaniu umowy o badanie lub przegląd sprawozdania finansowego kierownik jednostki oraz podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych informują niezwłocznie Komisję Nadzoru Audytowego.

Art. 67. 1. Kierownik badanej jednostki zapewnia udostępnienie biegłemu rewidentowi, przeprowadzającemu badanie sprawozdania finansowego, ksiąg rachunkowych oraz dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów oraz wszelkich innych dokumentów, jak również udziela wyczerpujących informacji, wyjaśnień i oświadczeń - niezbędnych do wydania opinii biegłego rewidenta o badanym sprawozdaniu finansowym jednostki.

2. Biegły rewident jest uprawniony do uzyskania informacji związanych z przebiegiem badania od kontrahentów badanej jednostki, w tym także od banków i jej doradców prawnych - z upoważnienia kierownika badanej jednostki.

3. Jeżeli przedmiotem badania jest sprawozdanie finansowe jednostki dominującej, to uprawnienia biegłego rewidenta, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują także wobec jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych.

4. Biegli rewidenty, którzy przeprowadzili badanie sprawozdania finansowego:

- 1) jednostki, jednostek zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych - za okresy sprawozdawcze poprzedzające rok obrotowy,
 - 2) jednostek zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych - za rok obrotowy
- są obowiązani do udzielenia odpowiednich informacji i wyjaśnień biegłemu rewidentowi, badającemu za rok obrotowy sprawozdanie finansowe jednostki, w tym jednostki dominującej.

Art. 67a. Przepisy art. 65, art. 66 ust. 4, 5 i 7 oraz art. 67 stosuje się odpowiednio do badania sprawozdań finansowych innych niż określone w art. 64.

Art. 68. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, towarzystwa reasekuracji wzajemnej, spółki akcyjne oraz spółdzielnie są obowiązane do udostępnienia wspólnikom, akcjonariuszom lub członkom rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności jednostki, a jeżeli sprawozdanie finansowe podlega obowiązkowi badania - także opinii wraz z raportem biegłego rewidenta - najpóźniej na 15 dni przed zgromadzeniem wspólników, walnym zgromadzeniem akcjonariuszy lub walnym zgromadzeniem członków albo przedstawicieli członków spółdzielni. Spółka akcyjna udostępnia ponadto akcjonariuszom sprawozdanie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej albo organu administrującego.

Art. 69. 1. Kierownik jednostki składa we właściwym rejestrze sądowym roczne sprawozdanie finansowe, opinię biegłego rewidenta, jeżeli podlegało ono badaniu, odpis uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty, a w przypadku jednostek, o których mowa w art. 49 ust. 1 - także sprawozdanie z działalności - w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego.

1a. Kierownik jednostki sporządzającej uproszczone sprawozdanie finansowe zgodnie z art. 50 ust. 2, w miejsce opinii biegłego rewidenta, składa do rejestru sądowego informację o rodzaju tej opinii wraz ze wskazaniem czy zawiera ona dodatkowe objaśnienia.

1b. Kierownik oddziału przedsiębiorcy zagranicznego składa we właściwym rejestrze sądowym roczne sprawozdanie finansowe oddziału.

1c. Kierownik oddziału, mających siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji, banku zagranicznego, instytucji kredytowej lub instytucji finansowej - w rozumieniu przepisów Prawa bankowego, zwanych dalej "instytucją kredytową lub finansową", składa we właściwym rejestrze sądowym, sporządzone i zbadane zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w państwie siedziby instytucji kredytowej lub finansowej oraz przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego, roczne sprawozdanie finansowe tej instytucji wraz ze sprawozdaniem z działalności oraz opinią biegłego rewidenta.

1d. Przepis ust. 1c stosuje się odpowiednio do skonsolidowanego sprawozdania finansowego wraz ze skonsolidowanym sprawozdaniem z działalności oraz opinią biegłego rewidenta.

1e. Złożeniu we właściwym rejestrze sądowym nie podlega, z zastrzeżeniem ust. 1f, roczne sprawozdanie finansowe oddziału instytucji kredytowej lub finansowej.

1f. Kierownik oddziału instytucji kredytowej lub finansowej mającej siedzibę w państwie spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego, oprócz dokumentów wymienionych w ust. 1c, składa również we właściwym rejestrze sądowym podlegające obowiązkowi badania roczne sprawozdanie finansowe oddziału wraz z opinią biegłego rewidenta, jeżeli:

- 1) roczne sprawozdanie finansowe tej Instytucji kredytowej lub finansowej nie jest sporządzone według zasad przyjętych bądź równoważnych z przyjętymi w Europejskim Obszarze Gospodarczym lub
- 2) w państwie siedziby tej instytucji kredytowej lub finansowej nie jest spełniony warunek wzajemności w odniesieniu do instytucji kredytowych lub finansowych mających siedzibę w państwie z Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

2. Jeżeli sprawozdanie finansowe nie zostało zatwierdzone w terminie określonym w art. 53 ust. 1, to należy je złożyć w rejestrze sądowym w ciągu 15 dni po tym terminie, a także 15 dni po jego zatwierdzeniu wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 1.

3. Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do jednostki dominującej sporządzającej roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej.

4. Kierownik jednostki dominującej niesporządzającej skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z art. 56 ust. 2 składa we właściwym rejestrze sądowym przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego skonsolidowane sprawozdanie finansowe wraz ze skonsolidowanym sprawozdaniem z działalności jednostki dominującej wyższego szczebla oraz opinią biegłego rewidenta z badania tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego - w ciągu 30 dni od dnia jego zatwierdzenia.

Art. 70. 1. Kierownik jednostki, o której mowa w art. 64, do której nie ma zastosowania art. 69, jest obowiązany złożyć wprowadzenie do sprawozdania finansowego stanowiące część informacji dodatkowej, bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym oraz rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy, do ogłoszenia w ciągu 15 dni od dnia ich zatwierdzenia, wraz z opinią biegłego rewidenta oraz odpisem uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty.

1a. (uchylony).

1b. (uchylony).

1c. (uchylony).

1d. (uchylony).

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, następuje w ogólnokrajowym dzienniku urzędowym "Monitor Sądowy i Gospodarczy", a w odniesieniu do spółdzielni - w "Monitorze Spółdzielczym".

3. (uchylony).

Rozdział 8

Ochrona danych

Art. 71. 1. Dokumentację, o której mowa w art. 10 ust. 1, księgi rachunkowe, dowody księgowo, dokumenty inwentaryzacyjne i sprawozdania finansowe, zwane dalej także "zbiorami", należy przechowywać w należyty sposób i chronić przed niedozwolonymi zmianami, nieupoważnionym rozpowszechnianiem, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

2. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera ochrona danych powinna polegać na stosowaniu odpornych na zagrożenia nośników danych, na doborze stosownych środków ochrony zewnętrznej, na systematycznym tworzeniu rezerwowych kopii zbiorów danych zapisanych na informatycznych nośnikach danych, pod warunkiem zapewnienia trwałości zapisu informacji systemu rachunkowości, przez czas nie krótszy od wymaganego do przechowywania ksiąg rachunkowych, oraz na zapewnieniu ochrony programów komputerowych i danych systemu informatycznego rachunkowości, poprzez stosowanie odpowiednich rozwiązań programowych i organizacyjnych, chroniących przed nieupoważnionym dostępem lub zniszczeniem.

Art. 72. 1. Księgi rachunkowe mogą mieć formę, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 2 i 3, zbiorów utrwalonych na informatycznych nośnikach danych, pod warunkiem stosowania rozwiązań wymienionych w art. 71 ust. 2.

2. Jeżeli system ochrony zbiorów danych rachunkowości, utrwalonych na informatycznych nośnikach danych, nie spełnia wymagań określonych w art. 71 ust. 2, zapisy te powinny być wydrukowane w terminach przewidzianych w art. 13 ust. 6.

3. Przechowywanie ksiąg rachunkowych na innym nośniku niż wymieniony w ust. 2 jest dopuszczalne pod warunkiem zapewnienia odtworzenia ksiąg w formie wydruków.

Art. 73. 1. Dowody księgowe i dokumenty inwentaryzacyjne przechowuje się w jednostce, z zastrzeżeniem ust. 4, w oryginalnej postaci, w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w podziale na okresy sprawozdawcze, w sposób pozwalający na ich łatwe odszukanie. Roczne zbiory dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych oznacza się określeniem nazwy ich rodzaju oraz symbolem końcowych lat i końcowych numerów w zbiorze.

2. Z wyłączeniem dokumentów dotyczących przeniesienia praw majątkowych do nieruchomości, powierzenia odpowiedzialności za składniki aktywów, znaczących umów i innych ważnych dokumentów określonych przez kierownika jednostki, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego treść dowodów księgowych może być przeniesiona na informatyczne nośniki danych, pozwalające zachować w trwałej postaci zawartość dowodów. Warunkiem stosowania tej metody przechowywania danych jest posiadanie urządzeń pozwalających na odtworzenie dowodów w postaci wydruku, o ile inne przepisy nie stanowią inaczej.

3. Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy, dokumentację przyjętych zasad rachunkowości, księgi rachunkowe oraz sprawozdania finansowe, w tym również sprawozdanie z działalności jednostki, przechowuje się odpowiednio w sposób określony w ust. 1.

4. Zbiory, o których mowa w art. 71 ust. 1, mogą być przechowywane, w sposób określony w ust. 1-3, poza jednostką, w przypadku gdy zostaną przekazane do przechowania innej jednostce, świadczącej usługi w zakresie przechowywania dokumentów. Przepis art. 11a stosuje się odpowiednio.

Art. 74. 1. Zatwierdzone roczne sprawozdania finansowe podlegają trwałemu przechowywaniu.

2. Pozostałe zbiory przechowuje się co najmniej przez okres:

- 1) księgi rachunkowe - 5 lat;
- 2) karty wynagrodzeń pracowników bądź ich odpowiedniki - przez okres wymaganego dostępu do tych informacji, wynikający z przepisów emerytalnych, rentowych oraz podatkowych, nie krócej jednak niż 5 lat;
- 3) dowody księgowe dotyczące wpływów ze sprzedaży detalicznej - do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy, nie krócej jednak niż do dnia rozliczenia osób, którym powierzono składniki aktywów objęte sprzedażą detaliczną;
- 4) dowody księgowe dotyczące środków trwałych w budowie, pożyczek, kredytów oraz umów handlowych, roszczeń dochodzonych w postępowaniu cywilnym lub objętych postępowaniem karnym albo podatkowym - przez 5 lat od początku roku następującego po roku obrotowym, w którym operacje, transakcje i postępowanie zostały ostatecznie zakończone, spłacone, rozliczone lub przedawnione;
- 5) dokumentację przyjętego sposobu prowadzenia rachunkowości - przez okres nie krótszy od 5 lat od upływu jej ważności;
- 6) dokumenty dotyczące rękojmi i reklamacji - 1 rok po terminie upływu rękojmi lub rozliczeniu reklamacji;
- 7) dokumenty inwentaryzacyjne - 5 lat;
- 8) pozostałe dowody księgowe i dokumenty - 5 lat.

3. Okresy przechowywania ustalone w ust. 2 oblicza się od początku roku następującego po roku obrotowym, którego dane zbiory dotyczą.

Art. 75. Udostępnienie osobie trzeciej zbiorów lub ich części:

- 1) do wglądu na terenie jednostki - wymaga zgody kierownika jednostki lub osoby przez niego upoważnionej,
- 2) poza siedzibą zarządu (oddziału) jednostki - wymaga pisemnej zgody kierownika jednostki oraz pozostawienia w jednostce potwierdzonego spisu przejętych dokumentów,

chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

Art. 76. 1. Zbiory jednostek, które:

- 1) zakończyły swoją działalność w wyniku połączenia z inną jednostką lub przekształcenia formy prawnej - przechowuje jednostka kontynuująca działalność;
- 2) zostały zlikwidowane - przechowuje wyznaczona osoba lub jednostka; o miejscu przechowywania kierownik, likwidator jednostki lub syndyk masy upadłościowej informuje właściwy sąd lub inny organ prowadzący rejestr lub ewidencję działalności gospodarczej oraz urząd skarbowy.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, przepisy art. 72-74 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 8a

Usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych

Art. 76a. 1. Usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych jest działalnością gospodarczą, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, polegającą na świadczeniu usług w zakresie czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6.

2. ⁽²²⁾ (uchylony).

3. ⁽²³⁾ Działalność, o której mowa w ust. 1, mogą wykonywać przedsiębiorcy, pod warunkiem, że czynności z tego zakresu będą wykonywane przez osoby, które:

- 1) mają pełną zdolność do czynności prawnych;
- 2) nie były skazane prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwo skarbowe oraz za przestępstwa określone w rozdziale 9.

4-6. ⁽²⁴⁾ (uchylone).

Art. 76b. ⁽²⁵⁾ (uchylony).

Art. 76c. ⁽²⁶⁾ (uchylony).

Art. 76d. ⁽²⁷⁾ (uchylony).

Art. 76e. ⁽²⁸⁾ (uchylony).

Art. 76f. ⁽²⁹⁾ (uchylony).

Art. 76g. ⁽³⁰⁾ (uchylony).

Art. 76h. 1. ⁽³¹⁾ Przedsiębiorcy, o których mowa w art. 76a ust. 3, są obowiązani do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z prowadzoną działalnością, o której mowa w art. 76a ust. 1.

2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanych czynności oraz zakres realizowanych zadań.

3. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do, będących przedsiębiorcami, biegłych rewidentów oraz doradców podatkowych, jeżeli ubezpieczyli się od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu tych zawodów w zakresie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 76i. ⁽³²⁾ (uchylony).

Rozdział 9

Odpowiedzialność karna

Art. 77. Kto wbrew przepisom ustawy dopuszcza do:

- 1) nieprowadzenia ksiąg rachunkowych, prowadzenia ich wbrew przepisom ustawy lub podawania w tych księgach nierzetelnych danych,

- 2) niesporządzenia sprawozdania finansowego, sporządzenia go niezgodnie z przepisami ustawy lub zawarcia w tym sprawozdaniu nierzetelnych danych
- podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

Art. 78. 1. Biegły rewident, który sporządza niezgodną ze stanem faktycznym opinię o sprawozdaniu finansowym i stanowiących podstawę jego sporządzenia księgach rachunkowych jednostki lub sytuacji finansowo-majątkowej tej jednostki,
podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 2 albo obu tym karom łącznie.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie,
podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 79. Kto wbrew przepisom ustawy:

- 1) nie poddaje sprawozdania finansowego badaniu przez biegłego rewidenta,
- 2) nie udziela lub udziela niezgodnych ze stanem faktycznym informacji, wyjaśnień, oświadczeń biegłemu rewidentowi albo nie dopuszcza go do pełnienia obowiązków,
- 3) nie składa sprawozdania finansowego do ogłoszenia,
- 4) nie składa sprawozdania finansowego lub sprawozdania z działalności we właściwym rejestrze sądowym,
- 5) nie udostępnia sprawozdania finansowego i innych dokumentów, o których mowa w art. 68,
- 6) ⁽³³⁾ prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych bez spełnienia warunków, o których mowa w art. 76a ust. 3,
- 7) ⁽³⁴⁾ prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych bez spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 76h ust. 1
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Rozdział 10

Przepisy szczególne i przejściowe

Art. 80. 1. Do jednostek, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4, nie stosuje się przepisów rozdziałów 5, 6 i 7 ustawy.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić obowiązek badania sprawozdań finansowych jednostek, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4.

3. ⁽³⁵⁾ Do stowarzyszeń, związków zawodowych, organizacji pracodawców, izb gospodarczych, fundacji, przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, społeczno-zawodowych organizacji rolników, organizacji samorządu zawodowego, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła i Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jeżeli nie prowadzą działalności gospodarczej, nie stosuje się przepisów rozdziałów 6 i 7 ustawy.

Art. 80a. (uchylony).

Art. 81. 1. (uchylony).

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi w drodze rozporządzenia:

- 1) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego szczególne zasady rachunkowości funduszy inwestycyjnych, w tym:
 - a) zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym, połączonym sprawozdaniu finansowym funduszu inwestycyjnego z wydzielonymi subfunduszami oraz sprawozdaniach jednostkowych subfunduszy,
 - b) zasady sporządzania sprawozdania finansowego, połączonego sprawozdania finansowego funduszu inwestycyjnego z wydzielonymi subfunduszami oraz sprawozdań jednostkowych subfunduszy,
 - c) terminy sporządzenia i złożenia do ogłoszenia rocznego sprawozdania finansowego oraz rocznego połączonego sprawozdania finansowego funduszu inwestycyjnego oraz rocznych sprawozdań jednostkowych subfunduszy,

- d) terminy sporządzenia i przeglądu półrocznego sprawozdania finansowego oraz półrocznego połączonego sprawozdania finansowego funduszu inwestycyjnego oraz półrocznych sprawozdań jednostkowych subfunduszy,
- e) terminy zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego, rocznego połączonego sprawozdania finansowego funduszu inwestycyjnego z wydzielonymi subfunduszami oraz rocznych sprawozdań jednostkowych subfunduszy;
- 2) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, szczególne zasady rachunkowości domów maklerskich, w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych oraz odpowiednio w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych grup kapitałowych oraz w sprawozdaniach z działalności;
- 3) szczegółowe zasady sporządzania przez jednostki inne niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych, w tym zakres informacji wykazywanych w tych sprawozdaniach oraz w sprawozdaniach z działalności;
- 4) szczegółowe zasady uznawania, metody wyceny, zakres ujawniania i sposób prezentacji instrumentów finansowych;
- 5) (uchylony);
- 6) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego:
 - a) szczególne zasady rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, w tym również tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz zakres informacji wykazywanych w informacji dodatkowej, zasady sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych, w tym zakres informacji wykazywanych w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych grup kapitałowych oraz w sprawozdaniach z działalności,
 - b) szczególne zasady rachunkowości funduszy emerytalnych, w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym, terminy sporządzenia i złożenia do ogłoszenia rocznego sprawozdania finansowego, zakres ogłaszania rocznego sprawozdania finansowego oraz termin zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego;
- 7) (uchylony);
- 8) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego:
 - a) szczególne zasady rachunkowości banków, w tym zakres informacji wykazywanych w informacji dodatkowej sprawozdania finansowego,
 - b) (uchylona),
 - c) zasady tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
 - d) ⁽³⁶⁾ szczególne zasady rachunkowości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, w tym:
 - zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym,
 - zasady wyceny aktywów i pasywów, w tym tworzenia odpisów aktualizujących
 - uwzględniając specyfikę działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;
- 9) zakres działania, liczbę członków i podmioty uprawnione do ich zgłoszenia oraz sposób organizacji Komitetu Standardów Rachunkowości, o którym mowa w art. 10 ust. 3;
- 10) (uchylony).

Art. 82. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może w drodze rozporządzenia:

- 1) ⁽³⁷⁾ (uchylony);
- 2) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, określić szczególne zasady rachunkowości Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz funduszu rozliczeniowego, o którym mowa w przepisach o obrocie papierami wartościowymi, w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym oraz odpowiednio w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupy kapitałowej, a także w sprawozdaniach z działalności;
- 3) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, określić szczególne zasady rachunkowości funduszu gwarancyjnego, o którym mowa w przepisach o obrocie papierami wartościowymi, w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym;
- 4) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, określić szczególne zasady rachunkowości spółek prowadzących giełdy oraz rynek pozagiełdowy, w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym, odpowiednio w

skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupy kapitałowej oraz sprawozdaniach z działalności;

5) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, określić szczególne zasady rachunkowości krajowych instytucji płatniczych, w tym zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym, odpowiednio w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupy kapitałowej oraz sprawozdaniach z działalności.

Art. 83. 1. W celu ujednoczenia zasad grupowania operacji gospodarczych i ograniczenia nakładu pracy związanego z ustaleniem zakładowych planów kont mogą być stosowane wzorcowe plany kont.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, wzorcowe plany kont:

- 1) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego - dla banków;
- 2) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego - dla jednostek działających na podstawie przepisów o obrocie papierami wartościowymi;
- 3) po zasięgnięciu opinii Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego - dla funduszy inwestycyjnych;
- 4) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego - dla zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji lub funduszy emerytalnych;
- 5) (uchylony);
- 6) dla pozostałych jednostek;
- 7) po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego - dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

Rozdział 11

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy końcowe

Art. 84. 1. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 360, z 1993 r. Nr 6, poz. 29 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 80, poz. 369) w art. 52 w pkt 1 wyrazy "jednolite zasady rachunkowości, typowy plan kont dla banków oraz" skreśla się.

2. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. - Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502, z 1946 r. Nr 57, poz. 321, z 1950 r. Nr 34, poz. 312, z 1964 r. Nr 16, poz. 94, z 1969 r. Nr 13, poz. 95, z 1988 r. Nr 41, poz. 326, z 1990 r. Nr 17, poz. 98 i Nr 51, poz. 298 oraz z 1991 r. Nr 35, poz. 155, Nr 94, poz. 418 i Nr 111, poz. 480) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

3. W ustawie z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 59, poz. 344, z 1993 r. Nr 5, poz. 21 i Nr 44, poz. 201 oraz z 1994 r. Nr 4, poz. 17) w art. 42 w ust. 7 i w art. 50 w ust. 1 wyrazy "wynikających z działalności ubezpieczeniowej" zastępuje się wyrazami "jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia".

4. W ustawie z dnia 5 stycznia 1991 r. - Prawo budżetowe (Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344 i z 1994 r. Nr 76, poz. 344) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 85. 1. Tracą moc, z zastrzeżeniem ust. 2:

- 1) art. 244-252, 418-420, 422-426 oraz art. 428 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. - Kodeks handlowy⁽³⁸⁾;
- 2) art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne (Dz. U. z 1989 r. Nr 27, poz. 148 i Nr 74, poz. 442 oraz z 1991 r. Nr 60, poz. 253 i Nr 111, poz. 480);
- 3) art. 39 i 40 ustawy z dnia 10 lipca 1985 r. o przedsiębiorstwach mieszanych (Dz. U. Nr 32, poz. 142, z 1986 r. Nr 12, poz. 72 oraz z 1987 r. Nr 33, poz. 181);
- 4) art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. z 1992 r. Nr 6, poz. 27 oraz 1993 r. Nr 18, poz. 82);
- 5) art. 48¹ ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 359, z 1993 r. Nr 6, poz. 29, Nr 28, poz. 127 i Nr 134, poz. 646 oraz z 1994 r. Nr 80, poz. 369)⁽³⁹⁾;

- 6) art. 14 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 oraz z 1991 r. Nr 60, poz. 253 i Nr 111, poz. 480)⁽⁴⁰⁾;
- 7) art. 41 ust. 3, art. 47, art. 58 pkt 1 i art. 59 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej⁽⁴¹⁾;
- 8) art. 29 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314 oraz z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163 i Nr 105, poz. 509)⁽⁴²⁾;
- 9) art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 114, poz. 493);
- 10) art. 32 § 3 i art. 95 ustawy z dnia 22 marca 1991 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych (Dz. U. z 1994 r. Nr 58, poz. 239 i Nr 71, poz. 313)⁽⁴³⁾;
- 11) art. 61 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 oraz z 1992 r. Nr 63, poz. 315)⁽⁴⁴⁾.

2. Przepisy, o których mowa w ust. 1, zachowują moc w stosunku do jednostek, których rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, do czasu zakończenia przez te jednostki roku obrotowego, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 1995 r.

Art. 86. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r. i ma zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych za rok obrotowy rozpoczynający się w 1995 r.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

ZAKRES INFORMACJI WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM, O KTÓRYM MOWA W ART. 45 USTAWY, DLA JEDNOSTEK INNYCH NIŻ BANKI, ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADY REASEKURACJI I JEDNOSTKI MIKRO⁽⁴⁵⁾

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

obejmuje w szczególności:

- 1) nazwę (firmę) i siedzibę, podstawowy przedmiot działalności jednostki oraz wskazanie właściwego sądu lub innego organu prowadzącego rejestr,
- 2) wskazanie czasu trwania działalności jednostki, jeżeli jest ograniczony,
- 3) wskazanie okresu objętego sprawozdaniem finansowym,
- 4) wskazanie, że sprawozdanie finansowe zawiera dane łączne, jeżeli w skład jednostki wchodzi wewnętrzne jednostki organizacyjne sporządzające samodzielne sprawozdania finansowe,
- 5) wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostkę w dającej się przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez nią działalności,
- 6) w przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w ciągu którego nastąpiło połączenie, wskazanie, że jest to sprawozdanie finansowe sporządzone po połączeniu spółek, oraz wskazanie zastosowanej metody rozliczenia połączenia (nabycia, łączenia udziałów),
- 7) omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji), pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia jednostce prawo wyboru.

Bilans

Aktywa

- A. Aktywa trwałe
- I. Wartości niematerialne i prawne
 1. Koszty zakończonych prac rozwojowych
 2. Wartość firmy
 3. Inne wartości niematerialne i prawne

4. Zaliczki na wartości niematerialne i prawne
- II. Rzeczowe aktywa trwałe
 1. Środki trwałe
 - a) grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)
 - b) budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej
 - c) urządzenia techniczne i maszyny
 - d) środki transportu
 - e) inne środki trwałe
 2. Środki trwałe w budowie
 3. Zaliczki na środki trwałe w budowie
- III. Należności długoterminowe
 1. Od jednostek powiązanych
 2. Od pozostałych jednostek
- IV. Inwestycje długoterminowe
 1. Nieruchomości
 2. Wartości niematerialne i prawne
 3. Długoterminowe aktywa finansowe
 - a) w jednostkach powiązanych
 - udziały lub akcje
 - inne papiery wartościowe
 - udzielone pożyczki
 - inne długoterminowe aktywa finansowe
 - b) w pozostałych jednostkach
 - udziały lub akcje
 - inne papiery wartościowe
 - udzielone pożyczki
 - inne długoterminowe aktywa finansowe
 4. Inne inwestycje długoterminowe
- V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe
 1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
 2. Inne rozliczenia międzyokresowe
- B. Aktywa obrotowe
 - I. Zapasy
 1. Materiały
 2. Półprodukty i produkty w toku
 3. Produkty gotowe
 4. Towary
 5. Zaliczki na dostawy
 - II. Należności krótkoterminowe
 1. Należności od jednostek powiązanych
 - a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:
 - do 12 miesięcy
 - powyżej 12 miesięcy
 - b) inne
 2. Należności od pozostałych jednostek
 - a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:
 - do 12 miesięcy
 - powyżej 12 miesięcy
 - b) z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń
 - c) inne
 - d) dochodzone na drodze sądowej
 - III. Inwestycje krótkoterminowe
 1. Krótkoterminowe aktywa finansowe
 - a) w jednostkach powiązanych
 - udziały lub akcje
 - inne papiery wartościowe
 - udzielone pożyczki
 - inne krótkoterminowe aktywa finansowe
 - b) w pozostałych jednostkach
 - udziały lub akcje

- inne papiery wartościowe
- udzielone pożyczki
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe
- c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne
 - środki pieniężne w kasie i na rachunkach
 - inne środki pieniężne
 - inne aktywa pieniężne

2. Inne inwestycje krótkoterminowe

IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Aktywa razem

Pasywa

A. Kapitał (fundusz) własny

I. Kapitał (fundusz) podstawowy

II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)

III. Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)

IV. Kapitał (fundusz) zapasowy

V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny

VI. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe

VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych

VIII. Zysk (strata) netto

IX. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)

B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

I. Rezerwy na zobowiązania

1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne

- długoterminowa

- krótkoterminowa

3. Pozostałe rezerwy

- długoterminowe

- krótkoterminowe

II. Zobowiązania długoterminowe

1. Wobec jednostek powiązanych

2. Wobec pozostałych jednostek

- a) kredyty i pożyczki

- b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

- c) Inne zobowiązania finansowe

- d) inne

III. Zobowiązania krótkoterminowe

1. Wobec jednostek powiązanych

- a) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:

- do 12 miesięcy

- powyżej 12 miesięcy

- b) inne

2. Wobec pozostałych jednostek

- a) kredyty i pożyczki

- b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

- c) inne zobowiązania finansowe

- d) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:

- do 12 miesięcy

- powyżej 12 miesięcy

- e) zaliczki otrzymane na dostawy

- f) zobowiązania wekslowe

- g) z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń

- h) z tytułu wynagrodzeń

- i) inne

3. Fundusze specjalne

IV. Rozliczenia międzyokresowe

1. Ujemna wartość firmy

2. Inne rozliczenia międzyokresowe
 - długoterminowe
 - krótkoterminowe

Pasywa razem

Rachunek zysków i strat (wariant kalkulacyjny)

- A. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:
 - od jednostek powiązanych
 - I. Przychody netto ze sprzedaży produktów
 - II. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
- B. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:
 - jednostkom powiązanych
 - I. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów
 - II. Wartość sprzedanych towarów i materiałów
- C. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B)
- D. Koszty sprzedaży
- E. Koszty ogólnego zarządu
- F. Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E)
- G. Pozostałe przychody operacyjne
 - I. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - II. Dotacje
 - III. Inne przychody operacyjne
- H. Pozostałe koszty operacyjne
 - I. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - II. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych
 - III. Inne koszty operacyjne
- I. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F+G-H)
- J. Przychody finansowe
 - I. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:
 - od jednostek powiązanych
 - II. Odsetki, w tym:
 - od jednostek powiązanych
 - III. Zysk ze zbycia inwestycji
 - IV. Aktualizacja wartości inwestycji
 - V. Inne
- K. Koszty finansowe
 - I. Odsetki, w tym:
 - dla jednostek powiązanych
 - II. Strata ze zbycia inwestycji
 - III. Aktualizacja wartości inwestycji
 - IV. Inne
- L. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (I+J-K)
- M. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (M.I.-M.II.)
 - I. Zyski nadzwyczajne
 - II. Straty nadzwyczajne
- N. Zysk (strata) brutto (L±M)
- O. Podatek dochodowy

- P. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
- R. Zysk (strata) netto (N-O-P)

(wariant porównawczy)

- A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:
 - od jednostek powiązanych
 - I. Przychody netto ze sprzedaży produktów
 - II. Zmiana stanu produktów (zwiększenie - wartość dodatnia, zmniejszenie - wartość ujemna)
 - III. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki
 - IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
- B. Koszty działalności operacyjnej
 - I. Amortyzacja
 - II. Zużycie materiałów i energii
 - III. Usługi obce
 - IV. Podatki i opłaty, w tym:
 - podatek akcyzowy
 - V. Wynagrodzenia
 - VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
 - VII. Pozostałe koszty rodzajowe
 - VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów
- C. Zysk (strata) ze sprzedaży (A-B)
- D. Pozostałe przychody operacyjne
 - I. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - II. Dotacje
 - III. Inne przychody operacyjne
- E. Pozostałe koszty operacyjne
 - I. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych
 - II. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych
 - III. Inne koszty operacyjne
- F. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C+D-E)
- G. Przychody finansowe
 - I. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:
 - od jednostek powiązanych
 - II. Odsetki, w tym:
 - od jednostek powiązanych
 - III. Zysk ze zbycia inwestycji
 - IV. Aktualizacja wartości inwestycji
 - V. Inne
- H. Koszty finansowe
 - I. Odsetki, w tym:
 - dla jednostek powiązanych
 - II. Strata ze zbycia inwestycji
 - III. Aktualizacja wartości inwestycji
 - IV. Inne
- I. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (F+G-H)
- J. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (J.I.-J.II.)
 - I. Zyski nadzwyczajne
 - II. Straty nadzwyczajne
- K. Zysk (strata) brutto (I±J)

- L. Podatek dochodowy
- M. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
- N. Zysk (strata) netto (K-L-M)

Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym

- I. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO)
 - zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
 - korekty błędów
- I.a. Kapitał (fundusz) własny na początek okresu (BO), po korektach
 - 1. Kapitał (fundusz) podstawowy na początek okresu
 - 1.1. Zmiany kapitału (funduszu) podstawowego
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - wydania udziałów (emisji akcji)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - umorzenia udziałów (akcji)
 - ...
 - 1.2. Kapitał (fundusz) podstawowy na koniec okresu
 - 2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na początek okresu
 - 2.1. Zmiana należnych wpłat na kapitał podstawowy
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 2.2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na koniec okresu
 - 3. Udziały (akcje) własne na początek okresu
 - a) zwiększenie
 - b) zmniejszenie
 - 3.1. Udziały (akcje) własne na koniec okresu
 - 4. Kapitał (fundusz) zapasowy na początek okresu
 - 4.1. Zmiany kapitału (funduszu) zapasowego
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - emisji akcji powyżej wartości nominalnej
 - z podziału zysku (ustawowo)
 - z podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - pokrycia straty
 - ...
 - 4.2. Stan kapitału (funduszu) zapasowego na koniec okresu
 - 5. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu - zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
 - 5.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - zbycia środków trwałych
 - ...
 - 5.2. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na koniec okresu
 - 6. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu
 - 6.1. Zmiany pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 6.2. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na koniec okresu
 - 7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu
 - 7.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu

- zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
- korekty błędów
- 7.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - podziału zysku z lat ubiegłych
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
- 7.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu
- 7.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu
 - zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości
 - korekty błędów
- 7.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
- 7.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu
- 7.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu
- 8. Wynik netto
 - a) zysk netto
 - b) strata netto
 - c) odpisy z zysku
- II. Kapitał (fundusz) własny na koniec okresu (BZ)
- III. Kapitał (fundusz) własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda bezpośrednia)

- A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej
 - I. Wpływy
 - 1. Sprzedaż
 - 2. Inne wpływy z działalności operacyjnej
 - II. Wydatki
 - 1. Dostawy i usługi
 - 2. Wynagrodzenia netto
 - 3. Ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz inne świadczenia
 - 4. Podatki i opłaty o charakterze publicznoprawnym
 - 5. Inne wydatki operacyjne
 - III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)
- B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej
 - I. Wpływy
 - 1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
 - 2. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne
 - 3. Z aktywów finansowych, w tym:
 - a) w jednostkach powiązanych
 - b) w pozostałych jednostkach
 - zbycie aktywów finansowych
 - dywidendy i udziały w zyskach
 - spłata udzielonych pożyczek długoterminowych
 - odsetki
 - inne wpływy z aktywów finansowych
 - 4. Inne wpływy inwestycyjne
 - II. Wydatki
 - 1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
 - 2. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne
 - 3. Na aktywa finansowe, w tym:

- a) w jednostkach powiązanych
- b) w pozostałych jednostkach
 - nabycie aktywów finansowych
 - udzielone pożyczki długoterminowe
- 4. Inne wydatki inwestycyjne
- III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)
- C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej
 - I. Wpływy
 - 1. Wpływy netto z wydania udziałów (emisji akcji) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału
 - 2. Kredyty i pożyczki
 - 3. Emisja dłużnych papierów wartościowych
 - 4. Inne wpływy finansowe
 - II. Wydatki
 - 1. Nabycie udziałów (akcji) własnych
 - 2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli
 - 3. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku
 - 4. Spłaty kredytów i pożyczek
 - 5. Wykup dłużnych papierów wartościowych
 - 6. Z tytułu innych zobowiązań finansowych
 - 7. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego
 - 8. Odsetki
 - 9. Inne wydatki finansowe
 - III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)
- D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III±B.III±C.III)
- E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:
 - zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych
- F. Środki pieniężne na początek okresu
- G. Środki pieniężne na koniec okresu (F±D), w tym:
 - o ograniczonej możliwości dysponowania

(metoda pośrednia)

- A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej
 - I. Zysk (strata) netto
 - II. Korekty razem
 - 1. Amortyzacja
 - 2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych
 - 3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)
 - 4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej
 - 5. Zmiana stanu rezerw
 - 6. Zmiana stanu zapasów
 - 7. Zmiana stanu należności
 - 8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów
 - 9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych
 - 10. Inne korekty
 - III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I±II)
- B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej
 - I. Wpływy
 - 1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
 - 2. Zbycie inwestycji w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne
 - 3. Z aktywów finansowych, w tym:
 - a) w jednostkach powiązanych
 - b) w pozostałych jednostkach
 - zbycie aktywów finansowych

- dywidendy i udziały w zyskach
 - spłata udzielonych pożyczek długoterminowych
 - odsetki
 - inne wpływy z aktywów finansowych
4. Inne wpływy inwestycyjne
- II. Wydatki
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
 2. Inwestycje w nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne
 3. Na aktywa finansowe, w tym:
 - a) w jednostkach powiązanych
 - b) w pozostałych jednostkach
 - nabycie aktywów finansowych
 - udzielone pożyczki długoterminowe
 4. Inne wydatki inwestycyjne
- III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)
- C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej
- I. Wpływy
1. Wpływy netto z wydania udziałów (emisji akcji) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału
 2. Kredyty i pożyczki
 3. Emisja dłużnych papierów wartościowych
 4. Inne wpływy finansowe
- II. Wydatki
1. Nabycie udziałów (akcji) własnych
 2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli
 3. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku
 4. Spłaty kredytów i pożyczek
 5. Wykup dłużnych papierów wartościowych
 6. Z tytułu innych zobowiązań finansowych
 7. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego
 8. Odsetki
 9. Inne wydatki finansowe
- III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)
- D. Przepływy pieniężne netto razem (A.III±B.III±C.III)
- E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych
- F. Środki pieniężne na początek okresu
- G. Środki pieniężne na koniec okresu (F±D), w tym
- o ograniczonej możliwości dysponowania

Dodatkowe informacje i objaśnienia

obejmują w szczególności:

1.
 - 1) szczegółowy zakres zmian wartości grup rodzajowych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji długoterminowych, zawierający stan tych aktywów na początek roku obrotowego, zwiększenia i zmniejszenia z tytułu: aktualizacji wartości, nabycia, przemieszczenia wewnętrznego oraz stan końcowy, a dla majątku amortyzowanego - podobne przedstawienie stanów i tytułów zmian dotychczasowej amortyzacji lub umorzenia,
 - 2) wartość gruntów użytkowanych wieczystość,
 - 3) wartość nieamortyzowanych lub nieumarzanych przez jednostkę środków trwałych, używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy i innych umów, w tym z tytułu umów leasingu,
 - 4) zobowiązania wobec budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego z tytułu uzyskania prawa własności budynków i budowli,

- 5) dane o strukturze własności kapitału podstawowego oraz liczbie i wartości nominalnej subskrybowanych akcji, w tym uprzywilejowanych,
 - 6) stan na początek roku obrotowego, zwiększenia i wykorzystanie oraz stan końcowy kapitałów (funduszy) zapasowych i rezerwowych, o ile jednostka nie sporządza zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym,
 - 7) propozycje co do sposobu podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy,
 - 8) dane o stanie rezerw według celu ich utworzenia na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie końcowym,
 - 9) dane o odpisach aktualizujących wartość należności, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeniach, wykorzystaniu, rozwiązaniu i stanie na koniec roku obrotowego,
 - 10) podział zobowiązań długoterminowych według pozycji bilansu o pozostałym od dnia bilansowego, przewidywanym umową, okresie spłaty:
 - a) do 1 roku,
 - b) powyżej 1 roku do 3 lat,
 - c) powyżej 3 lat do 5 lat,
 - d) powyżej 5 lat,
 - 11) wykaz istotnych pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych,
 - 12) wykaz grup zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki (ze wskazaniem jego rodzaju),
 - 13) zobowiązania warunkowe, w tym również udzielone przez jednostkę gwarancje i poręczenia, także wekslowe; odrębnie należy wykazać informacje dotyczące gwarancji i poręczeń wobec jednostek powiązanych;
- 2.
- 1) strukturę rzeczową (rodzaje działalności) i terytorialną (kraj, eksport) przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów,
 - 2) wysokość i wyjaśnienie przyczyn odpisów aktualizujących środki trwałe,
 - 3) wysokość odpisów aktualizujących wartość zapasów,
 - 4) informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w roku następnym,
 - 5) rozliczenie głównych pozycji różniących podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od wyniku finansowego (zysku, straty) brutto,
 - 6) w przypadku jednostek, które sporządzają rachunek zysków i strat w wariantcie kalkulacyjnym, dane o kosztach wytworzenia produktów na własne potrzeby oraz o kosztach rodzajowych:
 - a) amortyzacji,
 - b) zużycia materiałów i energii,
 - c) usług obcych,
 - d) podatków i opłat,
 - e) wynagrodzeń,
 - f) ubezpieczeń i innych świadczeń,
 - g) pozostałych kosztów rodzajowych,
 - 7) koszt wytworzenia środków trwałych w budowie; w tym odsetki oraz skapitalizowane różnice kursowe od zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania,
 - 8) poniesione w ostatnim roku i planowane na następny rok nakłady na niefinansowe aktywa trwałe; odrębnie należy wykazać poniesione i planowane nakłady na ochronę środowiska,
 - 9) informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych, z podziałem na losowe i pozostałe,
 - 10) podatek dochodowy od wyniku na operacjach nadzwyczajnych;
- 2a. Dla pozycji bilansu oraz rachunku zysków i strat, wyrażonych w walutach obcych - kursy przyjęte do ich wyceny;
3. Objaśnienie struktury środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów pieniężnych, a w przypadku gdy rachunek przepływów pieniężnych sporządzony jest metodą bezpośrednią, dodatkowo należy przedstawić uzgodnienie przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej, sporządzone metodą pośrednią; w przypadku różnic pomiędzy zmianami stanu niektórych pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów pieniężnych należy wyjaśnić ich przyczyny;
4. Informacje o:

- 1) charakterze i celu gospodarczym zawartych przez jednostkę umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki,
 - 2) istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez jednostkę na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanymi, przez które rozumie się jednostki powiązane oraz:
 - a) osobę, która jest członkiem organu zarządzającego, nadzorującego lub administrującego jednostki lub jednostki z nią powiązanej, lub
 - b) osobę, która jest małżonkiem lub osobą faktycznie pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia, przysposobionym lub przysposabiającym, osobą związaną z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do którejkolwiek z osób będących członkami organu zarządzającego, nadzorującego lub administrującego jednostki lub jednostki z nią powiązanej, lub
 - c) jednostkę kontrolowaną, współkontrolowaną lub inną jednostkę, na którą znaczący wpływ wywiera lub posiada w niej znaczącą ilość głosów, bezpośrednio albo pośrednio osoba, o której mowa w lit. a i b, lub
 - d) jednostkę realizującą program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia, skierowany do pracowników jednostki lub innej jednostki będącej jednostką powiązaną w stosunku do tej jednostki

- wraz z informacjami określającymi charakter tych transakcji. Informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki,
 - 3) przeciętnym w roku obrotowym zatrudnieniu, z podziałem na grupy zawodowe,
 - 4) wynagrodzeniach, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych lub należnych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających, nadzorujących albo administrujących spółek handlowych (dla każdej grupy osobno) za rok obrotowy,
 - 5) pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających, nadzorujących albo administrujących spółek handlowych (dla każdej grupy osobno), ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty,
 - 6) wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, wypłaconym lub należnym za rok obrotowy odrębnie za:
 - a) obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego,
 - b) inne usługi poświadczające,
 - c) usługi doradztwa podatkowego,
 - d) pozostałe usługi;
- 5.
- 1) informacje o znaczących zdarzeniach dotyczących lat ubiegłych ujętych w sprawozdaniu finansowym roku obrotowego, w tym o rodzaju popełnionego błędu oraz kwocie korekty,
 - 2) informacje o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nieuwzględnionych w sprawozdaniu finansowym,
 - 3) przedstawienie dokonanych w roku obrotowym zmian zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny oraz zmian sposobu sporządzania sprawozdania finansowego, jeżeli wywierają one istotny wpływ na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy jednostki, ich przyczyny i spowodowaną zmianami kwotę wyniku finansowego oraz zmian w kapitale (funduszu) własnym,
 - 4) informacje liczbowe zapewniające porównywalność danych sprawozdania finansowego za rok poprzedzający ze sprawozdaniem za rok obrotowy;
- 6.
- 1) informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji, w tym:
 - a) nazwie, zakresie działalności wspólnego przedsięwzięcia,
 - b) procentowym udziale,
 - c) części wspólnie kontrolowanych rzeczowych składników aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
 - d) zobowiązaniach zaciągniętych na potrzeby przedsięwzięcia lub zakupu używanych rzeczowych składników aktywów trwałych,
 - e) części zobowiązań wspólnie zaciągniętych,

- 2. Terminowe
- III. Zobowiązania wobec sektora niefinansowego
 - 1. Rachunki oszczędnościowe, w tym:
 - a) bieżące
 - b) terminowe
 - 2. Pozostałe, w tym:
 - a) bieżące
 - b) terminowe
- IV. Zobowiązania wobec sektora budżetowego
 - 1. Bieżące
 - 2. Terminowe
- V. Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu
- VI. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych
- VII. Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych
- VIII. Fundusze specjalne i inne zobowiązania
- IX. Koszty i przychody rozliczane w czasie oraz zastrzeżone
 - 1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów
 - 2. Ujemna wartość firmy
 - 3. Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone
- X. Rezerwy
 - 1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
 - 2. Pozostałe rezerwy
- XI. Zobowiązania podporządkowane
- XII. Kapitał (fundusz) podstawowy
- XIII. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)
- XIV. Akcje własne (wielkość ujemna)
- XV. Kapitał (fundusz) zapasowy
- XVI. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny
- XVII. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe
 - 1. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego
 - 2. Pozostałe
- XVIII. Zysk (strata) z lat ubiegłych
- XIX. Zysk (strata) netto

Pasywa razem

Współczynnik wypłacalności

Pozycje pozabilansowe

- I. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane
 - 1. Zobowiązania udzielone:
 - a) finansowe
 - b) gwarancyjne
 - 2. Zobowiązania otrzymane:
 - a) finansowe
 - b) gwarancyjne
- II. Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży
- III. Pozostałe

Rachunek zysków i strat

- I. Przychody z tytułu odsetek
 - 1. Od sektora finansowego
 - 2. Od sektora niefinansowego
 - 3. Od sektora budżetowego
 - 4. Z papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu
- II. Koszty odsetek
 - 1. Od sektora finansowego
 - 2. Od sektora niefinansowego
 - 3. Od sektora budżetowego
- III. Wynik z tytułu odsetek (I-II)

- IV. Przychody z tytułu prowizji
- V. Koszty prowizji
- VI. Wynik z tytułu prowizji (IV-V)
- VII. Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu
 - 1. Od jednostek zależnych
 - 2. Od jednostek współzależnych
 - 3. Od jednostek stowarzyszonych
 - 4. Od pozostałych jednostek
- VIII. Wynik operacji finansowych
 - 1. Papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi
 - 2. Pozostałych
- IX. Wynik z pozycji wymiany
- X. Wynik działalności bankowej
- XI. Pozostałe przychody operacyjne
- XII. Pozostałe koszty operacyjne
- XIII. Koszty działania banku
 - 1. Wynagrodzenia
 - 2. Ubezpieczenia i inne świadczenia
 - 3. Inne
- XIV. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
- XV. Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości
 - 1. Odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe
 - 2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych
- XVI. Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości
 - 1. Rozwiązanie rezerw celowych i rezerw na ogólne ryzyko bankowe
 - 2. Aktualizacja wartości aktywów finansowych
- XVII. Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XV-XVI)
- XVIII. Wynik działalności operacyjnej
- XIX. Wynik operacji nadzwyczajnych
 - 1. Zyski nadzwyczajne
 - 2. Straty nadzwyczajne
- XX. Zysk (strata) brutto
- XXI. Podatek dochodowy
- XXII. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)
- XXIII. Zysk (strata) netto

Zestawienie zmian w kapitale własnym

- I. Kapitał własny na początek okresu (BO)
 - korekty błędów podstawowych
- I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po korektach
 - 1. Kapitał (fundusz) podstawowy na początek okresu
 - 1.1. Zmiany kapitału (funduszu) podstawowego
 - a) zwiększenia (z tytułu)
 - emisji akcji
 - ...
 - b) zmniejszenia (z tytułu)
 - umorzenia akcji
 - ...
 - 1.2. Kapitał (fundusz) podstawowy na koniec okresu
 - 2. Należne wpłaty na poczet kapitału podstawowego na początek okresu
 - 2.1. Zmiana należnych wpłat na poczet kapitału podstawowego
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 2.2. Należne wpłaty na poczet kapitału podstawowego na koniec okresu
 - 3. Akcje własne na początek okresu
 - a) zwiększenie
 - b) zmniejszenie
 - 3.1. Akcje własne na koniec okresu

- f) przychodach uzyskanych ze wspólnego przedsięwzięcia i kosztach z nimi związanych,
 - g) zobowiązaniach warunkowych i inwestycyjnych dotyczących wspólnego przedsięwzięcia,
- 2) informacje o transakcjach z jednostkami powiązаными,
 - 3) wykaz spółek (nazwa, siedziba), w których jednostka posiada co najmniej 20% udziałów w kapitale lub ogólnej liczbie głosów w organie stanowiącym spółki; wykaz ten powinien zawierać także informacje o procencie udziałów i stopniu udziału w zarządzaniu oraz o zysku lub stracie netto tych spółek za ostatni rok obrotowy,
 - 4) jeżeli jednostka nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego, korzystając ze zwolnienia lub wyłączeń, informacje o:
 - a) podstawie prawnej wraz z danymi uzasadniającymi odstępianie od konsolidacji,
 - b) nazwie i siedzibie jednostki sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe na wyższym szczeblu grupy kapitałowej oraz miejscu jego publikacji,
 - c) podstawowych wskaźnikach ekonomiczno-finansowych, charakteryzujących działalność jednostek powiązanych w danym i ubiegłym roku obrotowym, takich jak:
 - wartość przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz przychodów finansowych,
 - wynik finansowy netto oraz wartość kapitału własnego, z podziałem na grupy,
 - wartość aktywów trwałych,
 - przeciętne roczne zatrudnienie,
 - 5) informacje o:
 - a) nazwie i siedzibie jednostki sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe na najwyższym szczeblu grupy kapitałowej, w której skład wchodzi spółka jako jednostka zależna,
 - b) nazwie i siedzibie jednostki sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe na najniższym szczeblu grupy kapitałowej, w skład której wchodzi spółka jako jednostka zależna, należącej jednocześnie do grupy kapitałowej, o której mowa w lit. a;
7. W przypadku sprawozdania finansowego sporządzonego za okres, w ciągu którego nastąpiło połączenie:
- 1) jeżeli połączenie zostało rozliczone metodą nabycia:
 - a) nazwę (firmę) i opis przedmiotu działalności spółki przejętej,
 - b) liczbę, wartość nominalną i rodzaj udziałów (akcji) wyemitowanych w celu połączenia,
 - c) cenę przejęcia, wartość aktywów netto według wartości godziwej spółki przejętej na dzień połączenia, wartość firmy lub ujemnej wartości firmy i opis zasad jej amortyzacji,
 - 2) jeżeli połączenie zostało rozliczone metodą łączenia udziałów:
 - a) nazwy (firmy) i opis przedmiotu działalności spółek, które w wyniku połączenia zostały wykreślone z rejestru,
 - b) liczbę, wartość nominalną i rodzaj udziałów (akcji) wyemitowanych w celu połączenia,
 - c) przychody i koszty, zyski i straty oraz zmiany w kapitałach własnych połączonych spółek za okres od początku roku obrotowego, w ciągu którego nastąpiło połączenie, do dnia połączenia;
8. W przypadku występowania niepewności co do możliwości kontynuowania działalności, opis tych niepewności oraz stwierdzenie, że taka niepewność występuje, oraz wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zawiera korekty z tym związane; informacja powinna zawierać również opis podejmowanych bądź planowanych przez jednostkę działań mających na celu eliminację niepewności;
9. W przypadku gdy inne informacje niż wymienione powyżej mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy jednostki, należy ujawnić te informacje.

ZALĄCZNIK Nr 2

ZAKRES INFORMACJI WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM, O KTÓRYM MOWA W ART. 45 USTAWY, DLA BANKÓW

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego

obejmuje zakres informacji określony w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. a ustawy

Bilans

Aktywa

- I. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym
 1. W rachunku bieżącym
 2. Rezerwa obowiązkowa
 3. Inne środki
- II. Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskontowania w Banku Centralnym
- III. Należności od sektora finansowego
 1. W rachunku bieżącym
 2. Terminowe
- IV. Należności od sektora niefinansowego
 1. W rachunku bieżącym
 2. Terminowe
- V. Należności od sektora budżetowego
 1. W rachunku bieżącym
 2. Terminowe
- VI. Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu
- VII. Dłużne papiery wartościowe
 1. Banków
 2. Budżetu Państwa i budżetów terenowych
 3. Pozostałe
- VIII. Udziały lub akcje w jednostkach zależnych
 1. W instytucjach finansowych
 2. W pozostałych jednostkach
- IX. Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych
 1. W instytucjach finansowych
 2. W pozostałych jednostkach
- X. Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych
 1. W instytucjach finansowych
 2. W pozostałych jednostkach
- XI. Udziały lub akcje w innych jednostkach
 1. W instytucjach finansowych
 2. W pozostałych jednostkach
- XII. Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe
- XIII. Wartości niematerialne i prawne, w tym:
 - wartość firmy
- XIV. Rzeczowe aktywa trwałe
- XV. Inne aktywa
 1. Przejęte aktywa - do zbycia
 2. Pozostałe
- XVI. Rozliczenia międzyokresowe
 1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
 2. Pozostałe rozliczenia międzyokresowe

Aktywa razem

Pasywa

- I. Zobowiązania wobec Banku Centralnego
- II. Zobowiązania wobec sektora finansowego
 1. W rachunku bieżącym

4. Kapitał (fundusz) zapasowy na początek okresu
 - 4.1. Zmiany kapitału (funduszu) zapasowego
 - a) zwiększenia (z tytułu)
 - emisji akcji powyżej wartości nominalnej
 - podziału zysku (ustawowo)
 - podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)
 - ...
 - b) zmniejszenia (z tytułu)
 - pokrycia straty
 - ...
 - 4.2. Kapitał (fundusz) zapasowy na koniec okresu
5. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu
 - 5.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - zbycia lub likwidacji środków trwałych
 - ...
 - 5.2. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na koniec okresu
6. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na początek okresu
 - 6.1. Zmiany funduszu ogólnego ryzyka bankowego
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 6.2. Fundusz ogólnego ryzyka bankowego na koniec okresu
7. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na początek okresu
 - 7.1. Zmiany pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych
 - a) zwiększenia (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenia (z tytułu)
 - ...
 - 7.2. Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe na koniec okresu
8. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu
 - 8.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu
 - korekty błędów podstawowych
 - 8.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
 - 8.3. Zmiana zysku z lat ubiegłych
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - podziału zysku z lat ubiegłych
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 8.4. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu
 - 8.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu
 - korekty błędów podstawowych
 - 8.6. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
 - 8.7. Zmiana straty z lat ubiegłych
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 8.8. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu
 - 8.9. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu
9. Wynik netto
 - a) zysk netto
 - b) strata netto

II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)

III. Kapitał własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)

Rachunek przepływów pieniężnych

(metoda bezpośrednia)

- A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej
 - I. Wpływy
 - 1. Odsetki
 - 2. Prowizje
 - 3. Inne wpływy operacyjne
 - II. Wydatki
 - 1. Odsetki
 - 2. Prowizje
 - 3. Wynagrodzenia
 - 4. Ubezpieczenia i inne świadczenia
 - 5. Inne koszty działania banku
 - 6. Podatki i opłaty o charakterze publicznoprawnym
 - 7. Inne wydatki operacyjne
 - III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)
- B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej
 - I. Wpływy
 - 1. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych
 - 2. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych
 - 3. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych
 - 4. Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych (w tym również handlowych) i innych aktywów finansowych
 - 5. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
 - 6. Inne wpływy inwestycyjne
 - II. Wydatki
 - 1. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych
 - 2. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych
 - 3. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych
 - 4. Nabycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (lokacyjnych)
 - 5. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
 - 6. Inne wydatki inwestycyjne
 - III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)
- C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej
 - I. Wpływy
 - 1. Zaciągnięcie długoterminowych kredytów od innych banków
 - 2. Zaciągnięcie długoterminowych pożyczek od innych niż banki instytucji finansowych
 - 3. Emisja dłużnych papierów wartościowych dla innych instytucji finansowych
 - 4. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych
 - 5. Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału
 - 6. Inne wpływy finansowe
 - II. Wydatki
 - 1. Spłaty długoterminowych kredytów na rzecz innych banków
 - 2. Spłaty długoterminowych pożyczek na rzecz innych niż banki instytucji finansowych
 - 3. Wykup dłużnych papierów wartościowych od innych instytucji finansowych
 - 4. Z tytułu innych zobowiązań finansowych
 - 5. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego
 - 6. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych
 - 7. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli
 - 8. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku
 - 9. Nabycie akcji własnych
 - 10. Inne wydatki finansowe
 - III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)
- D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III±B.III±C.III)
- E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym
 - zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych
- F. Środki pieniężne na początek okresu

- G. Środki pieniężne na koniec okresu (F±D), w tym
- o ograniczonej możliwości dysponowania

(metoda pośrednia)

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

I. Zysk (strata) netto

II. Korekty razem:

1. Amortyzacja
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej
5. Zmiana stanu rezerw
6. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych
7. Zmiana stanu należności od sektora finansowego
8. Zmiana stanu należności od sektora niefinansowego i sektora budżetowego
9. Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu
10. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (handlowych)
11. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego
12. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora niefinansowego i sektora budżetowego
13. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu
14. Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów wartościowych
15. Zmiana stanu innych zobowiązań
16. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych
17. Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów i zastrzeżonych
18. Inne korekty

III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I±II)

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

I. Wpływy

1. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych
2. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych
3. Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych
4. Zbycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (lokacyjnych)
5. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
6. Inne wpływy inwestycyjne

II. Wydatki

1. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych
2. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach współzależnych
3. Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych
4. Nabycie udziałów lub akcji w innych jednostkach, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych (lokacyjnych)
5. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych
6. Inne wydatki inwestycyjne

III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

I. Wpływy

1. Zaciągnięcie długoterminowych kredytów od innych banków
2. Zaciągnięcie długoterminowych pożyczek od innych niż banki instytucji finansowych
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych dla innych instytucji finansowych
4. Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych
5. Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału
6. Inne wpływy finansowe

II. Wydatki

1. Spłaty długoterminowych kredytów na rzecz innych banków
2. Spłaty długoterminowych pożyczek na rzecz innych niż banki instytucji finansowych

3. Wykup dłużnych papierów wartościowych od innych instytucji finansowych
4. Z tytułu innych zobowiązań finansowych
5. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego
6. Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych
7. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli
8. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku
9. Nabycie akcji własnych
10. Inne wydatki finansowe

III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)

D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III±B.III±C.III)

E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych

F. Środki pieniężne na początek okresu

G.. Środki pieniężne na koniec okresu (F±D), w tym
- o ograniczonej możliwości dysponowania

Dodatkowe informacje i objaśnienia

obejmują zakres informacji określony w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. a ustawy.

ZAŁĄCZNIK Nr 3

ZAKRES INFORMACJI WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM, O KTÓRYM MOWA W ART. 45 USTAWY, DLA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADÓW REASEKURACJI

Wstęp

obejmuje zakres informacji określony w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 6 ustawy

Bilans

Aktywa

- A. Wartości niematerialne i prawne
 1. Wartość firmy
 2. Inne wartości niematerialne i prawne i zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych
- B. Lokaty
 - I. Nieruchomości
 1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu
 2. Budynki, budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu
 3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji
 - II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych
 1. Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych
 2. Pożyczki udzielone jednostkom podporządkowanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki
 3. Pozostałe lokaty
 - III. Inne lokaty finansowe
 1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych
 2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu
 3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych
 4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie
 5. Pozostałe pożyczki
 6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych
 7. Pozostałe lokaty

IV. Należności depozytowe od cedentów

C. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający

D. Należności

I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich

1. Należności od ubezpieczających, w tym:
 - 1.1. Od jednostek podporządkowanych
 - 1.2. Od pozostałych jednostek
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych, w tym:
 - 2.1. Od jednostek podporządkowanych
 - 2.2. Od pozostałych jednostek
3. Inne należności
 - 3.1. Od jednostek podporządkowanych
 - 3.2. Od pozostałych jednostek

II. Należności z tytułu reasekuracji, w tym:

1. Od jednostek podporządkowanych
2. Od pozostałych jednostek

III. Inne należności

1. Należności od budżetu
2. Pozostałe należności, w tym:
 - 2.1. Od jednostek podporządkowanych
 - 2.2. Od pozostałych jednostek

E. Inne składniki aktywów

I. Rzeczowe składniki aktywów

II. Środki pieniężne

III. Pozostałe składniki aktywów

F. Rozliczenia międzyokresowe

I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

II. Aktywowane koszty akwizycji

III. Zarachowane odsetki i czynsze

IV. Inne rozliczenia międzyokresowe

Aktywa razem

Pasywa

A. Kapitał własny

I. Kapitał podstawowy

II. Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)

III. Akcje własne (wielkość ujemna)

IV. Kapitał (fundusz) zapasowy

V. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny

VI. Pozostałe kapitały rezerwowe

VII. Zysk (strata) z lat ubiegłych

VIII. Zysk (strata) netto

B. Zobowiązania podporządkowane

C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego

II. Rezerwa ubezpieczeń na życie

III. Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych

V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)

VI. Rezerwy na zwrot składek dla członków

VII. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie

VIII. Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający

- D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wartość ujemna)
- I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygaśnięgo
 - II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie
 - III. Udział reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia
 - IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych
 - V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych określonych w statucie
 - VI. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający
- E. Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)
 - 1. Oszacowane regresy i odzyski brutto
 - 2. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach
- F. Pozostałe rezerwy
 - I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników
 - II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego
 - III. Inne rezerwy
- G. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów
- H. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne
- I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich
 - 1. Zobowiązania wobec ubezpieczających, w tym:
 - 1.1. Wobec jednostek podporządkowanych
 - 1.2. Wobec pozostałych jednostek
 - 2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych, w tym:
 - 2.1. Wobec jednostek podporządkowanych
 - 2.2. Wobec pozostałych jednostek
 - 3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w tym:
 - 3.1. Wobec jednostek podporządkowanych
 - 3.2. Wobec pozostałych jednostek
- II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji, w tym:
 - 1. Wobec jednostek podporządkowanych
 - 2. Wobec pozostałych jednostek
- III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek, w tym:
 - 1. Zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń
 - 2. Pozostałe
- IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych
- V. Inne zobowiązania
 - 1. Zobowiązania wobec budżetu
 - 2. Pozostałe zobowiązania
 - 2.1. Wobec jednostek podporządkowanych
 - 2.2. Wobec pozostałych jednostek
- VI. Fundusze specjalne
- I. Rozliczenia międzyokresowe
 - 1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów
 - 2. Ujemna wartość firmy
 - 3. Przychody przyszłych okresów

Pasywa razem

Pozycje pozabilansowe

- 1. Należności warunkowe, w tym:
 - 1.1. otrzymane gwarancje i poręczenia
 - 1.2. pozostałe
- 2. Zobowiązania warunkowe, w tym:
 - 2.1. udzielone poręczenia i gwarancje

- 2.2. weksle akceptowane i indosowane
- 2.3. aktywa z zobowiązaniem odsprzedaży
- 2.4. inne zobowiązania zabezpieczone na aktywach lub na przychodach
3. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione na rzecz zakładu ubezpieczeń
4. Zabezpieczenia z tytułu reasekuracji ustanowione przez zakład ubezpieczeń na rzecz cedentów
5. Obce składniki aktywów nieujęte w aktywach

Wysokość środków własnych

Wysokość marginesu wypłacalności

Nadwyżka (niedobór) środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności

Wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Wysokość aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Nadwyżka (niedobór) aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych

- I. Składki (1-2-3+4)
 1. Składki przypisane brutto
 2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej
 3. Zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto
 4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek
- II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat
- III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym
- IV. Odszkodowania i świadczenia (1+2)
 1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym
 - 1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto
 - 1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych
 2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym
 - 2.1. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto
 - 2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia
- V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym
 1. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto
 2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
- VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw
- VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej
 1. Koszty akwizycji
 - 1.1. W tym zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji
 2. Koszty administracyjne
 3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów
- VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym
- IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)
- X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie

- I. Składki
 1. Składki przypisane brutto
 2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto
 3. Zmiana stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto
 4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek
- II. Przychody z lokat
 1. Przychody z lokat w nieruchomości
 2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych

- 2.1. z udziałów lub akcji
- 2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych
- 2.3. z pozostałych lokat
3. Przychody z innych lokat finansowych
 - 3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych
 - 3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu
 - 3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych
 - 3.4. z pozostałych lokat
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat
5. Wynik dodatni z realizacji lokat
- III. Niezrealizowane zyski z lokat
- IV. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym
- V. Odszkodowania i świadczenia
 1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym
 - 1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto
 - 1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych
 2. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym
 - 2.1. Rezerwy brutto
 - 2.2. Udział reasekuratorów
- VI. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym
 1. Zmiana stanu rezerw w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym
 - 1.1. rezerw brutto
 - 1.2. na udziale reasekuratorów
 2. Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający
 - 2.1. rezerw brutto
 - 2.2. na udziale reasekuratorów
 3. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym
 - 3.1. rezerw brutto
 - 3.2. na udziale reasekuratorów
- VII. Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym
- VIII. Koszty działalności ubezpieczeniowej
 1. Koszty akwizycji
 - 1.1. W tym zmiana stanu aktywowanych kosztów akwizycji
 2. Koszty administracyjne
 3. Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach
- IX. Koszty działalności lokacyjnej
 1. Koszty utrzymania nieruchomości
 2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej
 3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat
 4. Wynik ujemny z realizacji lokat
- X. Niezrealizowane straty na lokatach
- XI. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym
- XII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat
- XIII. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie

Ogólny rachunek zysków i strat

- I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie
- II. Przychody z lokat
 1. Przychody z lokat w nieruchomości
 2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych
 - 2.1. z udziałów i akcji
 - 2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych
 - 2.3. z pozostałych lokat
 3. Przychody z innych lokat finansowych

- 3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych,
- 3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu
- 3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych
- 3.4. z pozostałych lokat
- 4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat
- 5. Wynik dodatni z realizacji lokat
- III. Niezrealizowane zyski z lokat
- IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie
- V. Koszty działalności lokacyjnej
 - 1. Koszty utrzymania nieruchomości
 - 2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej
 - 3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat
 - 4. Wynik ujemny z realizacji lokat
- VI. Niezrealizowane straty na lokatach
- VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych
- VIII. Pozostałe przychody operacyjne
- IX. Pozostałe koszty operacyjne
- X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej
- XI. Zyski nadzwyczajne
- XII. Straty nadzwyczajne
- XIII. Zysk (strata) brutto
- XIV. Podatek dochodowy
- XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)
- XVI. Zysk (strata) netto

Zestawienie zmian w kapitale własnym

- I. Kapitał własny na początek okresu (BO)
 - Korekty błędów podstawowych
- I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po korektach
 - 1. Kapitał podstawowy na początek okresu
 - 1.1. Zmiany kapitału podstawowego
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - emisji akcji
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - umorzenia akcji
 - ...
 - 1.2. Kapitał podstawowy na koniec okresu
 - 2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na początek okresu
 - 2.1. Zmiany należnych wpłat na kapitał podstawowy
 - a) zwiększenie
 - b) zmniejszenie
 - 2.2. Należne wpłaty na kapitał podstawowy na koniec okresu
 - 3. Akcje własne na początek okresu
 - 3.1. Zmiany akcji własnych
 - a) zwiększenie
 - b) zmniejszenie
 - 3.2. Akcje własne na koniec okresu
 - 4. Kapitał zapasowy na początek okresu
 - 4.1. Zmiany kapitału zapasowego
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - emisji akcji powyżej wartości nominalnej
 - podziału zysku (ustawowo)
 - podziału zysku (ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)

- pokrycia straty
 - ...
 - 4.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu
 - 5. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu
 - 5.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - zbycia środków trwałych
 - ...
 - 5.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu
 - 6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu
 - 6.1. Zmiany pozostałych kapitałów rezerwowych
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 6.2. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu
 - 7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu
 - 7.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu
 - Korekty błędów podstawowych
 - 7.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - podziału zysku z lat ubiegłych
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - ...
 - 7.3. Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu
 - 7.4. Strata z lat ubiegłych na początek okresu
 - Korekty błędów podstawowych
 - 7.5. Strata z lat ubiegłych na początek okresu, po korektach
 - a) zwiększenie (z tytułu)
 - przeniesienia straty z lat ubiegłych do pokrycia
 - ...
 - b) zmniejszenie (z tytułu)
 - 7.6. Strata z lat ubiegłych na koniec okresu
 - 7.7. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu
 - 8. Wynik netto
 - a) zysk netto
 - b) strata netto
- II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)
- III. Kapitał własny po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)

Rachunek przepływów pieniężnych (metoda bezpośrednia)

- A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej
 - I. Wpływy
 - 1. Wpływy z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej
 - 1.1. Wpływy z tytułu składek brutto
 - 1.2. Wpływy z tytułu regresów, odzysków i zwrotów odszkodowań
 - 1.3. Pozostałe wpływy z działalności bezpośredniej
 - 2. Wpływy z reasekuracji biernej
 - 2.1. Wpłaty reasekuratorów z tytułu udziału w odszkodowaniach
 - 2.2. Wpływy z tytułu prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach reasekuratorów
 - 2.3. Pozostałe wpływy z reasekuracji biernej
 - 3. Wpływy z pozostałej działalności operacyjnej
 - 3.1. Wpływy z tytułu czynności komisarza awaryjnego
 - 3.2. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty
 - 3.3. Pozostałe wpływy

II. Wydatki

1. Wydatki z tytułu działalności bezpośredniej i reasekuracji czynnej
 - 1.1. Zwroty składek brutto
 - 1.2. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto
 - 1.3. Wydatki z tytułu akwizycji
 - 1.4. Wydatki o charakterze administracyjnym
 - 1.5. Wydatki z tytułu likwidacji szkód i windykacji regresów
 - 1.6. Wypłacone prowizje i udziały w zyskach z tytułu reasekuracji czynnej
 - 1.7. Pozostałe wydatki z działalności bezpośredniej oraz reasekuracji czynnej
2. Wydatki z tytułu reasekuracji biernej
 - 2.1. Składki zapłacone z tytułu reasekuracji
 - 2.2. Pozostałe wydatki z tytułu reasekuracji biernej
3. Wydatki z pozostałej działalności operacyjnej
 - 3.1. Wydatki z tytułu czynności komisarza awaryjnego
 - 3.2. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych i rzeczowych składników aktywów trwałych innych niż lokaty
 - 3.3. Pozostałe wydatki operacyjne

III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I-II)

B. Przepływy z działalności lokacyjnej

I. Wpływy

1. Zbycie nieruchomości
2. Zbycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych
3. Zbycie udziałów, akcji, w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych
4. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz spłata pożyczek udzielonych tym jednostkom
5. Realizacja dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki
6. Likwidacja lokat terminowych w instytucjach kredytowych
7. Realizacja pozostałych lokat
8. Wpływy z nieruchomości
9. Odsetki otrzymane
10. Dywidendy otrzymane
11. Pozostałe wpływy z lokat

II. Wydatki

1. Nabycie nieruchomości
2. Nabycie udziałów, akcji w jednostkach podporządkowanych
3. Nabycie udziałów, akcji w pozostałych jednostkach oraz jednostek uczestnictwa, i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych
4. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez jednostki podporządkowane oraz udzielenie pożyczek tym jednostkom
5. Nabycie dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez pozostałe jednostki
6. Nabycie lokat terminowych w instytucjach kredytowych
7. Nabycie pozostałych lokat
8. Wydatki na utrzymanie nieruchomości
9. Pozostałe wydatki na lokaty

III. Przepływy pieniężne netto z działalności lokacyjnej (I-II)

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

I. Wpływy

1. Wpływy netto z emisji akcji oraz dopłat do kapitału
2. Kredyty, pożyczki oraz emisja dłużnych papierów wartościowych
3. Pozostałe wpływy finansowe

II. Wydatki

1. Dywidendy
2. Inne niż, wypłata dywidend, wydatki z tytułu podziału zysku
3. Nabycie akcji własnych
4. Spłata kredytów, pożyczek oraz wykup własnych dłużnych papierów wartościowych
5. Odsetki od kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych
6. Pozostałe wydatki finansowe

- III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)
- D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III±B.III±C.III)
- E. Bilansowa zmiana środków pieniężnych, w tym:
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych
- F. Środki pieniężne na początek okresu
- G. Środki pieniężne na koniec okresu (F±D), w tym:
- o ograniczonej możliwości dysponowania

Dodatkowe informacje i objaśnienia

obejmują zakres informacji określony w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 6 ustawy.

ZAŁĄCZNIK Nr 4 ⁽⁴⁶⁾

ZAKRES INFORMACJI WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM, O KTÓRYM MOWA W ART. 45 USTAWY, DLA JEDNOSTEK MIKRO

Informacje ogólne:

- 1) firma, siedziba i adres albo miejsce zamieszkania i adres oraz numer we właściwym rejestrze sądowym albo ewidencji,
- 2) wskazanie czasu trwania działalności jednostki, jeżeli jest ograniczony,
- 3) wskazanie okresu objętego sprawozdaniem finansowym,
- 4) wskazanie zastosowanych zasad rachunkowości przewidzianych dla jednostek mikro z wyszczególnieniem wybranych uproszczeń,
- 5) wskazanie, czy sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostkę w dającej się przewidzieć przyszłości oraz czy nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania przez nią działalności,
- 6) omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, w tym metod wyceny aktywów i pasywów (także amortyzacji), pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego w zakresie, w jakim ustawa pozostawia jednostce prawo wyboru.

Bilans

Aktywa

A. Aktywa trwałe, w tym środki trwałe

B. Aktywa obrotowe, w tym:

- zapasy
- należności krótkoterminowe

Aktywa razem

Pasywa

A. Kapitał (fundusz) własny, w tym:

- kapitał (fundusz) podstawowy
- należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)

B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:

- rezerwy na zobowiązania
- zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek

Pasywa razem

Informacje uzupełniające do bilansu:

- 1) kwota wszelkich zobowiązań finansowych, w tym z tytułu dłużnych Instrumentów finansowych, gwarancji i poręczeń lub zobowiązań warunkowych nieuwzględnionych w bilansie, ze wskazaniem charakteru i formy wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo; wszelkie zobowiązania dotyczące emerytur oraz jednostek powiązanych lub stowarzyszonych są ujawniane odrębnie,
- 2) kwota zaliczek i kredytów udzielonych członkom organów administrujących, zarządzających i nadzorujących, ze wskazaniem oprocentowania, głównych warunków oraz wszelkich kwot spłaconych, odpisanych lub umorzonych, a także zobowiązań zaciągniętych w ich imieniu tytułem gwarancji i poręczeń wszelkiego rodzaju, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdej kategorii,
- 3) o udziałach (akcjach) własnych, w tym:

- a) przyczyna nabycia udziałów (akcji) własnych dokonanego w roku obrotowym,
- b) liczba i wartość nominalna nabytych oraz zbytych w roku obrotowym udziałów (akcji), a w przypadku braku wartości nominalnej, ich wartość księgową, jak też część kapitału podstawowego, którą te udziały (akcje) reprezentują,
- c) w przypadku nabycia lub zbycia odpłatnego, równowartość tych udziałów (akcji),
- d) liczba i wartość nominalna lub, w razie braku wartości nominalnej, wartość księgową wszystkich udziałów (akcji) nabytych i zatrzymanych, jak również część kapitału podstawowego, którą te udziały (akcje) reprezentują.

Rachunek zysków i strat

- A. Przychody podstawowej działalności operacyjnej i zrównane z nimi, w tym zmiana stanu produktów (zwiększenie - wartość dodatnia, zmniejszenie - wartość ujemna)
- B. Koszty podstawowej działalności operacyjnej:
 - I. Amortyzacja
 - II. Zużycie materiałów i energii
 - III. Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
 - IV. Pozostałe koszty
- C. Pozostałe przychody i zyski, w tym aktualizacja wartości aktywów
- D. Pozostałe koszty i straty, w tym aktualizacja wartości aktywów
- E. Podatek dochodowy
- F. Zysk/strata netto (A-B+C-D-E)
(dla jednostek mikro, o których mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1, 3 i 4 oraz ust. 1b ustawy) lub
- G. Wynik finansowy netto ogółem (A-B+C-D-E), w tym:
 - I. Nadwyżka przychodów nad kosztami (wartość dodatnia)
 - II. Nadwyżka kosztów nad przychodami (wartość ujemna)
(dla jednostek mikro, o których mowa w art. 3 ust. 1a pkt 2 ustawy).

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 2001/65/WE z dnia 27 września 2001 r. zmieniającej dyrektywę 78/660/EWG, 83/349/EWG oraz 86/635/EWG w zakresie zasad oceny rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek a także banków oraz innych instytucji finansowych (Dz. Urz. WE L 283 z 27.10.2001);
 - 2) dyrektywy 2003/38/WE z dnia 13 maja 2003 r. zmieniającej dyrektywę 78/660/EWG w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek w odniesieniu do kwot wyrażonych w euro (Dz. Urz. WE L 120 z 15.05.2003);
 - 3) dyrektywy 2003/51/WE z dnia 18 czerwca 2003 r. zmieniającej dyrektywę 78/660/EWG, 83/349/EWG, 86/635/EWG oraz 91/674/EWG w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, banków i innych instytucji finansowych oraz zakładów ubezpieczeń (Dz. Urz. WE L 178 z 17.07.2003).
- Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie - z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej - dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej - wydanie specjalne.
- ²⁾ Art. 2 ust. 1 pkt 2 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
 - ³⁾ Art. 2 ust. 1 pkt 4 lit. c uchylona przez art. 1 pkt 1 lit. a tiret drugie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
 - ⁴⁾ Art. 2 ust. 1 pkt 6 zmieniony przez art. 1 pkt 1 lit. a tiret trzecie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
 - ⁵⁾ Art. 2 ust. 4 dodany przez art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
 - ⁶⁾ Art. 3 ust. 1a dodany przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
 - ⁷⁾ Art. 3 ust. 1b dodany przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
 - ⁸⁾ Art. 3 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
 - ⁹⁾ Art. 4 ust. 5 zmieniony przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.

- ¹⁰⁾ Art. 7 ust. 2a dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹¹⁾ Art. 28a dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹²⁾ Art. 46 ust. 5 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 5 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹³⁾ Art. 46 ust. 5 pkt 4 dodany przez art. 1 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹⁴⁾ Art. 47 ust. 3a dodany przez art. 1 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹⁵⁾ Art. 47 ust. 4 pkt 1 zmieniony przez art. 1 pkt 6 lit. b tiret pierwsze ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹⁶⁾ Art. 47 ust. 4 pkt 4 dodany przez art. 1 pkt 6 lit. b tiret drugie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹⁷⁾ Art. 48 ust. 3 dodany przez art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹⁸⁾ Art. 48a ust. 3 dodany przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ¹⁹⁾ Art. 48b ust. 4 dodany przez art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ²⁰⁾ Art. 49 ust. 4 dodany przez art. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ²¹⁾ Art. 49a dodany przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ²²⁾ Art. 76a ust. 2 uchylony przez art. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ²³⁾ Art. 76a ust. 3 zmieniony przez art. 2 pkt 2 lit. b ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ²⁴⁾ Art. 76a ust. 4-6 uchylone przez art. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ²⁵⁾ Art. 76b uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ²⁶⁾ Art. 76c uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ²⁷⁾ Art. 76d uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ²⁸⁾ Art. 76e uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ²⁹⁾ Art. 76f uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ³⁰⁾ Art. 76g uchylony przez art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ³¹⁾ Art. 76h ust. 1 zmieniony przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ³²⁾ Art. 76i uchylony przez art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ³³⁾ Art. 79 pkt 6 zmieniony przez art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ³⁴⁾ Art. 79 pkt 7 zmieniony przez art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 9 maja 2014 r. (Dz.U.2014.768) zmieniającej nin. ustawę z dniem 10 sierpnia 2014 r.
- ³⁵⁾ Art. 80 ust. 3 zmieniony przez art. 1 pkt 12 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ³⁶⁾ Art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. d) zmieniona przez art. 3 ustawy z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2013.613) z dniem 12 czerwca 2013 r.
- ³⁷⁾ Art. 82 pkt 1 uchylony przez art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.

- ³⁸⁾ Rozporządzenie utraciło moc na podstawie art. 631 pkt 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz.U.2000.94.1037), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 r.
- ³⁹⁾ Ustawa utraciła moc na podstawie art. 193 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U.1997.140.939), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1998 r.
- ⁴⁰⁾ Ustawa utraciła moc na podstawie art. 74 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U.1996.118.561), która weszła w życie z dniem 8 kwietnia 1997 r.
- ⁴¹⁾ Ustawa utraciła moc na podstawie art. 256 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U.2003.124.1151), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.
- ⁴²⁾ Ustawa utraciła moc na podstawie art. 276 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U.2005.164.1365), która weszła w życie z dnem 1 września 2005 r.
- ⁴³⁾ Ustawa utraciła moc na podstawie art. 191 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz.U.1997.118.754), która weszła w życie z dniem 4 stycznia 1998 r.
- ⁴⁴⁾ Ustawa utraciła moc na podstawie art. 220 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U.2011.112.654), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2011 r.
- ⁴⁵⁾ Tytuł załącznika nr 1 zmieniony przez art. 1 pkt 14 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.
- ⁴⁶⁾ Załącznik nr 4 dodany przez art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz.U.2014.1100) zmieniającej nin. ustawę z dniem 5 września 2014 r.

